

11 12-13-14

241808000

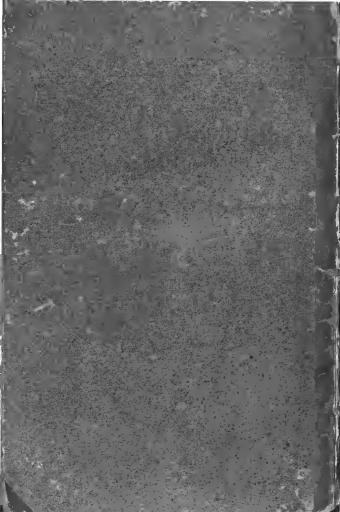
87

11

ATHANASII KIRCHERI
E SOC. JESU

TURRIS BABEL,

SIVE

ARCHONTOLOGIA

QUA

PRIMO

*Priscaeum post diluuium hominum vita, mores rerumque
gestarum magnitudo,*

SECUNDO

*Turris fabrica civitatumque constructio, confusio linguarum,
& inde gentium transmigrationis, cum principalium inde costorum idiomatum
biblicis, multiplici eruditione describuntur & explicantur.*

Auspiciis Augustissimi & Sapientissimi CAESARIS
LEOPOLDI PRIMI

Mecœnatis.

Erant et magis auspicij Apollinis.

AMSTELÆDAMI.

Ex Officina JANSONIO-WAESBERGIANA Anno MDCCCLXXIX.

Guo Præcipio.

JOANNES PAULUS OLIVA
PRÆPOSITUS GENERALIS
SOCIETATIS JESU.

 Un opus, quod inscribitur Turris Babel à P. ATHANASIO KIRCHERO infra Societatis Sacerdotè composuitur aliquot ejusdem Societatis Theologi recognoverunt, & in locum edi posse probaverunt, postulatam facimus, ut typis mandetur, si non iis, ad quos pertinet, videbitur. Datus Romæ 10 Februarii, 1672.

JOANNES PAULUS OLIVA. (L.S.)

Imprimatur,

FR. HYACINTHUS, Libell. Sacr. Palæ. Apostol. Magist.

SACRATISSIMO

LEOPOLDO I.

Imperatori semper Augusto,

JUSTO, PIO, FELICI,

Boëmiæ, Hungariæ, Rom. REGI,

TER MAXIMO.

ATHANASIVS KIRCHERUS

perennem felicitatem precatur.

P

ost lucuosam universalis diluvii, atque
Arca Noë in *venice* catastrophens; post tragicum
generis humani excidium; post orbis ter-
rarum, percuntiumque rerum omnium
tristissimam faciem: modo novum poste-
rioris sæculi statum, scenæque insolentis
parallaxin in theatrum produco *Turrim Babel*: *Turrim*, in-
quam, à primævo orbis tyranno, *Chani Chosique* filio
Nembrod in campo *Senusæ* totius humani generis cocta
ibidem adhuc commorante exstructam: *Turris* vel ex
hoc capite perenni sæculorum decursu celebrem, ne di-
cam infamem; quod temerarius humane impietatis ausus
fabricam vel ad ultima cœlorum confinia exaltandam,
stulta præsumptione attentaverit. Fabricam dico, quæ
rea læsæ majestatis divinæ, dum ad culmen rebus huma-
nis in debitum arrogantius sese erigeret, fulmine cœlestis
vindictæ deturbata saltum deposuit: & uti supremam di-
vine potestatis dominium, veritatemque metuendi ubi-
que Numinis loculento subversionis suæ documento

D E D I C A T I O.

contestata est; ita quoque evidenti lapsus sui gravissima exemplo omnem post se retro securam humani generis atarem edocuit, docereque debuisset, *Nec esse consilium contra Dominum*: sed omnes animi arrogantis machinas, subtractionesque ambitionis, quantumvis immanes, inanes tamen & insanas esse, eodemque secum fato perituras. Quodnam enim poterat vanitatis imbecillitatisque mundanae luculentias statui exemplum posteritati ob oculos, ad comprimendos insani tumoris impetus ad everendas fistulosas hominum cogitationes, quam fastus a deo insolens & ingens, tam levi DEI digito suppressus, quam moles tam vasta tam citò facileque devastata? Infelix illud inauspicarumque stolidissimæ arrogantis exemplum hic ego in scenam produco; atque utinam illud ita universis possem statuere ob oculos ut videant, quam tragica semper in hoc ambitionis theatro scenam claudat catastrophe; perspiciantque, non aliam posse expectari coronidem operis quod molitur impietas, quam cumulum tumulumque, qui auctorem nefariorum moliminum eadem secum ruinâ consepeliat. Id quod neminem oculatus mentis latere posse crediderim, qui, quod hic oculis subijcere conatus sum, apprimè considerarit, quantum *Babyloni* isti insanae mentis prævaricatores ab ulteriori coepta moliminis prosecutione caelitus delicti coacti, linguarum videlicet admirabili confusione inter sese divisi dissipatique, transmigrations gentium populorumque insustissimi conditores, ac fusculi per totum terrarum orbem propagati, quantum, inquam, hæc sparsa quaquaversum semina infelicitatis, toti humanæ posteritati mellis calamitatum disseminarint. *Nemros* enim ambitionis cestro in tanta mortalium multitudine percitus, & ad hæc giganteo corporis habitu formidabilis, cum virium, tum potentie suæ granditate confusus, è vestigio vitæ religionis cultu repudiato, à paternis *Nasi* posterioris mundi primi monarchæ à DEO constituti, præceptis recedens, degener & refractarius, dum divinæ apothecæ ofcos titulum impiissimo fastu agereat, spretis conculcatisque divinis humanisque juribus, primus orbem ab hac seclerum

D E D I C A T I O .

rum illuvie non longo abhinc diluvio repurgatum abominandæ tyrannidis, idololatricæ, atque innumerarum inde profluentium detestandarum pestium labe contaminavit. Quam impietatem intuitus, nec non intimo cordis dolore percutsus ille humani generis restitutor *Ner*, mox natu divino separatis ab impia *Cæsari* stirpe filius *Sen* & *Faber*, viam rectam, quam *Nero* corruerat, divini cultus propagatione restituere quibuscunque potuit modis non desistit. Ut vel inde doceamur, nullum ad imperiorum regnotumque status evertendos impietate violentiorem esse anictem; nullum ad eosdem conservandos fulciendosque pietate & religione robustius dari presidium. Quocirca utriusque primævi hujus imperii imaginem, ceu protoctypon quoddam reliquorum, hæc quibuscunque à me conscripti voluminis lineamentis exhibendam duxi; ut reges terræ, mundique dominatores, quid sceptræ purpuræque deceat, quid dedecet; quid rationi rectæ consonum, quid dissonum; quid denique ad divini moderatōris normam compositum atque conforme, quid disforme, veluti in speculo quodam attentæ mentis examine contemplantur. Quod quidem non aliter meliori jure, quàm tibi SACRATISSIME CÆSAR, qui in republ. Christiana puppim clavamque tenes, dicatum ad sacros majestatis pedes eo, quo possum, submississimæ voluntatis obsequio venerandus depono. PATIERIS, AUGUSTISSIME IMPERATOR, pro tua in omnes pietate, clementiæque, laborum meorum fructus exiguos, tanquam infimæ servituti tuæ addictissimos satellites ad pedes tuos requiescere, sub casus ingentis umbræ prælidio requiescere *Pax* & *Fidelitas* universorum, in cujus augustissimi capitis specula indefessi vigilant excubitores *Consilium* & *Industria*, qui duo perspicacissimæ mentis tuæ oculi verè *spiritus* nunquam vel minimam remissâ contentione descedant aciem à *Solæ æternæ* radiis; sed attentis in omnem partem studiis pro Deo & populo assidue occupantur. In cujus inconcussio animi incomparabilis folio regiam sibi sedem fixerunt paternæ hereditatis pars maxima *Pietas* & *Fidelitas*: cujus demum, quod rarissimum dicebat

D E D I C A T I O .

Term.
 dicebat *Tiberis* , mens tantæ molis non solum capax , sed major , commissam sibi imperii administrationem , quàm exactè prudenterque ad *Nævici* hujus Archetypi uniusformem conformârit , quanta cum fide , & sapientia navim hanc inter tot fluctus tempestatisque direxerit , novit orbis & admiratur . Quem enim vel densissimis forarum latibulis , vel intimis montium inaccessorum claustris annutritum latere nunc possiant vel virtus tua vel nefatia aliorum consilia , periculaque nulli unquam ævo audita , quibus caput tuam sacrosanctam atque unâ in te totius *Asiæ* domus vita per summum nefas fuit attentata ? Quis locus adeo ab orbe nostro terrarum mariumque intervalis esse poterit abscessus , quo fama non pervenerit nominis tui , pietatisque aura suavissima ? Quis mundi angulus adeo ab omni humanitate alienus , quæ gens adeo inculta , quæ ad machinationum terribissimarum monstra non exhorruerit , quibus tua , imò nostra , bonorumque omnium , quorum tu vita salusque es , incolumitas periclitabatur ? O temporum morumque infamiam ! O sæculi nostri coinquinatissimi fermentum tartaricum ! O putidissima orbis exulcerati carcinomata , mundi fatiscantis portenta , pestes humani generis , viperas infernales , detestabiles inquam , imperii *Carilinas* ; qui sive cæcæ ambitionis philtro temulenti , sive fastuosæ mentis furore dementati , ut *Turris* suam *Babylonicam* , id est confusionis , summa imis , sacra profanis truculento facinore permiscendo , in æreis vanissimæ imaginationis spatiis fabricarent , soliaque sibi sine basi erigerent , crecta verò à Deo procularent : non meliori , deteriori , inquam , consilio id se assequi posse existimarent , quàm si sacram illam divina tibi providentia destinati imperii fabricam tot sæculorum decursu summa cum majestàte ab *Atlantibus Asiæ* succollatam occultis machinarum technis funditus everterent , ejusque ruinis novam sibi concinnarent . Videbantur novi ab inferis resuscitati *Caligule* , qui uti unicam Romano populo cervicem operabatur , ut ad licim suam cruentissimam abundantius explendam caput orbis ictu unico decussum humi prosterneret : sic illi longè fecdioreis nequitie & furo-
ris

D E D I C A T I O.

ris satellites immani gigantomachia in sacrum caput tuum, caput scilicet orbis Christiani funestaperfidie ac livoris tela omni flagitorum venenorumque ta be imbuta, rabieque vesania cupidata vibrarunt, ut divino haculque munere conservate domus tua augustissimæ filiam abominabili ausu abrumperent, stirpemque sacrosanctam per sacrilegam tui necem radicinis evellerent. Sed irritò, quem certò præsolabantur, eventu. folium istud supra basin eucharisticam ac incomparabili Principum idea R. U. O. U. S. H. O. tam solide fundatum & continuo per tot augustissimos nepotes pietatis, virtutumque omnium cultu stabilis, quod ad extremum mundi senescentis solatium divina creduntur oracula destinasse, hi Babylonicæ impietatis æmuli labefactæ conati sunt. Quorum enim in tantum exitium funesta inimicorum odia conspirabant; tantum pro tua salute bonorum omnium, qui in te vivunt, studia vigilabant, pia spirabant vota, ardentis fervebant desideria. Quæcum hi portentosi scelerum architecti salutem publicam in tuo interitu pessundare; tantum istorum, imò cœlitum piissimorum curæ tuam, vel potius nostram in te reclinantem incolumitatem firmare omni nisu allaborabant. Adeo vana sunt omnia contra præpotentis Dei consilium, tam insana tumentis parentisque animi præsumptione, tum clandestinis insidiarum cuniculis instructa machinamenta. Dico hæc non ad tuarum oblectationem aurium, (odisti enim hoc genus illecebrarum) sed, quanto prius horrore ad tot scelerum monstra omnium obrigescebant animi; tam nunc dulce piusque est horum meminisse ad solatium animorum nostrorum; ad auspiciis sereniorum temporum; ad spem salutis publicæ uberiores, in quam nos erigit tot cœlestium beneficiorum grata memoria, nulla unquam sæculorum oblivione delenda. Exinde post tot tristes reipubl. Christianæ nebulas, post extinctas furiarum execrabiliū faces, lætiora demum omina, nec inani id quidem augurio, capimus prosperitatis. Ad quantum enim orbis Christiani bonum divina te providentia destinavit, utique haud vani præfagii ostento id mundo in natali tuo innuisse videbatur: siquidem non deerant complures haud otiosi suspices qui de cœlo caperent omen non obscurem felicis:

D E D I C A T I O.

citatis : coque te die, videlicet v. idus *Jun.* non frustra mundo datum augurarentur, quo *SS. Primi & Felicissimi* auspiciatissima agebatur memoria. Eum dico orbi editum gratulabantur, qui infelicitati temporum speratam jam dudum felicitatem restitueret; & rursus *Primi*, quod jam diu auditum non fuerat, semper tamen ingentis sp̄i argumentum, in *Cæsareorum* nominum album inferret. Quæ tam læta ortus tui augustissimi profecenia, non disparis demum fortunæ comprobavit eventus, quando *Laurotis L.* nomine insignitus inauguratusque Imperator, & quod mysterio non caret, omnium *Germaniæ* *Cæsarum* *Regumque* quinquagesimus, sub initiali nominis tui litera *L. Fallos* *Augustorum* decorasti, ut mero quodam epilogismo sacrum Imperatorum jubilæum non solum compleres, sed & aliud majori felicitatis auspicio ordineris. Quam in sp̄em fidemq; exererant jam pridem orbem *Christiani* *augustissimæ* dotes tuæ; vivacissimæ indolis summa alacritas; acerrima ingenii vis; læta mentis serenitas in vultu efflorescens; magnarum cogitationum capax iudicium; in flore ætatis veneranda prudentia; in Principe juvene sanile pectus; in vere vitæ tantaque fortunæ indulgentia, morum ad omnes modestiæ regulas castigatissimorum decentia; omniumque paternarum virtutum in adolescente maturitas : & ne laudam tantarum catalogam ad aurium sacrarum molestissima potius fastidia, quàm delicias hic congeram, brevi dicam compendio : summæ dignitati summa decora & tam sublimi imperio sublimiorem animi tui magnitudinem te solum *Atlantem* destinasse, ut non imperium tibi, sed tu imperio coronam conferre videreris. His itaque virtutum prædiis, ducibusque, quæ veluti fulgentissima totidem sidera tibi ad excelsum imperialis solis thronum præluere videbantur, ad tantæ reipubl. gubernacula admotus, ante omnia sapientissimi patris tui, *SAPIENTISSIME CÆSAR*, relicta tibi *Politiciæ* *Christianæ* documenta intimo cordis sinu imprimere, & nunquam non mentis oculis obversantia studiosè excolere cœpisti, exactè circumspiciendo non impia illa fallacis *Politiciæ* dogmata, sed securissima veraque prædiis; quibus veluti firmamenti solidentur regna, mandique principatus : quibus tanquam basibus tutè innitantur diademata, *Regumque* solia; quibus demum cardinalibus rerum publicarum litæus, imperiorum securitas, salusque

D E D I C A T I O.

subditorum circumvolvantur. Quæ quidem firmamenta, uti divinam illam *Pythagoræ Tetractyn*, id est, *Parasow, Jusitiam, Fortitudinem & Sapientiam*, cum annexo virtutum omnium, orbis moderatori necessarium, comitatu, proximè respiciunt; ita quoque unicè tibi ad fulciendam regnorum tuorum incolumitatem cæteris exempli facem præferendo, servanda stabiliendâque censuisti. Quæ enim nunc in virtutum istiusmodi, præsertim Pietatis cultu assiduo indefessis sint studia, sicut posteritati commendabunt insignia, quæ nullibi non existant horum opera monumentâque, per omnes *Hungaria, Bohemia, Austria*, hereditariarumque provinciarum angulos ingentibus meritorum titulis ad omnem æternitatis memoriam indelebili caractere exarata. Sed angusta sunt hæc tam augustæ pietati, quæ nequaquam hæcè limitibus circumferibi se passa vel ad ipsos territorii Romani fines se extendit ubi ævitæ pietatis insigne monumentum, temporum vetustate poenè collapsum, ecclesiam montemque *Deipane* ac divo *Eustachio* sacrum, majestatis tuæ zelus propriis sumptibus instantiam, subsidiisque uberrimis instructam, perpetuæ gentium illarum devotioni denuò consecravit. Loquentur ista de te, si homines tacerent, testituræ decori suo ecclesie, ecclesiis atque, aris lampades æterno Austriacæ pietatis igne collucentes, testabantur fervorem istam, **CÆSAR** **PRESSBURG**, anathematum, picturarum, variorumque ornamentorum splendor; saxa denique ipsa & colossi virtutum tantarum muti interpretes atque præcones omni teste majores. Quid porro dicam de incredibili, qua polles, artium scientiarumque divinarum pariter atque humanarum cognitione, qui ut ad coronas pertingeres, ad laureas tibi viam stravisti: notas enim quàm scitissimè istiusmodi essam, *Qui in magno imperio sapientie moveri fingitur, minimum sapere, nisi sapit super omnes*; ut proinde, quot verba fundis tot leges condere videaris, non minus *Thomæ* dictamine irretrahibiles, quàm opere & exemplo proprio inconcussas comprobataque. Jacta erant jam pridem à te solida tantarum eruditionum sapientieque fundamenta; quando adolescentiam tuam frequenti historiarum lectione, studiosoque rerum præteritarum indagine non alio

D E D I C A T I O.

sanè sine erudire voluisti; nisi ut introspectis scrupularum archivis, penetratisque regnorum arcanis, imperii habenas moderaturus, quid imitandum, quid fugiendum, horum exemplo memoriaeque perverderes: atque adeò variis humanarum fortium casibus causisque tam ridentis, quam severitatis fortunæ attentè ponderatis, curior instructiorque evadens, ex præclarè utiliterque veterum gestis quæ sacris, quæ profanis, ad perfimilium exercitationem facinorum caperes documenta. Quàm multa hic mihi superessent dicenda de admirandis animi dotibus atque præfidiis, quorum adminiculo ad orbis molem sine defatigatione sustentandam corroboraris: sed ut ut dixerò quamplurims, plura tamen supererunt potius venerabunda admiratione suspicienda, præmendaque silentio: quàm ut ego virtutum sua sit læceparentium amplitudinem jejuna orationis angustias comprehendere me posse confidam. Tacbo hic insignem veluti ab ipso tibi *Mercoris* infusam eloquentiæ ubertatem; concessam ab *Apolline* Mathematicæ universæ, atque Harmonicæ absolutissimam, cum Ethicæ animorum moderatrici disciplinæ conjunctam, facultatem; omnemque totius sapientiæ apparatus, quo pectus tuam, **MAGNE CÆSAR**, à *Pallade* ipsa sufficienter obarmarum orbis universus suscipit atque veneratur. Non tamen tacendum hic mihi videtur illud incredibile literarum patrocinium amorque benignissimus, quo musas omnes complexus intimis visceribus, hoc etiam addidisti non ita pridem, tam in laudes tuas magnificentum, quàm in publici boni cumulam, munus singularè: quod, qui nihil adeò Cæsareo muneri necessarium esse, quàm peregrinarum linguarum studium peritiamque noras: qua uti tu mirificè instructus, ita & in alios ingentis animi tui divitias transfusus, in *Vincis* tua metropoli orientalium idiomaam æthenæum raro exemplo & indubio *Dei* instinctu fundaveris: ut vel sic orientale imperium occidentali, reciproco linguarum commercio, magno utique reip. Christianæ ornamento, cum augustissimi nominis tui gloriæ immortalis, junctum confederares. Sed nolo temerarius & injuriosus in operum tantorum magnitudinem, quæ omnem

D E D I C A T I O.

mentem dicentis amplitudinem excedit, imperem calamam ultra extenderes ubi tutius convenientiusque cistantorum meritorum splendorem potius convenientibus oculis cum orbe universo admirari, ne contemplator majestatis opprimatur à gloria: præsertim cum nec majestatis tuæ modestia id ferat, in animi dignitatibusque ingentis magnitudine demississime, & in tanta animi demissione TER MAXIME CÆSAR: & solummodo illa insigniti mei sit ratio, ut ostendam te talem tantumque Cæsarem, unum hujus operis tutorem legendum: cui hoc, aliaque omnia devotissime servitutis mee pignora non uno ex capite debeantur: cum tu solus sis ille æquissimus rerum arbiter, qui partem hanc novam, rerum à primævis post diluvium Regibus *Ægypti* gestarum varietate, raritateque insolitum admirabilis sapientie trutinâ judicare, vindicareque possis adversus obreptatorum cavillationes, potentie tuæ auctoritate tutum illius novitati præsidium conferendo. Accusabit fortassis nonnemo, quod te Cæsarem curis mundi gravioribus intentum meæ interpellare descriptione non sim veritus. Vereret utique, nisi calidissimus idem & humanissimus ex augusti majestatis folio personæ mee humilitatem, ut interpellareris, gratiore invitasses, dubitantem animasses, cunctantem sollicitasses. Hinc factum est, ut opus hoc Sac. Cæs. Majestatis oculis cæsi indignum ex se & angustum, augustum tamen vel hoc titulo, dignumque sit visum, quia Augustus id jussit; magnificentiaque plusquam regia promotum in lucem publicam evocavit. Unde MUNIFICENTISSIME CÆSAR, omnem sive laudem sive veniam in sola obsequii gloria collocando, quod mihi dedisti, tibi reddo, opus hoc non tam meum, quam tuum, quia totum me tuum quantus quantus sum agnosco: meum id quidem, quod subsidii tuis longe magnificentissimis id meam fecisti. Vale orbis Christiani falcimentum, idæ Cæsarem, & humani generis deliciam. Hæc dabam *Rome* Anno 1676. die 9 *Januæ*, *Pruss & Fobras* M M sacro, qui uti Majestati Tuæ Cæsareæ extitit genethliacus, ita quoque sit presagium securæ felicitatis tuæ, totiusque reip. Christianæ faustum fortunatumque prælidium.

INDEX CAPITUM OPERIS

Prefatio ad Lectorem.

Fol. 3

LIBER I.

De Rebus post Diluvianum cœterum tripartita ætate gestis. 4

CAPUT I.

- D**E cœlis. *Noc filiorumque ex ar-*
ca. *ibid.*
- II. *Quibus et rebus Noc filique con-*
scribitur in montibus s; accu-
perent. *ibid.*
- III. *De descensu Noë cum familia su-*
avocata in montem peraltum sub-
montium regionis planities. 6
Noëque ad tres filios, Sem, Cham,
Japheth, sive constituta, princi-
pes populorum, euborietis. *ibid.*
- IV. *De multiplicatione hominum generis*
à Diluvio usque ad Turris œdi-
ficationem. 8
- V. *De prima transmigratione filiorum*
Noë ex monte Ararat in pla-
nitiam submontium regionis cam-
pe. 10
- § 1. *De lingua, sive idiomate, que in-*
- mediis post diluvianum ætate-*
re. *ibid.*
- § 2. *De terra montibus prætorum et*
submontium montis Ararat re-
gionis montis peraltis. 11
- VI. *De tempore transmigrationis ex*
Oriente in terram Sennar à
Diluvio peralta, et 132 an-
nos, qui est ætas Phlog. 14
- EPILOGISMUS**
- Ex quo facta generationum filiorum*
Noë colligi possit. *ibid.*
- VII. *De scriptis rebus Sennar quos ex*
Oriente advenit septem deli-
catu effluant. 17
- VIII. *Quo tempore Nembrod Turris*
archæolias ætas sit et quot
annis duravit. 19
- IX. *De regibus fratre, qui sub Mefarca*
Turris ætate constructa. 20

LIBER II.

- P**REFATIO. 25
- SECTIO I.** De filiis Turris. 26
- CAP. I.** *De primæ ætatis hominum post in-*
gressum in terram Sennar oc-
cupatione et studio. *ibid.*
- II. *Utrum Noë Turris ædificationem*
profusus fuerit; an cum eubor-
ietatis Nembrod ad progressum
Chemicam, ad recondendum con-
cepti operis molimen. 28
- Nembrodi ad Turris ædificationem*
recondendum euborietis ad pro-
gressum suum processerit peralta. 29
- III. *De altitudine Turris diversæ opi-*
nionis. 31
- DEMONSTRATIO**
- De Turris et duabus regis pale-*
stine in oppositis orbis partibus à
Sennaræ regis. 36
- CONSECTARIA.**
- IV. *De Turris Nembrod formæ et*
archæolias. 40
- SECTIO II.** De stupendis et prodigio-
- sis tam ubique tam miru-*
um horumque miraculis,
à Nino & à Chyl filio & Sennaræ
post mortem Nembrod constructis. 40
- CAP. I.** *De Nino usque et his gestis.* *ib.*
- II. *De ædificatione Nitivæ civitatis*
magis usque et illius. 43
- III. *De turris in civitate Babilonica à*
Nino et Sennaræ regis, constructa
post annos post ingressum Tur-
ris Nembrodæ peralta. 51
- IV. *De capite magnæ turris post in-*
credibilem quæ in Babilonia Sen-
naræ constructa. 52
- V. *De ponte et duabus regis pale-*
stine in oppositis orbis partibus à
Sennaræ regis. 55
- VI. *De horæ peraltibus, à Sennaræ*
regis in Babilonica campo ex-
structis, qui et ante mortem
Nembrod constructa fuerit. 58
- Epo-

INDEX CAPITUM.

Expositio singularum partium 60	<i>descriptio Graeciae loci ad finibus</i>
VII. De stupendo fabricarum miraculo, quod fratre Nembrode, Mithram quodam asportavit, et ad eam famula, Chiam in Aegypto, et Babiloniam et Affricam institutionem condidit, utque colubarum 64	<i>demum gl'iam Aegyptiaci construxit.</i> 83
SECTIO III. De prodigijs fabrici Aegypti, quae Chaldaei progenies ad imitationem cognationum Nembrod, Nino & Semiramidis in regnum Babiloniae, & Affricae stupentis mundo creaverunt. 66	VIII. <i>Topologiae Epitome</i> Labyrinthi. <i>ibid.</i> 86
PREFATIO.	IX. De Graecorum superbia fabrici monumetibus, quae ad imitationem Aegyptiorum modo non temporibus etiam in Graecia nobis sunt. 88
CAP. I. Pyramis et Obeliski in Aegypto aethi. <i>ibid.</i>	1. Tempus Dionis Epistolae. <i>ibid.</i>
II. Delubrum ex uno lapide constructum. <i>ibid.</i> 71	2. Artemis in Curia Regiae Mithrae. <i>ibid.</i>
III. Labyrinthum in Aegypto prodigijs fabrici. <i>ibid.</i>	3. Colossus Rhodius. <i>ibid.</i>
IV. Descriptio aethi, sive Ichnographia Labyrinthi Aegyptiaci potentis humanae superioris, quam postea Chami rex Aegypti au- ribili opere ad lacum Moeridis extraxerunt. 76	X. <i>Utrum in hunc usque diem Nem- brodicae Turris aethi vestigia reperiatur.</i> 90
Supra Labyrinthum. 81	XI. De archa cum i Nembrod, non i Nino et Semiramide ad li- tore Tigris et Euphratis ex- structa, cuiusque vestigia aethi- acae superstruatur. 96
Synopsis rerum in Labyrinthum con- tinentium. <i>ibid.</i>	XII. Genealogia Noe, Japheth, Cham, Sem, fabrorumque. De Oris Pha- leg et de hinc legatione et gentium. 104
V. De tempore quo tanto opere construc- ta fuerunt. 81	XIII. Quomodo exierit regnum Nembrod, et deinde partium. 111
VI. De arripentibus machinis in Labyrin- tho ad eos qui ingressuri erant ter- ram conatibus extructis. 83	XIV. De progenie Chama, et utrum fuerit veri coloris uero coloris. 113
VII. De Labyrinthis in Creta, Lemno,	XV. De regno Nembrod, et imperio quo et rex Belus locutus sit. 116
	XVI. De colossis florum Sem, Elam et Assur. 119
	XVII. <i>Utrum et quomodo post construc- tionem legationem linguam Hebraicam in domo Hebraei permutaverit.</i> 122

LIBER III.

Sive

Prodromus in Atlantem Polyglotum,

quod

Per praefatos quosdam de varietate linguarum & idiomatum disparatissima
genera, quae una cum idiotis in orbem terrarum occasione primae
condidit inirentur, potissimum agunt. 124

PREFATIO.

SECTIO I. De inclinatione, corruptione & incerto linguarum. 130

CAP. I. De accipitibus et multis aliis con-
ferentibus, qui linguae veterum
regiorum fuerunt, tandem acci-
pente corruptione abducentur
demonstrasse sunt. *ibid.*

II. De regibus et introductione idiomatum
in mundum ratione diversitate
in.

INDEX CAPITUM.

<p style="text-align: center;"><i>linguam veteremque, quae apud gentes differentesque nationes vigebat.</i> 131</p> <p>III. <i>De varietate et similitudine consonantiarum quae ex confusione linguarum et diversis gutturibus una sunt.</i> 133</p> <p style="text-align: center;">ANALOGIA <i>ratione ad primam vocalem patriarchae referam, postquam Officia, Iudaei, Phoeniciae parallela.</i> 136</p> <p>IV. <i>De primae consonantae repetitione.</i> 143</p> <p>V. <i>Quoniam et quales fuerit prima consonans linguarum.</i> 148</p> <p>VI. <i>De linguae Samaritanorum characteribus, utrumque Assyriam et Hebraeam sit.</i> 151</p> <p>§ 1. <i>De syllabis hinc circa Assyriam seu Hebraeam et Samaritanorum characteribus.</i> 153</p> <p style="text-align: center;">TABULA COMBINATORIA, in qua ex probationibus nullis hinc primae consonantae characterum forma, utrumque unum, quae ab eis originem decerent, successiva temporum propagatione colliguntur, ex quibus luculenter delineatur omnia linguarum alphabetis necesse est si primae litterae vestigia trivere. 157</p> <p style="text-align: center;">Bopyricae Tabulae praecedunt. 158</p> <p>§ 2. <i>De syllabis Hebraeorum Samaritanorum characteribus inscriptis.</i> ibid.</p> <p>VII. <i>De origine litterarum et scripturae.</i> 161</p> <p>VIII. <i>De linguae Hebraeae miris in eis rebus significatibus clariferae, quae usulam habuit a clavis. 164</i></p> <p style="text-align: center;"><i>Combinatio sensuum, quae sub consonantibus animalium litterae.</i> 168</p> <p>IX. <i>De litteris Coptiarum vestigia, quoniam lingua est una ex linguis primitivis.</i> 171</p> <p style="text-align: center;"><i>Ab Hebraeis mutatae.</i> 176</p> <p style="text-align: center;"><i>Primitiva litterarum Aegyptiarum syllabica, et inscriptis factis a Tauto seu Mercurio Trimegisto.</i> 177</p> <p>X. <i>De linguis Phoeniciae una ex linguis primitivis.</i> 184</p> <p style="text-align: center;">TABULA, quae characteribus Samaritanorum, cum Ionicis et Coptiis, seu Aegyptiis comparatis inscribitur. 190</p>	<p style="text-align: center;"><i>Exemplum inscriptionis Ianicorum litterarum a profecto Graecis linguae usula.</i> 191</p> <p>SECT. II. <i>De linguis primitivis, quae motus vocant, quae post confusio-nem Delythionem eorumque super-thecam in usum sunt.</i> 193</p> <p style="text-align: center;">P R A E F A T I O.</p> <p>CAP. I. <i>De linguis Hebraeae linguarum antiquae primae.</i> ibid.</p> <p>II. <i>De linguis Chaldaicae, una ex primitivis linguis.</i> 194</p> <p>III. <i>De linguis Samaritanis seu Phoeniciae.</i> 196</p> <p>IV. <i>De linguis Syriacis.</i> 197</p> <p>V. <i>De linguis Arabicis.</i> 198</p> <p>VI. <i>De linguis Aethiopicis.</i> 199</p> <p>VII. <i>De linguis Persicis, seu Aclarticis.</i> 201</p> <p>VIII. <i>De linguis Aegyptiacis seu Coptis, quae et Veterem Phoeniciae vocantur.</i> 203</p> <p>IX. <i>De linguis Armenicis.</i> 204</p> <p>SECT. III. <i>De linguis Europae primitivis, earumque proprietatibus.</i> 206</p> <p style="text-align: center;">CAP. I. <i>De linguis Graecae origine.</i> ibid.</p> <p>II. <i>De linguis Latinae origine, antiquitate, corruptione et restoratione.</i> 209</p> <p>III. <i>De variis quibusdam, Nestoribus et augmento linguae Latinae.</i> 210</p> <p style="text-align: center;"><i>Tabulae restituae inscriptionis profici linguae Latinae praedia.</i> ibid.</p> <p style="text-align: center;"><i>Tabulae restituae inscriptionis.</i> 211</p> <p>IV. <i>De linguis Germanicae origine, propagatione et corruptione.</i> 212</p> <p style="text-align: center;"><i>Linguae Germanicae Imperialis.</i> ibid.</p> <p>V. <i>De omnia Septentrionalium regionum linguis.</i> 214</p> <p>VI. <i>De linguis Illyricis, Dalmaticis, Slavonicis quibusque finibus.</i> 215</p> <p style="text-align: center;">TABULA CHRONOLOGICA earumque post delineata, quae linguarum aetatem et incrementum exponit. 216</p> <p>VII. <i>Utrum quibusdam linguarum reperiri possent ad nostrum saeculum linguarum quondam existimandum.</i> 218</p> <p style="text-align: center;">CONCLUSIO. 221</p>
--	--

ATHANASII KIRCHERI è SOC. JESU

TURRIS BABEL,

TOMUS I

In Libros tres digestus;

Quorum

PRIMO

Res gestæ post diluuium ad Turris usque ædificationem;

SECUNDO

Civitatis Turrisque erectio;

TERTIO

*Linguarum divisio & transmigrationis Gentium
Historia continetur.*

ATHANASHI KIRCHERI Æ SOCIET. JESU

TURRIS BABEL,

LIBER PRIMUS

Cantuar.

Res gestas post diluvium ad Turris
usque ædificationem.

P R Æ F A T I O

A D

LECTOREM BENEVOLOM.

P

OST ARÆ NOËMICÆ, & illustrem Catacly-
sivi historiam modo ordine Moyses DEI famulus
primò enarrat Mortalium per tres filios Noë,
Sem, Cham, & Japhet, centum annorum spa-
tio peraliam multiplicationem; excipit hæc Civi-
tatis Turrisque omnibus sæculis memorabilis fa-
brica, quam sequitur vindicante se DEO OPT. MAX. de insana
plurium hominum superbia & contumacia, linguarum confusio, &
genium transmigrationis exordium: quæ cum à Moyses Geneleos
cap. XI. etsi quàm brevissimè; quàm distinctissimè tamen, & ex-
actè rerum, quæ in hoc arduo negotio, temporum successu aciderunt,
enarratione complexus per quinque circumstantias pulchrè sibi expo-
suit; quarum Prima est, quomodo videlicet primævi isti Morta-
lium fuerint, qui tum temporis in mundo vixerint, quid egerint,
& quidnam eis ad transmigrationem ordinandam permoveat? Secun-
da, qui finis in eorum transmigrationem ad insana volu Turrim
erigendam imparet? Tertia, ad quodam altitudinis spatium ex
eorum consilio Turris se extendere debebat? Quarta quem finem sce-
pique in tante volu ædificio sibi præfixum habuerint? Quinta de-
nique, quomodo ab opere, temerario ausu incepto, ex Divini No-
minis dispendio, & punitione ulterius proseguendo ex confusione lin-
guarum destituerint, quomodo verò linguarum confusione perplexi, tan-
dem transmigrationem in omnes mundi regiones, ordus fuerint?
Quæ omnia quàm sistimè in hujus operis contextu demonstrabun-
tur. Divina bonitas ad se ausibus nostris, ut assumptum ibidem ad om-
nem ejus gloriam desiderata felicitate proficiamus.

LIBER PRIMUS

De rebus post diluuium, centum triginta
annorum spatio gestis.

CAPUT I.

De eam Noë, filiumque ex arca.

Cap. I.

Si aqua mensis terram pri-
mociam post diluuium ho-
minum actiones pondera-
mus, recta sunt res dicta-
re videntur. Filios Noë post egressum
ex arca, per archosque DEO de acceptis
beneficiis, sacrificio, acceptoque de
multiplicatione generis humani, per
verba (*Creatus et multiplicatus erit ve-*
lites terrae) preceptis & benedictio-
ne illis impartita, non statim ad in-
diores montium fardos descendisse, sed
in montium planities ad complures
annos haesisse à vero haud oblati. No-
nam enim ex Geographis est, in ple-
tisque editioribus montibus semper re-
periri campos longè latusque diffusos,
quemadmodum ex Alpium, Appen-
ninarum, caeterorumque montium cunctis,
in uniuersâ Europâ uisendis, experien-
tia nos docet, pecoribus, pecuibus,
armantibusque, uberissimi puluis alen-
dis, mirè aptos, & opportunos reperiri.
In sandibus atque campis, Noë
cum filijs suis conuersationem habuisse, au-
diatur.

Not. post
egressum
ex arca
per archos
de acceptis
beneficiis
de multiplicacione
generis humani
per verba
Creatus et
multiplicatus
erit uelites
terrae

Cum enim in huiusmodi editioribus
planities, que montium pagum

existerent, ex limosa materia utique
deflata, iam fontium uentis ad neces-
sarium aquae usum, quod in infimum pla-
num non sicbat, curis, tempestiuitateque
aperirentur, camposque usum huma-
ni agriculturæ idoneos aptoque redderentur,
cum Noë uisum meliorem, com-
modioremque, pro summa e parca
rerum naturalium congregationem per-
tita, stationem optare non poterat;
quamuis uero fieri tentus de huius sa-
luti dicit, ratio tamen dictare uideatur,
ut super dicti, ad hoc pacto fieri de-
buisse.

Noë enim Noë diuino lumine il-
lustratus remouens montis flammam;
Noënam qualem opinari ingenem orbis
terrarum post diluuium metacopto-
m. Noënam denique optandam, quae-
que annis, in montibus commo-
dum foret, donec inframontana pla-
nities loca habitabilia horum apta
forent. Atque hoc pacto factum est,
ut in montibus, ueluti statione uisori,
propagandi humani generis iustitiam
duceret, donec in transiens ex-
gente filiorum multiplicare ad incho-
tam plantarum se conferre cogereat.

CAPUT II.

Quibus in rebus Noë filiumque cum uisibus in montibus
se occupauerint.

Cap. II.

Not. in
hunc modum
per archos
de acceptis
beneficiis
de multiplicacione
generis humani
per verba
Creatus et
multiplicatus
erit uelites
terrae

Ceterum est, Noë minime hoc re-
cum statu, orisum fuisse, sed
continuo summo curi, & soli-
citudine rebus bene gerendis, & ar-
bus humano generi adeò necessariis,

perpetuò exercenda dilectum fuisse, ac
ac primo quidem, prout DEO UBI UBI qui
precepere per uerba (*Creatus et multi-*
placatus) filios suos ad propagationem
faciendam excitasse; & quoniam mal-
tph.

Cap. II. duplicati horum non nisi magis convenit, quam ornamentorum libertas, sine qua vitam tolerare non poterant, necessitate compulsi, ante omnia agrorum cultoribus rationem fides, per divinitus sibi tributam, ut in *Arca Noe*, docuit, scientiam edocuit, ut quomodocumque ante diluvium in comparandis in arce animaliumque usum ad vitam sustentandam rebus necessariis, providam acconsonam egerit, ut quoque post diluvium, in excolendis pascuis, usque circa necessarium vitam usum instruenda, nulli labori pepererit, usque qui universis ubi faciem transmigratione uti erant replerant, ita per successivam artem traditionem à Noe profectam, modum & rationem, veluti opulentiam hereditatem consecuti in pastores propagaverunt.

Potè, cum ad agriculturam exercendam, aliis artibus ad terram sublegendam indigerent, ut utique primò in *Forsete* arte, quam vel divinitus hausserat, vel prout ante diluvium à *Tabal* cum sistro in omni genere fieri, & aris, uti *Cap. IV. Genèsis* habetur, dederat, filios suos exercebat; instrumenta non quidem ex novis motus fossiles, quæ tunc temporis secundum excoli poterant, sed ex ferreamentis, quæ locum intra arcam in hunc finem servatas, fabrefecti, cuiusmodi esse poterant vomeres, falces, ferreæ, harpogines, sicces, cultri, & similia, sigillatim quoque artem, sive plasticam, quæ ex argilla ureta, cilla, corcha, sive usque ad domesticam usum conficerentur, tradidisse arbitramur. Ad mundos quoque sese contra tempestates, cœlestesque aris injurias, castam, rugosiorum demumque, prout ante diluvium videbat, fieretque, adificandorum regulas prescripsit. Præsertim omnino generis legumina, triticum, fœnum, sigillatimque scientiam in agriculturam intra arcam transiisse, ut post dilu-

vium præsertim occasione necessitate, agros illam ferre fecundate vivere possit: quomodo enim, si in arcam secum similia non transiisset providentissimus acconsonus, illam ferre prompta habere potuisset, cum universis illis equaliter, limoque offusis tam cito nisi horum ad novissimos annos proficere potuisset, quod idem de arborum fructificatione, vinctumque plantatione intelligi velim. Quomodo enim vel unus anni spatium sine fructibus, sine pascuis, sine caribus, ovibus, cœlestique vite humanæ sustentande subsidio vivere poterim, nemo sensata conspexerit poterit. Præsertim enim Noe cuncta hæc post diluvium concessa, necesse ob usum & instructionem telluris faciem, omnia hæc defutura, unde vel ipso Deo dicitur, pro renascentis mundi requiescente necessitate & terram omnium firmata, instrumenta agricultura, & fructificationem arborumque germina, normoque vitam secum intra arcam transiisse, ut in sine ulterius progrediente in usum hominum, animaliumque uterentur.

Atque hæc quidem filios suos edocebat Noe, ut oculibus verò curi terram malitibi sibi propriam, si conquirere licitum esset, relicta; hinc nam ad vestrum subsidium, humanitervendi, agros mactandi, in stupam commutandi, blandi deinde utroqueque regulas prescriberet, insidias quoque artis documenta daret. Præsertim gallinarum, pullorumque educationem, ad avorum comparationem, & omnium denique domesticæ feruntur cultum demonstrabat. Hoc pacto, hæc prima mortalium post diluvium colonie impigerit sine, que à Noe dederunt, in educationem dederunt; & hoc quidem pastores suos conspexerit ipso commendare vivendi modos alios alioque edocebat, ut in sequentibus demonstrabimus.

*De descensu Noë cum familia numerosa in montem perallia,
in submontanam regionis planities.*

*Defer-
re in
montem
perallia
submontanam
regionis
planities*

Vixit tandem tempus, quo Noë, iam filius fuit in copiosam progeniem exurgentibus, infirmitates morum fundos, vultuque regione ad habitandam aptas, ab omni liquore, & humiditate superflua immunes cognovit, unde delectatione facti, cum campos jam in rivos & flumina difformes, limosis præmo planities jam herbarum luxuriantibus, pauciorumque fecunditate non feroces tantum, sed & amicitia confortata, sylvarum dulcibus, uti & arborum tam fructibus onstas, tum ad casuram in materiam ædificii construendis aptam, sylvas quoque variarum animalium copiosi progenis, campisque omni animalium domesticarum genere confortas reperisset, tandem perfluit; qui uti commentis est interpretum veterum, fuit ingens ille vallatusque regionum distinctus, qui postmodum, sive Persia sive Armenia dicta fuit, hic mox incredibili hominum multiplicatione acta, ne consuli multitudine consilia cædo nascerent, Noë patrem omnium, & Rex, in tres partes, juxta triam filiarum, *Sem, Cham, Japhet*, veluti tribus quibusdam, partitus est, ut utraqueque tribus sibi subditis compleretur potestatis potestet, & in difficultibus, distictisque exortis, ad Noëum, veluti ad naturalem totius orbis hædendam, & æditum recurrerent. Noë verò in tanta multitudinis hominum, universam curam negligenter, Noë, uti eorum castelli hanc illastratus, ita quoque ante omnia quam maxime necessarium duxit, ut in præcepta vite & disciplina præberet, religionis cultum edoceret, morum normam, neque in Deum solacii &

devotioris affectum ingereret; ita in sacrificiis instruendo, juxta præcepta Dei, suis temporibus servandos constanter, liquidem sine Dyem Numinis assidentis in tanta populi vultu nihil recte constanti posse prohiberet. Unde convocatis in unum primoribus tribuum, talem, qualem tribus imaginari possimus, exhortationem habuisse, præcedimus.

Placuit Noëmi

ad tres filios, *Sem, Cham, Japhet*, jam constitutos principes populorum.

In hoc saltem congregatis consilio, dicitur, ne nomine DEI sancti & gloriosi, habeat vos aliquis. *Attulit itaque sermo meus, auribus percipite verba mea mei, verba veritatis, verba vite, verba salutis, que si servaveritis, DEUM semper propitium habebitis in generationibus vestris; sit, jussio DEI judicium super vos, vestrasque generationes complerem in, ut dicitur. Nihil vestrum mecum aut dicitur statum, vestramque generationem universam universam aut dicitur, acceptabilem habeam in oculis vestris, flagitiorumque generi pervertentem, que natura hinc longi exortus ad rem imperatorem ex sacralogo scribitur super cum Casibus conjugio pertinet, ut vel DEUM ipsum, capis natura hinc est, ad mundum perducendum, diciturque vestrisque generationibus complerem. Attulerunt, in saltem, quomodo me pariterque vestrasque generationes servaveritis, ex una cum velut vestris, qui sicut vos Deum vestris cum honoris & tremore, ab omni saltem participatio, ne ab omni abstraxeritis, dicitur, ita que ut ad dicitur jussio præceptum cum, ita inquit congregatis dicitur, dicitur*

*Tunc
dicitur
Sem,
Cham,
Japhet,
in tribus
dicitur*

Cap. III. *que ipse dicitur Nannus, pro sua infirmitate elementa confusa possit, quod tunc filius necesse atque necesse testatur ex omni genere humani massa factus, à rebus inani sibi confusum habet. Nilis quanta sibi et religione in certum certum fabrica deficiat, quod perfectionem infirmis ab exemplis operantibus sustinerent, donec tandem post frequentes ad eos, de vicinis orbis excelsis habitis elaborationibus, facit dicitur in pertineti peccandi debent esse profectus, ad unum tantum interpellato cunctis suis periculis. Reverentiam sibi nec, quanta à benignissimo DEO tunc ante tunc extra orationem sui cum omni virtute natura substatu ingressum, cunctis, beneficia recipimus, quoniam paternali universis personis mundi, nos sibi confiterentur, et sui ineffabili potentiam, et dispositionem unius assistentis, quomodo ut, quod in difficultatibus operantibus, dicitur tunc oratione infirmis: quomodo tandem extollit iam humano genere, nos illo hominis ad unum de finem mundique existantiam ordinandum deficiat. Quae certi talia sunt, quibus à mundi origine neque res sunt, neque futuris sibi videlicet, et postula accipit beneficia dispensandi ineffabili à DEO bonitas, et infirmis in corde habet nostris deo cunctis impressa tunc, et certum voluntatis assistentis ratione debentur.*

Potest iam ad beneficentiam, quae post egressum ex arca DEUS OPT. MAX. nobis contulit, copiam et magnitudinem progrediamur, cum cum praece me, et tunc, necesseque nostris, multas benevolentis super universam illorum faciem operaretur, cogitaret et expendit, quomodo me unum mundi dominum et heredes confiterentur, omnem artem terrarum plantarumque meae potestati subderent, ad unum mundi consuetudinem regis, necesseque populi gubernandi me profectus deputati sit: quae de causa pro tanto beneficentiam ratione fuit, ut ad debitas commendationes gratiarum altissimi reddendas, solum beneficentiam ei, qui me tempore dicitur, instituisse me-

instituisse. Primum enim tunc, cum iam generis humani per nos tunc filius meus, Seth, Cham, Japheth, veluti unum mundi habitus, ut tunc universa terra, proutemque principes peccatis propugnatu in alio numerosis solent exerceant, et tunc simul commemorari nequeamus. Post in hanc filiarum neptemque testrorum propagatione, confuso infirmis; tunc, inquam, debet in tribus quasdam dividendas confusa. Et Seth promittitur, quem certum ante debentem ante DEI infirmis suscipi, sui sicut, filiarum, neptemque curam habet. Japheth pater principis et dominus sit progenis sue. Cham vero in generatione sua, suo patre dicitur. Eius autem à nobis assistentis, ut spiritus communiti coniugis abstantia, sed utiqueque sua sicut progenem, paternali non tunc ad administrationem gubernat, ex utraque desiderium tunc assistentis suo contulit. Cui vero sine Deum Nannus optulit tunc regnum, tunc regnatura sua subsistere possit, ante omnia cum religione nobis tunc prescribit, quoniam de DEO meo, tunc, tunc, mundi conditor, necesseque unum moderatur Seth, sicut filius pater nostris ab origine mundi, tradidit certum esse ad me ab Adamo dicitur aduic, confiterentur, bene certum certum testrorum tabula infirmis, ut tunc nequam in nobis memoria oblitentur, et hanc cum altissimi altissimi testrorum, et tunc hanc filiarumque transigunt sicut dependit existantia tunc cum cum toto pertineti mundo, pro sua infirma bonitate et infirmis nos sibi superstitis esse videtur, ut hanc sicut factum fuit, et hanc certum religionem necesse quam nobis profectus, non dicitur nos magno certum sicut tunc, sed et ingenti sublimitate cum ad filius neptemque neptem testrorum propugnat. Agendum sicut nec cessat, Deum Nannus cultum velle nequam tempore intermittere, necesseque sacrificia, quoniam DEO velle ad gratiam acceptusque esse possit, et modo, quoniam post egressum extra arcam agere testrorum,

Cap. III. *distit. pari fervore, nono superfluitas percipit, statim temporibus percipit, pacem et concordiam inter vos, veluti vocem et unicum felicitatis vestram in vobis confertis, cetero, auctore: quo si feceritis, inagniffimus DEUS vos agat, atque omnes operationes vestras, vobis bene largiatur, ut faciendae, ad faciendam agrorum plantam dabit temperata suo, herba vestra replentur frumento frugumque copiam, ut vobis abundantiam pecuniarum vestra exuberent, omnemque possessionem bonorum habentem: si vero, quod distit, non percipitis abundentiam, sed perver-*

sa mentis imperio scelerumque exornatis in DEUM confisuroribus, cum de vobis mille calamitates gravibus et perniciosis morbo, profusaque peccandi licentiam, si iudicaverim pro certa mercede, quam ab omnibus cum divina natura bonitatis et misericordiae suae facere non habet, ut nec et iustitia ipsa; hoc scilicet expulsi hinc alio portu exsistent; et si quandoque hoc vobis acciderit, et ut vobis prodigiis memoraverit. Finit filius, verbum non incertum incertum, quod ut fiat benedictio DEI desiderat super vos, et que per vos fieri possit cogitavit, perficiat.

CAPUT IV.

De Multiplicatione humani generis, à diluvio usque ad Turris aedificationem.

Cap. IV. **C**onsidera ex Genesis cap. IX. per totos filios suos, Sem, Cham & Japheth, genus humanum propagatum fuisse supra terram. Textus hoc tenet: *Ista sunt filii Noë, et ab his diffusus est omnis generis hominum super universam terram: et cap. X. Haec sunt familiae filiorum Noë post diluvium, et autem facti, et ab his diversae sunt gentes in terra post diluvium. Intendit *Astys* in hoc capite demonstrare, quod licet in primordiale mundi statum, ex uno Adam, omne genus humanum usque ad diluvium, mille sexcentorum, & quinquaginta sex annorum tempore, propagatum fuit, ita post diluvium, quasi novo rursus mundi principio ex tribus Noë filiis omnem terram, habitatores civitatumque fuisse completam. Tamen vero numerosam quidem progeniem, multiplicemque posteritatem triam filiorum Noë, primamque originem diversitatis gentium, regionum, regionumque loculentor describit; nemo tamen conficit, maxime Luke non fuisse progeniem, quibus facere verum scribit, cum *Astys* hoc loco, non nisi capta, du-*

ca, & principia populorum enumerat, reliquis data opera relicta, ac enumerantur singulorum maritimi utrius, utque in infinitum huiusmodi generationibus sese extendentibus, tempus perierit. Verum cum haec omnia quum facilitate in *Ara Noë* profecti fuerimus, ad Lectorem remittimus.

Historici non sine ratione narrant, quomodo tam cito, vel intra 27 annorum spatium usque ad *Turris Babel*, tam immensa hominum multiplicatio, quam & postea scripturae *Prophetarum*, & *Doctores*, aliquo complicitate tradant, per solos tres homines, filios Noë contingere potuerit. In miranda definet, ubi excellenter humanae generationis historiae. Quis nescit, vel solam *Ninivem* *Turris* fabricatorem, exceptis feminis, & parvulis, & sua solam progenie, in cunctam distulisse iuxta hominum armamentum; ut de *Babel*, id est *Ninive*, *Dadour* narrant. Quis non obstat, *Ninive* *Ninivem* *Abraham*, ut vellet *Epiphanius Theopolitanae in Commentario in Danielis Apocalypsim de Sira Urbe*, ad civitatem *Ninive* condendam, centum qua-

*Historiae
antiquae
liber 109
anno 1788
Abraham
anno 1788*

Cap IV. quadraginta milia operarum adhabuisse, & hoc iter ducentis nonagintaquinque annos post diluivm, si itaque turris hominum multitudo, tum in belli gerendis, tum in condendis uribus propagari poterat, quanta post trecentos & quadringentos annos eam jam universis orbis penè esset habitans. Si enim posuimus, singulis tricenis annis generatorem renouari, facillè cõtingeret nullis animarum nasci poterant. Sed ut lectos hæc propitè perspiciat, ea calculo Arithmetico demonstranda duximus.

Posuimus itaque, tres filios Noë primo statim anno post diluivm, tres filios, & eorundem filios generasse, singulis verò cõsequentiibus annis totidem, usque ad triginta annos, ubi jam octaves filii, & filii suscipiens liberi quidem apertissimi erant, reperies numerum animarum jam ad 360 peruenisse

hi verò per minus annulis usque ad 60 annos se propagare poterant, prout arithm. combinat. regulas, ad 21600 animas; si enim 60 in 360 dixerimus, provenient 21600. Hi rursum per minus conjugia usque ad nonagesimum annum facillè cõtinuè propagatione pertingeret potuerunt ad numerum animarum 2944000, quod patet ex ducta 90 in 21600. Atque hæc progenies à 90, post diluivm ad annum usque 210, per novarum combinatum combinationes pertingens potuerunt ad 2328000000, ad cili, viginti tria milia millionum, trecentos, & viginti octo miliones; que res via anno concipi possit, nisi ad ea combinatarum arith. regulas evidenter confiteret. Sed hæc in subiecto abstracto contemplant. Primo anno post diluivm panatur, tantum tres filios fuisse generatos, invenies

<p><small>Calculo propag. Bib. jam re. hinc ma. hinc ma. hinc ma. hinc ma.</small></p>	<p>Primis 30 annis post diluivm tres filios generasse _____ 360 filios & filias.</p>
	<p>His multiplicatis per 60 annos post diluivm, producitur _____ 21600 progenies liberorum.</p>
	<p>His multiplicatis per 90 annos, à diluivio, dabitur _____ 1944000 propagatio hominum.</p>
	<p>Atque hi multiplicati per 210 annos, & hinc usque ad <i>Turris Babel</i> producitur 2328000000 propagatio hominum.</p>
	<p>Noë hic ulterius procedimus, cum res propè in infinitum procedat.</p>

Ut proinde nemo miretur, ad id incredibile, Ninivæ adhuc tempore, cum hauriret ambitionis fides, de Monarchia, & summo rerum dominio obtinendo adstrabat, exercitus coactus fuisse. Nam *Sennacherib*, quem nos *Assur*, avum *Ninivæ* fuisse, in *Chabris* *Paraphis* ostendimus, contra *Ninivæ* filium *Ninivæ* exercitum 200000, que sunt, vires centena milia hominum, duxisse, *Dadossi* *Sacals*

lib. 3. tradit. Habemus vel ex ipsi factis fieri aliud exemplum; dum vel ipsi sancti incipientes suis miseri non possunt, quomodo ex 70 fratibus, qui in *Agyptum* post *Joseph* transfugerunt, post 210 annos, in tantum progeniem exceverunt, ut sexcenta milia bellorum pater parvulos, matres & viros, cum *Sacsi* Duce eorum, *Agyptum* egredia faciant.

De prima Transmigratione filiorum Noë ex monte Ararat in pluresque submontane regionis caupas.

§. I.

De Lingua, seu idiomate, quæ antedicti populi delictorum arbitror.

Antiquam ulterius ad constitutam scopum progrediamur, primò verba sacri textus hinc adductis desumamus, ut post eadem insinuat nostri schem ostendamus. Sic itaque Mose discitur:

Hebraica
וְהָיָה בְּהַר אֲרָרָט וְהָיָה שָׁם לִבְנֵי נֹחַ
וְהָיָה שָׁם לִבְנֵי שֵׁם וְהָיָה שָׁם לִבְנֵי יָפֶת
וְהָיָה שָׁם לִבְנֵי חָם וְהָיָה שָׁם לִבְנֵי שֵׁם
וְהָיָה שָׁם לִבְנֵי יָפֶת

Id est: Erat autem terra labi unius, et per-
moniam iurandam, eoque profecturorum
ex Oriente orientem caupam in terra
Scythiae, et habitaverunt ibi. Graeca lec-
tio sic habet: ἦν ἡ γῆ ἀρὰρὰτ ἡ γῆ
ἦν ἡ γῆ, ἡ φωνὴ πῶς ἦσαν. ἡ ἰσχυρὴ
ἦν ἡ γῆ αὐτῶν, ἀπὸ τοῦ ἰσχυρῶς,
ἡ γῆ ἦν ἡ γῆ ἰσχυρῶς, ἡ γῆ ἰσχυρῶς
ἦν ἡ γῆ. Id est: Sic erat unius terra
labium unius, et tunc una antedicti, et si-
bilium illi, cum antedicti ἰσχυρὸν ab oriente
liber phlegm, iurandam caupam in terra Scy-
thiae, et habitaverunt ibi. Chaldaica
lectio sic habet:

Chaldaica
וְהָיָה שָׁם לִבְנֵי נֹחַ וְהָיָה שָׁם לִבְנֵי שֵׁם
וְהָיָה שָׁם לִבְנֵי יָפֶת וְהָיָה שָׁם לִבְנֵי חָם
וְהָיָה שָׁם לִבְנֵי שֵׁם וְהָיָה שָׁם לִבְנֵי יָפֶת

Id est: Eratque omnis terra lingua una,
et loquela una, et factum est, cum profi-
ciscerentur in principem, et ingressi essent
caupam in terra Babel, habitaverunt ibi.
Arabica versio sic habet:

Arabica
وكان جميع اهل الارض اهل لغة واحدة
وكانوا يسمونهم * وكانوا يسمونهم
بالشركي وسموا بديها في بلاد السور
والاسموا بهم *

Id est: Erat autem terra unius labium
unius, et loquela eadem, et cum ipse caup
esset ex Oriente orientem caupam in ter-
ra Baggedi, id est, in Babylonia, et sibi-
liver ibi. Habes ita tribus confirmat Sy-
riaca.

Erant itaque terra labii unius, eorun-
demque verborum, vel ut Graeci ha-
bet, erat terra labium unius, et tunc unius
labium eadem, vel ut Chaldaica, omnis terra
lingua una, et loquela eadem: vel denique
ut Arabica; erat tota mundus ibidem
omnis, et loquela una. Quod verò per la-
bium intelligendum sit, exponemus.

Cum labium secundarium vocem
instrumentum sit, sine labio verò vox
nulla profiri non possit; cum tamen non
operis labii mentique loqui possit; ve-
rè sit sicut manus pro lingua ponit la-
bium, causam pro effecto. In antedicta
itaque terra, vel ut Arabica habet, in
tota mundo (ubi per membra, totius hu-
mani generis congregationem nomi-
nat;) eia lingua una: id est, omni ho-
mine, qui post delictum usque ad n. ar-
migransorem, immensè multitudine
se propagarunt, loquebantur linguam
unam.

Unde quaeritur primò, quòmodo illi
ita lingua fuerit? Respondetur, fuisse lin-
guam scythiam, primordiale m, quam Noë
intraque, uti per confirmam Patriarcha-
nam traditionem ante delictum disti-
ccent, ita quoque postea eandem do-
cuerit filios suos, cum illa periret hanc
in orbe terrarum non vigeret; & de
hoc si quisquam dubitavit, in merito in-
sensatus videri possit. De hoc tamen
merito quis dubitare possit, utrum
lingua haec primæva ab omnibus eor-
dem profus tenore, & pronuntiatione,
spatio centum annorum prolata fuerit;

quæ

Labium
quod unum.

Quæ lin-
gua et esse
scythiam
dicitur.

Cap. V. quare ut propofitum ratio delictum pari pacto folvatur,

Respondet; cum quotidiana nos experientia doceat, nullum idioma ab omnibus aliquibus nationis populis tanta perfectione pronunciari, ut non fitum à patriis linguis ufi, que in Principumalia viget, nostrum defleat; & locutorem parit in idioma *Indes, Germanis, Gallos, Hispanis, Arabis* similibusque. Creditur in *Indis*, lingua omnium purissima *Telica*, que tamen *Atalica, Latina, Romana, Græca*, apud *Samaritanos, Arabes, Caldeos* oppidò à primævæ puritate differt, & tamen una eademque lingua est, utram in *Indis* ufiata, quam omnes loquuntur, neque feli memò intelligere indigent, quod item de cæteri cujuscvis nationis idioma intelligi velint, ita ut via in mundo lingua reperitur, que non sine patitur corruptela, five ad fiat ex vicinarum regionum, populorumque confertio, five ex ingenio particularium provinciarum, & natura loci, five ex novorum vocum inventore, quod ad idè verum est, ut non dicam in provinciis separatis, sed ne in magnas quidem archipelagos differentes loquendi modis defint, ut experientia nos docuit hinc *Rome*.

Quæritur itaque, quomodo fieri poterit, *Terra nuper ex latè uena*, eandemque fermorum, intelligendas sit? Respondet, fuisse quidem linguam omnibus communem, sed præterea, nulli modò, quætos dialectos vocamus, differentes, ut enim in tres tribus juxta generationes triam filiorum *Noë* dividebantur, in quasque patrias tantum linguas usam apud principes tribuum, *Sem, Cham, Japheth* & filios, sponteque eorum remanisse, popularem uobis & linguam plebejam ex varia hominum mixture, prout in omnibus aliis linguis accidere novimus, à patriis linguis ufi necessariè declinasse quidem, non tamen tantum, ut non

mutuò feli intelligerent, existimamus. Ex hoc pacto fieri tenus facile explicari poterit, ut ex paulò ante dictis patet; quantum uobis illa propriè lingua facti, in sermo sine, *DEO* dante, exponitur sumus.

Hic uerò propofitum, jam ad alteram sacri status partem exponendam nos occupamus.

§ II.

De *Vitis orientalem præteritorem in submontem montis Ararat* regnum, unde sit ueni perit.

Magna hinc controversia inter interpretes exoritur de transmigrationis itinere, prout ex nomine in placum, *Ararat* in terram *Armenia* factis; sequidem, dum male capere non possunt, quomodo populi ex *Orbis* novissime dicantur, cum tamen *Armenia* non orientalis, sed borealis respectu terræ *Armenia* existat, verum cum in hoc non exiguum Geographis imperitiam apud scriptores reperiam, ut liceat tentum libentius contestari, paulò fustis hanc controversiam decidendam censuimus.

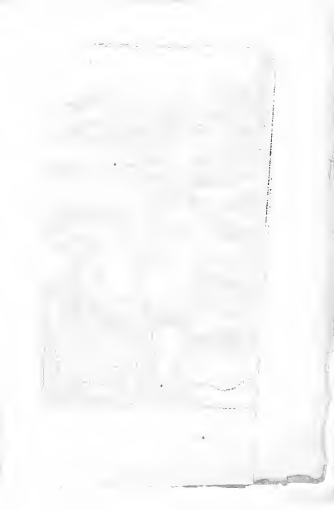
Dicimus itaque, nullam in hoc primævi seculi statum, nominis locorum rationem habendam esse, sed solummodò primi montis illius *Ararat*, quem *Noë* cum tribus filiis post diluvium inhabitavit, & propagatione hominum in immensum excrevit, in vallas tandem montium, ad pluriores campos incolendas descendit.

Duplex itaque *Armenia* à Geographis describitur, minor una, altera major. Major illa, que *Asia* minor ex occidentem consistit; et borea *Armenia*, five *Cappadocia* regioni, que & *Ararat*, & *Armenia* dicitur; *Armenia* uerò à meridie respicit. Major uerò ex boreali plaga *Mari Caspium*, ab occidentem *Armenia* uerò, ab orientem *Perseus*, à meridie magnam reliquit

Perseus Armenia

Armenia *Armenia* *Armenia*

Cap. V. *omni tempore in publico tunc tunc facti non sapienter, unde maxime rusticales, quorum quibus ambulatorie aliqui, aliqui dicitur filios potentes. In huiusmodi itaque regionibus, quae postea Achaia, Persia et Babilonia dicitur fuerunt, cum sua Naeviae habitasse, vineas plantasse, totius agriculturae artis instrumenta filios suos docuisse, nulli dubium esse debet; nisi enim eos artibus humanarum vitae sustentandae necessariis imbuisset, utique tam copiosi hominum coetus vitam trahere non possent; unde dispersis inter se laboribus, quidam agros autem ad seminandum sibi operantur, ad frumentum, leguminosum, herbarumque proventus sequebantur, alii ligna caesa construendis, ad se contra omnes aëris injurias defendendos, opera exedebant; carbones tum in cultus, tum alios usus faciebant; alii molinae agebant, pulchros alii; non deerant venustos animalium, ad pelles vestibus conficiendis aptas elaborandas; unde multi ferreæ arti, ad omnia generis instrumenta adeo necessaria usque applicabatur; non deerant figuli in vasis coactis efficiendis, & in formae coquendis, calce & cemento conficiendo constanti occupati, utrum in arte necesse sit tam viri, tam feminæ, ad velles lineas comparandas, & ad occupandocum regendum infatigabatur; quorum verò sumum, chordarumque ad iumentorum hominumque subsidium usus, quum maximè necessarius erat, verisimile est, illos hinc relictis arti summo studio incubasse, & vel ipsè ratio docet; feminæ verò relictis dictis artibus robustioribus, quodam ex ipsis primò gubernandi animalibus, vulgè vocis, capris, similibusque, bovis, equisque conficienda occupabant, alii gallinam pullosque educandos, ovorum*

que colligendorum curam habebant, non deerant, quæ in ferreis arte, videlicet vestibus conficiendis, lino in fila docendo, maxime verò pars lenior & colinas tranquillitas occupabatur; plerumque autem cum dictis artibus agrorum forsitan cura, sicutarumque educationi operam suam impendebant; & ut omnia sine confusione agerentur, hæc veluti populorum Duces, Senes, Gram & Sapienter, sub rege omnium Noti, perierant, qui & singuli juxta tribuum distributionem suos habebant presertim, verumque administratores, quibus cura antea, ne in laboribus impeditis videtur abundantia decideret, committuntur; & occurrentibus difficultatibus, non dubito, quin ad eas expediendas, veluti ad supremum humani generis, in hæc agrorumque tunc congregati caper, regem & imperatorem, Naeviam recurrerent; hic verò consenti palmaribus filiarum nepotumque, quod tunc, & hic agendum, quod evitandum, veluti publico concilio quodam decreverit.

Atque hæc sunt, quæ de primævorum post diluvium filiorum hominum vita & actionibus dicenda dicimus; & quamvis de hisce nil in sacris literis continetur; interpretes verò non nisi juxta illa tenuerint, recte tamen debent rationes præscribere videtur, hoc ita fieri debuisse, nisi quis velit, omnia casu transacta fuisse, quod à Naevi regis sapientia, & divinitus illustrata sapientia alienam esse quis non videt: ad enim DEUS OPT. MAX. cum in renovandis mundi instrumentum elegit, ita quoque ipsam etiam ad hæc immensæ obedi multitudine populos instruendos, regendosque singularibus & incomparabilibus annis talentis, ad mundi pondus pro dignitate sustentandum instruxit.

Quædam
autem
sunt
quæ
non
sunt
sunt

Quædam
autem
sunt
quæ
non
sunt
sunt

*De Tempore transfugationis ex Oriente in terram Sennaar
à diluvio peractis, ad 132 annum, qui est ortus Phaleg.*

Hæc gentium transfugatio, quo tempore, aut quo post diluvium anno accidit, tamen scriptura ficit, quantum tamen ex chronologorum calculo colligere possimus, cum paulo ante 132 anno, ad ortum Phaleg filii Sæber accessit, non inveritatis creditura. Quod ut luculentius patet,

Suppono primo; primos à diluvio homines, filios Noë filiorumque ejus, post egressum e terra arctici, non statim in planities montis, quemadmodum in præcedentibus quoque insuetas, descendisse, sed per complures annos, primò in campos montium perlitisse, ibidemque primò propagationis, agrorum colendorum, aliarumque artem speciem dedisse, aliquam coeferentem in immensum silicem multitudine, silicemque in campis ad fruges ferendas jam aptis, in inferos descendere.

Suppono secundo, certum quoque & rationi congruum est, distam progressionem non statim post descensum montis, sed in terram Sennar occupasse, sed ad complura lustra in excelendis regionibus, que tunc temporis sine nomine, postea vero temporibus, & eorum Araxos, Arda & Peris dictæ fuerunt, consistisse; ubi quoque ejus possessores non confuso, sed magno ordine à Noë primo, deinde à tribus filiis Sæn, Chæ & Japheth, gentium capitibus, regnabant, & à quibus veluti artem scientiarumque permissis, & jam à certum ante arce diluvium in eis à patre Noë exercitatis, omnem propagationem artem ad vitam sustentandam necessitatem, rudem & incertam procul dubio didicerunt, ne,

antiquum in universæ terre feritas dispergerentur, ut cæcerent, sine quibus humana vite transfugenda ratio consistere non poterat, sed de hisce factis in præcedenti capite.

Quanto verò tempore in Oriente statim, Tarsis quoque ex genealogie filiorum Noë conjectura colligit, uti paulo post videbitur, de Nembrod tamen, quod est argumenti nostri unicam testimonium, quo nitrum anno natus sit, quando moverit ex Oriente, quot annis vixerit, cum in ortus à transfugationibus fuerit, & Turris architelus, intelligendum restat.

Suppono tertio, fidem à exactissimam Tarsis secutus, qui artem ortus filiorum Noë, per annos à diluvio usque ad 132, & 175, scilicet sine & post hæc describit, verum ut lector intellectus veluti synopsi, artem scriptam conspiciat, genealogiam hic apponendam censui, et hæc enim clare patet, quid circa propitiam difficultatem leniendam sit.

EPILOGISMUS,

ex quo Sæber generationem filiorum Noë colligi potest.

1. Post diluvium itaque anno primo, vite Noë 601, natus est, opinione Tarsis, ab eorumque interpretum, Sæber filius Sæn primogenitus, anno orbis conditi — 1657
2. Post diluvium anno 1. mensis octavo, Sphaxad filius Sæn, Gæus Japheth filius, & Chæ filius Chæ, vite Noë 601, ante ab orbis condito — 1658
3. Post

Araxos
Arda
Peris

Araxos
Arda
Peris
Sæn
Chæ
Japheth

- Cap. V. 3. Post diluuiam anno 3. nati pu-
tuntur *Abegg* filius *Japhetis*, & *Mefus* filius *Cham*,
vixit *Nos* 603. ab orbe condito — 1579
4. Post diluuiam anno 4. vixit
Nos 604. nati putantur *Cha-*
nan & *Lud*, filii *Cham*, an-
no ab orbe condito — 1660
5. Post diluuiam anno 5. vixit
Nos 605. nati creduntur
Tubal filius *Japhetis*, &
Arax filius *Sem*, & *Megoch*,
anno ab orbe condito — 1661
6. Post diluuiam anno 7. vixit
Nos 607. nati creduntur
Turan filius *Japhetis*, anno
ab orbe condito — 1663
7. Post diluuiam anno 38. *Ab-*
raham filius *Sem* genuit *Ca-*
nan, vixit *Nos* 638. ab orbe
condito — — — 1694
8. Post diluuiam anno 68. vixit
Nos 668. *Canaan* genuit *Se-*
be, & *Chor* *Nephthali*, anno
ab orbe condito — 1714
9. Post diluuiam anno 97. *Sar*
genuit *Heber*, vixit *Nos* 697.
anno ab orbe condito — 1713
10. Post diluuiam anno 131. vixit
Nos 731. *Abel* genuit
Phleg. Prima divisio gen-
tium: ab orbe condito — 1738
11. Post diluuiam anno 161. vixit
Nos 761. *Taurus* edificatio
anno ab orbe condito — 1818
12. Post diluuiam anno 175. con-
fusa linguarum, & secun-
da dispersio gentium, anno
ab orbe condito — 1931
13. Post diluuiam anno 176. re-
gnum *Ninevitarum*, *Babylon*, vi-
xit *Nos* 876. ab orbe cond. 1931
14. Post diluuiam anno 350. *Nos*
moritur, anno ab orbe con-
dito — — — 1006
15. Post diluuiam an. 360. *Nos*
regnat, anno ab orbe cond. 1016

Ex hoc Epitaphio Genealogie lu-
culenter patet, omnes tunc homines in
mundo usque ad ortum *Phleg* in *Crete-*
ta existisse, unicam quoque linguam
fuisse omnibus, usque ad confusione in
linguarum, que contigit anno post di-
luuiam 175. Tunc itaque transmigra-
tio gentium ex *Crete*, paulo ante or-
tum *Phleg*, in adeo immensam homi-
num multitudinem excreverat, ut *Nos*
divino lumine ductus, ne confusio in
tanta multitudine misereretur, eam in
tres regiones mundi sibi notas, parte
triam filiorum *Sem*, *Cham* & *Japhetis*,
tribus dividendam confecerit, que circa
annum, uti ex tabula patet, circa ce-
ntum *Phleg*, circa annum serè con-
finitum ingressum contigit; atque
adeo ex *paucissimi* genealogismo pa-
tet, tres filios *Nos* cum omnibus filiis
filiorum, nepotum, pronepotum, ab-
nepotumque progenis, post egressum
eum *Cretem*, in equam in terram *Sen-*
asar proficiscentem, partim in mon-
tibus *Arax* recessibus, partim in saba
montibus recessibus orientibus na-
tos fuisse; quorum, que in Tabula po-
nuntur nomina, non nisi principes so-
lum, & patriarchas, summei abraham
que populorum progenitores notant.

Quod in conspiceremus, notan-
dam, hoc loco divisionem gentium
dupliciter intelligi debet; primam
quidem ad ortum *Phleg*, unde & *He-*
ber patet que nomen filio suo à divisio-
ne habuit; hoc enim tempore, ut ple-
rique serè interpretos referunt, prima
à *Nos* divisio gentium facta est; unde
hoc loco non ferenda est illa divisio,
que post confusione linguarum con-
tingit, sed que à *Nos* Dñi volente, &
quasi ex voluntate *Nos* facta fuit;
altera verò itaque in constructio-
ne *Tauri*. Qui verò unam eam altera
confundant, videt helleciterare, cum
illa vel ipsius *Japhetis* testimonio *Sen-*
asar & *Arax*, et est, *Arax* hinc
Arax dicitur, quando videlicet
Nos

Epitaphio
de Genealogia
de orbe
condito

Cap. VI.

Not distributionem universæ terræ tribus filiis suis, hoc, quo dicitur anno, insinuat, hoc verò scitula, quæ post consensionem linguarum in executionem deducta fuit, quam proxime *Josephus antiquitates ubi rabi dicitur esse*, id est, consensionem linguarum vocat, eò quod consensio hæc causâ fuerit divisionis gentium, prior quidem sine ulla consensione transacta fuit, non item posterior; illa quæta, hæc subalacris modibus confecta; illa sub ortum Phaleg, hæc sub medio ejusdem temporis contigit; & consistit ex auctoritate sacræ scripturæ *Genes. cap. X. v. 25. ubi Hebræi nomen filio indidit Phaleg, eò quod in diebus ejus divisa sit terra. Qui verò obliuiscens consensionem linguarum cum priori dicta divisione terrarum confundant, scriptos confundere videntur, cum consensio linguarum anno post ditavim 179, illa verò 131 anno post ditavim, disseverata 143 annorum contigerit, & hæc verò sit transit *Josephus. Parvi Hebræi Jethan & Phalegum genuit, qui utraque domus habitatio distribueruntur. Innumeros lingua sententiæ auctores hinc adducere possem, nisi vel ipsa ratio divisionis gentium ita se habere dicitur; unde Hebræi hoc nomen Phaleg filio suo non nam insinuat naturalis, quam prophetico tradidisse videntur. Ceterò in libro, qui tempore *Seder Olam*, ad *Hebræos* sic dicitur dicitur, *Rab. Josi* hoc pacto dicit: *Hebræi sunt propheta magnum, quoniam afflata Spiritus sancti filium suum Phaleg nominavit, & fuerit indicat divisionem in fine vite sue; cui consentit S. Hieron. in questionibus Hebræicis, & Genesivæ dicit in chronico: *Phaleg* prophetas providens dicitur esse Phaleg, ut transierit in hoc divisione ubi terrarum plus sufficit dicitur providentia, quam hinc in consensio, ut subditur.***

Phaleg
anno post
ditavim
anno.

Annoinque Hebræi 34 obliuiscunt, & 35 inchoant, & dicitur 131. non anno 101. (ut si, qui in ipse Cetero omni-

serunt) nata est Phaleg, quo anno peritachis Noem, cum nepotes suos jam in terram exercivisse multitudinem videret, ut plurimis colonis jam deducenda sufficerent, & ipsi viciniam sibi ex hac vita migrationem crederet, divitem in de divisione Cæcis habitabellis mentem aperuit. Quæ palchud sine proficiunt Epiphanius in Anconran. *Novem, inquit, annos Noe, in riam postea, qui cum rebellis esset ipsi post ditavim, & tres filii eius, ut qui postea esset, & filius suo plus efficitur conuiscit, ut ne in eo modo inuolueret, sicut et, qui ditavit perierunt, non saltem per ditavim illis peritachis propofit, sed & per peritachis ab unquam curas beatorum curas fratres inuiscit, & dicitur quidem, sicut in hoc inuiscit & DIO constituitur, tri- bus filii sunt interfectum mundum sub fite- riam inuiscit, & unquamque peritachis peritachis fite- riam distribuit: & ipsi quidem Scam peritachis conuiscit fite- riam & Phaleg & Phaleg usque ad Indiam, & re- gionem Rhinocerosum, que fite- riam est inter Ægyptum & Phalegum & regionem Maris Rubri; ipsi vero Cham oblige- riam & Rhinoceros usque ad Gades, ad mari- dam, riam vero filii Japheth oblige- riam ut que spectant ad Aquilonem & Me- dia usque ad Gades, & Rhinoceros. Sed hæc omnia fite- riam proficiunt fite- riam in *Seder Noe*, lib. 3. de *Divisione Gentium*, ubi & Lector aliam divisionem reperit.*

Post hæc crescentie singulis annis hominum multitudinæ, Noe nihil aliud agebat, quam ut illis juxta Domini præceptum (*crecite & multiplicamini, & replite terram*) transfugationem tandem iniret. Accidit tandem, ut fite- riam sollicitudine Noe, sive religione orientali hominum incrementum non amplius ferere, recommendatum & DIO transfugationem susciperentur, ex *Genesi* videlicet in *Genesivæ*, id est, in terram, que postea *Scam* vocata fuit. Neque quædam casti-

Cap. VI. Populi
non tantum
sunt in
Oriente in
Occidente
non solum
in oriente
sunt in
occidente
populi.

coltura, hincfructu populos, qui ad
aliquos millesios exarborant conti-
nuato itinere illam iter orientalem
regionem *Peyside* sive *Sennar*, &
terram *Sennar*, antropolinam emen-
tos fuisse, sed ubi commodam locam
reperissent, ibidem commoratos fuisse:
quis enim tante multitudinis sufficien-
tem contentam præbisset, nisi terra
bonis, quam transibant, veluti paratis
jam à natura nutrimentis sustentari
valuisse; unde verissime est, *Nos-
sua* ductum omnium, in hac mora ad
terram colendam, fructus colligendos,
ad animalium jam in infinitam multi-
plicatorem venationem, dispersis la-
boribus ad finibus officia coegisse, ne
propter ea, que jam ex *Sennar* locum
transissent, aliena tantæ multi-
tudiis nutriendæ deessent.

Infra-
pauca
sunt
pauca
pauca
pauca.

Non decessit hic instrumenta o-
mnis generis ad usum humanum ne-
cessaria, que ab instrumentis penitus
portabantur, & si quandoque amnes
transandi essent, quorum non pauci
in itinere occurrant, statim *Nos-
sua* providentia, hinc, rursusque, ad ho-

mines transportandos aptantur, jam
parata suppeditabantur; pro jumentis
verò, equis, asinis, bobus, armenta-
tis, gregibusque arboribus, cras-
tas ex validis compacte trabibus mox
conficiebantur; atque hoc pacto, de
loco in locum, de regione in re-
gionem iter suum profectum fuerant,
non animo quidem invencioni terram
Sennar, neque enim de ea, quam
nunciam nullis adhuc bonis vivens
inhabebat, advenant, neque enim
tuncquam interior terminum invade-
rent; sed palatim castramentorum
more, de regione, unâdixi, in re-
gionem, ubi commodam reperissent ita-
tionem, & res necessarias locan-
dam, ibi temeris erigendis, castisque
construendis commorabantur, donec
tandem post multos annos iter profec-
tanti, terram illam, non amantem
tuncam conferant, sed etiam uti lu-
minibus maxime trigam, ita reman-
dabantur feracissimum inventirent,
que postea terra *Sennar*, ab excussione
decessit, & *Shabys*, à confusione lin-
guarum dicta fuit.

CAPUT VII

Descriptio terre Sennar, quæ ex Oriente aditus repererat,
deliciis affluentem.

C. VII.
Cultu
nulla.

Cultivata ab. i. Agriculture, ad
benignitatem aliquas regionis ter-
conditiones requirit. Præmo est,
bonitas climatis, que ubi benignam ex
sideram affluam firmam obtinent, ei ex
consequenti terrarum globum fecerit
deesse non poterit. Secundis est,
ut continis fluxuum rivorumque al-
lusionibus ad innoxia factis impetere.
Terra est atque benignitas, ab omni
paludem, stagnorumque putrida ex-
halatione peroris immunita, hisce enim
conditionibus omnis regio beata, &
montibus indigenis, omnium rerum
ad vitam salubendam necessarium

libertatem & abundantiam cum vitæ
diuturnitate sponder, præsertim si ter-
ra agricolam indestrâ, studio & la-
bore colatur. Talem regionem ter-
ram *Sennar* non solum fuisse olim, sed
& etiam esse, dicitur *Herodotus*
teste apud *Agathemum*. *Afferre*, inquit, ^{Agath.}
ab *Aster* filio *Sern*, appellata fuit, et in
occisi in ea rare plant, non tamen sua spen-
te, ut in *Ægypto*, sed accularum ingens
et labor tantum adparit libertatem, ut
dicitur *truly*, et ubi comit *frax*, in-
cantas messi valentes terra, quædam dig-
turus lantibus trini et hordis sola sunt.
Sesum et melli præterea, arborum hystar
ant.

C VII.

Orbis
et phoeni-
ciae regio-
nes sunt
Babyloniae
et
Terra
Chaldaeae.

Quae omnia sibi explorata, con-
stantis tenet Herodotus sermone
confusi, veluti parum creditur, quae
non debent, talia presentant; palmis te-
scentur, ut quibus nec ex totum conficiunt.

Tabantur & huc omnes, qui hanc re-
gionem hinc temporibus Iustitiam,
in *Petrus de Valle et sine litterarum*; qui
& ait, nullam penè regionem compari
rari posse cum amantur huius loci,
quam antiqui *Babyloniae*, *Perse* &
Terra hodie *Bagdad* dicunt, ob maxi-
morum florissimam *Tyris* & *Expeditio*
stantemque immemoratum rivorum,
quibus *Terra* continet irrigatur, con-
fiam, tanto cum remam provenit, ut
alibi nullam ei similitudinem se repensit di-
cat. Palmorum primò ingens multitu-
do, nobilitatis noce *destylus* proferit, in
tanta affluentia, ut non dicam homi-
nes, sed & animalia, quae sustinentur,
quos copiosissima pascua inventant:
trinit, herdei, ovinae, melli, & sicut
tanta abundantia certatur, ut sine ad-
miracione credi non possit; olivis
abundant, magnamque nobilitatis no-
te ex partem conferunt; pesterquam
quod est palmis quoque & sicut olei
montem quam quantitatem curantur,
sunt & ibi optima pascua, in quibus in-
numerabiles greges, & armenta ad la-
ctis, butyri, & optima carnis usum
emittuntur, ut proinde speciem quan-
dam, & reliquias *Paradisii* (quam in vi-
cina *Myoposonia* regione constitisse,
in *Ara* Non ostendimus) tum amantur
tate, nam obertate rerum referat. Ve-
rùm ut propius hanc regionem aspici-
ant, cum geographica tabula oculis
lectoris exponendam censui.

Regio itaque, seu terra *Soussor*,
quam eandem cum *Babyloniae* esse, sa-
pientia demonstravimus, ab ora *Ara-
biae* & *Phoeniciae* respicit, ab occasu
Arabum desertum, à meridie *Arabia* sicut
, & *Soussor* partem, demum à
bore *Myoposoniae*, quae diversorum
nominibus complectitur non citat. Pa-

mi enim terra *Soussor*, prima omnium,
quae in Mundo post universam inveni-
ta ex monte *Ara*, & ex campis et silis-
jecta perfecta fuit, à primis homi-
nibus detecta, ut ex *XL Cap. Gen.* patet;
deinde quoque terra *Babel* ob
confusionem linguarum, quae in *Terra*
edificatione accidit, quae & *Babylon*,
& à regno *Nimrod* à *Scriptoribus*
Babylon appellata fuit; postea quo-
que *Chaldea*, ac tandem ob ingentem
Nimrod famam, & certam partem
gloriam, crescente tum mortalium
ambitione, *Nimrod* filius *Nimrod*, *Ba-
bylon* & *Chaldea* sibi uno *Affore*
nomine, & se primam *Afforem* ma-
nacham appellari voluit, imperi sui
sede in *Nimrod*, quam fundaverat, con-
stituit. Hic verò ex memorabiliter
nam omnia, quo ex *Terra* edifica-
ne, & linguarum diversione, avari
Babylon vocatur, ab *Hebraeis* verò
Chaldea *Terra Chaldaeae*, *Chal-
daeae* appellaverunt; dicitur autem
Chaldea ab *Hebraeis* *Chaldea* vel
Chaldea *Terra Chaldaeae*, sicut *Chal-
daeae*, uti habetur *Gen. cap. XII. vers. 5.*
& *Babylon*, quae regia fuit *Nimrod*
Chaldaeae Regis *Chaldaeae*, ut *Scriptura*
tam vocat. Sed haec alibi cum profu-
cul sumus, in non immemorabimus.

In hanc igitur regionem *Soussor*,
cum primari post diluvian homines
ingressi, omni deliciarum genere re-
fertam reperirent, ibidem consisten-
tibus, nullam aliam regionem invenire
se posse certissimum, in qua tam be-
nignitas fore invenirent. Ne verò o-
mnis vixit transigerent, veritatis est,
illos sibi *Nimrod* omniam partem direc-
tione (cum enim presentem hanc
tempore fuisse, nulli dubium esse de-
bet) se ad casus, & habundantiam edi-
ficandis accinxisse, & delictum offi-
cium, alios agriculturam à *Nimrod* profu-
ctis, alios artem congruendam, a-
lios alia artibus ad infinitum penè ho-
minum

Orbis
et phoeni-
ciae regio-
nes sunt
Babyloniae
et
Terra
Chaldaeae.

C. VII. minem multitudinem ascendam, velle-
liberantque necessitas, uti prius in
Abraham, & in introitu verbi terram
Sennar, certissimus exercituumque fa-
cile; neque enim fluxum ad primam in
terram *Sennar* adventum, eos *Turris*
fabricam inchoasse, vel ex ipso Sacre
Scripturæ textu comprobari possit;
certum enim est, anno post diluuiam
centesimo, trigesimo secundo ad oc-
timum *Phalg*, primam gentium divisio-
nem à Noë, ad primam in *Sennar* ad-

ventum coniegit; cum verò *Turris*
fabrica, & divisio linguarum primam
anno à diluio ducentesimo septuage-
simo quinto coniegit, erit antecum
ab eodem *Phalg* ad *Turris* fabricam 143,
& tot anni in terra *Sennar* vicinisque
regionibus commoratos agerunt cul-
turae & exercitio incubuisse, luculen-
ter patet; quæ omnia in sequentibus
ex prodigiis fabricæ, quæ hæc se con-
di. Mandi æque mortales moluissent,
comprobabuntur.

CAPUT VIII.

Quo tempore Nembrod Turris Architectus natus sit,
& quot annis vixerit.

C. VIII. **Q**uamdiu vixerit *Nembrod*, Scri-
ptura filit, ex computo verò
permissio sit patet, cum ad *A-*
bram tempore pervenisse, unde *Rab-*
bin more solito subolatur, illum
non fuisse ex illis quos Rex *Phos*,
qui Sodomiticam Regionem capi-
puit, *Abraham* dictum, & ex sacro
Genesi textu probare se posse putant.

hæcque eorum ipsæ expeditione tro-
centorum veterulorum mans, & *Re-*
ges illos, & unum *Abraham* casus occu-
passe, idque probant ex cap. IV. *Gen.*
versu 17. Postquam autem introitus est *A-*
bram à castro *Chodorlohomor* & *Re-*
ges, qui cum eo erat in valle *Sare*, *Ve-*
ran qui hæc exordium ad *Chronologicæ*
Lydam lapidem redegerit, inveniet,
Nembrod cum *Abraham* confandi
minimè posse, cum *Nembrod* & *Nouas*,
illum quidem 122 annis, hunc verò 70
annis ante vim sanctos ex *Chronolo-*
gicæ colligamus.

Cap. 227
228
וְיָמֵי נִמְרוֹד מֵאָדָם עַד אַבְרָהָם
וְיָמֵי אַבְרָהָם עַד אֶלְעָזָר בֶּן
אֶלְעָזָר עַד אֶלְעָזָר בֶּן אֶלְעָזָר
וְיָמֵי אֶלְעָזָר עַד אֶלְעָזָר בֶּן אֶלְעָזָר

id est, *Fellus* est in illo tempore, ut *Am-*
naphel Rex *Sennar*, *Amoch* Rex *El-*
lahar, *Chodorlohomor* Rex *Alam*,
& *Thadal* Rex gentium vixerit bellum
contra *Bera* Regem *Sodom*, &c. In hoc
textu *Abraham* dicitur Rex *Sennar*,
in *Chaldaica* verò paraphrasi legitur
וְיָמֵי אֶלְעָזָר. Rex *Babel* quod idem
est; cum verò tempore *Abraham* in ter-
ra *Sennar*, seu *Babel* alius Rex non fue-
rit, nisi *Nembrod*, instituit *Abraham*
alium non fuisse quam *Nembrod*,
nullo alio tunc temporis, regno pre-
ter *Babylonicum*, & *Affricanum* existeret;
imò contra plerumque melioris na-
ture interpretet putare, eundem *Nem-*
brod hinc *Abraham* ab *Abraham* in

Quisquam igitur *Abraham* Rex *Sen-*
nar & *Babel* fuerit, discutendum re-
stat. Ego sum, quantum ex ingenti me
imbecillitate utique possam, *dicorum*,
alium non fuisse, nisi *Nays* Regis *Aff-*
ricanum, (cujus regni anno id hæc gesta
sunt) protergem quendam, sive ga-
barranum *Babylonum*, aut terræ *Sen-*
nar, subditum Regi *Nays*, quem de-
licis deditum, amicitioque infirmit-
tum, totius regni curam sui primoribus,
& principibus reliquisset *Dudora*
reverti, ad quod unum aliudere videtur
illud *hinc* cap. X. vers. 3. *Nays*que non
principis sui fuit Regis fuit, necque ta-
lem fuisse *Abraham*, quod *Abraham* an-

CVIII. p̄dicare ἡ γῆ ἐστὶν ἕρως ἰαβ-
 ουν, vel ut alii ἡ γῆ ἐστὶν ἕρως
 ῥαυου, ἕρως ἰαβου, ἕρως
 ῥαυου. Expōsit jam istis, ad *Newbold* vitæ
 annos revertamur.

Cum itaque in ætatis facti 47
 anno regni sui, in *Torre* vici & civi-
 tate edificanda ad minimum 22 annos,
 juxta *Torvellos*, *Sabanos*, *Pericos*
 consumpserit; annis vero, quo natus
 fuerit, tū ignovet, verisimiliter
 conjectura putat, illum in *Sabanos*
 à *Cheonatan*, & utitur ex transmigrationibus
 fuisse in terram, quæ postea
Sabanos dicta fuit, ad ortum *Phaly*, an-
 no post diluvium 132, quo tempore
 jam in viciniam erant 40 annorum.
 Iterum cum ab anno 131 post dilu-
 vium *Phaly* ortum ex *Tabala* conficit,
 ab hoc vero ad annum confusionsis In-
 genium fluxerit anni 175, manebit
 differentia inter annos 132 & 175 an-
 norum 43, quibus si addamus 40 an-
 nos, quæ ante ortum *Phaly* *Newbold*
 vixisse distans, prædabit 183 annis,
 hic si 71 regni ejus annos addamus, ha-
 bebimus 254 annos vitæ *Newbold*.
 Cum itaque interpretis plerique in fi-
 brica *Torre* 12 annos, alij vero
 20 consumptos fuisse dicunt, sequitur,
Newbold, quare infans modis ex-
 traordinarym colebatur, annos ætatis
 habuisse 183, quæ *Chronologicæ* *Tabule*

*Ann
 Newbold*

Torvellos, & *Sabanos* ex æquo respon-
 dere. Si enim ingens mole fabricam
 mirè consideremus, plurimos in ea
 annos inscriptos, facti cogemur; cum
 nemo architecture peritus concepere
 possit, quomodo tam exiguo tempore
 ipso, itam ad primam in viciniam
Sabanos adveniam, tanta mole, sine
 ingenti pecunie ad fabricam ordina-
 dam necessitatem apparum, *Torre*
 exaltanda sese accingunt; cum ab
 anno 132 ortum *Phaly* ad *Torre* fac-
 ende incipiam, anni 133, juxta calcu-
 lum jam positum, postea ipsi fuerint.
 Sed jam instans de hinc *Sabanos*,
 diligentissimam Societatis nostre scri-
 pturam. Cum, inquit, *Ingenium* confu-
 sionis *Sabanos* anno delicti 175, spectet,
 tam apparatus materie totius ad edi-
 ficandum, quæ ipsam constructionem cre-
 tatis, & *Torre* 20 circiter annis transi-
 it, neque minus requireret quæ ante et æqua-
 lites præparaverunt, & quæ ipse in-
 geniosissimus, & quidem non ad confu-
 sionem, & integram perfulsituram operis,
 sed ut multum ultra vitam præventur,
 & ut hæc confirmemus, nonne mag-
 nis mirum est curtam annos *Newbold*
 cum filii in constructione arce per-
 fuisse, quam *Newbold* annos in
 edificatione *Torre* invenisse. Nilil
 igitur ex eo quod nec anni tribuantur
 dicte edificationi, abesse dum restat.

CAPUT IX.

De mystico sensu, qui sub Mœsica Turris història continetur.

Cop. IX. **S**ensu, quem mentis humane in-
 nobilitati, ut ex sensibilibus ad in-
 sensibilia ascendere possit, DEUS
 OPT. MAX. concessit, non tantum
 corporum mundi systema, quod veram
 omnium cognoscibilem rationes con-
 tinet, sed & personarum ipsa facta scri-
 ptura est, in qua ut omnes sapientiæ &
 scientiæ divinitus hæc sunt abscondi-
 ti, ita quoque omniam curam, quæ vel

sentibus obijciuntur, vel ab omni sen-
 suam ministerio abstracta sunt, per-
 specto quedam analogia est, variis sen-
 sibus involuta, quod mystici mentis con-
 cepta, vel historico, vel tropologico,
 vel allegorico, analogicoque expressa,
 sub quibus ad arcana divinarum litera-
 rum sacramenta, id est, ex visibilibus
 ad invisibilia, deducimus, juxta illud
 Apostoli: *Intelligite enim*, inquit,

apost.

Cap IX. *quasi à creatura mundi, per ea quae facta sunt, intellectus conspiciuntur, id est, divina sapientia invisibiles mundos, invisibilis quae rerum virtutes, in corpore mundo, rebusque in eo existentibus adaptavit, ut, quaequid in mundo corpore obtinet mortalium obsequat, id à DNO in invisibilibus & angelicis libris mundis sapientissime & sub arcano excellentiori expressum sit. Quam non videt vel in ipsa sacra scriptura, quae apices & nomina, tot mysteria; quae periodi, nec sacramenta signata esse. Verum cum haec quoniam amplissime in *Actis* nostra *Analyses* proficisci firmas, cò lectorem remanemus. Post *Actus* igitur *Novissimas* à nobis juxta sensum historicum & mythicum expressam, nihil restat, nisi ut & mythos sensus in historia Moysica de Turri Babel occurrentes parè pacto prosequamur; quod primò in sequenti tractu ostendimus.*

Causae profecturorum de Orientis, orientem impem in terra Sennar, & habitantium in ea.

Haec sicut testis verba pulchè sine ad tropologicam & mythicam intelligentiam accommodat S. *Comparat. l. de moralibus*, ubi multa tradit verba discipline ac vitae spiritalis monita, ac documenta, docens eos, qui abjecti curi, studioque rerum coelestium, totos dederunt se amandis & conseruandis bonis virtutibus, summum bonum in comparanda praesentis vitae felicitate collocantes, per similes esse eorum, qui ex *Oriente profecti*, & in campum *Sennar* venientes, lacertibus & biantine alissimum edificare *Turris* conati sunt. Porro hic verba S. Gregorii ex commentario ejus in quatuor Psalmum Penitentialem excerpta. Exponens enim penitentiam illius Psalmi versiculum: *Brongui fac Domine in terra voluntate tua Sion, ut adservetur moeror Hierosalem, ad hanc modum scribit: Unquamque hominum aut Hierosalem aut Babyloniae civitas est: sicut enim per amorem DNI sanctitas quaeque*

Hierosalem civitas efficitur: ita per amorem sancti, moeror inque in Babyloniae struibus operatur. Ad construendum autem efficitur Babyloniae edificium per tres personas: exceptum illius antiquae Babel orientem. *Causa* civitatis, *ut supra* scriptura, *Abeliter* pro facta latere, & pro rebusque bonis habitarent. Per hoc intelligitur moeror amatores carnis vite constructores municipium, quod ad rem venientem, & impetu futuram facti impulsu volentes se subruant.

Legimus parè venisse homines illos ex Oriente, & in campo Sennar habitasse, cum autem Chetram Proprietam quibus appellarentur Orientem, dicitur: Ecce vir Orientis nomen ejus. Causa de Oriente venisse, qui à Chetram mali vitiosae excessum. Sennar autem interpretatur excessus denotans, sine factor carnis. In campo igitur Sennar habitans, qui postquam in cessante virtutis, sed in plebis vitiorum, & detractionem misericordie peccatis lacertis, & in vitio vite volentes jactis infamiae suae circumspicere factorem calculat. Quorum dicitur tunc DEUS exultat, cum illorum facta simul & verba confusio: de eo quippe scriptum est, dicitur peccatorum conatissimi; & stipes; Domus coneret domus eorum in ore ipsorum. Nam de factis carnis per aliam Proprietam scriptum est, Comparaturque jactantia in theroore suo. Comparaturque jactantia est carnis hominum in factis luxurie vitium sine. Adhuc autem, qui in Sennar habitans de lateribus struendum edificavit, quia qui voluptatibus carnis infatuens de fragili materia carnis mortuorum struunt. Qui autem carnis vite adolens dicitur per opera sustinuit virtutem in seipso sustinuit edificavit, hoc profecti lateris in lapide manent, qui cum Sion possunt dicitur, Latens occiderunt, sed quod in lapidibus edificabitur, lateribus quippe indolentibus, illi edificavit lapidibus quod in, quicunque carnis infatuens desipit struunt rigore castigat; qui munitur tunc hinc moeror hinc superat.

Cap. IX. corporis fortitudinem in verbis spiritus roboretur, quasi lapis in saxa, quibus mox Hierosolimitæ edificaretur, commutat. Sic Gregorius.

Hanc sacri textus memorati periodum Pius sic interpretatur: *Pis oblitus, inquit, quod non ait ut transi in campum in quo manseris, sed introisti campum, subitus capiti et cursum ab eo quaesitum, ut ipse ad exitum carnis commodif. fueris. Ita passibile est. Insuper non aliunde accipit, sed ipsi sibi quaerendo male inveniit, non contentus illi, per que misere natura ultra exiit, sed exambulans in multis aribus et cavernis. Atque utinam paribus illis commotetur, migraret ab illis, ut ipsi habitare de gaudet, dum cum Scripturis, quod beatus compo habitatorum in eo, sicut loquuntur in patria, non tamquam in patria regnum extraxit, sicut enim fuerit malum, si postquam in precata incidit, pro aliam in peregrinam habuisset, non pro cognata et domitica. Peregrini enim patitur desiderare, sedibus ante simul edile, immorandis passis sui, et confectio hominum per se ipsam in ante rationem sicut delapsi. Superius enim non huius mundi in quibus se esse vident, sed peregrinos, memorem calorem sibi civitatem esse et patriam.*

Porro, domum illi promissi non contenti hanc terra, sed et ambicionem astro inflat, et infans Turcia fabrica memorem immortalem si apud posteros conficere sperant, in infans et stabulum mentium moliam pollicis re. Insuper, divini mendicis in eos confisuntur huiusmodi annualiter.

Sed audiamus S. Chrylustomum, ut alii, sic etiam hoc dicitur tractatum. Nam cum exponeret illa verba: *Et faciamus vobis novum. Pius, inquit, videmus male, ut perperam, inquit, memoriam conficimus, ut soliti temporis memorem suam passim, tali opus, dum alibi congregat fueris, faciamus, ut nunquam oblitum traditur. Sunt male etiam hodie, qui illis inactas, et talibus op-*

ribus celebrari volent. *Ab splendide domus edificari debent, porticus, ambulationes: quoniam si quem regerent, quare tam superbi laborer, nunquam sumptus fuerit, non alius responderet, quam ut memoriam sui memoriam, celebratamque memoriam re. loquat. At cum illis rebus non tam laudem, quam probum et eremum sibi parat: non illa quoniam spoliatis, commotio illi non venient. Edificium hoc, inquit, est illius etiam, illius regere, illius roborem et arplanam splendoris. Huiusmodi hoc est memoriam affluere, sed perperam alibi erantibus, et infans etiam post memorem, et splendorem huiusmodi in sui conficimus et splendorem acere. Sed quod huiusmodi opera, non et memoriam eius, qui sicut ait passibile, non deo traditur. Ecce si res habet: subtile ab hoc ad aliam transiunt, et ab illis in actum. Et hodie quidem domus dicitur huius, et dicitur aliter. Inquit, non ipsi referuntur dicitur, dum patens ut domum quasi perperam habet, cum ipsi tantum fructus, et sui videtur, sine aliam, alii, et nunquam ut, qui memorem amant, aut etiam odium, relinquere cogunt.*

Si etiam igitur memoriam amos, ipse tibi tuam monstrabo, que in celum omni faculo facit, qui etiam tibi subitum in futuro saculo dabit. Liberalitatem tuam, et perperam huiusmodi in perperam conficere, illius velle habere, aliquid ad opus, rebus tempore meo atque inactum. Larga etiam memorem tibi memoriam reddet, sicut scriptum est. Disperdit, dedit perperam, passim que non in saculo scribit. *Ubi de dispersis dicitur, sed passim que, ut est, libenter et miserando, etiam in memorem est memoria. Et rursus scriptum est. In memoria etiam est passim, et audiam male non tunc. Quod ab audiam male non tunc. Nam sicut in parte male videtur apud hominem, omninoque desperatione et desolatione huiusmodi, sic contra bonam memorem perperam celebratur. O hominem, inquit, miserandum,*

Cap. IX. *de*, à bruyens, à mesforties, à factures, à déguisemens de malice : ce qui despit se dit : et non non desforties, sed per malitiam committitur, comit et tentat, et deinde in otiosa deliquit tabernacula. Hæterius et S. Chrysostome.

Commencez hic Rome quædæ, insigne fabricarum moles à veteribus exstructarum ; quas si equas, non irremis, si inæquas non nisi cadas eras se respicias inspicis. Puntant si, extrusionem ætatem duratam si molis : Verum jam via seculo ante perierunt, cum non nisi vestigia eorum superint. Molebantur turres, quarum sustiga in collem manserunt, sed vel confusione mentium impediti, vel more præveni, vel bellorum tumultibus engagati, quod incenderant, perficere nequebant. Hoc passim incipit mortuum sibi versis vie divinitus rotam, ut nihil sit stabile, firmum & solidum. Quot grandis palatia, vitularia omnia delinam genere extructa videmus, quorum auctores nescimus, & un de possessione in possessiones diversiferas abeunt, ita quæque parvitas oblivere obliteratur omnia, ut ne quidem eorum nom manifestant, quon in alios & alia familias transplantant, velle, palatia, cupiam primò fierant, memoriam perdant. Atque tales sunt familia Nembrodæ fabricatoribus, quò superbis cæstro turridi meritiu gloriâ caduca reram molimibus & oppulso exiguo tempore duraturis se collocantur dum sperant, loco glorie æternæ felicitatis mansogium parantur. Dicitur hæc ætatis ex Solomonis sapientissimo mortuum, dum vanitatis operam factorum evadit ætatis.

Magnificenti operam, adificati mibi domus magnificas, et fabricas magnificentis incedit, et plantavi vineas, sed heras et passeres et cingiti in caeli gremio arboribus, et extraxi mibi piscinas aquarum, et exregarum sicutum hyssem perant. nantam : concortati mibi argenteis et au-

rum et substantias Regum et debitas fabricas hauriam, et hinc patet partem meam, si steter habet meo. Et cum me ceteros ad materis apice, que fuerunt maxime meo, et ad laborem, in quibus fructus subderent, sed in omnibus vanitatis et afflictionem amari et nihil remanere sub sole. Ut proinde hæc respicere debeant ambendi glorie in vanis cultandis adificatis amulatores, si ætatis glorie pondus obtinere voluerint, in adificanda divinis honori ecclesiis allaborent, in æmulatione erigenda, pauperum papillarum recipiendum uilibus delinam incorpore, collegia juvenum in omni virtutum bonarumque animi cultu curandis erigant. Atque hæc sunt Turres non Nembrodæ, sed parvam mentium fabricæ, quarum sustiga ad collem usque perungunt, id est, que collem percurrunt ita ad æternæ felicitatis apicem, ultra quem nihil arripit rebus, quod desiderari queat. Sed jam institutum nostrum persequantur.

Philo *Philos*
Philos
Philo dicitur illius Judæorum patre homines illos, qui adificando Turres celebrari se apud posteros cupiebant, eorum & unigenem gessit eorum, qui sui ipsi velle publicant, & flagitis nobilitati volent, ut quemadmodum prohi homines virtutibus & beneficiis, sic ipsi non quibuslibet, sed multis ecclesiis ac multitudine claritatem nominis sumptos celebrantem affequantur. Tractans igitur Philo verba illa : *Faciatis vobis nomis, præquam differantur* ; ad hunc modum scribit : *Quisquam impudens ! Cum enim deberit vestram impetare nobilitatem, et præteritum aliquam vestre adificari, si non verum, sed insipientem quæret, ut vel in honorem et prædicationem virtutum afficiat, aut verum, vel ut affugiat peras confusorum criminum ; autem hoc in illis velle hæc asperat, contemptis hominum mior, et supplicia dicitur infligenda ! Quis enim commensurabile vult*

Cap. IX. *de nomine ac titulis flagitiorum vestro-
rum habere vobis, et vobis vestra ve-
stra nomen. At quale nomen tandem cu-
pitis? Certi quale saltem vestris contrari.
Id veri nominis contrari veterum spe-
cui, quos vobis postea exprobrabunt. Inquit
cum vobis petulantia cum impudencia, con-
temptus cum insolentia, eadem cum sancti-
tate, cum immunditate iniquitibus inmensa
concupiscentia, cum temeritate insolentia,
concubitalitate multitudine, cum mendacis per-
juria, denique cum impudencia erga bonos,
atque obversu DEUM impudens. Egregia
verè gloriose, capere celebratam nominis
tuis, que celari, et suspicari, si fieri
possit, silens obiri deberent. Sunt tamen
atque habet, qui vobis sine cubito verba
placuit, patentes tunc si proclaram apud
bonos confirmatorem asperire. Sed hi
quoniam improbi sumus, utrumcumque scilicet
scilicet scilicet DEUM postquam profugimus
et proclaram dicunt, Priolepam disti-
perunt. Cur igitur peccatis, si vestra con-
filiis et contra desipiam in scitis! sed*

*profiliis et contra bonos bonos exponat
nobis desolis vobis insipientiam, que ex-
tione maxime peius non officari, sed ma-
nifesti impudencibus, talibus magis ab in-
pudis et maleficis sub temperant. Omm-
no rectissime sunt actus male, qui fieri
soleri debent alio, et veri postquam quippe
cogitant DEUM non ignorare ipsos non
maleficis, nec si illius postquam amandis fi-
nem offereat. Aliquis vobis scilicet illi si
desipiamis esse! utrumcumque dicunt. Priole-
quam distiperunt. Profiliis confirmat
ne nec, qui mali agunt, intra postquam ipsos
redierunt, et vel ipsos DEUM contemp-
tus simulat, et itam vobis agunt in-
tellegere, bonos et deus confilio et
ratione abominari, et esse postquam
quoniam, que implacabiliter vobis ma-
li bonos, nullum carum scitis impu-
denciam atque indiam proclaram sit. Sic
Phis. Atque hinc sunt, que de my-
thica hujus argumenti significacione
dicenda censuimus; quare jam cala-
mum ad alia convertamus.*

ATHANASII KIRCHERI È SOCIET. JESU
TURRIS BABEL,
 LIBER SECUNDUS.

PRÆFATIO.

Cum post Arcam Noëmi, Turri Babylonica in rebus
 bonis nil sanosum, & commemoratione dignum per alium
 legamus, utpote in quo non tantum sacrarum literarum inter-
 pretes, sed & profani scriptores, Historici, Poetae, Oratoresque, cum
 antiquitate, tum doctrinae excellentia celebres, summa cum laude, & ad-
 miratione ingenium suum exercuerint; ceteri & ego, stupore & admi-
 ratione, dum hæc paulo penitus expendere, non semel impulsus, thesaurum
 tam utile, & gloriæ amplitudine confertum, calami subpendium con-
 sili; & quamvis ambrosia uocamus gloria, & toti mundo dominandi
 inmodicus ardor ad adeo usque uolui fabricam primis hominibus mortales,
 etiam cum omnipotentis DEI indignatione adgerit; quia tanto multi-
 tudine uiri conuergens rerum cognitumne sublimes capere non possunt, quo-
 modo in primæuo posterioris mundi seculo, homines aditus rudes, &
 idiotæ, & nullâ scientiarum artiumque peritiâ instructi, tanti molimen-
 tis opus, non decem annis concipere, sed ne attenuare quidem ausi sint.
 Hæc, inquam, me impulerunt, ut quoad liceret, quantumque arguere
 mensurae meae capacitas permitteret, hoc argumentum, quàm minutissima
 expositione, tum ad ueritatis rerum abstractissimarum uocitium, tum ad
 curiosorum ingeniorum oblectationem in lucem educerem. Contigit ita-
 que, ut cum post quatuor circiter Instrarum curricula, thesaurum hæc cele-
 berrimum in publico confesso aduinarum ex toto urbe Patrum Congre-
 gationis VII. Societatis JESU, in Romani Collegii Athenæo publica
 demonstratione exhibitum, non exiguo applausu, à uenisse non excep-
 tum fuerit, atque ad id plures uicibus à me contenderent, ut id ad mul-
 tum utilitatem oblectationemque publica luci committerem. Quod uti
 tunc temporis à me multiplici occupationum uarietate precepit in exe-
 cutionem deduci non potuit, ita modo post Arcæ Noëmicæ sacrarum
 litterarum, hoc argumentum suspendum de Turri Babylonica, à
 Noëmi filijs, nepotibus, præcepitibusque post diluuium extructâ,
 apto sunt iure, & quàm opportunissimè Noëmicæ Arcæ succen-
 suriandum censui. Lector capiti faveat.

*Curiosus
 argumenti.*

SECTIO I.

DE FABRICA TURRIS.

CAPUT I.

De primævorum hominum post ingressum in terram Sennar occupatione, & Jactis.

Non est verisimile, filios Noë post primam ex Ovisse in terram Sennar motum, Rationem consilium de Terra, & civitate eximenda agnasse, vel ipso facto tam id testante, Gen. cap. XI. vers. 2.

וְהָיוּ לְשָׁנָה אֶחָדָה שְׁנָתָא בְּשָׁנָה

Cum profectio ex Oriente, videretur occupare in terra Sennar, & habitarent ibi. Uta voces (habitarent ibi) longam in ea terra moram factam innunt; & Graeco, καταστασε αυου, id est, & duabus castris habitarent ibi. Et ratio Chronologica sit superque docet, si enim subno Terra fabricam aggressi fuissent, tunc anno 131 ab ortu Noë usque ad confusione linguarum, non nisi viginti circiter anni (postea, quod tot tantis in Terra edificatione laboravit) elapsi fuissent, quod ut maximum in sacra Chronologia absurdum est, ita illud resolutione non eget; cum jam ut super docuimus, omnem melioris noxe Chronologiam, & interpretationem consensu, linguarum confusio primò anno 175 post diluuium acciderit.

Merito itaque primò quem potest: Quid in 3 annorum spatio in terra Sennar egerit; quibus rebus, scientiis, artibusque occupari fuerit? Et quare sita scriptura de his silens, ratio tamen dicere videtur, impotentiam hominum multitudinem toto illo tempore, à Noë omnium Duce, & Rege,

magno ordine gubernatam fuisse. Quod ita ostendo.

Natum cum filis, cæterisque filiorum generationibus ex Ovisse, ut in primò libro ostendimus, morisse, & discedisse sub noel humano generi turcissimè congregato præfuisse, quem de cæteris insipiam patrem uricam, ducem sapientissimum, & Imperatorem, tam longævitate vite, cum fortitudine animi, in superandis difficultatibus Imperatorum famam reverentè coluisse, & tantum non adesse, nisi debium esse debet. Hic videm in infinitum penè filiorum suorum multitudinem, propagationisque succunditatem, nil aliud egit, quam ut eos ad transfigrationem, & orbis terrarum inhabitantiam faciendam summi curi & sollicitudine incharet, ad preceptum Domini complendum, quod erat, de colonis per universam terram faciem deducenda, juxta illud: *Conite et multiplicamini et replete terram.* Quæ Josephus fuisse in his de *Antiquitatibus* Judæis describit.

Ut verò majori cum fructu transfigrationis negotium perageretur, verò ita obtinere est, sapientissimum virum interim politica quædam vivendi rationem futurorum capitibus perscrutasse, modernoque in casibus, quas adhiberi essent, regionibus, ad populos suos gubernandos, juxta omnem justitiam normam regulas dicat. Quam verò progenies hominum quotidie in magnum exurgebat incrementum,

Actus
Noë
Natus
et
discedit
sub
noel
humano
generi
turcissimè
congregato
præfuisse

Josephus
describit
in
his
de
Antiquitatibus
Judæis

Idem
est
quod
dicitur
in
Gen.
XI. vers. 2.

Cap. I. nam, ne aliunde tante multitudinis hominum necessitas in compræsentia deficeret, & ut ad se contra injurias quoque artis defendendos commodè habitarent, mox alios castris, domibus, tentis, etque extruendis deputatis, alios tentibus vestibus, pellibus elaborandis, alios ad pecorum, pecudum, armentorumque, utroque ad victum, vestitusque atque feracem casam delibatos misit; formam vero quemadmodum in *libro primo* hujus operis tradidimus, cura verum hanc sibi propriam reliquit. Sic factum est, ut *Nova* cum & providentia, quamvis cum his perituris, nihil innumerabilibus hominibus qui aliunde, qui conferebant, non dicam rem non necessarium, sed ne ad hanc quidem quæquam deficerent: quia verò ad hæc omnia exspectata, artes mechanice requirebantur, verisimile patem, cum metallice artis regulas, quomodo mirum ex montium venis illa erant, ignisque vis fundere, atque in omnis generis instrumenta eudere deberent, quomodo lapides in calcem redigere, et cælestiumque pictarum proprietatem ad lateres in fornacibus cooperandas; medicas quoque herbarum vias, ad coarctum infirmis, has medendum apere, edocuisse, vel inde parere, quod, *Dioscori* teste, *Balybus* mox post 100, aut 100 annos à diluvio, adeo raris magnificentibus fabricas creverint, ut in admittentem totum etiam postulentem reperiret, dum capere non poterant, quibus non artibus, aut machinis primæ à diluvio homines adeo stipenda, & prodigiosa vastitatis *regnum*, quemadmodum in sequentibus de *Turris*, & civitate, & maris, horis periculis à *Saracenis* *Nova* urore extructis, atque inter se ipsam miracula compositis, describeremus, peregerint. Nam ut *Herodotus* paulo post ostendimus ea si-

ne talia fuerint, ut omnem etiam *no-* *Sæc. I.* *stracum* temporum ævo, vel maximas monarchis, mundique potentibus ad servitū peringendi spern clausis videantur. *Arces* arces flammis, quas *Saraceni* certissimè prima in templo *Sol* erexit, quis non invenit? Quis enim artem & fidem tam cito eruro, præparare, nec non fusilia, & plastica aut in aureas flammis transformare, tam docuit curi nullus alius, quam *Nova*, prout ante diluvium, à Patriarchis cælestibus, & per filios suos nepotisque, quos ipse fusilia etiam ex licentia ipsi à Deo infusi, circa modum & rationem quæmodo efficiendis, jam dudum instruxerat, hi verò filii, nepotesque suis ad artem inter suos propagandam, pari instansu communicarunt; hi postea ut vitæ robusta, durantiisque vite, nec non ingenio præcellentes erant, in quoque sine ambitionis studio, sine propagandi ævum nominis gloriæ instrosam, aut à *Nova* ipsi tradite, novæ insuper artes novæ inventionibus actas, mirum in modum promoverunt; & patet ex *Gen. cap. XIV. ubi Abraham* *vi-* *venibus* adhuc *Sax*, *Cham* & *Japheth*, *dives* auri, & argenti fuisse dicitur. Quod dicam de *Chamo*? qui in *Agypto* colorum deductores, mox, ut in *trabe* *nostræ* *Oedipi* declaravimus, pyramidibus illis, grandia miracula *Mgypti* creasse, nec non infirmitati auri copis, non ut pauperes *Alchymiste* sibi sumerent, lapidis philosophorum beneficio sed ex *Sodam* *libidem* suo tactentibus, aurisque *Nova* artis, extraxit multum. Alios inque *Author* horum omnium non fuit, quam *Nova*, qui, quæ ante diluvium à patre suo *Lamech*, & avo suo *Metusale*, *Adami* protoplasti traditione crederet acciperat, id deinde post diluvium, & illis & postea communicaverit

CAPUT II.

Quam Noë Turris adificationem profecto fueris: unde cum exburntatur Nembrod ad progeniem Chanaan ad incubandum concepti operis molimina.

Peritque interpretis calliditate, cum operi à DEO, ob hominum ex fupbe Clavi prodentium impictum & fupercium, ne improbo, & DEO OPT. MAX. invito tentanti amorem videremus, utrimò perfectum fuiffe, fed Nembrod moliminibus detectò, in viciniores partes Abi Geronam, cum progenie fua Sori, & Japhethi locoffite, ne remorenti molimini, quod Champa gens faceret, finem videret. Erant tunc temporis, Chana progenies unius famul, & inter ceteros Nembrod, nepos Cham, & fratris Cham filius, gignitach corporis ftaturâ pax omnibus reliquis infignis in ore omnium; erat enim miferi facundia, proclitus, nec non vulpine calliditate alio plenus, cui, five robur corporis, five ingenii perfipacitatem, five denique arbitrioſum dominandi animam ſpectes, ad fumma tendenda, nihil deerat: unde, ut ſuſtaſo ore animo, ita nihil non agebat, quàm ut concupiſcuntis ſpecimen exhibendo progeniem ſuam à manſignatione jam corrupto negotio, contra Noë mentem recidaret. Sed antequam ad inſtitutum propoſitè nobis T. 1. 1. procedamus, primò verba ſicuti veritas procedimus; ex hiſce enim ſacillè Nembrod inſtitionem intelligimus: verba ſequuntur: Gen. cap. XI. verſ. 3, 4.

וַיִּבְרָא חָם בְּנֵי נֹחַ וְיָפֶֿתֿ וְשֵׁם
 הַשְּׁלִישִׁי נֹחַ־וַיִּבְרָא חָם בְּנֵי
 נֹחַ וְיָפֶֿתֿ וְשֵׁם הַשְּׁלִישִׁי נֹחַ
 וַיִּבְרָא חָם בְּנֵי נֹחַ וְיָפֶֿתֿ וְשֵׁם
 הַשְּׁלִישִׁי נֹחַ

id est, Et dixerunt aliter ad progeniem suam: unde facientes latres, & copu-

marumque, habueruntque latres profanos, & heredes pro ceteris (alix lectio-nes habent, pro heri) & dixerunt: Venite faciamus nobis civitatem, & turrim, cuius culmen pertingat ad caelum, & faciamus nobis nomen, antequam dividamur in varias terras. Ex hiſce verbis colligimus, unum aliorum ad grande quoddam moliminis ſpecimen monſtrandum ſollicitate, quod ſine copie preſtare non poterant, utique ipſe Nembrod, qui aſtuta ſua, & firmâ à natura ſibi inſita facundia, non dictam inſtimulabat, ſed & eos magis verbecorum illius veluti ſuſcinebat; juxta illud Gen. XI. verſ. 8, 10.

וַיִּבְרָא חָם בְּנֵי נֹחַ וְיָפֶֿתֿ וְשֵׁם
 הַשְּׁלִישִׁי נֹחַ וַיִּבְרָא חָם בְּנֵי
 נֹחַ וְיָפֶֿתֿ וְשֵׁם הַשְּׁלִישִׁי נֹחַ

Et Champaſi Nembrod, ipſe copie ſpecimen in terra (vel ut greca lectio habet; ipſe ſenſus ipſe in terra) & inſtituit regem quo Babel, & Arach, & Chalce in terra Sennar. His igitur armis inſtitutus, hęc omnes verberum eos ad T. 1. 1. urritaque caſtra Chanaan, Chanaan, & Chone pauca familia filios ceteroque ſanctae nepotes, à ceteris familiis Sori & Japhethi jam dudam ſeparatis, proferret, qui pollebat authoritate in omnes, allocutum, haud uterſanſe conſiſe debemus: & quomvis haec in ſicris elogis non habentur, ſyſyphus tamen teſtimonio, exhortationem ad ſuos ſictam, plene ad credendum in-ducitur eo ſine modo, quo loquitur. Ipſenſuſque conſpiciat, peractam. Exhortatio ſequitur.

Adſtat in hunc modum Turris factura

hanc inſtituit Nembrod ipſe ipſe

Nem.

Cap. II. *aperte affirmata? quanta et confusio
Litterarum arabicarum, Ignorant quanta?
Ardua fluminis circumque frequentia;
ut desunt, in tanto numero mortales,
qui in hoc insilio, nato, et insilio huc
que ibi tractu arduo, operam suam conser-
vant. Eja, agit, traxerit creta arriplesque
equas, expugnat lateri que valido, sub-
ditum, sarcinisque fundamenta parca
protuberans hujus a me jacti dactem cura-
pion, caventem et singularium partium ape-
rit confusam preparatione: expugnat. Ag-
dum, non aditum; accingamus nar ope-
ri: et ne dubitatis, futurum, quia id ad
veneratibus novitibus agere, gloriam, et bu-
merum sit celebratorem. Probant alii
cellas, ad latentes colligunt, compertit
Ignorant scire: alii, alii formice: ad lateres
expugnat, quos instruant, instrumenta
versibus alii ad laborantibus aliter colunt,
jumentorum multitudine profecto sit, et uni-
quam, ferretur aqua, et famam curi et
diligentia observentur, que res nova archi-
tecto, et isti vobis formata, commoda
terent. Hinc Nimbrod.*

Hinc, & sensibus hortationibus
corda populorum sollicitabat. Quod
plura facili quod volebat, urgente
relinquenda perfundebat, que com-
muni quodam impetu & coacta, vel
sine vulgo ulloque, ipsam fecerunt, con-
perant hinc omnes curant, non tamen
confine, sed distribuit officis
pro diversarum artium periculis, quibus im-
buebantur, operam, & civitatem, Tur-
cosque edificare. Venerunt tamen ne
quicquam ex moe sensu hic addidisse
videat, addidit verba Josephi lib. 1.
Act. apud T. vobis, ubi sic dicit:

*Ceterum, inquit, que civitas est, pro-
dilectum dignarum distinctione tunc est fa-
ctum, quando filii Noe divitatem, Tur-
cosque edificarunt, ut ex sacro textu pau-
lo asseritur adducendo palmam sit. Valen-
dum est peris est quoniam occasio, et pro
potissimum adhibere, dignarum edificare
excitavit imperium: fuit enim, ut arbitror
hujus edificatio occasione tunc. Ardeat*

*præter hoc civitate tempore, ut resque, que Soli 1
spiritu dedit, aut angeli, que tunc vide-
bant homines, Arphaxadum circumplexum fa-
ctum, que jam ante annis plurimum 1700
angeli Tygri fluminis, cum universa pro-
geni sui in Chaldaeam descendissent, ipsi
quaque pariter complexibus proficere
de Orientem, et expressi traditur Genes.
cap. XI. vers. 2. et est, non de Armenia,
neque vero ex montibus Arca confecto et,
que respectu Babylonia Armenia Aqui-
lana est, non Orientem, quoniam deinde
in Geographorum Tabulis conspiciunt. Sed
de partibus Babylonia Orientibus, ad
que primi ex de Armenia ingressi aper-
ret. Cum itaque communi passu et confu-
sa de proditiis regionibus forel omnino
montibus et nivis frangere, Occidentem
versus tenent ut terris magis fructu,
conventibusque sibi parerent, abque
indem ad lateralem profecto, introerunt
campum, sive plantam quondam abundantem
fructuosam, que postea Scythiarum, mox Ba-
bylona est appellata. Hinc cum aliquo
tempore confusus, angeli, ut arbitror*

*Non filii in posterum jam tunc admodum
multiplicarunt, et multo, ut ad terram jam
singula distans, et assignata properarent,
cumque pariter, vultu ad fere gratum
DEO, que esse aliquid ab vobis venisset
Orbis deus dicitur: Creavit, & mul-
tiplicavit, & replevit terram: hoc
tunc erat, que ad multo vobis, et ad
vultum profertur commoda vultu fa-
ctum sperabat, ac demum, quoniam be-
rebat, ut si dicitur simul introerunt,
gratiam vobis vultu usque distans, progre-
re orientem. Peris hinc tunc factis pro-
dilectum pariter vultu introerunt, sicut
et alii vultu vultu, hinc hinc hinc gene-
ris, quoniam pariter, vultu vultu
aprimo, ut crederet, vultu Nimb-
rod filio Chua, filii Cham, quoniam co-
terat enim, corpusque vultu introerunt
vultu (erat enim succum, et vultu
famam pro, ut dicitur in textu LXX
Interpretation Genes. cap. X.) alii quaque
vultu vultu vultu vultu vultu*

*Interpre-
tatio
lib. 1.*

*Interpre-
tatio
lib. 1.*

quod

Cap. II quod ut facilius et commodius affigueretur, vinctus fons riuusq; molabatur; et quia fortassis non audebat aperire communem amaram, que tunc in bonum erat, fructibus aduersari, ac Noemus amaram pueris contrahere, populi calidè fuisse non cessabat, ut, prorsusquã ab uterum deficerent, memoremus aliquid sue potentis, ac gravitatis monumentum postis dorthaperent, atque laude ac uniusq; ipsorum per castella sacula celebrandi occasionem haberent. Videtur autem hoc placere populo, et aduersus in ea plures terram non lapidum esse, sed satum ergilium, ac totam, hincabiq; conficiendo aptam, et pretiosa abundant potius, hincam largi profuerunt, ex tunc prorsus edificandi materiam, occasionemq; desuper, hincabiq; omnia, et immensæ magnæ quaedam civitatem extruerent, que veluti altissimi montis in eis regionibus edificandorum caput, exemplarq; esset, et ad amorem decurreret, ut ea rates erigerent, nunquam pro ceteris exciderent tantè considerandæ, que ad eam citatè posse videretur, vel elationis profertim, vel contritionis monumentum. Hinc tunc tan grandia ædificia transfatur Nimbrod proponatur, specie quidem ipsorum gloria, ac magnificentiæ consules simulant, veteris autem, et propostionis consilium sue profertim, immensum, et multitudine dicitur hincabiq; operibus, simul occupatum unatempore dicitur, et defensionem ad alios hincabiq; profertim regionis procurantur, vel etiam profertim impedit: prorsus tunc in postmodum comoda, et firmitatem tan ample, ac magnificentiæ civitatis ab ipsorum tot tantiq; laboribus edificari non facili deservitur. Quis hincabiq; caput castella tan per se, tan per sue intentionis soliditatem ad quæ exultandum vitæ.

Desuper autem hoc Danius, qui super ipsorum castris abesse non desinit, sed eorum abstinentiam, et pertinaciam illis consilio marchiter adfuerunt firmantibus, ut et si fierem in-

telligere non possent, eo tandem ab opere. Sed L. bus cessare, atque ad terras singulis famibus assiguntur deficiere cogit. Turris autem dicitur ab hincabiq; conficiendo Bel periam, dicitur Babylon non reliqua dicitur, et que dicitur est appellata. Et hoc est, quod biberit legitur Gen. cap. XI. his verbis: Erat autem terra labi unar, et firmamentum circumdant. Cuiusque profertim de Oriente, intererunt compari in terra firmant, et habuerunt in eo dicitur ab et proximum suum; vincti facimus lateres, et cupimus eis igni, habueruntque lateres profertim, et hincabiq; pro cemento, et dicitur: vincti, facimus nobis civitatem, et Turrim, caput cubus pertinet ad cubum, et celebramus nomen nostrum, autem dicitur in vinctis terris. Desuper autem dicitur, ut videret civitatem et Turrim, quoniam edificavit filius Adam, et dixit: Ecce nunc est populus et unus labium unar, cupimusque hoc fieri, ut desuper à cognationibus suis, donec ea opere complant. Pons igitur, et conficiendo ibi hincabiq; terram, ut unatempore unatempore terram profertim sui. Atque ita dicitur de Danio et hincabiq; in vinctis terris, et viderent edificare civitatem. Et videret vocatur est nomen que Babel, quia ibi confusio est labium unar, et inde dispersit eis Danius super faciem castrorum hincabiq;. Hincabiq; fieri terram, qui tamen, quoniam dicitur civitatem ac Turrim edificandæ primarius Auctor fuerit, hic non contemneret, autem quod fuerit Nimbrod, aliquantis colligi posse videtur ex Gen. cap. X. vers. 9. ubi de ipso verba faciunt ut: Ipse cepit esse pater in terra, et post pauca: fuit autem primarius rex que Babylon. Et idem ferunt S. Augustinus. lib. 16. de Civit. Dei, cap. IV. et communitate Doctores, sicut Niphon, qui id perspicuum verbum asserit, primo Antiquo, cap. 7. hanc eandem historiam ita describens: Tunc vero Nimbrod, Sennar,

Facile
Nimbrod
in probo
vinctis.

post
et dicitur

Cap. II. Semos, Japhethus, & Charas, ceteros
 ante eum delibatos ante, prius relicto nomi-
 nibus placentibus habitare coeperunt, & ali-
 u, vocatus etiam non cladi nominis, pu-
 bula nec audientia à castoribus loco de-
 ficulere, idem faciendo cultum, & a-
 campum filio; & campo quam permittit ca-
 lere sunt operosi, nomen est Semos. Ce-
 tertium DEO jubent (subaudi, universis)
 Noe cunctis, qui non supererant, pa-
 tris) ut propagandi, multiplicandi que
 generi gratia, colonias delibarent, ut uter
 se abstantibus exerceant, sed unquam
 terram colendo, frugum capiti fruerentur,
 homines rudis non pararent, quomobrem
 calamitatis impetrat, afflictionem illam
 errore suo fuisse aspectus, cum eam flue-
 rentis paventibus multitudinis, DEUS rur-
 sum de colonis delibanda admoneret; illi
 vero non putantes se ipsius horumque pre-
 sentibus commendo perfrui, illamque sibi
 citationem suam veritas acceptam ferentes, di-
 cta ipsa non fuerant abdicantes, & quod
 populi erat, confusio de Calanis, non sa-
 tisvis Nicosus, sed insubris interpreta-
 bantur, videlicet quo sacris dispersi, pos-
 sent opprima. Ad supererant autem, Dili-
 que contemptum exercebant eos Nabrodes,
 nepos Charas filii Noe, vir videlicet, &
 manum promptus, docens non DEO, sed
 proprio virtuti, profectum sibi dicitur cui
 debere, atque ita pariter rem ad tyran-
 nidem traheret, raris suis, ut hominis ad
 se defertur à DEO, si se illi dicitur pra-
 beret, opem suam offerens, contra noxam
 aliud delibatum intentionem, Turrim a-
 tem se exedificaturam excelsam, quàm

hinc
 hinc
 hinc
 hinc
 hinc

quò aqua ascendere posset, & usque in. Sicut L.
 prius fuerant interitus ablatum. Vixit
 autem facti Nabrodes placent obtemp-
 rabat, equidem raris DEO colere, atque
 ita struendam Turrim acciperent, nisi
 labor percerent, undeque sibi ad deliquit-
 tum reliquum facerent. Cuiusque ingens
 esset operatus numerus, superbia opus,
 super quàm supererant abique; excedendo au-
 tem erat tanta, ut proceritatem abstru-
 ret, struendam autem lateribus castu ad fir-
 mitatem firmam ferrentur. Nam, raris
 desinam videtur DEUS, debere qu-
 dem omnia videt, quando ut prius qu-
 dem cladi ad meliorem mentem profectum,
 sed delibatum ante eos inveni, legum co-
 rum horum, ut ut ob deliquitatem fac-
 erant mala non se intelligerent. Locus
 vero Turris autem Babylon vocatur pro-
 pter confusio linguarum, que prius omnia
 haec ex aqua clari fuerat, nam Hebrei
 confusioem nominant Babel. De Turri
 autem hoc, de quo legum homines narra-
 tur, vocatur à Silybia in turri. Cum
 universi homines uno eloquio uteren-
 tur, Turrim edificarent excelsissimam,
 quasi ad coelum per eam ascendere;
 Dil vero procellis immixtis Turrim sub-
 verterent, & linguam eoque linguam
 dederunt, que repleti sunt, ut urbs ea
 Babylon vocabulum accepit. De la-
 ce autem, qui Semos in Babylonia no-
 minatur, nominat Hesiodus hoc modo.
 Ajunt Sacerdotes cladi ejus superflui,
 nec Egypti fatis sacra ferentes, in Sen-
 nar Babylonia pervertibile. Haecque
 Josephus.

CAPUT III.

De altitudine Turris diversae opinionis.

Cap. III. **M**ulti varia sentiant de altitudi-
 ne hujus Turris, omnem quàm
 alta illa fuerit, Moyses non di-
 terminat, sed solum dicit, illos eam
 ad coelum erigere voluisse, sed sensum

horum verborum exploramus. He-
 braeus textus ait:

וַיִּבְנוּ בָבֶלֶת וְהִרְגִּילוּ אֶת-
 הַמִּצְדָּה עַד-
 שָׁמַיִם

Et dicunt, totam, fabricaverunt eam ad
 caelum

Cap. III. *tetur* et *Turris*, *ejus cubitus porrigat ad cubitos*, vel ut ad litteram exponamus: *ut opus ejus sit in cubito*. Cui respondet graeco lectio: *ἵστῃσι ἀνοδοῦναι τῷ ἰσθμῷ τῆς γῆς ἢ τῆς θάλασσης ἢ τῆς ἀγῆρας*. Chaldaica habet: *א-עוה עוה מן המן המן* id est, *Turrim, ejus opus extendatur ad quatuor cub.* Verūm ut hoc exōtūm elucidetur, primò altitudinem, deinde & nostram opinionem subiungemus. Quorum itaque *Turris* alta esse poterit tunc temporis, quando ab opere per confusorem linguarum, cessatum fuit, scire, ut paulo ante dixi, non possumus, quoniam neque scriptura sacra, neque Josephus, aliter probant. Anter id altèveranter affirmare audent est; nam licet *B. Hieron. sub finem libri 1. commentationum suarum in Genesim tradit*, à *quibusdam dicitur*, eam in altitudine 4000 passuum tenuisse. Idem tamen paulò post subiungit: *Quae de ista Turri perhibetur, prout incredūbilis*

D. Hieron. 1. 1. Comment. Genesim

Herodotus

indub. *Herodotus* quoque ab eodem sancto Doctore citatus, tumenti libro primo, aliquantò ante finem, describens templum *Jove Bels*, dicit, in eo fuisse novis solidam altitudine firmi, & crassitudine itadii, cui alta curvis impolita nervi, & hinc fibulae alia ad octavam usque, non tamen alteram altitudinem expressit; unde si (in istam supponere videntur) aequalis singulae erant altitudinis, aere verticem superne non 4000, sed mille ducentos passus altam fuisse, necesse est, siquidem istadiam octava milliaris pars esse dicitur. Verum utrum *Turris* ab *Herodoto* descripta eadem fuerit cum *Turris* *Ninivae* in sequentibus decidens? Opinio auctorum, qui putant *Turris* *Sabeliticae* 4000 millia passuum altitudinis, videtur ex præfatione *Josephi* verè deducta, ubi de *Ninivae* tur, quod *Turris* & edificiorum iactabat excellēterem, quam quò seque *Babyloni* ascendere poterit. Cum enim coeclis *Babyloni*

quae quindecim cubitis montium caestis, *L. curru* superasse; & *Plinius* lib. 7. cap. 32. dicat, apperiri montes 4000 passuum perpendiculariter altos, putaverunt ipsam *Ninivae* voluisse quidem attollere *Turris* ad 4000 passus, ubi eò venum est, ut jam descensum tantummodo mille passus altitudinem, opus fuisse impulerim. Verumtamen hoc probandum erit, quod scilicet tunc, & non meliò prorsus edificatio fuerit interrupta. Relinquamus igitur ea, quae *Scriptis* nullo modo possunt, & ad alia properemus.

Ex hujus tam excelsae *Turris* edifi- Falsitas
non erit
ut huius
modi
dicitur catione, atque item ex memorata linguarum diversitate, peribant occasioem accipisse *Poetas*, *Ebraeosque* scriptores, fingendi diis fabulas, quarum meminit *Philo Ebraeorum* disertissimus in *secundo libro de Confusione Linguarum*: alteram de *gigantibus* celebratissimam, quos ferunt, montes montes superimposuisse, ut bellum diis inferrent, sed ab ipsi fulmine dejectos: alteram de *animabus* irrationabilibus, quae apud olim unà cunctis communi voce inter se de rebus suis, ut solent homines, agere consuevissent. Verūm quia *Semel* perpetuam juventutem à diis expulsi astra sunt, ab eisdem confusione vocum, postea esse peritos. Sed de *Poeta*, non est, quod mirari debeamus, quod quidem novum est, eos ex professo, fabulandi occasiones indeque venari, nec de dignam communitè pro fabulamentis haberi, quippe qui longam admodum in hoc genere licentiam, jam dudam sibi usurperunt, jura vulgorum illud *Horatius* sibi in *saturo Artis Poëticae*.

— *Falsitas atque Poësis*

Quilibet credens semper fuit aequi potest.

Illud magis mirandum ac deplorandum est, quorundam hominum impiorum quæstus fieri malicia, ac temeritate,

Cap. III. vestitus, ut refert Pólo, uti saprà, nisi sunt hystoriam sacram calumniam, quod fibellus contigit productis similes, fibellas, inquam, appellare non sint veriti, dicitur *Tavris* edificatorem, & linguarum divisionem parantes, utrumque fibulofum esse, & filium; fibulofum namque ipsi viti est cogitatio *Tavris* fluende, cujus cultum ad caelum paringeret, nec minus impossibili, quam pendula montium superimposito; sed & linguarum varietatem semper excessu, porperam existimantes, illud quoque in eructu sui argumentum atstant, incredibile videri (si una tantum fuisset humana locutio) possit illos sic derope propefundiorata oblitisci, & illed nosu atque invidis vocabulis in termino explicare conceptu, & portenta non valebant capere, quomodo consilio illi linguarum in partem simul, & in modum peccati indolita fuerit, non in partem, quia naturale esse parabant, diversos homines diversis nationibus, non in modum iniquitatum, cum nihilominus etiam post diversis linguis, viderent infines propinquam locum existisse, & non unitatem lingue, sed propensionem iniquitatem humanam in malum, malum causam esse, quandoquidem eam linguam mutari, variis, aspectibus, aliisque corporis modis, non minus, quam verba improbitatem cordis probare vident. Et lingua unita posita ad plura verba usui esse videtur, nimirum ad commercia exercenda, ad secretum elocanda, ad faciliorem sustinenda, amicitiaque concilianda, & his similia.

Exemplum ad 12. pag. Verum ad haec non operosum est respondere. Nam quis non videt, admodum distare, qui narratur à *Mose*, ab his, qui fibulofos confiteri? Eorum mores superimponere moribus, & inde cum superis dicere perspicere potest, naturaliter ab homi-

nibus fieri nullo modo posse; *Tavris* vero altissimam existere, faciliorem non excedit humanam. Et quidem altissimum est, furore, per hystoriam diuturnitas ad caelum posse consistendi, quod gigantes intendit ferunt.

Atque non eo consilio docet scriptura, edificatam esse *Tavris* *Babel*, impositis fortasse calumniosibus, quod dicitur Gen. cap. xi. vers. 4. cum ceteris pariter ad caelum. Sed hoc hyperbolice dictum, omnes sacri sumunt expensores. Quid igitur valuisse illo edificio pretendebatur? Quid aliud, nisi humanam gloriam, & nomen mortuum, ut ibidem tangitur illa verba. Et celebrato nomen advenit. Quare fortasse etiam aliqui ratiocinatio vult *Tavris* ad caelumungi posse pararent, aut saltem posse in hominibus illis *Tavris*, à dicitur, si deinceps coningeret, seipso preservare, praesertim cum sciret, dicitur aquas quoddecim tantum cubitis montem vertices excessisse. Quare vero differat hystoria consuetudine humana loquente, ab ea, quam in brutis consuevit fibularum, vel ex hoc dignosci potest, quod loqui hominibus naturale est, brutis autem nequaquam, quare ministrum est, fibulofum esse, quod de brutorum locutione firmavit, vestigium verò; quod de uno hominum idemque, diversis potest variari, facta testatur eloquia.

Potè divisionem linguarum non semper existisse adversis *Philistinos* ostendimus. Nam illud tantum affirmamus, de fide certissimum esse verissimamque, esse structuram *Tavris* *Babel*, unam dumtaxat omnibus communem fuisse loquentem, non plures. Quis enim credit, populum unum qui ab uno homine etiam tam vivente descendere, simulque verò in idem habitaverat, diversi habitasse idioma? Quod si dicemus; quomodo igitur possit

Cap. III. *Colubus periret ad colubem; videlicet, loquuntur, que de verum se dispono, que legas, que gubernandi ratio; videlicet in modum sit fatales illorum aspectum illustis superandi, & celeberrime hoc facinore omnibus seculo memorando nomen nostrum apud posteros; operatur dum unum malitiam populi infanti id posuerit, ne forte displicet postis vices quoque ad id prestandum deficiant. Unde fibulam illam postmodum de gigantibus octavi callimachus, juxta Ovid.*

Affixisse ferunt regnum colubræ gygnis,

Atque cingebat stragula et filicem montis,

Tunc pater omnipotens missa perfrigit æquam

Fabulam, et cæcissit subpellice Pelion Offe.

Ex quibus quidem hactenque allegatis clare patet, solidam gentem, ut citavi auctores volare, hinc temeritate, seu impletate quodam impulsam, hanc prodigiosam modum verè affectasse.

Utrum tamen hujusmodi fibula, ulli naturæ potuerit fieri ponarit, qualem ipsi precedebant, mathematico ratiocinio demonstrare aggrediantur, præsertim cum de hac ipsi questione jure dudum à diversis consiliis, publico id problemate nos demonstraturos esse recepimus. Verùm ut cum ordine, & sine confusione rerum in opere confessionis procedamus, primò ab unam locus *Tarvis* facit, & si in colubum illum exaltare volebant, quantum debuerit esse illa *Tarvis*, quot operæ ponarit in extrahere *Tarvis* occupati fuerit, quantum debuerit esse materia, quantum temporis in ejusdem confirmatione interserendum erit; concluderem tandem hoc opus tantum abesse, ut postis velipis naturæ demonstrareque viribus repræ-

sentare, omnes fortasse montis viri esse. *Sic. I. deo* debeat.

In procedentibus formam *Tarvis* Babel à *Nimrod* exaltare, quam nobilitatem propeit occupatum, & imaginatione, ut in authorum aliorum auctoritas præfinitur potuit, exhiberem. Restat modò, ut, si *Tarvis* ad *Luce* forticem exaltare volebant, quantum ejus formam, quantum ejus altitudinem, latitudinemque esse oportuerit, demonstrarem.

DEMONSTRATIO

De Turia ad Lucæ Colubem exaltate, altitudinis, seu impostibilium.

Ex *Orvieto* igitur profecti dicuntur, hoc est, ex orientali plaga montis *Ararat*, ubi magna hoc loco authorum contentio, ut in procedentibus dictum fuit, dum non capiunt, quemodo ex *Ararate* veniant, cum mare *Ararat*, sine *Ararat*, ubi prædixi subsistere, multiplicem populi, non orientalis, sed borealis sit *Babylon*, nos è geographicis disciplina rem certis normalibus supradictis, præ explicarum. Cum mare *Ararat*, ut ex chorographia supra adducta patet, ex occasu in orientem, ut hic apparet, longo terrarum tractu, alia subinde montibus concatenatis exierit, homines cum ab occasu jugis montium impediti citum quærent nec invenirent, secundum vallium de cuiusdam orientalem castramentos finit, magnis tandem gyris & ambagibus peractis in orientem montium in occasum infra stantes, tandem in pluriem infra montem incidere, sed tuncque, ut in procedentibus docuimus, ad plurimos antes lubitaverat, in ea maritima Regione, que postea, *Ararat*, & *Perse*, *Parthia*, & *Babylon* dicta fuit; & deinde ad transmigrationem gentium inchoandam, ex hac regione orientem in hanc pluriem appelli, comparari hanc *Senes* duobus maximis, *Orvieto* flumini.

Cap. III. *miribus, Tigris, & Euphrates* irriguam, *Turris* edificande spiritum locum invenit. *Loce* igitur *Turris* assignato, *per* cum hoc in loco, constituta sit libam anverſe terre, contumaces homines in illi transenti planitie congregatos habet, ut in precedentibus ostendimus, consistit.

Quantitas primò, in quantum homines inter 179 annos (tantum enim factum temporis iuxta dilavium, & *Turris* edificandam intercessit) propagari poterint. Quantitas verò in precedentibus, terrarum generis multiplicationem intra 130 annorum spatium factam ad eandem reducere conatus sumus, hoc tamen loco istam computationem modico studio magis cognovimus. Supponamus igitur, terrarum generum tantum à tribus partibus conjugum singulari DEI OPT. MAX. providenti à diluvio in terram servatis, proditisse. Secundò singulas terras, singulos conjuges, vel matrem, vel familiam procreasse & 14 annorum ætatem conjugio habendam constituisse, quibus postea, per certam singularem circumstantiarum combinationem, humanam genus propagari potuisse invenimus ad 9094468 hominum utriusque sexus, quamvis *Theophrastus* *Romanus* ad 14000000 *Turris* profectus sit, in suis tabulis chronologicis nescit unde nos ad demonstrationem faciendam magis congruam numerum proditum, nempe multo hoc minorem, quod quamvis alicui forſan *objectum* videri possit, postea tamen penitus hanc numerum prodire necessarium est, & non differat ab illi, quæ supra ex *Rabbis* adduximus. Horum igitur modicam *Turris* edificandæ applicemus, videlicet 4547134. veritas enim est, minus communitatis in terris elatis, seu ordinis fuisse distributa, uti antea dictum fuit, ut ut illi edificandæ causa & rogatus, aliis cæcis illis, aliis fœderis argilla,

& bitumini congregando, aliis formæ. Sed si, citius ad coependos litteras, aliis provisione, & annonæ colligende in terris populi sustentationem occuparentur.

His quoque ita constitutis, nunc quantitas, si *Turris* edificare voluissent, cujus culmen pertingeret ad primum orbis ferricem, ut Samaritana lectio habet, sive ad Cœlestem *Loce*, quantitas debent esse ejus altitudo; cui quantitas sustentationis, si altitudinem *Loce* à *Turris* geometrico perisæuotico demonstramus.

Cum itaque variis rationibus à peritissimas Mathematicis 60 miliaria lictica uni gradui terrestris respondere sit computatum; fiat, ut 1 ad 60, ut 360 ad aliud, factaque operatione juxta regulam proportionum, prodibit totus circumferentia globi ætherei æquinoctialis in miliaribus 21600; eam circumferentiam capere orbis ad diametrum juxta *Aristoteli* demonstratorem consistat in proportione tripla scilicet quinquiesima minori verò; vel tripla superdecupariante septuagiesima primas, majori verò, & ad invicem si habere, ut 22, ad 7, vel 21, ad 7. Si fiat, ut 22 ad 7, ut 21600 ad aliud, prodibit diameter Terræ 6871 vel potius 6874 miliarium, cujus diametrum 3436 ejusdem circumferentiam; superficiem verò globi terre habeant ex multiplicatione circumferentiæ in diametrum, quæ est, 14845680 miliarium; solummodo vero hujus habeant, si diametrum terre in tertiam partem superficiem globi ducitis, prodibunt 34003363 miliaria cubica, totus vero globi solibus.

Inventa itaque semidiametro globi terrestris, habeantur ex consequenti in miliaribus Italicis distantia à centro terre usque ad globum æthereum. Non dicam hoc modum, quemodo Mathematici in cognitionem hujusmodi distantie *Loce*, sequiturque planetarum, à terra ad prospectus coram

CIEPUM

LUNA

Hic sunt scripturae...
 Hic sunt scripturae...
 Hic sunt scripturae...

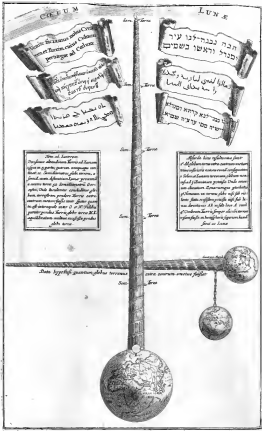
חנה נבונה-לנו עיר
 יסודו (דאישו כהמים)
 רחלה לפני לוארבה וקללה
 ר' מה שגלי לאל
 חנה נבונה קדמה דמשה
 חנה נבונה קדמה דמשה

Hic sunt scripturae...
 Hic sunt scripturae...
 Hic sunt scripturae...

Hic sunt scripturae...
 Hic sunt scripturae...
 Hic sunt scripturae...

Hic sunt scripturae...

Hic sunt scripturae...

Cap. III. sphaera, venetiae, cum de his, & no-
stra *Magna Luce* & *Quibus*, eorum-
que Astronomorum opera hujus-
modi inventantibus plura sint, sed di-
stantia solimanico à prestantissimis
Mathematicis, vultu observationibus
comparata, & ubique passim obvia
adducam.

Distantia itaque à centro terre ad
que ad *Luce* est triplex, major est in
apogeo, minor in perigeo, media in
quadrantibus *Luce* continetur, nos medi-
am & infimam ad nostras demon-
strationis veritatem ostendendam, di-
stantiam elegimus, quam 76, aut 72
semitameterum Terre plerumque A-
stronomi esse dependenderunt, de qui-
bus vide *Tychonicum*, *Keplericum*, *Coperni-
canum*, & modernum, *Blissacianum*, *Rena-
lian* abosque mathematicos. Sa itaque se-
mitameter Terre, quam paulo antè
3436 milliaria Italica continere inven-
imus. Hoc posito, si 3436 milliaria, in
76 semitametros, videlicet distantiam
Luce à Terra, dixeris, habebis quanti-
tatem, aëriam 194386 milliaria Italica,
distantiam *Luce* à Terra, si verò semi-
diametri terrestri milliaria, in 72 semi-
diametros dixeris, que est vicinior ad
Terram distantia, habebis 178672 mil-
liarium *Luce* ad Terram distantiam
inventam.

Atque hoc milliarium alia debetur
esse Terre radius, ut eandem *Luce*
tangeret, Explorata itaque Terre si-
tutudine, jam videtur, quantæ au-
thentice in soliditate fuerit, & primò-qui-
dam juxta opinionem quorundam Au-
thorum Arabum positam *Terræ*
conicam, quam aliquadrantem fuisse
sentiant, & in diametro suo, sive uno
latus, octo milliaris, id est, octo mil-
lia passuum, spaciâ octupasse, erit
quadratum ejus 64 milliarium quada-
ratorum, jam verò cum juxta *Archimede*
rationem, quadratum aliquot diamet-
ri ad eisdem circuli arcum se habe-
at, ut 14 ad 11, ductis 11 in 64, & pro-

ducto ducto per 14, prodibit area cir-
culi 30 (vel accuratius 308) milliarium
quadratorum, sive 10000 passuum,
que æquam juxta Regulas *Archimede*
de conis, & cylindri dimensione in ter-
tiam partem similitudinis *Terræ*, videli-
cet in 33337 ducta debere solidita-
tem totius *Terræ* in milliaribus cubi-
cis 1997830.

Præterea cum milliarum vitium 1000
pedibus geometricis, qui 1000 passibus
æquivalent, constet, erit juxta regulas
tetragonis, & cubi, milliarium
quadratum, pedum 1000000, & cubi-
cum milliare continet 1000000000
pedes cubicos. Supponamus jam unum
latus coeli quasi in latuæ pedi geo-
metrico respondere, & sex quada-
tos lapides hujusmodi constituisse cu-
bum: utique lapidum dictorum nu-
merus erit 1000000000, id est, pe-
dam cubicorum, qui ducti in totius
soliditatem *Terræ*, dabunt multitudine
lucrum cubicorum in hac im-
mensa mole cæstruenda necessarium
3747312000000000000, cum verò urba-
na localamenta, & habitationes tota
Terræ sit divisa, & soliditate tota dem-
mus milliarium partem, remanebitq;
hic numerus, 37433461000000000,
Terræ vera soliditas, qui numerus ad-
dè immensus est, ut arithmo vice con-
cipi possit, unde ex hujus *Terræ* calcu-
latione immensa absurditas sequitur.

CONJECTARIA.

Sequitur *provisio*. Quod si spatio trium septem
millium quadringentorum viginti sex
annorum continè à quatuor millio-
bus hominum fuisse laboratum, &
Terræ singulis septimanis uno millari
cincentaque stercibus, *Terræ* du-
cto temporis spatio non fuisse finita.

Sequitur *provisio*. Si omnium septem, octo
nam totius orbis terrarum ligna in u-
nâ loco sufficienti comparata, & in
eis orbis terrarum in lineam, seu 21-
gillum cessasset, & oceanus cum omni-
bus

Cap III bus machas & ferus in bitumen; nec ligna ad coquendos lateres, nec ad argillam orbem terræ, nec ad bitumen oceanum suffocatum fuisse. Novum igitur orbem condere, cumque hoc caplo majorem ad hanc fabricam extendendam esse oportebat.

Cap III a Sequitur iterum. Quod si eques quilibet singulis diebus 30 miliaria in illo declivi cochleari stibendi confectisset, ostenduntur amocam spacio, *Terræ* in apertam non attigisset.

Cap III b Sequitur quæstio. Hanc *Terræ* ponderis suo nullis parasongis superasse *Terram*; quod ita ostendo. Sit *Terræ* a b d, globus terre hoc d e, centrum *Mundi* c. Si igitur terra terrestris globus ad hanc fabricam complendam non erat sufficiens, ergo si aliunde divinitus suppeditata materia *Terræ* demonstratur magnitudinis super terram fuisse data, necessariam esse, terram

tantam extra centrum universi, ut possit se levitorem esse, quantum erat excoctis pondus *Terræ* supra pondus terræ, quem excoctum prope *Sinai* leges cum nos invenimus, decem fundamentos confusus, conclusimus, contra gravitatis centri globi non jam in e, sed in i; confusa, siquæ cum centro mundi congruere; quod si ita, ergo terra tenens globus extra centrum universi, cum terra totius *Mundi* existit. Lectus exornatus figuram hinc appositam, & veram, quod dicitur, invenit. Vnde itaque fuit, & illa mortalium præsumptio, esse quid non dicam cogitare, sed nec ausuere quidem velle; ut prævide merito ob sensuram DEO herimibusque usitam, dum cum celo bellum inter præsumptuos in amicum erat, DEUS consuliore linguarum tantam temeritatem periculis confocet.

CAPUT IV.

De Turris Nembrod formâ, & architecturâ.

Cap IV. **A**ppropinquabat tandem tempus, quo *Nembrod* in executionem duceret ea, quæ jam multis annis antro conceperat, de *Turris altissime*, que culmine cælius pertingeret, fabrica; quare selectis accutisque undique ex insana parte hominum multitudinis architectis, non vel maxime qui ex sua stirpe essent protervi, omne consilium suum illi aperuit, eos in omnibus, que distam fabricam concernerent, excoquendis, quam diligentissime instruat, mensuram totius fabricæ præscripsit, modulum, sive præcepit ponere ligno, vel argillâ effictam, ut ibiandum illud se dirigerent, ostendit, siquidem verissime est, cum uti esse fabricam jactato pollens, tunc meliæ equæ non teneret, & varietatibus quædam resolutione, sed merito, & quam deliberatissimo animo conce-

*Propinquabat
tandem tempus,
quo Nembrod
in executionem
duceret ea,
quæ jam multis
annis antro
conceperat.*

pto jam humilis animi consilio incluisse; dixerunt itaque architectis in certis classis, quorum alii fundamentis locandis, laterumque laboribus dirigendis præficerent, alii operis in fodenda argilla, lignis, arboribusque cædendis, ad laterum formacibus jam instruendis, coquendis, occupabatur; quidam operentem, cum in bitumine colligendo, siccisque erendis, cum in instrumentis ferreis, id est, martis, patellis, malleis, cochlearibus, trullis, geometris, harpugiibus, similibusque ad fabricam necesse esset instrumentis parandis, curam habebant, non deerant, qui sigula, siccisque in vasis lignis ad calcem portandam aptis, deinde scalis, macharibusque, ad terra fabricanda, trullibusque ad præparanda instruenda, conficiendis præficerent; quia verò in tanta laborantium multitudine,

Cap. II. melle, comestis, sive ciborum an-
non. pueris necessarii erant, econtra
maximè quosdam ventris est, constan-
ter fuisse, qui arborum undaque & in-
dige collectam, nec non magni ca-
melorum, equorum, aliorumque
multitudine in constitutum locum ad-
vectam, operam hanc tempore distri-
buerunt.

Hæc itaque per suos ministros singu-
larum provinciarum constituta, fabricam
cæcis et sic primò quidem sub forma ro-
muli, aut, ut ali sentiant, quadrati,
(nos recedendum siligines) fundamen-
ta posuerunt, juxta circuitus determi-
natum quantitatem, deinde supra ju-
cta fundamenta formam fabricæ ex-
celebant; & primò quidem, pro pri-
mo scilicet, sive conformatione, au-
ditam, seu peritorem ad quam volu-
ebant altitudinem exiebant, per
quam homines ardentique haurire,
interibique omnia facile circumire
posset, suis cæcis peritibusque ad
procuracionem arborum vitandam
introducunt; deinde ad hanc peritorem
planam ab infima Turris basi, scilicet
cochlearis, sive helix sita paraba-
tur, per quam sub declivi, & quantum
sibi poterat, depresso traniret, scilicet
maximè arboribus altitudo dabatur. Tunc
interim hanc primam subformam fabricæ
vixit curam, respectu, formæ-
busque sustulit, tum ad nocturnam o-
perarum quietem, tum ad perfectam
commodam ibidem recedendum.

Hæc veluti primam Turris conformatio-
nem peractam, secundam exiebantur
conformationem, juxta quantitatem
ipsi placitam, ad quam ex primo pe-
nitorem per scilicet cochlearis, sive
helix, ad secundam concedebatur
altitudo; & sic à peritorem ad pen-
ditorem, atque ex helix per scilicet
cochlearis ad singulos ascendebatur us-
que ad eam altitudinem, quam DOLUS
ipsi permisit, dum confusio horum largi-
tum eos à corpore opere desistere con-

posuit. Verùm ut lector hauriat, hæc
Turris fabricam contemplantur, hæc
que non germanam quidem, sed quam
concupere mente nobis possumus, de-
lineacionem appendimus omnia.

Notandum verò, quod antequam
fabricam excideret *Nasrod*, primò
antefixa, sive habercula, domusque
edificandas esset, ac tam inveni-
do hauriam semper sibi dno, acru-
busque acris in ipsa expedita regione,
commodum exegerunt, sub forma civi-
tatis extruxit, atque hinc ego arbiter
civitas fuisse, de qua *Misir* in fidei
Georgi, mentionem facit. *Novus fidei*
aut solis curare et Turris. Fuisse
autem primò nulla quadrati, & impo-
lita habercula sine ordine disposita,
sed cum in architectonica arte, ex
Turris extraxerunt plurimum per pro-
fecerunt; tunc etiam *Nasrodus* sub
ante Regem su, cum ad meliorem de-
inde formam & decorem redactam, ad
Expirat *Tyroque* confluxum condi-
dit, quam post per circuitu annos fusi-
ones in hauriam, stupenda, magni-
ficentissimisque fabricis, ut paulo post
videbitur, exdecoravit. Neque pau-
ter lectus, conformationem dicitur
sub continua soliditate extraxit, quin-
imò, ingentibus intusculis, conclu-
bus recedentibusque præditas fuisse,
per que expendens hanc exaudi-
que angustia concocibatur. Ad quam
verò altitudinem, perpendiculari Turris
excelsis *Nasrod*, antequam ab ope-
ris posthaurione desisteret, fuerit
tunc sicut; secundum varias verò auto-
rum in præcedentibus allegatorum o-
pines, sibi ad altitudinem montis,
ita ad mille passus, non desunt, qui
ad quantum nulla passim altitudinem
certam fuisse arbitrantur, de quibus
in sequentibus pluribus agunt. Lector
vero, qui ipsi magis assensit, ample-
cti poterit. Atque hæc de Turris Ba-
belis fabrica sufficiant.

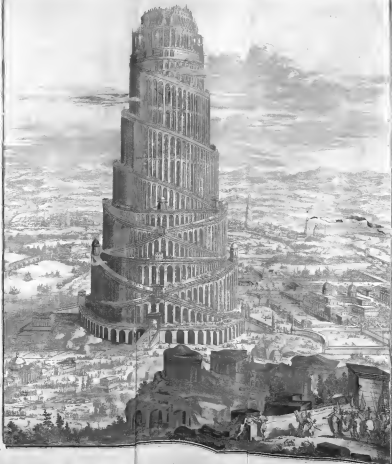
Ad qua
Turris de
ant edific
ata

Primo
Turris
conform
ta.

Quam
etiam de
la fidei
prim de
et hauriam
habercula
conform
ta.

TURRIS BABEL

Cap. II. sedit, commensus, sive ciborum annona profusa necessaria erat, ut annonas quotidiani veriferae est, constitutus fuisse, qui annonam undique & undique collectam, nec non magnâ calamitatem, equoriam, utinamque multitudinem in constitutum locum advectam, operis finem tempore distribuerent.

His itaque per suos ministros singulari proviacenti constitutis, fabricam ortus est, & primum quidem sub forma rotundi, aut, uti alii ferunt, quadrati, (nos octangulam schyrmam) fundamenta ponebant, juxta circuitus determinatam quantitatem, deinde supra jacta fundamenta formam fibree edificabant, & primum quidem, pro primo solario, sive congregatione, ambulantem, seu perambulorum ad quam volebant altitudinem exaltabant, per quem homines armisque bramine, lateribusque crassa facile circumire possent, sui exedri peribulique ad præceptionem animalem vitandam instructam, deinde ad hujus peridromo planam ab infra Turre basi, sola cochleam, sive helix sit lata parvatur, per quam sub declivi, & quantum fieri posset, depresso tramite, facilis animabus ascensus dabatur. Erat autem hæc prima constructio fibree vasis carens, receptaculis, formiculisque fissilis, tum ad nocturnam operarum quietem, tum ad necessarium commocionem ibidem reconducendum. Hæc veluti primâ Turris congregationis parvitas, secundam edificabantur congregationem, juxta quantitatem ipsi placitam, ad quam ex primo peridromo perfectam cochleam, sive helix, ad secundam concedebatur ascensus; & sic à peridromo ad peridromum, atque ex hujus per scalas cochleas ad singulas ascendebatur usque ad eam altitudinem, quam DEUS ipsi permisit, dum consuetione linguarum eos à cepto opere desistere com-

pult. Verùm ut lectus luculentus 567. f. Turris fabricam contemplerentur, hic ejus non generatim quædam, sed quam concipere mente nostra possumus, delineationem apponendam censui.

Notandum verò, quod antequam fabricam ædificaretur *Nosvud*, primò mansiones, sive habitacula, domusque adli candidas-censuit, ne tam multitudine humanum semper sub die, omnibusque sensu imperis expostis regione, commorari cogentur, sub forma civitatis exstruat; atque hæc ego arbitror civitatem fuisse, de qua *Moyses* in sacra *Genesi*, mentionem facit. *Præter* facinas *vobis* civitatem ex Turrim. Fuisse autem primò nulla quædam, & imposita habitacula sine ordine disposita, sed cum in architectonica arte, ex *Turris* exactissime planitiam jam profecerent; tunc enim *Nosvud* sub initio Regni sui, cum ad meliorem deinde firmam & decorem vedatam, ad *Episcopo* *Tyrone* confisum condidit, quam post non circiter annos *Sennacherib* instaurandam, impendit, magnificentissimæque fibree, ut paulò post videbatur, concederent. Neque parva lectos, congregationes dicitur *Turris* sub-cortina soliditate exstructas, quin imò, ingentibus imò nullis, conciliabulis reconduciturque præditas fuisse, per quas ex peridromis intra eandemque ingressus concedebatur. Ad quam verò altitudinem, propositam *Turris* exaltavit *Nosvud*, antequam ab operis prosecutione desisteret, sicce tantus fuit: secundam verò aeternam in percedentibus allegoriam operisonei, alii ad altitudinem montis, alii ad mille passus, non desunt, qui ad quatuor mille passuum altitudinem erectam fuisse arbitrantur, de quibus in sequentibus pluribus agetur. Lectus eam, qui ipsi magis tribuit, amplexu potest. Atque hæc de *Turris Babel* fabrica sufficiant.

Sub per
Turris
ant
sede

Præter
Turris
antiqua

Quædam
vobis
civitatem
exstruat
formam
civitatis
exstruat

De stupendis, & prodigijs tum urbium, tum turrium, horumque miraculis, à Nino, & à Chus filijs, & Semiramide post mortem Nimrod extractis.

CAPUT I.

De Nino, ejusque rebus gestis.

DE Nino, primo Affirorum, ut
 que ad eò totius mundi imperatores, variè sunt tum apud Grecos, tum apud profanos antiquos, narrationes. Non Herodotus, Diodorus Siculus & Strabonem secuti, quòd de eo fœdantes, pauca aperuerit. Inq̄ue, quomodo in Asia Nos tradiderunt, nos credimus, hunc Nino esse illum, quem sacra scriptura Genes. cap. X. vers. 10. vocat Affur, qui cum exierit ex terra Sinear, id est, de Babilone, ubi regnauerat pater ejus, & subactis Affiris, edificasse in Affris civitates tandem nominatas, & unam pœr ceteris magnam quoniam ex nomine suo appellavit Ninonem, in qua de Babilone sedem transfudit, ut dicitur Affur, hoc est, Affirorum Rex: nuncupati cepit. Ceteros ipsius Nini res gestas minus admodum, & præcelsæ breviter ex Casio Cædore recedit Diodorus Siculus lib. II. tertium antiquarum, cap. 1. ubi sic ait: Primum Rex Assyriorum, scriptores videtur esse Nino, qui quo gesta dicunt tradunt. Et natum bellisq̄, & tractatu appetens, cum primis robustissimè potentem, plurimum imperium, armatum usq̄, ad omnium laborum potentiam, & bellis prævalere coexistit, multo cunctis, fortissimè aut cum Asico Arabum Rege. Et post pauca subiungit: Natusq̄ Arabum Rege assumptis exercitiis dicit adversus Babilonios Arabibus conseruisse. Nondum cum cœditur Babilonia, sed a-

lio circa nobis arbor incubantur, quibus propter amaram difficultatem facile separato, tributaq̄ impoſito Regem ceteris cum sine captum intorserit. Deinde postquam Armenia totius in parte, hinc inde, Barzanes Rex Nino hinc inde, hinc imper, cum multis domi occiderit, et se, & regnum quo passus pervenit. Hinc Nino, magno usq̄ animo, Armeniæ regnum cepit, cunctis, & militibus impetravit. In Mediam deinde actus verba transfegit, cum ei Farnas Rex cum exercitu occurrisset, prolixo bello, cumq̄ morer, & septem filios cum capto, cum affris. Praefecit fortissimi classis Ninarum capitibus cepit totius Asiae, que inter Tanaem & Nilum patet, potestate, faciendo ceteris res, ut plurimum ambigua, ut imperium regeret capitulorum. Inq̄ præterea ex assis quodam Medis impoſit, usq̄ ad reliquos subactis Asiae profectus, amicos amicos dedit & sequi, pœr Indos & Bactrianos in possessionem rediit. Pœr singulos, & dicitur amicos multos quodam scriptor tradidit. Non, pœr ceteros, hinc, Cœliam Cracham fecit, pœr narraciones: subactis amicos nationes, & propinquas pœr, Aegyptio, Phœnicis, & intermedia Syria, Ciliciam, Pamphiliam, Lyciam, Cariam, Phrygiam, Mysiam, Lydiam, Troadem, & Phrygiam, que est supra Hellespontum, Propontidiam, & Bithyniam & Cappadociam, & pœr pœr Pontum barbaras, usq̄ ad Ta-

Quodammodo hinc Nino

Non tibi hinc inde

Primum hinc inde

Strabonem hinc

Non tibi hinc inde

caum ptemon, que dicitur ptem. *capite*
supra Cadates, Tapyros, Hyrcanus,
Drangis, Dernicos, Carmarica,
Rhombos, Varcarios, Parthos, Per-
sis, praeter Solianos, Caspianos, ad
que angustia est edita, male est perle
Caspiz appellatur, plerisque aliis, que
recensere exhausto opere poterant, et
gambis notatis. Sic Diodorus, ut si-
pra; qui cap. II. ex eodem Cyza tradit,

quosdam Nivum habuisse in exercitu
suo, pedum ad decies septies centena
milia, equorum milia ducenta, car-
rus vero silentos, paulo minus decem
milibus et sexcentis, & superasse, ac
debuisse Zoroastros Regem Bactria-
norum, qui cum quadringentis arma-
tum milibus ei obviam venerat. Con-
tigit autem hac Nivus de Zoroastro par-
ta victoria post conditam Nivorum, ut

Barrois
Nivorum
partem
regnum

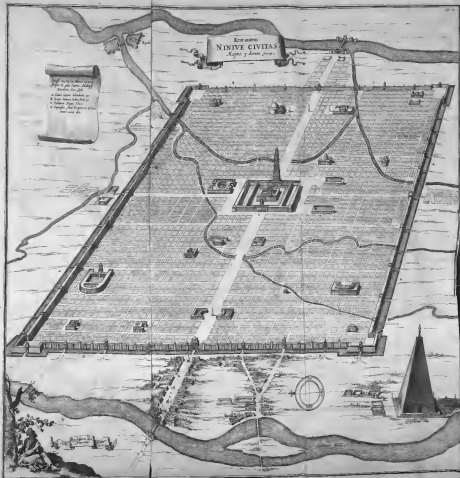

gestibus lib. XVIII. de civit. Dei, cap. 1. sub finem de Sennacherib. hanc verba faciunt; *Hanc putant nonnulli contulisse Babylonem, quoniam quidam perit assyria. xxx. Quando autem, vel potius condita fuerit, in XVI. libro dicimus (Isabadi cap. 4.) sic ille. Præterea quod ait Diodorus de Ægypto, ac finitimas Regionibus à Ninive subactis, videtur exponi debere, ita ut vel non plene, vel non*

si, retineant anni distantiam 117. nempe 65. quibus regnavit Seso, & 51. regni Nino, qui faciunt in summo annos 119. Sane in tam brevis antecum curiculo non possunt satis mirari, peris barbarum usque adeò multiplicari potuisse, ut jam nos, utraque provincia populis replere possent, & Reges tam numerosa haberent exercitus; contra verò admittit, & componat generatio-

LES ANCIENS
NINIVE CIVITAS
Agnes y Louis Juvet.

1. Le Palais Royal
2. Le Palais de Justice
3. Le Palais de l'Évêque
4. Le Palais de la Ville
5. Le Palais de la Cour
6. Le Palais de la Chambre
7. Le Palais de la Justice
8. Le Palais de la Cour
9. Le Palais de la Chambre
10. Le Palais de la Justice

Cap. I. ne *Casus*, ut apud LXX interpretis habetur, & postea, diversitatem linguarum incidisse in annum 144 ante *Pis-ky*, & nativitatem *Abrahe* in 130 ante *Thove*, ut non facimus, procul dubio postrema *Nova* tempora incidunt non longe ante 400 à diluvio tinnam, ut videre est in tabulis chronologicis; & nunc multò credibilis est, potuisse

horarum multiplicationem utroque *Sol. II.* ut jam esse actam, ut *Nova*, & *Zoroastres* inter se bellantes, ceperit valuerint exercitus adò numerosè, quales in precedentibus descripsimus. Sed ut revertar mor ad *Novitas* à *Nova* conditam, ne quicquam casuofarum rerum in hoc opere omisisse videarum, hinc verba de scripturam subiungam.

CAPUT II.

De edificatioe Ninive civitatis magne celsiq; vastitate.

Cap. II. **L**egimus ab orbe condito varias fuisse civitates, immentis vastitate preditas, successu temporum à diversis Regibus extractas, ut in *Agypto* de *Mophis*, *Thebis*, *Heliopolis* tradunt *Aegyptiorum* antiquitatum scriptores, & non-quam fuisse *Tiro* *I. Sidon* ostendimus. Memorat quoque tam *Moroc* *Pando* *Portus*, tum nostri patres, mara de civitatibus eminentis in regno *Susano*, de quibus lege, si placeat, *Abenarabon* describatam; non deficiunt quoque in *Europa* sub veterum *Romanorum* Dominio urbes incredibili magnitudine preditæ, ut *Rome*, *Syracusa*, *Carthago*, & similes, & modernis temporibus, *Rome*, *Carac*, *Pertharus* urbs, *Londinum*, *Byzantinum*, *Ulyssipon*, & *Caserta*, sed que ad magnitudinem *Novae* accesserint, nullam invenio. Verùm ut hæc accuratissime discutiantur, ab ipsa sacra scriptura nitium invenimus; *Joseph* itaque caput III. *vers.* 3. sic dicitur: *πεποιθὸς ὄρου ἕρ ἄντι ἰουά ἀπὸ τῆς ἑσῆς ἡσῆ* *Et Ninive fuit urbs magna DEO, inter urbes ditionis; ubi Carac sic habet: ἡ ὕ Νινῆ ἡδ ἰδίας μεγάλης ἡ ὄρη ἀπὸ τῆς παρῆας ἀπὸ ἑσῆς ἡσῆ.* *Et erat Ninive civitas magna DEO, quasi urbes ditionis ditionis.* *Chaldaea sic habet: ܗܢܘ ܥܝܪܘܫܐ ܡܘܠܘܟܘܬܐ ܕܥܝܪܘܫܐ ܕܥܝܪܘܫܐ* *Et Ninive fuit urbs ma-*

gnas civitas *Ditionis*, inter urbes *ditionis*. Civitas videlicet *DEO*, quo more solito *Hebraei* magnam quid indicant, ut mores *DEI*, mores altissimi. Hoc in loco nitè & sequitur interpretis, dum magnitudinem urbis non sine violentia potuisse comprehendere; unde variis diverticulis, modisque hanc triduanam *Joseph* transmissam videtur explicare. Quidam enim accipiunt pro triduanam nitere utrius urbis ambitum; nonnulli putant, triduanam nitere intelligi posse, ut in arcebus, & singulis placis tibus perambulanda, utraque dicitur confutari deberent, quo quidem valde hallucinantur, cum vel in urbis *Romane* urbis placis perambulanda, plusquam triduanam imperari possit, non item in ambitu, qui spacio sex horarum facile confici potest, neque hic, ut aliquibus placet, iter triduanam à *mare Syon*, ubi à *pilæ* evomitas fuit *Joseph*, usque *Novitas*, sicut potest, cum *Pisone* nitum plusquam trecentis millibus à *Novitas* distat, imò sacro nitè contrarium videtur, in quo expressè dicitur, *Et cepit Joseph nitere in civitate nitere deo nitere*. Triduanam itaque iter erigenda urbes intelligi debet, ut quod à primo introitus est, unius diei nitere dimensus erat *Joseph*, *Thal* recto nitere totum nitibus diebus complecter. Multa quoque hinc reguntur *Rabboni*, *dam*

Fontes
Siquis
nitissim

Cap II
 Tabula
 in Tab.
 Rubro Jo
 annis Kir
 cheri auct.
 anno 1683
 in Romae
 officina
 Gualteri
 1683.

dum fossas in *Harv Rabes*, seu *Sig-
 nis* in castris ducunt, ut *Belybese* vi-
 citate esset, sed cum *Plemonem* & *Egy-
 ptionem* quoad vim graecorum vocum
 idem sentire, neque vim verborum in-
 telligerent, error is ob solam eorum
 ignorantiam condandus est. Non ig-
 nitur relicta hisce placens, decimas,
 verum & geminam sic et scripturae
 sensum intelligi debent secundam di-
 mensalem urbis firmam, ut patet ex de-
 scriptione patet: erat enim civitas in
 vasis placens directâ, quarum base
 transfere in longum & latam, præci-
 pua in urbe locum tenebant, in qua
 & magnam habitationes erant haud
 secus, ac *Rome* placens longissima,
 quam *Cosm* dicitur, sic demonstrat.
 Cosm dicitur, quod in ea præcipua
 urbis spectacula, & principum
 magnasque ædificia cum celeberrima
 opertum pompa exhibentur, ut
 & in istis quoque magnis urbibus fieri
 solent, & idcirco fuisse illam eorum di-
 rectionem in urbe *Nove* placens, que
 ab eam latitudinem dividebat, & per eam
 fossa, tanquam vim principalem ur-
 bis dici debet ingreditur, *Nove*
 portentum prædicat. Nam ut
 dicit *Rabeg Rabitas*: 1771×77 1771
 $\times 77$ 1771×77 1771×77 est, seu *Ni-*
nive civitas magna tres diametros ab ex-
 tremo usque ad extremum. Verum, ut
 hæc, que dicitur, vera esse intelligatur,
 totius urbis chirographum, juxta *Diodori* descriptionem, ante oculos
 lectoris exponendam datur, ut ex e-
 jus forma & figura, longitudine &
 latitudine, laterum namque multitudine,
 sicut quoque incedibilem,
 & penit inamuriam urbis vastitatem
 cognoscatur. Quod verò *Lucanus de Ra-*
medicit:

*Una domus ubi est, ubi oppida plu-
 rima claudit,*

Tabula
 in Tab.
 Rubro Jo
 annis Kir
 cheri auct.
 anno 1683
 in Romae
 officina
 Gualteri
 1683.

hoc non dictum vellem, ut in *Lato*
usque sic demonstraretur, de *Rome*

intra suas muros conclusa, sed de *Sol* II,
 urbis, quæ terminum vel ad *Pleth-*
osum, Sabonem, Tyberem, Præseptum, quæ & in
Tuscolanæ muros, Pæstumque re-
 gnum, *Quæ Tyberem, & Conventum*
 continebantur, vel *Antoniæ Mo-
 nasterii,* intelligi debent, quod de *Nove*
 dicitur, erat enim civitas vastissima
 undique & undique muris clausa,
 ut ex *Diodori* traditur.

Si itaque quadrangula urbis latera
 majus parte *Diodori* descriptionem,
 170 stadiorum, que in passus resoluta
 1870 passuum dicit longitudinem,
 aut 177 passuum unius stadiorum consti-
 tuunt. Itaque 1870 passus per 1000
 directâ, dant 18 miliaria, & insuper
 770 passus: neque tot miliaria unius
 lateris majorem longitudinem habuisse
 ex calculo constat: muros verò lateris
 90 stadiorum, dant passus 12170; que
 in miliaria resoluta dant 11 miliaria,
 & insuper 170 passuum longitudi-
 nem lateris minoris, eoque latius
 urbis 480 stadiorum; hæc latera, mi-
 nus & majus in se ducta dantur aream
 urbis 198 miliaria, exceptis minoribus.

Ex hoc calculo consequitur primò,
 si muros major *Nove* 18 miliarium
 longitudinem habuit, illam ad angu-
 se distantiam illam, que est inter *Ro-*
mas & *Tyberem*; tot enim miliaria
 hujusmodi distantiam nos frequenter
 illiusmodi itineris experientia compe-
 rimus, quævis vulgò 17 miliarium
 esse plerumque tenent, cum vix minus
 eorum latera, 11 miliarium interce-
 diam invenimus, habebit murum
 cum longitudinem, que est inter *Ty-*
berem & *Præseptum*: si verò hinc latera ma-
 jus trahamus, per *Tuscolanæ,* usque
 in *Antoniæ,* que est distantia 18 mil-
 liarium, & hinc *Romas* 11 miliaria
 habebimus que desuperant, quod maxi-
 mam *Lato* non occupabit, cum
 videlicet area continet miliaria qua-
 drata 198 $\times$ 1770 passuum quadrato
 parte, *Nove*, maximam fuisse civi-

Cap. II. *Del vero sito appreso, postea cum deo amicitiam, quam etiam videtur accepisse fuit, et verba patrum Praef. dixerunt, partem terram occupasse, et Macedoniam septentrionem profertur, postquam Seleucus Nicator Seleuciam ad Tigrim civitate fudat tantum recessit a Babylone distans.*

Porrò Pyramidem illam Nisi Masoleo deputatam, novem stadiorum fuisse, Crisost. teste, meo quoque de hisce de hyperbolica locutione posset; cum enim pyramidem mensura sit, ut alitudo eriam ex quatuor lateribus sequer, non debet pyramidis necessitas debuit habere si stadia quadam, sive cubiti passus quadratos, quae si curiam occupant vias militares quadam, et cubiti passus, quae sunt major in obse terrarum visa non fuit. Quicquid sit, nos cum inter fabulas ponamus, cum vel monumenta praecellissimorum alititudinem superasset, juxta relationem tamen Diodori exponendam durimus. Hujus figuram rationi magis congruam à Strabone relatam vide in ichnographiâ Nisitarum appositam.

Anno itaque regni sui ceteris viginti, Nisios condidit urbem Nisium, sive Nisium, conjicere possumus, ex his quae scripta reliquit Diodorus Siculus Regnum antiquum lib. III. cap. 1. ubi de Niso ait, quod post recuperatam Babylonicam regnum, post subactam Aemone partem, cumque benignè Regi suo clementiam, & occisum Mithri Regem, prosperè clausuram fecerit, in sinuam induit, totam Aemone, quae inter Taurum & Nilum jacet, suo subjicere imperio. Quae postea ex aemone Mediae proficere ipse ad reliquas subjungendum Aemone profectus, aemone enim dicitur et septem, praeter Indem, et Bactrianam et percellam reliquit, deinde Bactrianam bellum curavit, sed locum difficultatem, et hostium non ad sese intendo obtinere, reversus, atque in aliud tempus, et postea dicitur illam de-

terat. Interim autem, rebellis et Aemone Sili II. curavit, cum se superaret aemone, etiam, et verba ipse, superasse antiochum, et hinc quaeque regnum curare statuit, cum per septem annos, aemone fuisse aemone, et hinc, quae ad tantum spatium spectant, parati, super Euphratem non curavit. Haec ex Diodoro, ubi tamen ei contradicant omnes veteres, & modernus scriptores, illam non super Euphratem, sed supra Tigrem fundatam fuisse; nisi velimus dicere, quod quae faburba à Tigri usque ad ipsum Euphratem se extendunt, uti paulò ante, & alibi quoque insinuatimus.

Ex quibus factis verisimiliter deduci posse videtur, Nisium anno regni ipsius Nisi circiter vigesimo, ut dictum est, constructam esse. Siquidem post translata regni sedem in Aemone & recuperatam Babylonicam; & devictam Mithri Regem, Aemone annis decem & septem jam subegerat.

Porrò hujus magnitudinem urbis, idem Auctor itidem persequitur, dicens: cum non aqua laterum directione fuisse fundatam, atque erectam. Nam duae muri partes longiores erant reliquis, uti paulò ante ostendimus. *Fuerunt latera, inquit, quadrata, longioribus est stadia 120, latiora vero stadia 90. Et facti sunt sui circumferentia est. Nulla enim postmodum urbs tanto ambitu, tanto murum magnificentia fructa fuit. Alitudo murorum pedum est 100, lateribus, qui tunc curia fuit perambulaverat, turres 1200, quorum altitudo pedum est 100. Habebat cum ceteris majoris ex parte Assyriae, et quidem potentioris, et reliquis urantibus rebus suis assumptis, à Nisio suo urbis Nisitarum appellat: quae praecipua Babylonicis distat. Sic Diodorus, Congruum verò, quae de hujus urbis amplitudine idem auctor allertur, cum his quae de eadem tradit scriptura sacra juxta cap. III. ven. 3. illa verba; Et Nisium erat civitas magna sicut trium dierum,*

Etiam
antiqui
sunt Nisi
in curia.

Nisi
in curia.

Etiam
antiqui
sunt Nisi
in curia.

Etiam
antiqui
sunt Nisi
in curia.

Cap. II. *divas*, nimirum in diametro. Verisimile enim est, *Janus* predicando purificationem, non circa *Arcturum*, sed per medium urbis locutur; nam si *Indum*, ut perhibent, octava milliarum pars est, unque quadringenta octoginta *Italia* facitur inter *60000* passuum, quod credidisse potestis trienis aut quadruplo conficere solem. Unde patet, meritis hanc urbem, *Genes. cap. X. vers. 11.* veluti per antonomasiam nuncupari *magnum*.

Per hanc item circiter tempora, probabilis admodum est eandem *Nisus*, de ingenio ejus potentiam, & super alios illius temporis Reges eminentiam, monarchie nomine oborto, primum, quae *Affricam* dicta est, Monarchiam creasse. Hujus nos, quemadmodum & aliarum quoque trium principatum mundi monarchiarum, singulos Reges successisse, propriis locis, ac temporibus adnotabamus; non quia intentio nostra sit, eorumque Regum chronologiam texere, sed quoniam ad nostrum institutum rite ordinandum, plurimum conferat quod, qualis saltem notitia illarum quatuor principatum monarchiarum, seu regnorum, quorum memini *Daniel. cap. II. vers. 38.* sub typo statum illius *magnum*, quae habebat caput aureum, pedes & brachia de argenteo, ventrem & femora ex aere, & tibias ferreas; Et *cap. VII. vers. 1.* sub figura quatuor bestiarum ascendendam de mari. Et *Zachar. cap. VI.* sub imagine quatuor quadruparum de medio dierum montium aeneorum excedentium. Hisce enim similitudinibus diversae eorumdem regnorum differentia, proprietate quoque adumbratae sunt, de quibus sic agere opus non est, quod paucis explicari nequeat, & suis eodem proloqui mune nostri muneri non sit. Porro harum monarchiarum prima fuit *Affricana*, altera *Persica*, atque *Indica*, tertia *Graecorum*, quarta *Romanorum*: quarum de tertia, item & tertia fa-

ctus agitur in eadem *Danielis prophetae Scti. II. cap. VIII.* per totam, sub figura arietis, & birci, *irvicem* praedictantur; *cap. XI.* ubi breviter praedictur, monarchiae *Persorum* iracundia, & regni *Graecorum* exultatio, & post haec item, quae mox inter *Alexandri Magni* successores sine exitu hanc verò quatuor duratur monarchiarum in *Sicris* libris facta est mentio, non quod post ipsas usque ad mundi finem aliae non essent erigenda, (videmus enim *T. Scythorum* imperium postea *Romanis* successisse, & post ipsum probabile est alia successura,) sed quia quatuor illae tantum *Christi* regnum praecedere debebant, quod in hoc mundo usque ad extremam judicii diei, & deinceps perpetuò in caelo duraturum erit, ut aperte significatur *cap. Daniel. II. vers. 34 & 35.* ubi dicitur, quod lapis, qui percussa stans, & convellit quatuor Regna haec, factus est mons magnus, & implevit universam terram. Lapis quippe ille, figura fuit *Christi*, juxta illud *Apostoli*, prima ad *Corinthios cap. X. vers. 4.* *Primo* enim erat *Christus*, quod & aperte docet citans *Daniel. cap. II. vers. 44 & 45.* ubi praedictam hanc visionem exponens *describit*, inquam, *DEUS* res regnum, quod in *terram* sua *dispartitur*, et *alibi populo suo traditur*, et *causante* *primo* *Rege*, *ipsum* *statu* *in* *terram*; hoc verò regnum, aliud non est, nisi regnum *Christi*, & hinc ipse ecclesiae. Inque usque de praedictarum quatuor monarchiarum Regibus eorumque regni successione, quando scilicet, & quot annis singuli regnasse dicantur, agemus propriis locis.

Verum enim verò, cum haec argumenta infinitum *Nembrodica* historia fuerit, *Nisus* verò primus in mundo Rex fuerit, dum *Babelonicis* regni initia jecti, *Nisus* verò ejus filius, patris exemplum secutus, primus fuerit *Affricanae* imperii fundator, operae pretium me facturum existimavi, si continentes, ad 1130, vel ad 1140 annos or-

Quatuor monarchias in his libris describitur.

Cap. II. sine hujus monachis facillime, juxta methorem chronologorum sententiam, apperere, ne quisquam ad nostrum institutum pertinens oratione videatur, usque ad ultimam Sardesopolim, cepti tempore Jovis ob conclamatum Mortalium impietatem in Nino pernicitatem perdidit, quam cum accepisset Rex, & minus de subversione urbis, penitentiae operibus divertisset, accidit, ut sponte munia ipsi postea ad terram reversis, sceleratum profanae vice statum repeterent, unde juxta DEI judicio ipsi totus

molitini immeritis inter terrarum lura-Ser. II. rã, & libidine obfunderent, à Mithra obicillis, cum religium non reperiret, ex-macte rogo, scriptum una cum liberis, concubitis, & inestimabili auri, argenti, pretiosisque lapidum coepta, in eam ex desperatione coniecit, atque una cum morte epus imperium Affiriorum Atale duxit ad Mithra & Perses sub Cotemilianam fuit. Reges Affiriorum sequens Tabula monstrat; ceterarum vero monarchiarum Reges, uti alienos à nostro instituto, ita relinquimus constitutos.

Nomen	Annus	Regni	Catalogus Regum imperii Affiriorum, qui anno fuit à Nino usque ad ultimum Sardesopolim ex sanguine generatione hereditate potestati imperium abierunt.
<i>Atale</i>	1119	471	
<i>Atale</i>	1119	101	
<i>Nirax</i>	1198	141	<i>Abraham,</i>
<i>Amasartes</i>	1119	171	<i>Sar,</i>
<i>Belobas</i>	1167	811	<i>Israh,</i>
<i>Belobas</i>	1101	646	<i>& filiorum gela.</i>
<i>Atabaz</i>	1114	656	
<i>Mamaba</i>	1186	710	
<i>Mamaba</i>	1416	760	<i>Atampis in Egypt.</i>
<i>Iphorus</i>	1446	790	<i>Nalimar Myle.</i>
<i>Mamaba</i>	1466	810	
<i>Spartar</i>	1496	840	
<i>Affabz</i>	1516	880	
<i>Atabaz</i>	1576	930	<i>Myle egrediar ex Egypt.</i>
<i>Belobas</i>	1611	911	
<i>Belobas</i>	1616	980	
<i>Lampada</i>	1666	1010	
<i>Sofas</i>	1707	1011	Tempus Judicum.
<i>Lampara</i>	1718	1071	
<i>Pomax</i>	1758	1101	
<i>Sofas</i>	1813	1147	
<i>Mamaba</i>	1811	1166	
<i>Tantax</i>	1829	1191	<i>Septis.</i>
<i>Tantax</i>	1881	1115	
<i>Tibax</i>	1901	1165	<i>Israh, Samar.</i>
<i>Darobz</i>	1981	1116	<i>Sar.</i>
<i>Esopa</i>	1991	1135	Tempus David.
<i>Sardesopolis</i>			<i>Solomon.</i>
			<i>Jesu propheta.</i>

Duxit imperium Affiriorum sub 11. Regibus juxta Chronicon Egypti 1139.

Cap. III. In templi arde Terra felix, crustulæ simul, & arduæ fides, cui duo rursus super impia terra, & hæc felixque illa altissima aspectu. Hæc ferebantur fide in ciuitate adhibita fuit, per quam ad fugabile confunditur terra. In multis gradibus ducta, salique in hoc felle, in quibus aspersoribus licet felere, & compascere: in postremis tamen sanctum est aliud, in quo felix est spiritus sanctus, & appropinquasse aere. Atque hæc est Terra illa celestis, quam profani auctores suis laudare non possunt, eoque inter septem mundi miracula ponunt. Miror tamen, apud Diodorum nihil de hac ostrota Turi reperiri, nisi factum intelligat illud Bæb templum, quod hæc verbis describit: In urbe nichil templum Iouis

Temp. Iov. templ. Iov.
 Bæbo erat Semiramis, caput amphitheatrum super scripturas propter transfusionem, neque alio memoria singulariter traditur. *caput amphitheatrum, et illius obsequentibus altitudinem, et Chalcedoni tunc ostrota, non accedens versus, altitudo in ea observatur fuisse. Id ex hinc, atque asphodato fœmine ore magnasque expensis est constructum.* In fœmine templi tres ingentes aereas statuas Iouis, Ieronis, Opsisque erant, quoniam Iouis adloc erat longitudo pedum quadringenta, mille Babiloniarum ta-

lontarum pedum: Opsis fœnis pedum et Salt. III. felle aere existit, ad caput grana duo adfuerunt later, postquam scripturas expediti ingens magnitudo, pedum quilibet est talentorum triginta; Ieronis fœnis figuræ pedum altitudinem talentorum. Hæc omnibus communit ut in se aere mansisset, longitudo pedum 40, et 17 latitudo, pedum talentorum quingentis: castella 1 talentorum 30, tunc inque fœnis vaporare, utrumque talentorum 300, pedum tres creatura ex aere, quoniam Iouis deitas idem mille, et deitas Babiloniarum pedum, altitudo quilibet cubiti duo, que omnia postmodum Perlarum per supererant, et reliqua monumenta cum tempore consumpta sunt, tunc ab hominibus delita. Hæc eadem aere Hierodotus, Tarium intra templum Bæb erectam ostrota, de qua filius Diodorus, in figurate templi, fœnis Tarris, aereas tres statuas esse constituit; Hierodotus tamen unam tantum memorat cum Iecho, & mensa, ut proinde hanc differentiam aliunde non processisse, nisi perissidiam, nisi vel ex variorum auctororum veterum lectione, aut relatione di fissent. Verum de tali incredibili abundantia in primis illis mundi sculis, infra pluribus agitur.

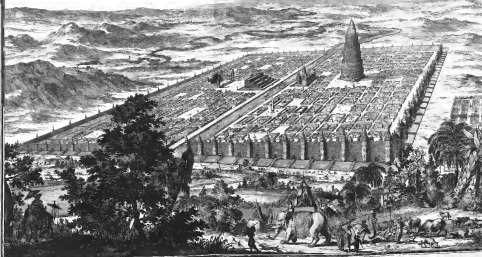
CAPUT IV.

De civitate magnificentie paræ incredibili, quam in Babylone Semiramis extraxit.

Cap. IV. **N**embrodus, antequam Turri paræ ante memorate stracturam aggregeretur, primò civitatem extraxisse fœnis Geseo refert, cupit tamen magnitudinem sicut fieri tenus, unde verificasse videtur, fœnis civitatem valde rursus constructam, doribus ex eodem mœnibus, quæ in Turi extruendæ ardebat, obiter confecta; cum verò hoc pœtio quotidie experientiæ daret, in solidioribus majoris momenti muris, turribus, palatium-

que triginta, mœnibus proficerent, ut acn pallentes ingenio, & quoribus ad novas rerum ad Architectonicam spectantium inventiones, animam adpererent; contigit, ut gloriæ ambitione insensibilis, liberarum profus insolentiam monumenta posteritati relinquere, que tunc pœtio, quæ postea scriptura, & historici fœnis mirari non poterant, talia fœrent civitatem, Niche & Nue in affert, & fœnis in Babylone extraxit, que fœnis homi-

Das neue Gesetz der Kaiserin
SARLONZA MURIA
über die Kachirna Orde

Cap IV. nam, sine sumptus in eo expensas, si-
 ve operarum materialium, si-
 ve operum potestatem modum constructionem
 specios, superius videtur. Ne
 plura, quam fides invenitur, dicere vi-
 deat, adducam hic verba Diodori Siculi
 ἡ δὲ Συρακούσων πόλις ἐπί τῃ περὶ ἀνα-
 κλισίας, ἢ ἀνακλιμασίας τῆς πόλεως
 ἀνακλιμασίας ἀνεγείρατο Συρακούσων
 πόλις ἵνα ἰσχυρὰ ᾖ ἀπὸ τοῦ ὕψους
 ἀνακλιμασίας, ἀνακλιμασίας δὲ ἐστὶ ἀνα-
 κλιμασίας ἀνεγείρατο ἐπὶ τῆς πόλεως,
 ἵνα ἡ πόλις ἀπὸ τοῦ ὕψους, ἀνα-
 κλιμασίας ἀνεγείρατο ἵνα ἀπὸ τοῦ
 ὕψους ἀνεγείρατο ἀνακλιμασίας.
 Post Nizam à Medes dicitur, quæ
 impio Assyriorum imperio potius fuit,
 Semiramis magna mulier avari capax: te-
 ram circumgrediens excelsis arboribus in Baby-
 lonia amittit, accersitis tandem operibus,
 et architectis, ceterisque quæ ad tantam
 rem pertinebant, paratis, abinde ad id opus
 perspicacem ex omni regione hominum re-
 cecit contra milia, peragendam: durationem,
 quæ faceret totocum hominum. Urbs ab
 utroque lateri Euphratidis, et in medio inter-
 fluit, abscissa, cujus novus ambitus sta-
 dus circiter et sexaginta complectebatur,
 frequentibus Turribus, et magis. Erat
 tanta operis magnificencia, ut in muro lati-
 tudine sex equorum curvus nisi proderi pos-
 set, altitudo incredibilem audientibus, et
 Coelius Cœlius ait, ut aera Cistarchas,
 et quæ cum Alexandro in Africam
 profecti fuerit, scripserunt, pulsum trecento-
 rum frangens quinque, absterens citius,
 quibus non de fallam mari abscissam, ut
 sit statorum circuitus, quæ dies annis
 content. Nizam ex latitudine, et abscissa
 Julia, quærum altitudo, uti Cœlius Cistarchas
 refert, passuum 90, alti postiorum cubito-
 rum 50 esse referunt, et deinde amplius, quæ
 quæ dies curvo operatur. Ita Diodorus.

Quod magnum sane & prodiga-
 lum opus si ad calculum reducatur,
 vix quæquam ea, quæ Diodorus ex Cœ-

lio Cœlio videtur, vera esse sibi persona. Sed
 dicit potest; sed quæ res plura curio-
 sitatis est, videtur, nam 100000 ho-
 mines in civitate extruenda occupari
 poterunt. Murus velis Diodorus in cir-
 cuitu 365 statorum fuit, unam vero
 statorum continet 123 passus, quæ unam
 octavam partem milliarii conficiant.
 Ponamus 9m, muri latitudinem habere
 90 passus, & longitudinem arces sta-
 dia 123 passus; hæc in se ducta, dabunt
 arcem superficialem muri in passibus,
 ita ut si singuli homines passum pro se
 obtinerent in ea muri superficie non nisi
 3790 constipari stare possent, quomodo
 igitur vices centena milia homi-
 num circum præteret Diodorus dicit, am-
 bitum urbis 365 stadia habuisse, quæ in
 passibus rebolita dabunt 45645 passus in
 circuitu, quorum quarta pars debet
 passus 11411 & hic numerus quadra-
 tus dabit superficiem urbis 130881
 passuum quadratorum, quod spatium
 totidem homines ita implebant, ut
 consequenter necque machinæ, necque
 curvas, necque jumenta propter boni-
 tum configurationem locum haberent.
 Si necque 130881 totam urbem superfi-
 ciam replerant, quomodo vicini cen-
 tena milia hominum, quæ Diodorus
 in extruenda civitate occupatos fuisse
 dicit, subsistere poterant, qui potest
 capere, capiat. Nisi tamen dicamus sa-
 bios tum omnem extra urbem regio-
 nem, tum intra distributos operari oc-
 cupasse. Multa, hoc loco interpretum
 spiritibus reperio, quibus apertè in-
 terpretes, necque calculum præcisi-
 cum, necque architectonicam artem
 in illis demonstrare, sed profu-
 quante fluxu historie Urbe Babyl-
 onia.

Quid sibi verè velit mysteriorum mu-
 ni constructio, 365 statorum, expo-
 ni. Certum est, Babyloniar, & Chal-
 dear post Turris edificationem, ut
 ipsi Diodorus testatur, anteq̃ obliteran-
 dentur siderum anni, tam ob p[er]p[et]

in Babel
 fuerunt
 summi
 magis.

Quædam
 Cœlius
 refert, ut
 de, et quæ
 sunt?

Metaph-
 orica
 in Babel
 et Chal-
 deæ.

Cap. IV. nam Babylonici oculi limpiditatem, fer-
 ritatemque, tam ob rariam ali-
 tudinem, incubuisse, quoniam vero
 annum in 365 dies divisum à Noe filii-
 que (Novebris enim Astronomicam
 facit doctrinam, super ex *Septimo* demon-
 stravimus) accepissent, ut erant glo-
 ria percipidi, in quoque anni ambi-
 tum, veluti in circulo inveniendam cir-
 culum, seu Zodiacum, in 365 gradus,
 que erant veluti gradus quidem, ad
 memoriam sui posteris exhibendam,
 & ut à Astronomicis inventores osten-
 derent, divinum relaterent. Veriti-
 male quoque est, eas que singulis die-
 bus fecerant, fidem observationes,
 veluti in ephemerides equaliam, huc-
 ubi inscripsisse, corpus nonnulla ve-
 stigia reperio in *Enchiridion* vetustissimo
 scriptore apud *Basilienses*, qui dicit, *A-*
brabam in *Ægypto* primam succedens
 Ægyptios Astronomicam doctrinam
 & *Abraham* eandem Astronomicam
 caluisse non nego, sed primum eius
 inventorem fuisse, admittit non pos-
 sum cum multis ante *Abraham* astro-
 nomiam scientiam à *Chao*, *Mysen*, & *Chao*
 in *Ægypto* illam & à *Misero* *T. r. s. p.*
egypti, quem *Abra* idem vocabant, mi-
 ritico cultum fuisse, tum in *Obispo*
Paraphrasi, tum in *Orde*, III *T. s. p.*
Astronomia *Ægyptiorum* subtilissimi de-
 monstraverimus. Primum itaque vo-
 lare omnes veteri scriptores presen-
 tim *Eruditiones* *Rabboni*, *Rabbi*, *Ra-*
da, *Simone* ab *Abbas* *Patriarcha* VII
 annum in 365 dies, Zodiacum in signa
 12 divisisse. Addunt *Rabboni*, di-
 ctum *Simone*, cum, ut licet *Georgio*
de, 365 annis vivisset, neque sin-
 gulis commens annis, siderum observa-
 tiones incubuisset, post 365 annorum
 spaciis, nupem fuisse, & ambulasse
 cum D E O, corpus admiranda opera
 cum *traditione* observavit; *Simone*
 vero ea, que ipse ab *Abbas* instructus
 didicisset, suo suo *Machabae* tradi-
 disse, deinde per *Leone*, *Novo* cum-

manicasse, quem & filios suos *Sos*, *Sos. II.*
Chao, *Joseph*, uti in procedentibus
 docuimus, ante & post illorum in
 Astronomicis præcepta insinuasse, &
 deinde tum per se, tum per filios suos,
 relique posteram reliquasse, inde pat-
 et, quod *Neubod* & *Novo*, & ante
Sos, cum ex præcepto *Chao*, &
Chao parentis sui cum maxime coler-
 riri, & vel ex more orbis, quem *Sos*
 invenit fundarent, 365 graduum in
 circulo ad numerum 365 diem anni
 dispositum, mystici significaciones,
 luculente patet. Que quidem astro-
 nomia inspicendorum antequam in
 Ægyptum à *Chao* tradita magno modo
 non tempore progressus locat, ut nulla
 & in postea ratio extiterit, que ab
 Ægypto Astronomicæ fundamenta non
 accepit, unquam ab heremite in *Obi-*
so & *Astronomia* *Ægyptiorum* tradidit,
 & circulo aureis in Templo *Osiris*
 ab in duodecim signa divisit, & qua-
 drantes in *Tabula* *Bombæ* spectabiles
 cum ceteris instrumentis astronomi-
 cæ aperit testatur. Referunt quoque *Sy-*
ri, *Janbas* *Novo* filium præ omnibus
 illis astronomiarum veterum notitiam
 claram, à parente suo in *Babyloniam*
Chao, ad veteri coloniam fundandam
 amandatum, ubi & primum populos
 sine subditos notitiam artium accessi-
 riarum, & postquam astronomiam di-
 scipulis, que à parente accepit, in-
 buisse; *Abraham* vero inter ceteros
 ab eo instructum, cum postea Ægyptios
 docuisse, quare huiusmodi di-
 scipulis traditio majori parte *Chao*,
Mysen, & *T. s. p.* est *Misero* *T. r. s. p.*
 adscribi debet. Sed hoc præter ad
 mysteriosam nam Babyloniam in 365
 gradus divisi, & analogi ad 365 dies
 anni, structuram explicandam sufficiunt.
 Jam, uti dicitur, ad *Chao*

Janbas
Novo
filium
præ
omnibus
illis
astronomiarum
veterum
notitiam
claram

Primum
ab
Abbas
instructus
didicisset

Simone
Paraphrasi

Porro erant, velis *David*, in dicto
 namque naves 170 numero, quoniam
 aliusmodi huiusmodi magnitudinem
 equabanturam; cur vero 170 so-
 lam-

Cap. IV. Immodè turres fundare facere, *Diodoro* casum affigit, ob paladium circumiacentium frequenter, quæ ut hostibus omnem aditum periculis habent, ita quoque in urbe ab illa, sine ulla turrim fabrica suis manibus existeret. Ego autem si conjecturis mihi licentiam sit, dicerem, non tantum 170 turres, sed totidem, quot stadia murus obinebat, 367 fuisse, edificatas fuisse, ut ille murus esset veluti singulorum stadiorum turrim quidam ad distinctionem stadiorum constituta, quæ postea intra terram paladolum, fundamenta debili, & molli sustinende impari, succello temporis labefacta, vel conciderint, vel subsiderint, quemadmodum experientia nos docet, & architectonicæ artis regule nobis prescribant. Cæterum si vera sint, quæ de hyperbolicæ urbis consilio *Diodoro* & *Hieronymo* tradunt, nos sine timet-

si fabricam magnam, & suspendam fuisse, existimemus, ne tamen nimis eruditione hæc nos adhaerere quis dicere possit, rem calculo examinanda contineamus. Dicit itaque primò *Diodorus*, ad urbis Babylonice edificationem à *Sennacherib* convocata fuisse vicies centena millia hominum, & muri, qui Babylonem circumdabant, ambitum 367 stadiorum fuisse, quæ divisi per 4 dant 92 stadia una lateri urbis, quæm *Hieronymus* quadratam fuisse dicit, 92 in se ducta dant 8481 stadia quadrata, toties urbis intra murum conclusæ capacitatem, ut in sequenti figura patet, deinde jam singulis ex 100000 operis, passum unum; quemodo itaque 100000 homines intra hoc planum, sine impedimento, uti figura dicitur, quemodo tot dormibus, edificatis, muribus, palatis, sinis fabricandis occupatos, consistisse dici possit, neque possidet *Lector*.

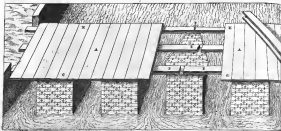
CAPUT V.

De Ponte, & duobus regis Palatii in oppositis urbis locis, à Semiramide extractis.

Cap. V. DEmirabili opere Pontis, quem *Sennacherib* super *Euphratem*, in eadem urbis Babylonice perfluentem erexit; nullis lectis, quæ deo, & duobus regis palatii in oppositis urbis partibus, extractis, dicitur. *Diodorus* *Hieronymus* fuisse curi a curi ante abscissa pontem, qui parte sinistra angustior fluvii, constructis, fluvium quæque passus 40 passuum longitudinis, calculum in profundis fuisse arte contrivisse pedes duodecim distans fuisse, lapidei architecti traves ferreae univocis pariter hyperbolis planis conjunctis. Ante columnas ad impetum aquæ frigidissimas, cuiusque fluvii repræsentandis, ferreis composuit capitulis, quæ ab unius aquæ univocis circumstantibus in parte essent. Pontem, ut triginta pedum latitudine erat, ex columnis oppositisque conjunctis, quæ nulli arte posteras

curias, quæ à *Semiramide* factis sunt. At utraque fluvium hæc murum dicit fluvii circumferentia, partem unamque abscissa latitudinis. Regis palatii fluvium ex utraque parte lateri dicit abscissis, quæ ex oppositis locis urbis procedunt, & essent tanquam circumferentia propugnacula, *Euphratem* per medium urbem, meridiani versus fluvium. Altera Regis ad orientem, ad occidentem altera fluvium, utraque univocis aquæ triplici ambitu murorum constructis. Alter dicitur murus est circumdatus, equo ex urbis abscissa lateribus variis univocis, quæque suis coloribus, ad naturæ similitudinem expressis fuit. Fluvius longitudinis fluvium est quadragesimo, lateribus laterem trinitarum, abscissis, ut *Cicilius* scribit, passuum propugnacula. Turres dicitur ad passus propugnacula circumdatus. Est ex unius univocis circumdatus, qui arcem continet, triginta fluvium

Pons Babylonius à Semiramide constructus,
vel, ut alii, à Nitris.

DESCRIPTIO
PONTIS BABYLONICI

Forma hinc (Secundum Diodorum) a Statorem longitudine, 60 (se pedes latitudine, 40, 60 autem
est latitudo.

Non habebat arcus, sed columnas infra in profundum ante pedes, extrinsecus, lapides et fistulas ante se con-
nectebant, quibus foras distabant, & plumbis conqueque diqueque repleti. Columnae vero arceque
latae fessurae arceque, angulis (que secundum de pedibus supra ad columnas laterales extrin-
secas habebat aquarum fessuras) profunde FC.

Columnae erant duodecim pedes altitudine DE.

Haec praecipuae rationes structurae erant, & in Symplicio aliter traditae A.

deservi ambata. Huius aedificii altitudo la-
titudine superet siculicentibus aqua. In-
tuitu alteriusque antiquam figuram in ar-
chibus & muris, cubos quoque, ac fessuras in-
turali. Erat insuper omni generis ornamenta
tatione venusto, quorum magnitudo quatuor
cubitos excedebat. In huius Semiramidis con-
spicuitur ex quo perditum in cubito, puc-
tibus cum ter Nitris iaculo locum ferunt.
Erantque & partes tres, superque in va-
ria ex arte posita ornamenta. Haec regis
excellentior ea, que ex altera sua erat fessu-
rae parte, fuit, tum magnitudo, tum orna-
tate; illius cum mari ambatae triginta sta-

dia ex caelo lateri compellibatur, loco-
numquam ante statum erant Nini ac Se-
miramidis, praefectusque, & Joris
insuper, quos Belam Babylonis vocant.
Ibant & octo strabiles, huiusque ven-
tatione ad apparatusque voluptatis. In loco
Babylonis huiusmodi locum quatuordecim
effudit, quae singula latera ex lateri cubito
asphaltico aedificata, fessura erant ducta-
ta, profunditas pedum triginta quoque, ad
quam fessurae superandae ab regis fessu
strabique aditus fieri. Ex utraque vero
parte, ex caelo lateri feruntur construc-
ta asphaltum supereminuit, ad quatuor
cubo-

*Edyssa Regem Insuperante cum
 Bona concorsione, referunt Mo-
 doro et Didoro, ista eadem
 cum fante figuram in fivendo Mo-
 doro Regem.*

*caborum spissitudine. Erant autem
 mares fuisse latentes laterum regum, al-
 titudinis supra furcibus pedum duodecim.
 Septem diebus opere profecto, flammis
 in perocis casum restituit. Erant au-
 tem ab utraque fuisse parte portas a-
 reas, que usque ad Peilorum regnum
 steterunt.*

De Hortis Paphlagoniæ, & Semiramide in Babilonico campo exstructis, qui & inter miracula mundi unuerati fuerit.

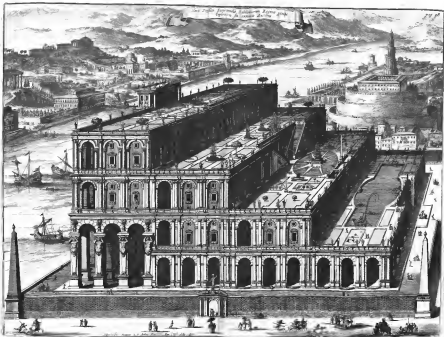
*Inter
hæc omnia
magistratus
in Semira-
mide.*

Tanta fuit in Semiramide animi fortitudo, tantus arabicæ perhoris ardor, ut requiescere non posse videretur, donec gloriam Nini mortuæ suæ, incredulissimum posthorum memoria, si non superaret, saltem æquaret. Facta ea primitim auctor de dilectis Babilonis urbis, & consequenter totius Babiloniarum regni, de quo vide Diodorus lib. I. cap. 3. capis arimam, supra centum milibus conditionibus sexum adriaticum Nini, eam in usum dedit. Sub hoc primitum march Impertore Nini, Semiramide Imperatrix, sub herodico sexu masculinum, Mariumque arimam indolis ea gestit, que non solum fortitatem conditionem superaret, sed & curandam, tam sublimia verè obsequia & ardua operata fuit, ut, si scriptorum veridice relationi fides habenda est, post se omnium posthorum mulierum, fortitumque herodiarum famam minus paratim reliquisse videatur. Sed cum jam in præcedentibus de Turri octozonia, & civitate Babilonia ab ipse erecta actum sit, iam illas, ut & Hortes ejus posthorum posthorum describamur.

*Inter
posthorum.*

Sic itaque dicit Diodorus lib. III. cap. 4. *Erant et posthorum Hortes posthorum erectæ, non à Semiramide, sed à quodam Rege Syro posthorum in gratiam ipsi fabricæ. Verum quicquid hæc Diodorus scribat, perperam dictum fuisse, omnes scilicet veteres scriptores afferunt, eam hoc unicum opus Semiramide fuisse, credendum sit; eam Rex ille Syro, custodiarque tandem nominis fuerit, in amba Regna præcipuus, quem unum illa magnum fortitum posthorum ita quoque credendum hoc unum posthorum*

Itam curam dedit; hæc ad arimam Semiramide, quem norat, neminem inauditarum, & intolerantem arimæ tantidam, se accommodata, posthorum videtur, ut ad delectationem propriam heros omni heros, plantarum, arborum, que genere confertis supra palam sui testa condere. Quis autem hujusmodi structura erit hinc verba describit Diodorus. *Super Hortes, inquit, singula latera posthorum quatuor extenduntur. Aditus veluti in omni erat, adificiis unum supra alterum extractis, ut in circumstructis latera latera posthorum; testudines in solo posthorum erat, que totius Hortis posthorum sustineret, nisi alia super alia erectis, te semper magnitudinis, adificiis; non superiora, in quibus Hortis maris superiora continebantur, altitudinis 50 cubitarum erant; curia latera posthorum erat 12. muni posthorum magnis in posthorum extralla, posthorum erat posthorum 12. solus hoc posthorum conficitur; erat posthorum latera trabes longitudo posthorum 16. et 6. latitudo; super hoc posthorum strata arimæ asphaltis compulsa, desuper cæli latera desuper ardua posthorum strata; tunc regale posthorum, regna latera ad testudines unum, a quorum in posthorum recipiuntur, quibus latera effluunt. In hoc posthorum cingula latera posthorum profunda, ut magnitudinis arborum radices hæc latera esset. Hortum effluunt; in eo posthorum omni posthorum arborum aspectum posthorum reddunt; latera quoque ubi testudines latera posthorum, ut in eis regna latera latera; posthorum apud ductus latera fabricatus est posthorum Hortum. Hancque Diodorus. Verum cum hæc descriptio obsecutus sit, quomodo et ex ea vera fabricæ forma concipi possit, ejus hæc sinographiam oculis ledoris, posthorum*

Cap. VI. in structura verborum à *Diabolo* de
ca traditione tenorem, exhibendum
censui.

Expofitio fingularum partium.

Totius Horti structura quadra in
circuito 46 iugerum longitudinem ha-
bebat, ut ut fingula latera in qua-
tuor iugerum spatium extendantur.

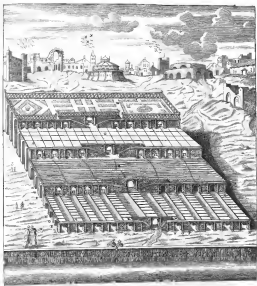
Jugera
partit Quid igitur per iugerum hic intelligat-
ur, expendimus. Ut mensura rerum
vatis occasione inventa fuit, ita
quoque difficile est, ut certam & de-
terminatam mensuram arbitrentur, ob
mensurarum, quibus diverse nationes
utuntur, varietatem. Sacra scriptura
dicit, iugera, mediis partibus, quoniam
partibus uno die arare possit, ut Hebraei
lectio habet: ארבע יוגרות ארבע
האמה יוגרות *per boves quatuor*; cui Plinius
subscribit. Verùm cum dies non hoc
aequales semper duodecim, sed pro di-
versis ratione solstitiorum clariorumque,
horum quantumvis fortissimum,
hinc quoque dubium exacte determi-
nari non potest. *Herodotus* *Abel-
oticus*, 200 pedibus contineri solbit;
Quintilianus 100 pedibus in longitu-
dinem, dividit in latitudinem refert.
Varrò lib. 1. *Jugera*, inquit, est, quod
quatuor abis arare habet, abis quatuor-
decim, quae est latitudo 110 pedum & longitudo
120. *Diabolo* sicut hoc loco nequa-
quam ipsam quadratam horti superfi-
ciem, sed longitudinem tantum arvis
jugera simpliciter, vel inde patet, quod
ambitus horti in quadro positus, per
quatuor iugerum, in quae singula latera
se extendebant, longitudinem simile
erit, quantum arvis enim iugerum
Babylonicum pedibus secundum arvis
latera longitudinem consistit, *He-
rodotus* *Abeloticus* ducentis pedibus
dedit; cum itaque arvis locus
quatuor iugerum longitudine conti-
nerit, & 200 pedibus arvis iugerum,
facit basi dabit arvis latitudo 800 pe-
dum, qui in passus redacti dabitur 160

passus dant arvis latitudinem; erit itaque *Sed* II.
latitudo arvis horti 800 pedum, id est,
160 passum, qui arvis latitudinem, &
semper 33 passus consistunt; hinc verò
numerus pedum si quadratur, dabit
sexcenta quadraginta milia pedum
quadratorum, arvis totus horti.

Latitudo hinc arvis horti enim quatuor
arvis 400 pedum longitudine ABPX.
PXLMLMNO, & NODL Prima
elevatur à terra 21 cubitos, sive
36 palmos circum; secunda PXLML
altitudo 20 cubitos, sive 60 palmos, ter-
tia LMNO 37 cubitos sive 3 palmos;
quatuor proxima *Expofitio*, 30 cubitos
circum altitudo, id est, 180 palmos; atque in
hac arvis, arvis generis plantae, flo-
ret, arborumque in quinque arvis dispo-
sitae consistunt, & arborumque
pedunculatae copiosissime, ad arborum
expellendam instructae. Non dicitur
hic fontium solentium jucundissimi
profectus; arvis verò per machinas
hydraulicas ex *Expofitio* in altum, tum
in fontium usum, tum ad Hortum ir-
rigandum deducebantur. Arvis non
hinc structura subsistebat fornicibus

structura
per arborum
expellendam
instructae.

laevitatis sibi lato interstitio, arvis
mis strictissimaeque vinculis secundum
arvis proportionem sibi coherentibus,
quorum quilibet arvis, sive for-
nice 12 habebat pedes diametri NO,
fornices verò arvis ab altero distabant
21 pedes, ut videre est in OP. In-
teriori horti parte obstruenda illa
fabeca supponebatur, quae per inces-
tas sibi fornice ita adornabatur, ut
cum esset in arvis salutarum receptacula
distincta, singula tamen lumen ubi-
teritum non per portarum arcos,
non per fenestras, singula recipere
& hoc pro arvis altitudinis proportionem
eodem spectabantur in reliquis arvis
eodem planis, primi, secundi,
& tertii subsistebant. Ne verò pla-
nas hinc cum tempore ex arvis imperis
dammum recipere, illa magis in-
structa fieri lapideis, longitudinem 26
pedum,

Defcriptio Hieronymi Scamandis, qui posita dicit sunt.

In hoc loco dicitur esse hanc urbem, hanc regionem, hanc urbem, qui constructa est ab illis, hanc urbem.

Secundum autem dicitur quodammodo, quodammodo posita, per quendam regionem, quodammodo constructa est.

Ita uti, quodammodo, hanc urbem, hanc regionem, hanc urbem, hanc regionem, hanc urbem, hanc regionem.

Primo dicitur, quodammodo, hanc urbem, hanc regionem, hanc urbem, hanc regionem, hanc urbem, hanc regionem.

Secundo, quodammodo, hanc urbem, hanc regionem, hanc urbem, hanc regionem, hanc urbem, hanc regionem.

Terzo, quodammodo, hanc urbem, hanc regionem, hanc urbem, hanc regionem, hanc urbem, hanc regionem.

Quarto, quodammodo, hanc urbem, hanc regionem, hanc urbem, hanc regionem, hanc urbem, hanc regionem.

Quinto, quodammodo, hanc urbem, hanc regionem, hanc urbem, hanc regionem, hanc urbem, hanc regionem.

Definitio autem dicitur, quodammodo, hanc urbem, hanc regionem, hanc urbem, hanc regionem, hanc urbem, hanc regionem.

Secundum autem dicitur, quodammodo, hanc urbem, hanc regionem, hanc urbem, hanc regionem, hanc urbem, hanc regionem.

Ita uti, quodammodo, hanc urbem, hanc regionem, hanc urbem, hanc regionem, hanc urbem, hanc regionem.

Primo dicitur, quodammodo, hanc urbem, hanc regionem, hanc urbem, hanc regionem, hanc urbem, hanc regionem.

Secundo, quodammodo, hanc urbem, hanc regionem, hanc urbem, hanc regionem, hanc urbem, hanc regionem.

Terzo, quodammodo, hanc urbem, hanc regionem, hanc urbem, hanc regionem, hanc urbem, hanc regionem.

Quarto, quodammodo, hanc urbem, hanc regionem, hanc urbem, hanc regionem, hanc urbem, hanc regionem.

Quinto, quodammodo, hanc urbem, hanc regionem, hanc urbem, hanc regionem, hanc urbem, hanc regionem.

Cap. VI. pedum, & quatuor latitudinis; que primò in arboribus, deinde magis laminis plumbeis inungebantur, ac humiditate terræ dampnum patenter, & plana, & substructiones; que deinde per canales oblongos, & plumbeos ad terram exuberant.

*Plumbeas
dicitur arboribus
inunguntur
ut sitis arboribus
dampnum
patenter
patenter
patenter*

*Strabo
dicitur arboribus
inunguntur*

In superiori vero piano, dictâ jam arte cooperito, optima, & firacillima terra apponenda, terræ altitudinem, ut & arborum radices suas commode & sine impedimento distendere possint. Strabo huiusmodi Hortus describit hoc pacto: *Cum videtur artifices, arborum, quas supra altissimas plantas plantare voluerunt, sufficientem terram habere non posse, cunicos substructionem colunt, quas ipse talis inquit, curis dicit quod cunicos reliquos, arboribus globi replent se, et sic, ut arborum supra plantatarum radices hinc coluntur ad quatuor partibus firmam constructis, sese pedibus ingluant, firmam sufficientem cooperuntur. Adit Diodorus ad irrigandum Hortum, aquam ex Euphrate flumine per occultos canales derivatam fuisse, quod quidem artificium aliud esse non potuit, nisi illud, quo per auras rore beneficio, aquam in terris apposita altitudinem elevare, & hinc per syphonos in varios usus tandem distillarent. Vide figuram.*

Potest primam plantam infimum in constructum erit, ut per scalas effunditur datur ad foveatam, & hanc alia scilicet ad terram, & tandem ad superiorem, namque vero hanc scalam nulla a ped Diodoro mentio fit, hic tamen indubitat scilicet confirmata, vel ipsius architecturae regulae nobis, sem debuisse dictam. Penultimè liberè il. notat, nec erat aperta, per quas ad singulas areas profectus concordat. Anque hanc est impatiat illa Hortum pensillam structuram, quam non exiguo studio ex Diodoro descriptione, in hac proferri destinatione, oculis curiosi lectoris exponendam tui si-

mas. Hanc auctoritatem veterum lediones, cum singulari adhibito studio pertractatis ponderatim inventi multa veritatem non continere neque concipi posse totius tractatus symmetriam, nisi alio modo disponeretur moles tanta canstratum, arcum, peribotidiam, sulcorum, honorum, fontiumque varietate, ad ornatum opticeam projectionum leges expressa oculis exponeretur curiosi lectoris, quod in hac proferri schemate perfectissimum in quo proter projectionem opticeam, eadem sunt hic spectantur, que in precedenti schemate.

Non desinit hic in *Synonyma* magnæ mentis ambrosia gloria, siquidem proter alias artes, que ad nobilitate esse summa, veluti imperia quædam ad mercatorem exorandam condidit. Præterea ex *Strabone* moribus, inquit *Diodoro*, lapidem excoctum iussit, longitudo 190 pedum, latitudine vero ipsitudinisque 24. hanc magnâ curam assiduitate ad flammam delatum, navique impostam, *Babylonos* detulit, inque planta ingreditur crevit. Rea mirabilis spectantibus, quem à forma obeliscum vocare; tunc seipsum miracula mundi aurare roræ, scilicet hic primus in orbe obeliscus, qui & postmodum *Ægyptiorum* *Regibus*, *Cosy* filius, engendorum obeliscorum originem dedit, de quibus vide *Obeliscum Paphosum*, & *Tomus IV. Cap. 1.* & in sequentibus. Longitudo huius lapidis ex uno loco in obeliscum efformati, fuit, uti ex *Diodoro* paulò antè allegato constat, 190 pedum, 24 latitudinis, qui in palmos resoluuntur altitudinem 127 palmorum, latitudinem 36 palmorum; que quidem vixta moles moles parallelogrammæ sunt ornatus obeliscus, qui antiquum in *Ægypto*, & postea *Ramus* transfusa, erectaque fuerunt. Certe obeliscus Thebanus quem hodie ante ecclesiam Sancti *Jussum* *Laurençiana* erectum videmus, ornatum

*Obeliscus
dicitur arboribus
inunguntur
ut sitis arboribus
dampnum
patenter
patenter
patenter*

Cap. VI. militum eorum, qui iudicio Ploos, in *Aegypto* inventi sunt, machinas sunt, quae & *Coulyfer*, cum curia *Aegyptiorum* monumenta igne, seu aq̄ue consumpserit, hanc solum molem reventis motus, intactam reliquit. Sed iam unam cum altero comparantes. Habet *Laternensis* obeliscus 148 palmos, à basi usque ad summam pyramidis apicem; *Serritanicus* verò 115 palmos; quæ ab invicem subiecta reliquantur 77 palmis longiorum *Laternensis* habet præterea *Laternensis* obeliscus unam leuis basis 14 palmorum, *Serritanicus* verò 36, quæ decepta ab invicem, dubit leuis basis 22 palmis levis obelisco *Laternensi*, unde immensam molem esse debuisse, quis non videt? quomodo verò, aut qua ratione, quibus machinis per terram à loco montis, ex quo excelsa fuerat, ad *Baphra* flumen, ad plurima miliaria deductus fuerat, qui non à & cæmentis *Dioscori* curibus ductum fuisse dicit; ego certe experientis, in translatione obelisci *Paphis* ex *Hippodromo Corinthi* in forum *Agonale* deversis ductus, id curibus manibus fieri possit crediderim, sed magis ingenium *Syrtianum* agillam mole supportarum agitatione ad flumen proximum existantem; navibus deinde in *Babylonem* per flumen transfertus fuisse ait, ubi fides iterum vacillare videtur; quæ cum navis tantæ mole sustinenda, quæ tantis ventis, sufficiens fuisset. Dico itaque, neque firmis profunditatem, neque miræ capacitatem tantæ mole portande proportionatam dari potuisse. Accedunt scopuli *Barri* raris lateres, & fundi inæquitas, quibus fingens miris periculis prævalens vel subsidisset, vel miris pondere ræpe fuisset: vel simile itaque est, erraticulæ ingentium arborum contabulatione, quæ crates vocant, more *Aegypti* solo in *Babylonem* deversum fuisse. Quibus demum machinis tam in-

auditam unis sibi molem erexerint, *Je-Solt II. Cio*; Scire non impedit expendendum relinquo, ut potius vel ex hinc rectam architectonicæ aut spectantibus, à *Babylonis* artificibus, exhibita, luculentè pateat, eos omnium artium ad fabricandam necessarium, videlicet *Straticæ*, *Hydraulicæ*, *Opticæ*, *Metallicæ*, *Sculptoræ*, & *Plasticæ* perfectam, sine quibus nihil dictorum monumentorum confici poterat, notam habuisse, adeoque cum *Aegypto* cum *Babylonis* de mirabilium operum exhibitione, concertasse videatur; vide, quæ de hinc & similibus vult *Tomas Oudip*, de *Antiquitate Aegyptiorum*, amplius egimus.

Reliqua verò gesta *Sennacherib* profecerunt *Dioscori* lib. citato, cap. 4. & 5. ubi tradit, eandem magnam *Libyæ Aethiops* quæ partem, in suam directionem redegit, ac bellam *Inde* illam vario evenit gessisse, & ubi necessitas exigebat, aut insatis motus complerent, & vides implevit, *Sabellus* ex *Cyris* refert. Quod & *boevier* tangit *Justinus* loc. citato, ubi plura de *moesti* *Regina* hujus vicine, ac praedicti pauci perfringit; atque illud imprimis, quod statim ac restata mirum est; ille impetere adhuc immaturaque ad bellum sibi, ipsa molem belli sustinendam cessat donec, tandem rebus preclarè gessit, & ostendit talem, quæ citari vixis vicine antret, & cui propterea nemo parare delectat.

Anno itaque mundi 1090, postremo dicit *Sennacherib* anno delinere, mirum sibi hinc anni 41 vix *Sennacherib* *Achaia*, necesse est, delinere esse *Sennacherib* *Affricam* *Reginam* siquidem ipsa, teste *Justino* in *Chronico* regnavit post vitam suam annis quadraginta duobus, quod & tradunt *Dioscori* *Strabo* *Strabonem* lib. 2. et *alibi* *capitulum* de *ex* *Trois* *Pausanias* *Justinus* *Strabo* *Strabo* lib. 1. sed anno mundi 1090

Septem-
mille septem-
centis.

Septem-
mille septem-
centis.

Cap VI quo Chronologi dicunt, eandem te-
 gnate cepisse, eodem nimirum anno,
 quo natus est Sava, à quo ad hunc an-
 num in *Chronogypho* nostro invenimus
 predictos duos & quadraginta annos
 Hoc Regnum que de cetero, propter
 remam geitarum gloriam celeberrima,
 virtute plurimam virili, dotata, infeli-
 cem tamen, ac fœdum, indecorumque
 exitum habuisse scribit *Jaylano*, supra
 citato loco, dicens, tam à *Nivamano*
 re, proprio ejus filio fuisse trucidatam,
 quod hoc veritas (erat enim duos & se-
 xaginta annos nata, ut tradit ex *Cyprio*
Duchero hoc casu) insensè volens libe-
 dine, incestuosum ejus concubitum ex-
 petisset. Ex hoc, tanquam magis re-
 ceptam, referunt etiam *B. Augustinus*
de civit. Dei, lib. 18. *sub finem capituli 2. de*
Geulardis lib. 1. *sive Chronologia*, ali-
 que auctores. Tametsi *Duchero* super
 celum de obitu ejus agens dicit, quod
 ipsi desitit, quæ et *Nivus* per *ruaribus*
paratit, *exulans*, *concupit* imperii *parit*
Amantia *responsum*, *romissa*, *cum* *con-*
bus, *filis*, *et* *regi* *paratit*, *prostitit* *ma-*
disset, *et* *refuge* *erant*, *ad* *deu*, *parit*.

Oracul *responsum*, *et* *architona* *est*, *inter* *Sell*. II.
 lata. Sic *Duchero*, qui his postea que-
 dam fibulosa subjungit, quibus etiam
 pluribus fidem abesse vult.

Anno postea proximo citari in-
 choam, predictæ Regine successit
Zosus, qui & *Nivus*, sive *Nivus* mi-
 nor, materis *Nivus* ac *Socramide* filius,
 veritas *affertur* *Rea*, ut scriptum re-
 liquerunt *Epistola* in *Cherone* & *libe-*
rici *procedit* allegari, *Jaylano* & *Du-*
chero, quorum potestatem lib. III. *cap. 6.*
 hujus Regis vitam, anachronice, & ga-
 bernando notationem, longè diversam ab
 ea, quam hæcenus in ejus sui tene-
 rant, vitam, breviter describit, adâr-
 que eandem à posteris quoque suis us-
 que ad *Sardapalus* fuisse simulatam;
 & idem sibi paucis perstringit loco ci-
 tatis *Jaylano*, de hoc eodem *Nivus* tri-
 mone dicens: *Nivus* *elaborat* à *paratit*
bus *imperio* *conatus*, *libi* *studo* *deposuit*,
et *reli* *fecit* *con* *matris* *matris*, *re-*
ri à *deu* *refuge* *et* *famularum* *cum* *con-*
stitit. *Postea* *quoque* *quo* *exemplo* *fecit*,
responso *genibus* *per* *intercessionem* *debuit*.
 Sic illa.

CAPUT VII.

*De stupendis fabricarum miraculis, quæ fratres Nembrod,
 Misraim ejusque nepotes, ex eodem familia Chus in
 Aegypto, ad Babyloniorum imitationem,
 æmulationisque exhibebant.*

C. VII. **E**xistimibus post divisionem lin-
 guarum *Chus*, ejusque filijs, *Ayl-*
rane, *Nembrod*, eorumque nepo-
 tibus simul in *Babylonia*, *Nembrod* cum
 potens viribus, sive per sortem, sive
 per tyrannidem, imperio *Babylonico*
 potius esset, fratres ejus, & filii adma-
 ni avari magnitudinem, & in extra-
 ordinarium motu *Favæ*, peritiam,
Nivus quoque in Regnis conquirendis
 gloriam, curantique, quam in *aff-*
no fundebant, incomparabilem vali-

ditatem, successu quoque tempore, fa-
 perbe quoque, & prodigiis penè
 magnificentibus monumenta in *Babylonia*
 à *Socramide* aere *Nivus* erecta, utri-
 binonis aëstro percussit, ut & ipsi ma-
 gnitudine portentosorum fabricarum,
 nomen sibi immortale comparerent,
 statim, postquam in *Aegypto* forte
 ipsis collatam *Caloniam* perventissent,
 ea mox attentarunt, quibus *Babylonia*
 cognatos si non æquarent, saltem illi
 non cederent; unde tunc omnia, exem-
 plo

C. VII. plo *Sennoside*, quam cum *Mastor* leam, sive pyramidem insubitate magnam, supra descriptam ad aeternam manum sui memoriam in *Babylonia* extruxisse, obeliscum quoque, quo major in obse à posteris vis non est, in praecipua *Babyloniae* platea, cum incredibili omnium spectantium admiratione erectis cognovissent. Hæc magis mollitibus, que praesentes ad hæc viderant, vel alioquin relatione intellexerant, impulsu, & ipsi pyramidibus, & obeliscis totam *Aegyptum* replerunt, præterea simulacris, fanis, labyrintis, fabricisque fide humana superstitibus, ea perfecerunt, que nullamquam humana potentia adæquare valuit. Verùm quanam illa fuerint, quævis de *III. T. esse* *Uelpe* quam amplissimè descripsimus, hic tamen eximè nonnulla iterò pauca exponenda sunt. Quod antequam fiat, cur sola ex tribus illis *Cham*, *Sem* & *Japheth*, *Cham* progenies, tamen à DEO maledictionibus subiecta, tam stupenda tamen successu temporis opera peregerit? *Japheth* verò stupem DEO deorantem, nil horum proficisse reperiamus? Pari pacto cur ante diluivium, nomen ex Patriarchis, aliquod singulare monumentum post se reliquisse legimus, nisi *Canaan* à DEO punitus maledictum; quem tamen omnium primam, vastissimam urbem, civitatem inquam *gigantum*, quousque totus

finitus vocat, edificasse, ex *Genesi* lib. II. notum est. Cujus rei casus non ab occultis DEI iudiciis dependet, in nobis factis, cum humani intellectus angustis comprehendere; hoc solum dicere possumus, *Semem* & *Japhethem*, ut à DEO electi essent, ita quoque omnibus aliis spectis, in hoc unquam certitudè pà parentis sollicitudine incubasse, ut per filios nepotisque novis semper, novisque fundaris cultibus, eorum terra, habitantibus, unà cum divini cultus propagatione complerent: *Chanaan* verò summa, à sancta stirpe divisa, & idololatricæ deditæ, nil non intendebat, quàm ut per inauditas artibus fabricarum insubitas structuras, operumque magnitudinem divinos sibi apud posteros, honoris compararent, & proinde temporalis hæc felicitatis gloria cum æterna morte committerent. Verùm cum hæc curia quàm amplissime tradita sint in *Uelpe* *Uelpe* *Aegyptum*, lectorem ad eam rursus summa. Restat solum, ut hinc nonnulla mirabilium operum exhibitione, fabricarum portento addecemus, ex quibus lector colliget, omnium que mundum posterum in admirationem traxerant, gestorum grandæviam à sola *Cham* progenie, cui tam *Babyloniae* terra, cum *Aegyptum* in sortem acciderit, perditam fuisse. Sed jam ad rursus. De *Pyramidibus* incipimus.

Uelpe
finitus
lib. II.
cap. VII.
pag. 65.

Uelpe
finitus
lib. II.
cap. VII.
pag. 65.

SECTIO III.

De prodigiosis fabricis *Aegypti*, quas
Chania progenies ad imitationem cognatorum *Nem-
brud*, *Musi* & *Semiramidis* in regnis *Babylonia* & *Assy-
ria* stupente mundo in *Aegypto* creverunt.

P R A E F A T I O.

Quarum in tertio tomo OEdipi de hisce syntagmate
de Mechanica *Aegyptiorum* quibus aberrantè differari-
mus : hoc tamen loco valde opportuni ex his non nihil repetendum cen-
sui. Sed ad rem.

CAPUT I.

Pyramides & obelisci in *Aegypto* erecti.

*Aegypti-
orum* 2
Obelisci
*Pyrami-
dum.*

Quarta facit pyramidum in
Aegypto à Regibus erectarum
magnificèntia, splendor, &
grandæta, ex hoc inter cætera colligitur,
quod unanimes scripturarum consensu,
vel tunc etiam, quando *Quærens*
filius omnia mundi loca concula-
bat, inter orbis miracula fuerant
connumerata. Et cunctis vicinis *Aegy-
pti* locis insolentes hujusmodi turrim
moles conspiciebantur sandarq; *Meis-
phitice* tamen inter cæteras postilli-
mam admirationis artemicam ac ve-
luti mundi miraculum fuerunt. *Herodo-
tus*, qui, teste *Plinio* circa annum 300
ab urbe condita vixit, hoc cum primis
testis in *Eusebio*, *Petronio*, inquit, in
pyramide hæc annis 30 absumpta, cupis
singulis frustis sacco delatis, deorsum
que rursus erant, quorum nullum minus 30
pedum fuit autem constructa hæc pyramis
in spem graduum, quas quidem scilicet,
Diodorus 400 annis
Hærodoto postior, & ipse oculata
caridem inspector, hoc pæto illis
de scribit. *Obeliscus* denique *Rex Chere-
mus* (*Herodotus* *Chembus*) *Memphtis* an-
nus regnabit 36, obeliscumque tunc pyra-

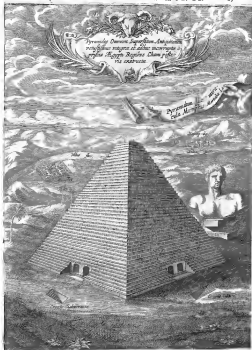
*Herodo-
tus* in *Her-
odoto.*

Diodorus
quidem
obeliscus
recondit
de cubito

midem restantem, inter septem præclarissimas
opere memoratas. Hæc tresque *Libyam*
spectant, longi à *Memphtis* stadiis 130,
à *Nilo* autem 43, quas et architecti, et ce-
teris magnitudines mirabiles suspensum in-
cunctibus præbent. Earum maxima in-
cunctis est latitudo, quorum quilibet ab insu-
riori parte pyramis septem continet, altitudo
cubito, quoniam sex pyramis nulli; latitudo
quasi debet, deobliqua pendentis usque ad ver-
ticem altitudo, cuiusmodi cubito 156. Hæc
lapide duro, difficillimo ad tractandum, sed
aterrimum permissibilem structuræ annis con-
stat. Nam ferri nulli usque, ut quæritur
quidem, ut ubi traditur, cupis tribus nullibus
& quadringentis ad usque usque in mole in-
tegra permissibile. Ferunt et lapides ex *Arabia*
longo admodum itinere advehere. *Ap-
poretibus* autem fabricatis est, monachis in
tempore inventis machinis. Operis ceteri mirabiles,
profectus in terra sandarq; artemis, ali
nulli usque usque, usque cæsi lapides sunt
insigne, ut non ab *Arabibus*, sed à *Dio-
doro* multo structuræ traditur. Constat *A-
egypti* nunc quidem de hoc fabricatorum sale
& vitro non factis esse usque, postquam
Nili incrementa lapsa sunt, ab ipse hinc
non labor penitus defuisse. *Petronio* ad pæ-
cul

*Herodo-
tus*

*Ap-
poretibus*
monachis
invenis
machinis

Cap. I

Tempus
quibus
pyramis
a
strabone
describitur.
2. p. 100.
m.

2. p. 100.
m.strabo
l. 17.

strabo.

cal ab eis à vero, non ex multitudine ho-
minum egerit et constructis, et multitu-
dine delirus est. Non quocumque hominum,
atque, ad aliquid deputata sunt, quod no-
ferat aut distribuat. Deinde describit
secundam Pyramidem à Rege Che-
bren etiam sanctuam priori similem,
magitudine imparem, utpote lam la-
teribus singulis stadium tantam com-
prehendentibus: pecuniam omnem in
opus pietas impendam, in opera tan-
tum & herbas, mille & sexcentorum
talentorum sumptus excessisse dicuntur.
Tertiam Pyramidem Mycerinus
Revercit, sed morte preventus opera
absolvere non potuit, adeoque magis
architectorum famensam ingentem,
quam onofiam pecunie ostensionem
Regum adhiberi licet. Meminit & ha-
rum molium Strabo Diodorus sicut Syn-
chorum lib. XVII. Quadraginta, inquit,
stadia ab urbe Memphis distantem quod-
dam est superstruam, in qua sunt pyrami-
des multae. Earum tres memorabiles sunt:
duae inter septem urbes memorabiles abone-
runt, singulae ab aliis stadiis, sicuti
quadrata, altitudinem habent: pauli ma-
gnum quilibet lateris & mole si parvulus
exciderit. Et paulo post. Ultraque in
aerem altitudinis iniqui teretes est, mole
perit duabus unius, unius tamen impos-
si brilla, non ab ipso fieri fundamentis
neque post medium castris negro ex lapide,
ex quo incertum facimus, ab eorum Le-
thopis montibus delata, qua cum et da-
rus sit, et operata difficilis, rubro opus
sumptuosum. Rhodops memoratur, sive
Dorichus Sepultura. Plinius deinde lin-
gula exactum nominans, haec inter alia
proferit lib. XXV. c. 11. Dicuntur ab eis
et pyramides in eadem Aegypto, Regum
pernicia alicui et stadia spectant, quippe
cum faciendo ea causa à plerisque traditur,
ut pecuniam succurrerent, aut a maioribus
substantibus praedant, aut in publico offi-
ciosa. Multo circa hoc dicitur ab eorum ho-
minibus fuit, in quoque complerent in-
cheatorem citant. Una est in Aethiopia

Nomo, sive in Memphis una parva Sella III
Labyrinthi, de quo et ipse dicitur. Tan-
tulum ubi fuit Memphis locus, hoc est fossa
graudis. Sed Aegyptus ante nunc et me-
moranda memet horum cunctis certissimam,
qua memet dicitur. Rhodops tres quo et
duae memoratur sunt impleserit, sunt conspi-
cuae antiquae abstruendis, sive sunt in
parte Aethiopia, memet sacro sterisque, in-
ter Memphis oppidum, et quod appellari
dicitur Delta, à Nilo memet quatuor
mole passuum, à Memphis sit, duo op-
posito, quae Bellum dicitur, à quo sunt af-
fuit fructus illos. Et paulo post: Sed
pyramis amphibia ex Arabibus Lapide-
um castris, quocumque hominum ante 20 annos
construxisse produntur. Et infra: amphibi-
sima estis pyramis dicitur sibi quatuor angu-
larem paribus lateribus per altitudinem 1-
llygia tres stadia singularem laterum, et
circa à coramie pader 15. Hinc Plinius.
Et tametsi citati auctores quodam si-
num conveniant, vis tamen est, qui
cum altero in memet concordet,
quod factum coelestem ob diversam
meridiana diversis auctoribus usita-
tarum rationem.

Hic Noverri accesserunt py-
ramidum memores, quae inter Petram Fossae
multae
Bellaria meridie primam locum ob-
tinet, qui data opera ad pyramides
memoranda in Aegyptum concessit,
sic memet dicit. Pyramides vero Aegypti
alibi à veteribus celebratae alio loco sunt,
qua parva 40 millium passuum apparere
incipit. Hic Aegypti Pharaonum mem-
oratur. Quae quidem memet admodum ve-
duntur prope inspicitibus, quae ab eis
Diodorus describit sive non videtur esse
memet immensa magnitudine, unde Ro-
manorum fabricae, et antiquae operari-
bilis accidit ad horum pyramidem splen-
dorem et magnificationem. Postea autem
sunt in loca velle deserta, sive solitudine,
quatuor millibus à Cairo distant ultra
Nilum totis lapideis pulvis, et coram au-
plissima reliqui etiam profectus superet,
quam memet antiquae scriptores aspectu mirabi-
li

Cap. 1. *tabula esse stringant. Exstructa est gradibus fere per orientales, atque 324 passus in longitudinem habet; i basi usque ad cacumen cunctis 270 gradibus, quorum singula altitudinem habent quatuordecim cubiti, necesse est latitudinem hanc unam, ut perfectissima atque tabulifera foret, ut in eius fastigio existeret, atque superius in aërem levitaret, tam debili enim operari non possit, ut extra molem basium, sed in ipsa gradibus semper cadat. Fastigium quoque in plantam desinit 2 passus in diametro patentes, in qua 90 cubitos consistit quatuordecim. Hæc itaque hæc Pyramidis sunt omnino magnitudines, sed hæc memores precor, et hanc unam memora, totius sui parte major est ea, quæ apud Cellasium memora est Rometæ. Præter hæc tres pluresque alia memora hinc inde per orientem et inde sibi in sparsa sunt, pluresque ceteros, quorum ut memora alia memora spectatur, uti Romanæ. Hæc Babylonis. Quæ fuit constructa velutioris scilicet Mæris Græcorum antistitis Apolloniensis, & postea Cardinialis: hæc enim ut antiquitatem perstruimus, ita ipsamet, dem in Ægypto, negotiorum causa Perseorum aegrot, eam memora est, eumque conlocat, & ad interiora penetravit, Pyramidis, inquit, hæc communis passus passuum intervalla, quorum magnitudo unum palmorum antiquorum modum aliquid quatuordecim excessum patitur. Singula quatuordecim basi latera passus 270 circum complentur; universaque pyramis ex reclinata, et gradibus lapide constructa, ipsaque præcellens in suis constructione longitudinem extenditur, atque toto opere aequatur et disponitur, ut ad summum verticem usque, ubi quibus maxime diffidit, inaccessibilis præstat ascensum; singula enim gradibus, ac sine cetero altitudinem habent, ut tantum atque prominentia plantæ nullæ fuerint, ut standentem respicere cunctis itaque unum possit. A basi autem usque ad verticem unum cubitum ac 10 præcellens habentur,*

singulaque cunctis præstat altitudinem ac Cellasium. Memora, ubi in stralibus ratis altitudinem habere suspensæ laterales apud orientem videtur. Præ omnibus tamen maxime se existimare illas observasse reperio Principem Radavidum in peregrinatione hinc hiberna fol. 167. Verba eius quantumvis longiora, addenda tamen duxi, ut legillium cunctis elucidant. Seneca memora, inquit, ubi aut dem hinc ex basibus usque ad ceteros ventris memora, quæ dicitur, quatuordecim parte, inter hanc semper cubito, distat; dicitur terti hinc post ceteros solo tempore Nilo, quatuordecim parte percellit, ubi ad pyramidis pertinetur, de quibus quatuordecim ab altitudine multa præstat, quoque est inter ceteros terti, brevis memora. Constructa omnino ceteros, Memphis ceteros facit et præstat lateris ceteros, ubi hinc fastigium, nec præter ceteros quatuordecim versus meridiam ratis, quo nullo apparent vestigia, sicuti memora ceteros ceteros, pyramidis tamen 17 ad hanc usque ceteros, quorum dicitur sunt memora, et terti a Rhodope memora constructa, est ceteros ceteros, nec tamen hinc aut 70 cubitos habet altitudinem. Hæc tres pyramidis sunt plantæ ceteros, et inter memora memora commemorantur. Dicitur memora præstat et inaccessibilis sunt magnitudines, quo habere cubito dicitur, intrinsecus habet ceteros usque et præstat gradibus, quibus usque ac ceteros usque ad usque usque summum ceteros habet et ceteros ceteros, quorum hinc memora, quo supra alteram ceteros, quo sepulchra Regum Ægypti ceteros, in inferiori ceteros ceteros habet sepulchrum facti memora, in quo corpus aliquod fuit repositum. Præter a quibus ceteros hinc quatuordecim, quatuordecim vel ceteros, et non a Julia in Ægypto ceteros ceteros ceteros, (quod memora facti altitudinem plantæ) pyramidis hinc memora fuerint ceteros, vel memora Helæi ceteros et fessio, quibus Nilus dicitur (apparet enim non naturæ, sed arte factæ esse memora) præstat, hinc ceteros ceteros ceteros.

Magis
noti sunt
magis
magis
magis

2. ad hunc
percellit

Memora
Ceteros
Ceteros

Radavi
idem

Cap. I. *Alid miras supponere conuenit, cum dicitur pyramides in sublimi monte, quo tota i uera sacra caelestis, sunt erecta, quantum tunc in lapidibus generi colligitur, et parit eam non ex quibusdam rebus lapideis esse conuenienter, ne facile periretque possit, unde aut qui ratione tanta lapideis rebus et compositis poterat, quandoquidem etiam Nihil exaudire tribus nullatenus partibus à fabrica conuenit potuerit. Sed ut alud pariter possit, cum quilibet lapis tres cubitos longus et latus, alius uero plus quàm sex et fessus, quo labore et officio in tam altum montem protrahi, et in summum collocari poterit. Maxima conuenit pyramis ex lapidebus quibusdam facta, et quadrata in formam montis erigebatur naturalis, singulari quodam officio est fabricata, et hinc quadrilateri figuræ, ab una parte singulis in eadem conuergit, tamen lapides isti quadrati in inequali ordine compositi arte mirabili induntur, ne uideri nec mirari à natura formati speciem repræsentent. A singulis propter lapideam crassitudinem gratia et laboriosa, sicque tanta est, et licet passim contentione usque fuerit, tunc tamen terra ueni et diuersam horum pyramide summam astitit, ubi planities est quadrata, spatiosa et cum cubitibus in quibus parit completitur.*

Secunde pyramis pauli prout minor, ad geminum signata positum ab illa distat, ingressus interior ad aliam non parit, quoniam tamen acutulus esse debet. Exterius ad medium usque potest ad aliam confecti, cum ad eandem medium, ut parit alia, lapides habeat compositos, nisi quod paulo planities et minor sit. A medio uero lapide ita completenti factum ostendit, ut ultra progredi sit impossibile, quod in maximis consilio factum apparet: unde uero acris quibusdam pyramide parit, usque ad summam lapides habet quasi regularis et inordinati collocata, ut in parte inferiori, ut ut usque fessus ille faceret plana, que ad aliquid deus cubitus extenditur, impulerit, confectis quo sum-

mitas, quoniammodum parit, facile scilicet possit.

*Tertia pyramis ad latus fessulae ter-
Tria
fas dicitur, est Rhodopei alius, capis
sem mensurans, tota ex lapide debita, et
confectis non possit, fabricata, à qua ad
terram arcis pullum etiam tres fas dicitur
sem, et capis collo et hincbus planities
quibusdam inuenerit fessum cubitibus oblatum
dicit, habita mirabili, et non inuenerit fessum
confectum. Potest conuenit, quod ex illa
magis pyramide, quam aggressi sumus, per
cubitus fabricatam in rebus erigatur,
quam lapideis oblatum induntur, angulus
et acutus in capis hoc parit aditus, et par
unde erigunt rebus, tunc quibusdam
magis per ipsum capis in alia profertur. Ha-
bitum Rhodopei, qui quidem alio
exatit omnia describit, ut nihil eadem
addi, aut demipossit uideatur.*

*Intra caeteros eadem pyramides
michi indultis et curiositate anno
1668 illustrata illustratissime via Pe-
trus à Valle, omnia et singula exami-
nanda, et cum auctoribus compa-
randa, exacte et miram obserua-
tione, à quo et conuenit (erant enim, dum
in uois esset, inter petros amicus sa-
ne singularis) accepit, que et postea
in scripturis suis, quod hoc anno 1674
primum prodit, omnia exactis de-
scripsit.*

*Arabes paulo in eandem descri-
ptione differunt. Sed ne quidquam
intermittibile uideatur eorum uerum,
que ad pyramides spectant, hic eni-
tam relationem addocam. Ita tamen est
descripsit Joseph Ben Altophali in libro de
historia Aegypti, cui consonant ea, que
Ben Salmas in libro, qui Hortus Mi-
rabilliam Mundi nominatur, tradit.*

*Pyramides que sunt in Aegypto, sunt Aeterni
maxime, due maximas que sunt in
fessis, que est Melice et que ad occi-
dentem partem Nili. Dicitur quod eae
edificatorum Schur filius Schutaleak, fi-
lii Schurialc ante dicitur, et dicitur
quod Hermes Trismegistus ab ingenuum
fuit.*

*Augustinus
sermon
magis
ubi.*

*Thomas
Blondus
per
ubi, ubi
ubi.*

*Petrus
à Valle*

*Thomas
Blondus
de Aegypto.*

Cap. I. *scilicet, qui et hebraici dicunt Herach, et est datus, super eum pax, cum fieri factorem dicitur, edificavit eum, et repavit in eo omnia sua domus, et domus et quicquid habebat profecti. Est autem omnis pyramis quadrata, et polita figura, si dicitur non perpendiculariter spolia, 317 cubitarum, circumferentia quatuor superficibus aequalibus laterum, utriusqueque lateris alia cubitarum. Est autem et constructio ab aegypto architecti frusta, ut videtur in ea dicitur in obliquum si, sine cum dem debentur invenit, sine terra motus circumferentia, vel tenuis de ea inferior inquam. Sicut figurat, ex quibus constructio, quatuor cubitarum latera, alia dicitur. Dicitur habere parvas supra caudis aculeas fabricatas, singula caudae longi 20 cubitarum, et parvas et lapideas habere, et caudae orientales respiciunt meridiam, et caudae occidentales occidentem, per singulas aliaque parvas in septem domos, singula domus super planitiam mensuris instructa sunt, inter seque ad orientem disposita omnes. In singulis domibus habitant ea omnia, quarum unam manuum applicatione trant, et libram in fronte. De qua appropinquavit ei, aperit in faciem, et intravit in ea et par clavus caudae obligata. Parvitas orientalis, sepulchrum est in ea Schazel Rex. Pyramis occidentalis, in ea sepulchrum est frater que Hagiith. Pyramis Elmahum in qua sepulchrum est Apheron filius Hagiith. Solent vocantur, quod in orientem sepulchrum sit Agartheron, qui est Sedh, et in orientem Hermes, et Elmahum, et Sedh filius Heron. Haec et Rabbi Abraham relatione, de qua uti nihil nobis nocet ex prophetis nec ex sacris literis constat, ita quoque cum solitis eorundem fabulosis narracionibus adscribendam certam. Vide quoque de hac amplius egimus Tom. 1. Solipi.*

Atque ex hisce dictis forsan, quam Solipi pariter demonstravit clare patet mirificam architecti ingenium, tam in structura mirifica admodum, tam in lapidibus tam valde singulis suis locis admodum. Res enim sine machinis, summa industria & proficia Archimedi constructis nequaquam confici poterat. At quibus tractatis machinis usum esse putabimus, in lapidibus ex Arabis montibus tanta inaequalitate diffinis, per tam in via & impedita itinera in locum statum advehendis? Quis hodie tempore architectum reperiat, cui ad simile quid accoutum diu animus sufficit? Est enim lapidibus, quarum singuli, longitudinis 30 pedum, velis Herodoto, ita congruentia, ut sine ulla divisione lapidam in hanc usque diem integra perseveret in circito 332 pedum, cujus singula latera tantum terre sperti occupant, quantum longitudine soli aequalis Roma, et postinde fabrica haec omnes simplices Pyramidas fabricas, ut sunt theatra, amphitheatra, &c. males paralyngis sine magnitudinem, sine expensam exorbitantem, sine denique magnificentiam & ingenium spectis, superent.

Haec dum scribo, Tunc Leticus Barotinus, architectus insignis, qui datus operi in Aegyptum profectus est, ut omnia antiquarum monumentorum summa diligentia inquireret, inquisitis delinearet, & sic posteritati thesaurum concederet, missa inter multa alia, huius quoque pyramidis delineationem transmissit, una cum descripti in quo reperitur, de cryptae fabricantem, in quam aliam ad manuum parat, ichnographia, quam hic una cum literis ad me dicit apponendam dixi.

*Stompe-
dum mi-
nister-
Sicut
pungit
venerat ad
tam fir-
mitatem*

CAPUT II.

Delabrum ex unico lapide constructum.

Inter cetera Aegyptiorum memora-
nda, ab Aethi Rege constructa, &
hoc est, quod delabrum quoddam
ex integro & solido sine trium armo-
rum spatio, ope duorum milium ho-
minum, ex urbe Elephantina Sex 10 dia-
nam atinere distans advenit, de quo
causè Herodotus in Eusepio circa fi-
nem. *Ad hoc, quod non mirari sed maxime
admirari hoc est. Aethiæ adificium ex solido
sine ab urbe Elephantina, in quo affere-*

*do invenimus consumpsissent dies milia de-
labrum verorum, qui unius tantum guber-
natoris. Neque autem diuisis constructum
est 12 cubitorum longitudo, 74 latitudo
& altitudo. Hoc est diuisio exterior do-
mūs ex uno lapide; interior autem opus lon-
gitudine est 18 cubitorum sine cubo, latio-
do 12, altitudo 7. Domus verò templi
interiora erat magnificatissima, sine ve-
stribus Minervæ, quod in Sai constructum
erat Annali opus adhibendo, atque caetera*

*Atque
in templo
interior
est*

*adificiū non lapideis, substruendumque
testis, non Calcæorum Aethiæ Spheya-
gumque immunitate longi superant, ubi
inter alia tres cubiis videbantur, quorum
medius 73 pedum, reliqui duo utroque quo-*

*supra, superius 10 pedum. Sed cum ad ve-
stribus delium miraculorum adificiū
pertraxissent, archæologus, est Herodotus
suscepisse opus, vel diuina laboris per-
tensionem, vel ut quæ proprie maris unius
guber-*

Cap. III. *gubernavitque* male videtur *operis*, & quasi *ex diversitate* actus *operis* *obiter* *presentandi*, *liberis* *religijs*. Atque hæc est admiranda illa fabrica ex integra rupe, imò montis excelsi, quam quibus machinis spacia 12 dierum 1 Sa distromoveat poterim, via est, qui a-

nimo concipere possit. Fuit hæc mo-Sol III. les spatio 10 dierum distro adverte tam antorem tempore, uti dictum est. Quamvis verò singulis mensibus, diebus, machinis promoti fuerit motus, arithmetici calculandam reliqua.

Turris Symmetricæ Computus.

Exterior			Interior		
Longitudo	Latitudo	Altitudo	Longitudo	Latitudo	Altitudo
Cubit. 21.	cubit. 14.	cubit. 8.	—cubit. 18.	cubit. 12.	cubit. 5.
seu ped. 42.	seu ped. 28.	seu ped. 16.	— seu ped. 36.	seu ped. 24.	seu ped. 10.

Differentiæ Interioris & Exterioris.

Longitudo	Latitudo	Altitudo	Que differentia constituit constructionem marotam.
cubit. 3. seu ped. 6.	cubit. 2. seu ped. 4.	cubit. 3. seu ped. 6.	

Atque ex hisce mensuris facillè curiosus Lector poterit totius erare.

CAPUT III.

Labyrinthis in Ægypto prodigijsa fabrica.

Quæ de Labyrinthis Ægyptiaco scribunt vetustissimi Auctores, Herodotus, Diodorus, Strabo, & post hos Plineus, omnem humanam fidem superare videntur. Herodotus ad primum ejus intus in infinita admiratione de fixo fuisse de se testatur. Diodorus omnibus operibus hominum indolens inquam factis, superius excellentissimæ fuisse seu debet. Plineo potentissimum humani ingenii opus prædicat. Operis magnitudo, dispositio & magnificentia à variis variè exponitur, neque ad mirum inquam videri debet, cum Labyrinthum ingressi, quicquid in tanta rerum spectandam multitudinis, id potissimum, quod maxime in admirationem traheret, referendum putaverit, unde dum nova semper & mirabiliora occurrerant illustranda, facile inde crebris spectantium strinis ex innumeris, uti singu-

la distinctè observare non poterant, ita confuso quoque & indistinctè possent illa configuraræ. Certe Diodorus hujus admiratione fabricæ captus, inde occasionem cepit alium Labyrinthum in Lycæa cordati Pæoni asserit; mensurâ confusam tantam partem ejus sicut imitatus, dum est ex inestimabili fabricæ structura etiam summo quo pollebat ingenio, explicare non poterit. Sicut est Labyrinthus ad Lycæa Ateridos versus Cæcæ-² *delphicus*, teste Herodoto & Plineo, quod & sepulchrum Aterido esse voluit. Dicitur id primum in duodecim jura Herodotus, & in sexdecim jura Plineus domicilia, ut videlicet salas, seu patios ampla in cepiscula, valdè imago ædificia, que etiam Ægypto universis in Prefecturas, que Nomos vocant, dividuntur. Erant autem, teste Strabo, singule salæ Nomorum eorum.

magis
causa
causa
causa

C. III. ¹⁰ nis arboribus, iavicem, continuis, viz ve-
¹¹ ro que ad eas tendunt ex adverso sunt
¹² marm., qui ad eas ordine positas cingunt.
¹³ Ante ingressum vero positam Crypta
¹⁴ fuit magna ac longe, que inter se tan-
¹⁵ ta & tam varia tortuositate vias im-
¹⁶ placitas tenent, ut nemo ingredi vellem
¹⁷ ullam possit, nec egressi sine duce, in-
¹⁸ explicabili nimiam illa viarum errore
¹⁹ decipiat.

²⁰ Sunt hic & cuncta altissima, pec-
²¹ toralisque nonaginta gradibus singuli
²² constructi, columnis ex porphyryce la-
²³ pide fulcis, quas inter Decorum sima-
²⁴ lachra, Regum thasae & famae mon-
²⁵ strorum imaginum congeries. Qua-
²⁶ niamque verò domus talis est, ab an-
²⁷ gerosi architecchi inventione situs &
²⁸ dispositio, ut mox atque fores eorum
²⁹ aperiantur, formidabile tantum aspectu
³⁰ videant. Dignam verò per omnes
³¹ admiratione est, quod domorum sin-
³² gularum tabulae sua recta, uti & cryp-
³³ torum latitudines ex integris, teste
³⁴ *Strabone*, lapidebus, magnitudinis pro-
³⁵ fus infideliter exacta sunt, nullo pro-
³⁶ fus nec ligni, nec alterius materie in-
³⁷ terventa. Verbo, totam fabricae ex-
³⁸ tensionem tria milia domorum com-
³⁹ prehensisse referunt, que vel ingen-
⁴⁰ tum urbem equare poterat. Sed au-
⁴¹ ditum singula exactè describentem
⁴² in *Europa Flavio*. Verba e-
⁴³ jus sunt.

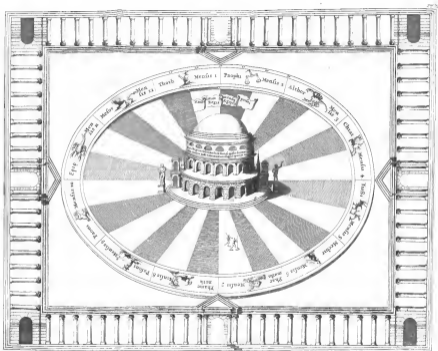
⁴⁴ Regantibus in *Aegypto* duodecim
⁴⁵ Regibus, placitum est eis aliquid re-
⁴⁶ liquere commune omnibus monu-
⁴⁷ mentum, ex eoque placito fecerunt
⁴⁸ Labyrinthum paulò supra *Meroë* ita-
⁴⁹ gnatum, maxime urbem veris, que di-
⁵⁰ citur *Crocodyron*, quam ego asperi si-
⁵¹ mus majorem: Si quis enim ex *Grecis*
⁵² raris narratione minus & opere spe-
⁵³ ciatem ratiocinetur, minus concipiet,
⁵⁴ quam pro labore & sumptu huius La-
⁵⁵ byrinthi, unquam enim *Egypti* tem-
⁵⁶ plum me mirari dignum est, & in *Sa-
⁵⁷ us*, eamque Pyramides erant miratio-

ne majores, quam singula multis & *Solito*
⁵⁸ magnas operibus *Grecis* aequari debet ⁵⁹ III
⁶⁰ fore. Sed eas quoque Labyrinthus an-
⁶¹ tecebat. Erant duodecim, cujus an-
⁶² te sunt vobis aperte, portis oppositis
⁶³ alternatim, sex ad *Aspilonem* con-
⁶⁴ gunt, totidem ad *Aulium* vergentes,
⁶⁵ eodem profus mare confluxit. *Dispo-*
⁶⁶ sita in eo firmo domicilia, una subterra-
⁶⁷ nea, altera superiora illis imposita, v-
⁶⁸ traque una milia quinquaginta, quo-
⁶⁹ rum ea que superiora sunt, ipsi vici-
⁷⁰ mus, & que inferiora, curatissimas
⁷¹ fabricatas, verò aditus percipientes
⁷² nam què Labyrinthi propolis *Aegy-*
⁷³ ptiorum, notebant illa vltio pacto mon-
⁷⁴ strati, quod dicebant illic sepulchra
⁷⁵ esse, tum eorum Regum, qui edifican-
⁷⁶ di Labyrinthi fuerant auctores, tum
⁷⁷ sacerdotum cocodilorum, ita de infimo
⁷⁸ ribus docti comparimus, si perent ipsi
⁷⁹ asperimus humanis operibus traque.
⁸⁰ Nam architectas seu egredios per vltis
⁸¹ & regressus per aulas, uti erant diver-
⁸² sissimas, ita infinita nec admittentes af-
⁸³ ficebant. Ex aula in cocodileis transi-
⁸⁴ tur, ex cocodileis in gubicalis, è co-
⁸⁵ biculis in solaris aula, è concludibus in
⁸⁶ aulas alias. Horum omnium locorum
⁸⁷ quemadmodum & pariter, in pedum
⁸⁸ est, sculptissimas passim figuris orna-
⁸⁹ tum, singule aule maxime ex parte
⁹⁰ digressu albo lapide, columnarum am-
⁹¹ basis redimitur, angulo quo firmus La-
⁹² byrinthus, adhucet pyramidis quadra-
⁹³ ginta passuum, in qua grandis iam in-
⁹⁴ sculpta arimada, ad quam iter sub ter-
⁹⁵ ra fit. Hæc est descriptio ab *Flavio*
⁹⁶ curioso rerum omnium inspectore &
⁹⁷ admittente observata, cujus descri-
⁹⁸ ptionem secutus, libenter hic notis
⁹⁹ huiusmodi rudem silem quandam & su-
¹⁰⁰ perfluentem ichnographiam in *Orlando*
¹⁰¹ de *fabrica Aegypti* exhibidissim, si per
¹⁰² tempus licuisset, ut lectus ex ungue le-
¹⁰³ onem colligere, & de perstantia inge-
¹⁰⁴ niu huius operum architecti conce-
¹⁰⁵ re posset. Sed ut hoc loco opportunitè
¹⁰⁶ quantum

Thero-
das cap.
de archi-
tectura

Cap. III. nam ex architectibus citatis coniecturis
obscure affequetur posituris, et circumstantiis
certissimas. Hisce architectibus subseri-
bit Strabo lib. XVII. murum *Aegyptiacum*
sequens verba. Ad haec est Laby-
rinthi fabrica, opus haud impar pyra-
midibus & adjacentis Regis sepultura e-
rit, in quo Labyrinthum construxit, lo-
cus autem in primo fossae ingressu ad
30 aut 40 stadia, procedenti occurrit
placitas quadam sub mensali formis
pagura habens, & multorum Regum
sepulchra, quos prius Praefectura, quos
Nesos vocant, erant. Nam totidem
tulæ sunt columnis ambax invicem
continuatae omnes uno ordine, & uno
pariete, tanquam parvo quodam muro
aut se sola sese habere. Vae vero
quis ad eam tendere ex adverso facti-
citas munit, aut regressus cypar qui-
dem gradus, quae inter se vias herculos
habere, ut nemo peregrinus ingredi
solum ullam posse, nec egredi sine du-
ce, & quam admiratione, quod unius
conspicere domus tabulas ac etiam cry-
ptarum latitudines ex lapideis tabulis
integris, & magnitudine insolita ex-
mutatae sint, nullo usquam nec hinc nec
altrius intrare interventus. At si quis
tabularum ascendere se videbit lapideam
campum magnam stratum la-
pidibus, tunc incidet securum in sulcis
et ordine positos & columnis et solito
lapide inornatis, parietes quoque i-
pse et lapidibus non misculis com-
positis. In fine artificii quod plus
studio occupata, est sepultura qua-
dam, pyramis quadrangula cupis
quodlibet laeis ferè iugurum & alumi-
do par sepulture, necnon est laeada,
vel *Synada*, dicitur nec sulcis sine fa-
ctis esse, quos erant Praefecturae sine
Niam *Aegypti* ad quas caeli confidit
di de rebus magis momentis conveni-
re solent. *lib. Strabo*. Quia tamen ex
Historia relatione fabrica haec *Synada*
Labyrinthum dicitur, seu magnificentia-
tium, seu vastissimum spectes, est in-

terior, hic eius quoque descriptionem & III.
ex ipso *Historia* oculis vestis apud *Strabonem*
verba apponemus, quibus ego
partem de Labyrinthum & *Synada*
maestorem uram fuisse, Labyrinthum
adjectam.

Sepulchra prope, inquit *Diodorus*,
Reges postquam mirabilis opere, et quae
necesse est quae a postera possent, fuisse a-
pud. *Reges* factitantes et sepulchra re-
gia, quorum aspectus ad *Prolemaem* La-
gam et tantum supererat, in eorum li-
bris scriptis contineri, tanquam eorum pla-
tina, quae tanquam ad ea loca accesserant,
absumptae erant, Olympiae vero. Non solum
verò ab *Aegypti* factitantes hoc
trabantur: sed *Græci* complures, et in *lib.*
Herodotus, quo, *Prolemaem* Lagi tempo-
re, *Thebes* profecto, *hystoria* *Aegypti*
singulare, *tabulas* fontant, et priores
has cum *Regum* sepulchris, in quibus tra-
ditur *Yoris* pedes cubitos fuisse, restant
singula, solum regis monumentum, quo *Sy-*
menidas est, tradit fuisse *statuam* di-
cent, opus in alba portis erat *variis* lapide
constituta, et huius longitudinem duorum
pedum, altitudinem ad cubitum fuisse
et. Post haec ingrediuntibus adit lapideam
prosyllam quadratam, cuius singula
laeva supra quatuor completentur.
In ea per cubitum circumlatum erat fito ex
uno lapide ad cubitum ad eamquam for-
mam fabricata.

Totius unius superius tunc confecta *Magis*
ex lapidibus duorum pedum latitudine *lib.*
transque solis circulis erant. Ex hac
dicitur aliter erat aliter, et in ea parte
priori simili, sed sculptura aliter. In
ingressu statuae tripositae erant ingentes
nive lapide, *Memnonis* opus, barum una
sulcus, cuius pedes incusos septem excede-
bat cubitos, *carceris* *Aegypti* statuas ma-
gnitudine superabat, duo proceras aspectus
ad quos, aliter à dextera, aliter à sinis-
tra, sicut, et natus, unumque posita. Haec
opus non solum magnitudine conspicuum,
sed arte mirabile, et lapidibus natura ex-
cellens fuit, cum in tantis oculis aspectus
K. 2

Cap. III. ea quædam, neque mirabile vestit. Scripsit ut ait in eo.

Rex Regum Offendit sum, si qua-
to faceret, & ubi iocem, nolle ve-
lit, metorum aliquid operum ex-
ponit.

Esti quæque et alius signum matris fi-
runt, unius lapide, columnarum 20, lobens
super caput regium tres, que ostenderet,
filium, accoracque et matrem Regis ius-
si. Post hanc partem et alius erat per-
filius superius subitus, sculptoris ma-
ris, in quo bellum erat contra Bastria-
nos, qui ab eo defecerat, postum adven-
sur hoc quædamque multibus pedibus, e-
guntur 200 milibus, in quatuor partes di-
visi exercitus, quorum unum filio Re-
gum pessi superius. Primum autem parte
obstantem utrius (sicut Bastrionorum)
sculptura ostendit ab eo parte, que su-
tra unum alium. Regis deinde cum hosti
congressu hoc unum cum et servitibus pugna-
bat. Vnde figuram sol. 43. inferunt. Se-
cundo parte, sculptus erat capitis oblique
pedibus, unumque, et Regis dicitur, que
ante erat alii fuisse unum solo, et cor-
pori imbecille. Tercium hanc sculptura
varia partibusque dicitur, Regis sacrificia,
triumphosque detulit balibus continetur.
In medio peristyle erat subditus ora ex pul-
cherrimo lapide, et operi curibus, et ma-
gnitudine miranda. In altera autem parte
et statua portabat duo regentes ex unius la-
pide columnarum 27, ad quas tres ex peristyle
alibus portabant. Hæc prope domum erat co-
lumnæ suspensa, caput letis quæque duo ja-
geret, id est, duo pedes asperillibatur, in
et statua legere hanc parte unum, refe-
renter eis, qui in publico spectatus fuerat.

Ba-
strionum
partem
erat
filius
Regis
Bastrionum
matrem
Regis
sicut
Bastrionum

Partem
dicitur
prope
domum
erat

Et ab una parte unum sculptus 30 unum e-
rant, in medio pedibus prope, caput a col-
le suspensa Partem pedibus, et oculis es-
sit subditus, liberos cumulo circum-
stant. Hæc unumque pro a si fuerat pul-
cher unumque esse debere, et solus terram
inservit. Deinde subditum erat danti-
bus pedibus, unumque dicitur quatuor ge-

nera facti vigila prope. Sculptus de Sol III.
unde unumque totum Rex unum colu-
bas unum arguatur, que ex unum ar-
guntur unum unum accipit,
DEO offerit cum inscriptione summo,

Mine et dicitur unum, et dicitur mil-
lia milium.

Sequitur deinde sacra Bibliotheca
cum inscriptione,

Ante Nisibionem.

Erant deinceps unum Egypti deorum
unum, Regis quæque duo servitibus, que
caput unumque DEO, Partem Bastrionum
cum domus suo erat unum, in quo hoc es-
sent Jovis et Junonis Nisibionem. Regis
unumque statua, ubi et Regis corpus sepul-
tum portat. Hæc circumstantibus pluri-
bus habitantibus, in quibus parte circum-
stant unumque Egypti, unum fide a-
pia. Circumstant monumentum unum
circumstantibus 367, unum cubiti suspensio,
in quo dicitur unum per singulos cubitos
duo unum, et ostendit unum unum unum,
quæ in secundam Egypti astralogi
obstantibus significat. Eum unumque si-
rent, que tempore Carthago et Persa
Egypti unumque, alibus. Hæc O-
lim unum monumentum unum subdit unum
unumque unumque, sed et unum excel-
lentibus fuit. Hæc unum unumque apud
Diodorum.

In hac infolenti prodigiosi operis
fibrica, tria maxime admiratione di-
gna occurrunt. Primum est statuarum
tam multiplicium et arcto lapide con-
structarum, quarum singule 32 pedum
altitudinem habebant. Excedebat hæc
maximè parastyle in secundi peristyle
aditu ex tribus tredit, unumque vel pes-
lus fere ad unumque altitudinem unum,
que loco columnarum serviebant. ut
pote ad pedum, hæc sepe unum unum
longitudinis. Cum itaque pedes lon-
giora sit subditus ad unum unum
altitudinem unum, erat dicta statua, si
cuncta statueret (sicut enim habent
hæc

Ante
Nisibi-
onem

Partem
dicitur
prope
domum
erat

Cap. III. *firrabana*) 168 pedum, quam ne *Rhodus* quidem *Sola Colossis* adaequet. *Memorantur* & aliae duae *prostratae*, quarum singulae 108 pedum habebant longitudinem, quae tamen prior magnitudine cedebat, praefatae tamen lapide longè superabant. Secundo quadratum aedificium coloris aenaeum, cujus singula latera longa 480 pedes, columnae 17 ex integro lapide sulcata, quibus in superiori tecto eisdem respondebant immensa magnitudinis flammæ lignae. Tertium erat aeneis circulis qui circumdabant *Sesoth* monumentum, 367 cubitorum, qui totius anni dies, astronomicae artes, & occasus, astrologorumque electiones, observationesque continebat, eorumque singulis gradus aeneis cubiti, id est, 4 pedum, cum in longitudine quatuor latitudine, ut & crassities, diametri ipsi ex mathematico ratiocinio 110 circiter cubitum, id est, 480 pedum erat, ex quo simplicitate loci quem occupabat, fieri colligi potest. Praeterea si aeneus fuit, ut *Diodorus* meminit, & non ex aere inaurato, tota circuli moles 367000, id est sex milliones, stercora & quinquaginta mille liberas pendebat,posito cubitum solitum aeri, sive cubitum aeneum, qui 4 pedes tam in latum, quam in altum contineat, 10000 libras pendere. Quae res vis animo concipi potest.

CONSECTARIUM.

Hinc collige lector curiale, architectoniam formam Geometrie tam in singulis de hinc inde propaerisque, tam in angulari fabrica aenaeis sic disponere peritiam & industriam, Sculptorum prodigiis ingens dens, in tam enormibus flammis, columnisque ex unico lapide feratâ humani cor-

poris perfecta proportione, efficitur. *Sicill* mandu; nisi quantitate in unius orbis caelestis fabrica, non minus ingentis, quam divinitatem felicitate demonstrant. Quae sunt opera si paulo peritiam confidero, autem sanctis affirmare, hocce famosi ingentis horumque, uti nihil humanarum scientiarum laetit, ita earum opus humanis quoque operibus majora existisse, cum vel in unica fabrica efformanda omnes artes & scientias, Physicam & Mathematicam conspiciat. Quis enim hostium die simile quid aeneae audiat, nisi totius naturae confusus, nisi totius Arithmeticae, Geometriae, Opticae, Astronomiae, Mechanicae, Sarciae, cotinuanturque artem aeneis aenaeum paritiam ad miraculum praedictam. Nemo itaque mirari totius architecturae rationem primò ab *Aegyptis* ad *Graecos*, ab his ad *Romanos* devolutam, in hanc diem fieri adhuc non existimabimus.

Nil dicam hic de *Isa Maritu*, qui, *teste Herodoto* plus admirationis habet, quam omnia haec usque enarrata opera. Habet is in circuitu tria milia de sexcentis stadia, ubi profundissimus est 30 passuum, humana industria ad aequas Nil stagnantes non recipiendis, tam solum deficientibus ad terram rigandam curavimus. De ejus miraculo vide ceterum *Herodotum* in *Europa* singula credibilis de *Sarabensium*.

Non sine more *Tibonae* citate miracula, quae apud *Sarabensium*, *Diodorus*, & paulo ante citatum *Herodotum* videntur, quae profecto mirabuntur, ut ipsi auctoribus testibus nihil in humanis rebus majus & excellentius fieri possit. Atque haec sunt quae de Architectonica *Aegyptiorum* dicenda putavimus.

CAPUT IV.
DESCRPTIO EXACTA

ICHTNOGRAPHIA

*Labyrinthi Aegyptiaci, potentia humana superioris, quae postea
Chami Regis Aegypti mirabili opere ad Lacum Moeridis
extractum.*

MULTAE sunt tam in Babylone, Graecis, tam Romae, aliisque prodigiis fabricae, quae proinde ab auctoribus inter septem miracula mundi computantur, factitiae, recentioris, de quibus in praecedentibus actum est, sed quae Aegyptios in vallis, & admiranda fabricis ingentis potentiam superavit, nullam aequans. Atque talis fuit fabrica Labyrinthi, quam juxta Lacum Moeridis, Chamae propeius post constructionem pyramidum, una cum Secundo potentissimi Regis maritimo, fundavit, cujus molem cum apud Hierobeam, Dodicem, Hicatonem, Strabonem, Ptoleum, legimus, tantorum operam admiratione amonito, magnum jam admodum normella ichtnographica delineatione tam inmensae fabricae constructionem exprimentis a seculis omnino insoliti desiderium; quod uti in Oedipo, de Aegyptiorum fabricis, fieri non potuit, ita in hunc locum opportunitate differendum censui.

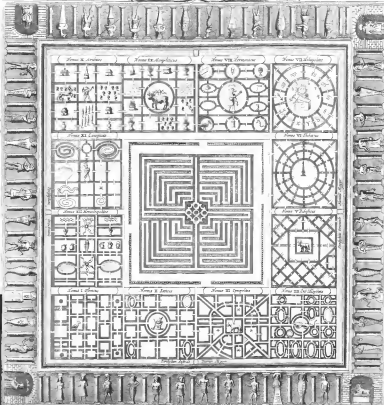
Architectos, ut omnium praecedentium fabricarum monumenta multis, ut ajunt, passibus excelleret, novis & inauditis inventionibus non fabricam, sed quae vel integrum urbem vultum exprimerent, condere est aggressus; in quo usque ad portus ipsam fabricae admirabilis dispositionem, ut acerbissimi ingenium haurire superius oblatum praesentem. Sed ut ea facillime exponatur cuncto lectori, fabricam ab ovo, ut dici solet, exordire

Est, ut in hac praesenti ichtnographia patet, totam operam in quadra circumscriptam, velte Hicaton, atque juxta quatuor mundi partes dispositam, peristylis circumdabatur, quod loco columnarum, uti Hicatonem vocant, falcabant animalia, & ibant Decorem Aegyptiorum, ex uno lapide 16 cubitorum longitudinis ad antiquam formam fabricatae, & si uni cubito tres palmos demas, singularum stantiam alimodo 48 palmorum, & ipsam peristylam, cum basi & peridromicibus facill 60 palmorum, ita ut per hujusmodi peridromis ambulacra suis balustris Hicatonem, spectari possit totius molem aegerica. Latus peristylis, velte Strabonem, ad 800 passus, Ptoleus vero ad mille passuum spatium extendit, Hicatonem vero decem stadia totius ambitum fuisse refert, ita ut ultra 1250 passus, quos ejus ambitus Hicatonem credit, Ptoleus insuper jungat 1750 passus. Quicquid sit, nos certa mensura eorum hujusmodi lato juxta Romanam mensuram, spatium quod est a Ponte Sancti Argeli hinc Romae, usque ad S. Petrum & ultra, si non excellisse, sibi adequasse, competimus, quod in quadam circulo, ingenium urbem effecisse, haeculenti patet, quin & ipse Ptoleus nonnulla domorum comprehensibile memora.

Per data haec peristylis circum-
quaque actus erant ad labyrinthum,
quae Strabo in 50 Nomos, seu Praefec-
torem, Ptoleus in 16, Hierobeam in 12,
velu-

I.

II.

Cap. IV. veluti aules quasdam non sine mythe-
no divinis fuerunt. Nos *Hierodotus* scri-
bit, cum in ea partes, juxta princi-
pales *Aegypti* Nomos, seu Praefecturas
dividendum confirmas, eo usque, ut
singulae partes magnitudine quidem ex-
quales, at post mythesa que in Nomus
singulis *Aegypti* nominibus insignitis,
magna, & oculis cernentibus perspe-
bantur, ob arcuam Domorum habi-
tationumque extractionem effere di-
vinitissima: cum immensa hujus La-
byrinthi structura aliud non exprime-
ret, quam templum Decem immen-
tissimum, quo & Reges, & filii, & ingentes
theatrorum fuit una locum condidi vel-
lent: essetque haec fabrica quasi epita-
me quadam, & comprehensum illius
templi, quod universam *Aegyptum*, im-
mense *Aegyptum* cubus confectam
esse credebant, quemadmodum in
J. T. de Ordo de Nomus Aegyptum
suis deducimus, & hic in expositis ich-
nographis videt. Per perilythia igitur
in omnes 12 Nomos, aditus patet,
quorum I. est Nomus *Osiris* nomi-
ne insignitus. II. *Sais*. III. *Cy-
nopoliensis*. IV. *Crocodilopolita-
nis*. V. *Babylonicis*. VI. *Thebaicus*.
VII. *Heliopolitans*. VIII. *Hermu-
ticus*. IX. *Memphiticus*. X. *Arabi-
cus*. XI. *Canopticus*. XII. *Hieraclo-
politans*. Et in hanc finem fuerunt à
Regibus extructe, ut anasqueque præ-
cipuos *Aegypti* 12 Nomos exprimeret
quos & *Hierodotus* aules vocat, ut scilicet
que ubi, sui Nomus progenis, in qui-
bus sese sacerdotes, ad de rebus, ad
deorum cultum; nam in his per approp-
quantes extrinsecus peragendum per-
tinentibus, tum ad *Aegyptum* per tu-
mulum tutelam amicum magi-
cum, conservandam, conferre bant.

Et primo quidem nota lectos, No-
mos singulos, sui ex præcipuis diis,
quos magno cultu venerabantur, con-
secratis fuisse; in centro vero aule no-
minat, tum eandem simulacra, tum

Reges ipsi, & tabe, qui Nomus domi-
nabantur, ætippo, monumentum opulen-
tissimo, veluti in cancellaribus quodam,
uno cum corporibus ballis conlectis,
reposita fuisse, ad quod per adeo tor-
tuosis fuerunt adeo intricata diffen-
tiam domorum habitanda per se oc-
caltas meandrorum adeo dabatur, et
qui thesauri infiditarentur, ex nec tan-
tisque varum anfractibus, immen-
sissimum portarum aditusque diffe-
rentibus, nec non ex tortuosis pe-
netralium ambagibus, sese, esse *Hie-
rodoto* extricare mirum viderent. Dum
etiam ex camera in camera, ex xy-
stis in aules perambulatis, ex his in fa-
ma, ex fatis in colymbethis, ex
his in hortos, ex his denique in na-
vos ingensam aularum recessus, ab-
cuntes, dum cernere sine ducerentur
tarent, tamò unque majores sese er-
roribus inrelinos reperirent, quanto
plus processissent; neque patet quis,
hujusmodi Nomorum structuram cal-
quam loci finem, uti in præceden-
tibus de perilythio diximus, sed singula
Nomorum latera unam tertiam millia-
ris partem occupasse, uti ex *Plinio* &
Strabone colligimus, ac postinde hanc
partem equalem perambulatis, sed hanc
equalem equalem oppidi partem ex-
presserunt. Unde cum constructura præ-
ter centalem Labyrinthum 12 hujus-
modi oppida continerent, lectos collig-
get, quales debuerit esse tota hanc con-
servatam Nomorum congeries?
Et quemadmodum per multiplices via-
rum ambages ex Nomus in Nomum,
sive impedimento aditus dabatur, ita
quoque per perilythia nisi per quatuor
portas, neque exiens, neque aditus con-
cedebatur, ut postinde extra sine ducer-
viam gressu ingressi, perpetuò vagan-
dum errorum finem nunquam repe-
rent, qui verò ad modum, sua centralis
Labyrinthi penetrata, in quo cum oc-
caltis quodam monumenta ducerent
Regum artificiosè extructa una cum

Cap. IV.

Superior Labyrinthus.

De hoc Labyrintho sic dicit Herodotus. *Ita de inferiori dicitur conparari, superiora ipsi aspectus humani operibus imitari. Nam aedificatus seu egressus per ardua, et regressus per aedra, ut erant diversifilium, ut quoque refines in admirantur afflicti: ex aulis in conclavia transferunt, et conclavia in cubula, et cubula in palatia alia, et conclavia in aulis alia, &c.*

Hanc descriptionem omnino similem fuisse, utpote supra capite fundamenta constructam, inferiori ichnographiae à nobis adductae, ut videlicet inferiorum architecturam, qua tenebris involuta iacebat, ex superiori suspensa conjecturarent. Erat enim in superiori, ut inferior in ea Nomos distributa, utraque enim *Herodotus* utrisque mollibus dormantem constituisse ait. Ichnographiam itaque nostram ita disposuimus, ut quae testa tecta essent, supra in prospectu ponerent.

Synopsis totius in Labyrinthi constructurae.

1. Totus Labyrinthus peristylis circumdabatur sub forma quadrati, & iuxta 4 mundi angulos dispositis, ut in schematico monstrat latius A B C D, & E F G H, latera opposita; deinde duo latera pariter opposita, quae quibus optica projectione exprimitur non licet, sed in per orthographiam linearem H I, & F G exhibuimus. Cum enim ichnographiam Labyrinthum exponere visum sit, eaque omnem projectionem opticam respicit, uti Capiti notant, totius molei ambitum saltem eo, quo licuit, modo exhibuimus.
2. Dissertim Nomorum districtus, quibus Labyrinthus constabat, invenies singulos aedrae numeris suis expressos una cum gentilibus figuris simu-

lacro in medio Nomi posito, et videlicet Solf III. et de astro, cui Nomos consecratus erat, qui quidem omnia labyrinthi structura constabant, quos nos non eadem quidem delineatione, quae olim constituerant, sed eo modo, quo esse debebant, aut poterant, exhibuimus, ita tamen, ut quantum ex auctoribus colligere licuit, mysticè quaedam seu ad utriusque Nominis congruè constarent; ubi nota, notam hanc: Ovel = poena significat, et quibus aedrae dabatur ingressus, egressusque ad unum numerum alium poena talique ipsa verò linea, mox: haec verò figura ☉ significat scilicet seu cochlidis, ex quibus ex inferiori asserdebatur in superiori Labyrinthum peristylum & luci expostum.

Medius verò Labyrinthus, in eorum, in quo corpora Regum bullis non coadit usq̃ cum thesauris eorum deposita erant, praeterea sacrorum Crocodilorum monumenta habebat, quem nos nunquam inaccessum modo nostro veritatis conjectura exhibuimus.

Peristylia verò A B C D &c. superiorum Labyrinthum sustentabant, in quibus loco columnarum moenia sustentantium numerum *Aegyptios* statuae, singulae cum habitu utriusque congresso, amodoque magnitudinis spectabantur, singulae quoque 48, ubi 70 palmorum altitudinis fuisse connumerant; utraque in toto ambitu 48, iuxta 48 aedrae mansiones, quae in circuli globo constabant, ut ex *Orisylis* *faculo* *totius de altitudine Aegyptiorum* patet.

Quaeritur tandem, in quem finem tantum grande, tam iustum, tam admirabile opus, cui finitae neque ante nos, neque posterioribus gentibus, ulla humana poenitentia coadere possit, tot tamque laetitia sumptibus curaverint? Respondetur, quod & *Plinius* finit, oriolam fuisse superborum principum-

Cap. IV. vorantque Regem pſtarum, & barbarum, ſublimiſſimamque oblationem, qui ad æterni nominis confequendam celebrationem percuti, ne quaquam poſterorum ſe de operum ſublimiſſimæ magnitudinis, ſuperſtitiæque mo-

ſtos extruenda præſumere poſſet, ſcilicet ſiſſiſſe ſe perficere poſſe, non dicam mentare, ſed ne cogitare quidem audeat. Nihil igitur reſtat, niſi ut iſtius labyrinthi fabricæ conſtitutionem ſatis expoſtamus.

CAPUT V.

De tempore, quo tanta opera conſtructa fuerunt.

Cap. V. Quæcumque de Babylonia memorantur à *Nebuchod. Noſe* & *Sennacherib* extractis prælo ante tradidimus, illa intra annuum, poſt diſſolvam 177, quo linguarum diſſiſſio occidit, atque ad terram poſt diſſolvam 430 peracta fuſſe, ex chronologica noſtra tribula hæcilem conſtat. Conſtat quoque ex ſupra adductis & probatis, in *Trove* fabrica, novum genus humanam unã tam in *Babylonia* ſeu *Sennacherib* regione, tam in vicinis *Aſſyria* & *Affria* regionibus collectum fuſſe. Poſt conſuſionem verò, que anno 177 poſt diſſolvam contigit, cum primùm in variis mundi partibus genus humanam diſperſum fuſſe. Quia verò *Choro* ſunt *Egyptus* obdigerat, cum univerſa familia, *Liban* & *Choro*, *Aſſyria*, *Phoenicia*, innumerabiliſſimam progeniem affociata in deſertum ſibi *Egyptus* regionem conſeſſit, ubi terram omnium terram aſſociata prædictam invenientes, ex a- que Nilotica fecunda natura & propicio, mox in ingentem hominum multitudinem exceſſerit, cujus ope facti, dum recedebatur mirabilium operum à *Nebuchod. Noſe*, cognoviſſe peractorem in *Babylonia*, & ipſi multitudinis hominum armati, ad imitationem eorum vaſtes illas, quas deſcripſimus, pyramide ſin ſepulchrum ſorum præterit evenerunt, ad unumquo-

que *Sennacherib*, que viro ſuo *Noſe*, epuſque *Patri Nebuchod. Noſe*, in *Affria* juxta civitatem *Nebuchod. Noſe* pyramidem quam ſupra deſcripſimus, prodigiote altitudinis, unã cum obelico ornatum eorum, que horum induſtria unquam facta ſunt, maxime in *Babylonia* conſto, conſtituta. Quid verò per pyramidem, obelicoſamque myſticis figuris intenderit, ſiſſe in *Obelico* *Phoenicia* & *Choro* expoſitum. Vires huc tunc temporis in *Egyptus* viri magni ingenii ex *Choro* ſtripe prognatis, & admirandos non naturalium, tam humanam divinarumque ſerem investigare, quem *Egyptus* *Sennacherib*, *Arabo* *Adria*, *Grecis* *ignobilis* *regnum* *dicere*. Hic ad nominis immortalitatem conſequendam aſpirans, myſteria divinitatis que à *Sennacherib* vivente aſſociat & à *Choro*, ex cujus familia erat, audiverat, per novum & inauditum genus humanum, quam hieroglyphicam poſſeri dixerunt, ſymbolis ex univerſa nature gradibus aſſumptis, dicta divinitatis & nature occulta ſacramenta, ſiſſe in formam obelicoſam erectis eorum durantis inſcriptis, que ideo coluntur *Hieroglyphis* à poſteriſte dictæ fuerunt. Nam ut recte *Phoenicia* *Pythagoras*, *Plato* & *Eudemo* eorum *ſacrum* ex *colore* *Mercurii* *dicuntur*: ſed quoniam hoc omnia in obelico-
quam

Cap. V. quam amplissimè profectui scimus, co-
lectorem summum. Hoc pacto po-
tèri exempla Patrum suorum locum,
nihil aliud moliri videbatur, quam
ut quæque horum fabricarum mem-
mentis, æternam nominis gloriam a-
pud posteros consequeretur. Et hæc
quidem omnia à Regibus *Aegypti* quo
antè ante omnia *Aegypti* gesta fuisse
in quibus *Aegypti Hieroglyphis* ad
longam demonstravimus. Quod ve-
rò hæc omnia processerint à Regi-
bus *Aegypti*, *Nepothus Choni*, *Choni*,
Mysram & *Hermeti Chasano*, mon-
strat sepultura *Memphi*, ubi mem-
braudine victorie, quam contra *Be-
brianorum Regem Zoastrom* obtinuit
Nemus, notam historiam in Aulis
ingenti magnificentiæ cultuibus memo-
riæ suis insculpi curavit. Erat in
Babylonæ quoque ingens Palatium Ni-
us, tota cujus murus dicti *Nus* cum
horis, & *Sennasadu* cum tigride con-

certans simulachra, exterruitque
ab eo gestarum æternitatis incolpa
conspicibatur, quam & dictus *Rex*
Sennasadu pariter palatio à se contra-
dixit. Omnia igitur pyramidum,
obeliskorum, labyrinthorum structu-
ras, una cum totius hieroglyphicæ li-
teraturæ descriptione ante *Aegypti* or-
tum jam constituisse, curati paratiq;
hinc, varia auctoritatum feruntur
comprobata reperit lectus. Nihil
igitur primis illis post diluvium usque
ad *Aegypti* hoc circiter annis, ad magna
& ardua aggredienda superfluo vi-
detur, nisi vera fides, & divine reli-
gionis cultus, à quo non *Aegypti* *Choni*, à
DICO quippe masculita deservit, ita
quoque fenestram ad omnem superbi-
tionem aperiens, non *Aegypti* hinc
modo, sed universam terram *Liba-
noidibus*, sive falsam ridiculo-
rumque nominum multitudinem de
veritate replevit.

CAPUT VI.

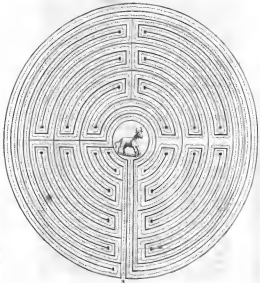
*De artificioso machinis in Labyrinthis ad eos qui ingressuri
erant terrore concutendus extructis.*

Cap. VI. **A**uctores præterea hæc vasa
junculis sicuti verticillatissima,
quibus ingredienti vehementer
terrore percellerantur, & *Aulus* qui-
dem de hisce Labyrinthis mœnibus
possibilitatem loquuntur, dicunt primò
certis in locis flamas hinc polinas, que
pavimentum dum pede ingredienti
percuterent, flammæ non ore & fructi-
bus horrendis, brachia quoque sol-
tis tam ardè ea stringerent, ut vel so-
lo amplexu exterruerent. *Aulus*
nomellas eo artificio constructas; ut
vel sola voce prolatâ per varios reflexio-
num circuitus inter fustos parietes
factos fore vox in immensam noctem
non vram, sed integri exercitus cla-
mantis usulam referret; unde ex-

terrestri explosores dum signa
vix consistant, majoribus impleri
erroribus timore exanimis cadunt;
partis quoque aperta nescio quem hor-
rendum sonum percipi, quo amentis,
& parvo quodam terrore percussis ab
ulteriori inquisitione desistere cog-
rentur; *Stoico* præterea, narrat *Typho*
colossam inmensæ granditatis hinc
ad capes abacum octo hora peregrinis
quidam sonus percipiebatur, quem i-
psè quoque se inchoasse sonum, in verò
aliquod technicæ casu, an magi-
co artificio, aut ingenti solertia con-
structum fuerit, aliquid hinc referret,
que orientis solis radiis percussa, ne-
scio quem harmonicum sonum edere

18.

Cap. VI. solent; in certis quoque Regum sepulchris Igræas flammis videtur perpetuo hinc procedens, quod quomodo fieri poterit 4. *non in Græcia Syntag. de hæcæis veterum Ægyptiorum dicimus. Multa similia passim citant*

authores in subterraneis Ægyptiorum Scitum. alios spectari paradosa sine & incredibilia, que omnia in 3. parte Delsæ Syntag. de mechanicis, et magis Ægyptiorum, multiplice rationum telamentis confirmata, congesta reperita.

C A P U T V I I.

De Labyrinthis in Creta, Lemno, alijsque Græciæ locis ad similitudinem illius Ægyptiaci constructis.

C. VII. **S**uperinde nostri Ægyptiaci Labyrinthi motu, vastitate & magnificentia ita miras excelsam diffusam sumo accendit, ut nec *Cæsar* nec *Romani* se continere poterint, quia in Ægyptum profecti eorum spectarent fabricas quas ab historiciæ veluti humanis operibus superiores accerierant; sicut inter cæteros Græciæ architectos, *Saxos*, quem alii cum *Dedelis* confundunt, qui *Plinius* refert, data operam Ægyptum se contulerunt, et juxta Ægyptiorum modum firma supra ædificata noscuntur quid moliturus in Græciâ, cæcitate cum Labyrinthæam structuram exactissimè explorasset, in tantorum operum contemplatione animo ingensque confusus, nequidem contentum patrem illius Labyrinthi quem in *Creta* & *Lemno* insula constructo medebatur, irritatus sit; uti in præcedentibus ex *Plinio* recensimus, & *Plinius* quoque apud *Natalis* Græcorum hoc passio sive historiam sive fabulam exponit, *Theophrastus*, inquit, *sen* *Pitricus* facientes ad hoc adhibere in Cretam cum illi adiret *voluit* et *non* *ex* *ist*, *que* *quærentis* *pro* *more* *Androgi* *ad* *Minos* *Regem* *Cretæ* *arbiter* *nomine* *intulisset*, *que* *de* *beat* *in* *Labyrinthum* *incluse* *in* *Minos* *curam* *traxerit*, *sub* *latente* *Minos* *curam* *corpus* *totum* *habuisse* *humanum*, *et* *quis* *hæc*, *hic* *erat* *in* *Labyrinthis* *hæc* *amplissimè* *et* *intricabilissimè* *variam* *phantasmam* *voluit*, *qui* *factus* *fuisset* *ad* *Ægyptiaci* *illius* *Labyrinthi* *formam* *ad*

Geometrias *extremis*. De *Andro* *vero* *Minos* *filii* & *Minos* *curam* *fabulam*, si quis exactius quæsitum velle desiderat, is ad *Natalis* *Græcorum* *ethicorum* *psychologos*, qui omnia quam diffusissimè descripserunt, nos de referendat que in eis occurrunt oblectantur ea consilia contentis confirmat. Hæc vero Labyrinthi plerique auctores exactum facere *Dedelis*, *Plinius* posteriori voce auctorem facit paulo ante citatum *Saxos* qui in *Creta* & *Lemno* constructum Labyrinthum data opera in Ægyptum profectus est, et ex admirabili labyrinthi motu structura similem constitueret, sive molis vastitatem, sive ingeni vim spectes, protinus imparem. Certe ex variis relatione dignis accepti, in *Creta* in spaciolo campo ejus exterrum vestigia spectari ad multa milia passuum. Unde peringeniosus *P. Christophorus* *Græcorum* *Societ.* nostræ excellentis mathematicus, *P. Clavi* in re mathematica olim socius & calculator, dum diametrum ejus 336 passuum fuisse, ejus capacitatem gyrorumque intricatus atque tempus in eis percurrendis insuperari, demonstrandi occasiones suscepit. Præsupponimus autem *Saxos* *Plinius* autem hæc Labyrinthi architectum in eo exarando non confusus & casualiter labore usum fuisse, sed sibi signorum rotundum seu omnium capacitissimam sibi fuisse, atque ingenio inventione primo miroram artebus va-

C. VII. **N**osque flexus & volutas cum firmata proportionem primo in promisso quadrato expressisse, quem & dictus Pater Grandægens meliori modo, quo fieri poterit & debuit, hic profertur ichnographis exhibendum censuit. Unde patet in ea quæ ambibus Cyclis, partem ex rectis transitibus ingressis ad contrariam fibricæ filo *Atolæ* ductus, 5. hauriam spatio ob intricabiles errores pertingere via potuisse ostendi, qua vero Labyrinthum sub quadrata forma statuant, illi adytum tam difficilem reddant, ut sine filo ducta facile exitum non reperiant. Vide figuram Labyrinthi Ægyptiaci medium sub quadrata figura positam, Cap. IV. Inferre si quis verò velit, eorum grandem gloriam & que passum esse oportuerit, dico, si quis omnes ambitus circulares & directos transitus in passu resolverit, inveniet in 400 & amplius passus, que 4 millia stadia & 100 passus efficiunt, si iam itaque 400 passum esse debebat, quod chædænam aut filicem conglomeratione gloriam tam grandem efficiebat, ut via ab homine ad iumento portari posset. Quomodo-que vnde in Ægyptiaco nostro Labyrinthi patet cum qui centro totius fibricæ circumdabant (quem & *Saturni* sive *Dædali* in *Cæcis* antice insuetas fieri) hoc Labyrinthi erat,

que Posthæc seu Nomos cum con-
tineat se septa ostendamus, omnia ve-
ro simul conatam unum Labyrinthum
conficiant, ita queque adeo intrici-
cabilibus anfractibus multiplex sola-
rent, perducant, aliorumque firmiter
gurgulionem invenisse implicabunt,
ut si filo *Atolæ* unum velent, de
quodam ad redeundam unde venerant
se evolvere per integram meridiam po-
tuerint; & ne cetera quodam homi-
nes sui iumenta chædænam seu filo-
nam gloriam portare sufficerent, quo
sine subdolo *Atolæ* ab intricabili-
bus anfractibus cuius nunquam spe-
rari poterat. Sed quævis quomodo sa-
cerdotes Labyrinthi profecto sine er-
rore labyrinthicæ traxerit venire poterit,
dico hoc huius dediti simili ichno-
graphica figura exhibita de lectione
vise fuisse atque in omnibus stans,
figura 4 mundi partium incisa mem-
ris aut quibuslibet aliis notis impressa
fuisse, atque hoc ichnographia modo-
lo, quo eandem, que via tenenda,
tam ad Nomorum centum ubi sepul-
chra Regum, tam ad contram totum
Labyrinthi, ubi Mausolea regem una
cum Thebanis eorum condita erant,
cognoscere. Sed hæc de labyrinthi
dicitur meminit ad lectorem curiosa-
rum dicta sufficiant.

CAPUT VIII.

Tropologia Ægyptiaca Labyrinthi.

C. VIII. **V**eritas sapienter per Labyri-
thum nil aliud videntur signi-
ficare voluisse, nisi perplexam
esse veritatem difficultatibus implen-
tam vitam hominum, cum ex alia u-
traque semper gravioris oriatur, à qui-
bus necesse est, nisi per singularem pro-
cedant & fortitudinem explicare possit,
verum ea non dantur in priva-
tam vitam, sed in ambiduosas hauri-

tam cadunt, que omnia mirificis dif-
ficultatibus & erroribus sine implenti,
verum que difficultas est voluptatem
quam difficultatem certatam, idcirco
Tropologia hoc horificia monstra accidit,
ut hauribus munditia, ut pericula
involantia sunt ut voluptatibus & ef-
frenato quodam libidine nostro peccatis,
tandem fortis gressu infelix sine
concluserit. Sed in hoc prolo emittit

post-

C VIII. ponderetur, quid aliud Labyrinthus exponat; nisi mundum in quo vita mortaliæ est, dolore suscipit, & amara iniquitate, quæ ipsi animæ ratiõ caræ sūt. Sicut autem ita possit fieri, quæ vitæ mortalitatis incircoscibilibus erroribus involvitur; quæcum primæ est inanis quibus ambulo, in Pœnæ præcis Philææm, in cornibus Iovis vindictæ sociis, quibus infelicissimi mortales in labyrinthis hæpimodi mentibus eugant de ratiõ inanis in trita inevitabiles, sine spe remedii, involuntar & implicatur, donec tandem Mithras devorandi, miserando sine cedant, & si ambrosia vitam peritiam expendamus, videmus hæc deducit verè in labyrinthis erroribus vitam miserabilem consistere, utique periculo tanto majori quo grandiori solo amittatur, dum enim regni regni pugnare, novos principatus exigere, superam mundi curam persequuntur; & quæ curæ, vigiliæ, sollicitudinibusque infidelium est; quæ ratiõis negligit & implicatur; quæ periculis sibi exponit, quo timore percellitur, ne incant in se Mithras tandem incant, unde spem inter & metum; perperam factuam, quanto plus in transitibus sibi excessibus provehatur, tanto majoribus erroribus involvitur & reperitur, sine ulla spe conceperit molem ad desideratam hanc pendendi, unde plerumque ratiõ ex adversis fortæ pæta demerit, invidit vitæ pœnâ pœnâ comitantes, idem ut quod I. h. s. contra. Hæc erroribus pœnâ amittit qui post tot fortum gustorum

specimena, ut devotus populus, post 22311. tot montes domus tandem inter el. fraxa libellus labyrinthus mortis. Inter, abstrahens von Pœnæ præci mente vitæ, in aperto lumine caritate peritii & solo veneno perpetuè incant incant finelire, adeo ut necesse sit perperam inter lass incant, nihil aliud agere, non sicut & ipse plurimo quodam modo caritate ignorat & terribilibus ardit conficere carere videtur. Acque hic quidem cum nulla evadendi spes affligat, quid aliud restat, nisi, ut Mithras ratiõis in cibum delibentur. Hæpimodi Labyrinthis & committunt erroribus, qui desideratam optantque Theos plus opo iniant, omnia Iovis & vindictæ socii dediti iuxta illud.

Aut facta sunt quæ non mortali regit

Pœnæ.

In quibus erroribus invidis, vindictæ, caritate perperam ratiõ perurbationes aquæ Mithras concant, sed enim quæ tandem à labyrinthis inficere erroribus liber & inanis factuendus est? nullus alius nisi quem forte Mithras dicitur, quem ego aliud esse dicitur, quæ hancem vestem, iustam, prudentem, nec non timore DEI percellam, rem humanam contemptorem, qui in solo DEO spem suam collocatum habet; Mithras ratiõ intentionis sicut in hac ammittit mortaliem vitæ mortis, liber & sine impedimento sicut evadere, DEO dicit, possit. Sed hæc de Labyrinthis dicitur sufficere.

De Græcorum superbis fabricis monumentisque, quæ ad imitationem Ægyptiorum nullo non tempore alibi in Græcia militæ sunt.

1. Templum Diane Ephesæ.

INter ceteras fabricas, quarum veteres scriptores mentionem fecerunt, occurrit 1. Templum Diane Ephesæ, inter septem mundi miracula adnumeratum, in quo à tota Asia ducentis & viginti annis laboratum fuisse Plinius narrat. In templi solo constructum fuit, ne terre motu concuteretur, & ne in fabrica & instabili terra molis fundamenta locaretur, architectus Cyprius ante calcatis ea subtraxerat carbonibus, deinde vellerebus lane. Templi longitudo dicitur fuisse 435 pedum, latitudo 120, columnarum in eo 117. à singulis Regibus fuit, ex quibus 36 erant eolæ, & quædam in eo Ithaciam, perthraciam, pellythorum magna fuerit rerum varietas, verumamen ad fabrilium architectonicæ elegantiam, ipse Hieronymus testis, non pertigisse. Quædam verò ex architectonice colligitur porticus, ejus structuram æri incalam passim obviam consistant.

2. Artemisium Carie Regine Memphitarum.

Artemisium Regina Carie Memphitis maritimo delincto sepulchrum erexit, inter orbis miracula annoveratum, cujus altitudo 15 cubitis in sublime ferebatur; argentea sex columnis circuebatur, pariter ab Aulæ, & Borea 63 pedes, uno ambra continebat pedes 411. Ipsum ab æra calcavit Scopas, à Borea Brix, à meridie Tostolus, ab occasu Leonas. Regina opere nondum absolutum fatis concessit. Arabes tamen non reciderunt, nisi eo consummatum. Ab hoc sepulchro omnia Re-

gum Imperatorumque monumenta tanquam preciosa Marfitea vocantur, in Plin. de quo Propertius l. 3.

*Nec Memphitis divæ furtiva sepulchri
Mæris ab ætæna conditus tunc.*

3. Colossus Rhodæ.

Cæro Lindus Lætyæ discipulus, architectus, que in Ægypto viderat, impenda statuarum prodigia, earum magnitudinem imitatus, constructi simulæ in Rhodo tanquam loco peroptato erigere, quem & Colossus solo appellandum censuit, Apollin dicitur. Fuit is alius 70 cubitis, id est 120 palmis, qui post quinquagesimum statuitur annum terre motu prostratus est, præter miraculo fuit, pauci pollicem ejus amplectebantur, majores erant digiti, quam pleræque statue; vasti specus de fræbis membris in eo habebat, spectabantur in eo magne molis saxa; ad portum Rhodæ erectis naves intra crura transferebantur admittent; Soldanus Ægypto occupata Rhodæ ex ære hujus statue non gentos camelos onerasse traditur; sumptus in eo facti, duodecim annorum tempore 300 talentis constitisse feruntur, ubi nota haud dubè errorem magnum crepisse, dum sicuti Plinius interpretes interpretantur quædam enim Colossus solo Plinio 70 cubitorum aliam fuisse tradit, Philostratus septuagintorum aliam fuisse cubitorum, & contra quem auctorem dicunt, ex ære hujus statue Soldanum Ægypto 300 camelos, Philostratus 30 dixit onerasse: hoc enim pacto res creditur fieri, cum alius altitudinem Colossi juxta Philostratum fuisse oportuisset

1100 palmorum, quae fere 7 millibus
 aequant, quod à nemine concedi-
 tur nisi ab imperio, ne dicam iboli-
 do homine: convenientius utque non

900, sed 90 camelos eo oneratos dice-
 mus, ut proinde emorem in marmore
 consagisse certam sit. Dicendum igitur,
 altitudinem 70 cubit. & 90 car-
 los

Cap. IX. los eo nec operatus fuisse. Vaci præterea Colossi à variis fuerunt erecti, de quibus vide *Plinius*, in *Agyptio* Labyrintho per demoustratum fuit, non unum Colossam, sed nec quod perihyla Labyrinthi columnas habebant, quæ omnes decorum suarum regumque fuerant immense altitudinis, & quod mirum dicto singula ex uno lapide Thebaico excelsa. Erat autem una later cetera *Hierobos* teste, cujus vel solus per longitudinem habebat septem cubitorum, id est 21 pedum; cuius proportionem humani corporis altitudo congruebat 147 pedum; quæ sunt omnes huiusmodi Colossorum moles quæ factæ fuerunt erigunt, longè superabat. Erant & in *Capitulis* *Lacedæ* ex *Aphodis* traditum 30 cubitorem, & constabat solentis 150. *Lysias* magnæ *Corin*, *Tæsus* aliam Colossam erexit 40 cubitorem; & ne *Norvus* præteream, auctam in erexit Colossam in monte *Palatino*, de quo mira narrat *Rom.* veram scriptores, quos conside. Sed qui *Agyptio* mirabilium operum magnitudine superavit inuicem terrarum, & valde patet quod normalia eorum monumenta

in hunc usque diem à 4000 annis de *Syllis* sunt, ceteris omnibus que à *Græcis* & *Romanis* excelsa fuerant, ne vestigio quidem relicto, delentia. Fuit & apud *Romam* thesaurum, quod *M. A. nobis* *Sorani* in sua *gêlirum* enumerat 360 columnis conspersam, cuius pars licet erit ex marmore; mediæ è vitro, (quod ego vel aliud fuisse crediderim quoniam ex speculati materia composuim) columnæ una 48 pedum; erant inter columnas signa ærea 300 numero, cuius capiat hominum 70 milia. Ita *Plinius*. Innumera hoc loco, de memorandis *Romanorum* monumentis adducere possem, verum cum ea passim tam apud *Plinius*, *Lysias* alioque occurrant, ea consilio taceo. Mirum tamen ex tam illustribus monumentis in hunc usque diem à 1700 annis nihil remansisse, ne vestigium quidem, unde licet affererent astitim, nullum eorum cum *Agyptio* comparari potuisse, cum plura eorum in hunc usque diem incorrupta, etiam mille & amplius annis ante *Romam* condita, periretatem experiantur.

CAPUT X.

Utium in hanc usque diem Nembrozæ Terris adhuc vestigia reperiantur.

Cap. X. **Q**uoties motum positam rerum humanarum inconstantiam, & inevitabilem temporis omnia confusio oblitisciam considero, toties in mentem venit, primævorum à seculo hominum transit, fallas & irritas in tot ac tantis, que vel ipsam humanam fidem longè superarent, monumentis erigendis, cura, & sollicitudo. Arbitrabatur illi, que considerant, æternitas possitum, totum mundum ad tam insidiosa cubiæ, turrium, fabricarumque miracula cum admiran-

tionem contempera consilium; sed erant, necdum ad humanarum rerum caducitatem affecti. Primi *Ægyptiorum* *Reges*, *Ninivæ*, *Nixæ*, *Semæ*, internum mirabilem patrandam cogitatione toti erant. Cognati eorum in *Agypto* ex eadem *Chaldæa* milia annis *Babylonicorum* in *Agypto* appellati, in erigendis obeliscis, pyramidibus, labyrinthis, modum æquabant. Hoc *Græci* & *Romani* fecerunt, quæ tam in circis, hippodromis, amphitheatris, theatris, apud obeliscos erigenda

Figura de 2. v. in planis rerum humanarum.

genda

Cap. X. chronology afferant, post *Saulonpa-*
lam, Daron & Cyren Perferam Chal-
deorumque Reges, huiusmodi fabricarum
prima devastatio fuisse, & Ba-
bylonem vastissimo curru occupasse,
& Naves construxisse, reliquaque mo-
numenta devastasse. De hoc itaque
natura dubium esse possit. Quare
itaque, non modernis temporibus
furnosorum suspendarumque fabri-
carum reliquæ adhuc superent. Vetus
enim sinit, qui suscepto in Babylone
curru, varia de huiusmodi fabricis ob-
servavit, evolvit; verum neminem
hæc in parte, qui major sinit & certu-
ssime, recordationeque evadente hæc
magis etiam adhibitis sumptibus ob-
servavit, nec reperisse memini, quam
*Illius & celeberrimum virum *Probus**
*de *Pallo*, quocum vis magna trita *Ro-**
mae necessitate intercessit, ita quoque
patet ab eo certum, parum ex e-
ius doctrina insertam à se constructo-
rum penoche, que hinc adducam, me
diè dicitur gloriæ. Conferat hæc qua-
*si omnibus Rev. P. *Philippus de S. Tru-**
*stano, Generalis Ordinis *Discalcedorum**
*Minister in suo *Itinere*, quod in*
**Israhel*, & hinc *Romanæ* pergit.
 Postquam enim de *Affria & Chaldeæ*
 sine, natura & proprietate, frequen-*
 tibique videram occurrencem acce-
 vis dicit: *Caput, inquit, Chaldeæ, seu*
 metropoli est *Bagad*, ex amaritudine
 horrota, quæ circumdatur, sic di-
 cta; atque eadem est, que nova *Ba-*
 bylonæ fabricata ex turri antiquæ, &
 fuit urbs, antequam à *Profo* delinere-
 tur, vastissima, si per horum atriisque
 fluminis *Euphratis & Tigri* extendit,
 hoste ab ea parte, qui *Euphratem* respici-
 cit, profus vastata, altera verò pars fa-
 perthes circumdatur, magnitudinem ob-
 ditur similem urbi *Bosoranæ*, propter
 palmarum vastitatem, hororumque
 multitudine amarissima, stellatica
 possente respondens à *Regibus Profo*,
 quæ turribus, quæ turri fortissima, ex

turribus castis constructis muris. Iti-
 nere postea atrox dicitur esse, et
 bene atque *Babylonæ* infra *Tigri* &
Euphratem, concervitatem videtur
 multitudine spectatur, que sine *Tigri*
 datus, & magnificentia verius *Ba-*
bylonæ locustissima videtur. Refere-
 tur autem *Abena Cheliani*, dicens
 nosse, locum perissem, locum hæ-
 camentum, 18 miliaribus à *Bagad*
 remotum, quem dicitur ab orientibus
 tenere riuus *Tigri* *Babel*, quod no-
 mine videbatur valde verisimile ob
 generem bituminis *Israhel* proveniat,
 us copiam, quo latius, ut sicut tex-
 tus memorat, in *Tigri* edificatore
 videtur, & videtur locum multarum
 decomparum altitudinem adhuc ha-
 bere. Hæc dicitur *Discalcedorum* *Ge-*
neralis. Plura hæc ex *Itinere* *Benja-*
min Filii, *Perferam* atque
 scripturibus *Abulæ & Geographi*
Nabonis adducere poteram, sed suffi-
 ciet omnium loco *Probus de Pallo*: cu-
 jus verba Italico idiomate hæc sinit.

Il giorno appresso, che trasi 23 di No-
 vembre parti da mezzogiorno per al abbi, mi-
 ra e poi manzi mezzo giorno arrivammo
 alle ruine di Babel, fatto alle quali pira-
 manto il padiglione per haver comodità
 di dormire, e restitossi à vedere ogni cosa
 bene, quanto fu possibile. Certo poi le
 ruine de tutte le parti, sicut erano, cano-
 nas dicitur, per tutto veder, et ubi, et in con-
 clusione quel che trasi, è questo. La mezza
 di una grande e pianissima campagna, vici-
 na circa à mezzo miglio, al fiume *Euphrate*,
 che da questa in quel luogo quasi per *Pa-*
 rone, si vedeva tutto largo sopra terre ant
 gran mole di fabrica rovinata, tutta d'un
 massiccio, è che fu per principio, come
 è un pare, è che le ruine l'habbiam co-
 gnuto, et habbiam come si vede à guisa di
 un monte, di che però non apparsi molto
 sopra. La sua forma è quadrata, à punto da
Tigri, è da paronade, et habbe questo suo
 le quattro facce alle quattro angoli del mon-
 do, ma si non si veggono, è non procede
 dalle

die hinc
 fuerit
 hinc
 hinc
 hinc

Probus de
 Pallo
 hinc
 hinc
 hinc

Probus de
 Pallo
 hinc
 hinc

Probus de
 Pallo

Cap. X. dalle rovine (che può esser facilmente) appartarsi hora alquanto più lungo de' T. connotati à detto guerra, che da Livonia à Potente. Il crocchio attorno, misurato alla grossa, è mille e cento trenta quattro passi. Altissima, sua, e forma di fabbrica, che confonde per il punto con la piramide, che chiama Strabone Sepoltura di Belo, e che deve esser quella, che nelle sacre lettere è detta la Torre di Nimbrotto, nella città di Babilonia, è Babel, come in suo luogo questo luogo si chiama.

È cosa da notare, che dal detto monte di reuare in poi, non si vede in quel luogo in par segno di altra cosa, che miglior esser si ha una città così grande, vedendosi solo in alcuni luoghi certi fondamenti in terra di mura rimaste, companto è sessanta passi dal monte lontani. Del resto il terreno intorno è tutto pianissimo, e per impossibile, esservi stato corpo di fabbrica notabile, non vedendosi in luogo alcuno reliquia sopra terra, fuor che il massiccio grande, il per sapiano quanto le fabbriche di Babilonia fossero riguardate. Ma in somma, il tempo lungo già, e questa gran cosa, bisogna anche considerare, che son circa à quattro mille anni, è poco meno, che quella città si fabbricata, che in tanto à me macatiglio, come si vede, quel che si vede, tanto più che Diodoro Sicolo, il quale è par antico, dice che al suo tempo era già caduta à pochissimo.

Il altrezza sopra terra del monte, che disse delle rovine, è detto più, è detto meno, ma forte sopra sarà più di ogni altra paltezza di Napoli. La figura è differente, come segliono hauer tutte le fabbriche rimaste: dove si alza, dove si abbassa, dove si infissa, dove piana, che si può salire, dove del segno di traverati per l'acqua delle pioggie che corre abbasso, e dentro ancora, di sopra dove riuocato, dove ristretto, in somma à guisa di un confuso monte.

Non si vede segno alcuno di scala per salire, né di porta per entrare, onde si conferma, che le scale erano ascende di fuori, e come pare, più di bala, furon le prime ad esser rimaste, in modo che non ne apparisce più

né restigio, né segno. Devesi andando per Sella III di sopra, si trovino alcune porte, ma tanto rimaste, che non si differano, che casti fossero, e di alcune si anche in dubbio, se fanno così fatte con la fabbrica, avere da poi da genti di compagnia per restituirsi, il che mi pare più verisimile.

La materia di che è composta tutta la fabbrica, è la più curiosa cosa, che in sia, e da me si con diligenza osservata, comparabile con parecchi in diversi luoghi. Son tutti mattoni molto grandi, e grossi di terra cruda, ficcati, come lo credo al sole, à guisa della Tappia di Spagna, e son uno tra non con buona calce, ma pur con terracca, e per più fortezza, tra i mattoni, e mattoni, mescolate con quella terra, che serve di calce, in forma come à solco creta e canarie passelli spezzate, avere paglie dure da farsi stuoie. A' luoghi à lungo poi, in sono mescolati in diversi parti, uniformemente dove più importa per sostegno, molti mattoni della medesima grandezza, ma cotti, e fedi, e murati con buona calce, e con beruone, però li crudi sono senza dubbio assai più. Di tutti questi mattoni, cotti, e crudi, c'è beruone attaccato, e di quelle canarie, che hanno in mezzo, la bella guisa di pigharac moca per mostrarsi in Italia à gli antiquari curiosi, che corre un par che sia una bella antichità, facendosi mentione dell'uso in questo paese di fabbricar con beruone in loco di calce, non solo da Giuliano abbeveratore di Torgo nelle fabbriche di Serracastello, ma della sacra scrittura medesima nella fabbrica à punto di questa stessa Torre e città edificata della quale la scrittura sacra il Nimbrotto, ed i profeti à Belo attribuiscono: onde non male al Belarmino nella sua Chronologia Rampara gli anni à detto, che in tali la prima volta in mano di un Padre Cosentino in Costantinopoli, credo che Belo e Nimbrotto, sia stato uno, e Strabone con Herodoto, e gli altri Ebrei, chiamati, come disse di sopra, Sepoltura di Belo questa stessa piramide, che degli scrittori fanno uno detta Torre di Babilonia, è di Nimbrotto: Fiebba guiso ancora di

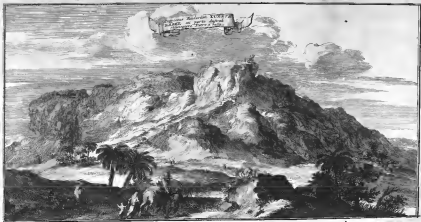
Cap. X. *De citate Babel del suo parere in profet.
104, e di proprio in fine il disegno di due
parti, che erano la più bella veduta, e con-
tingeva tutti quattro i fini suoi, con farsi
per quattro, con più disegno. Cioè sia quella
Babel antica, e la Torre di Babilonem,
non c'è dubbio facendo noi, poche altre che
al sito la dimostri, del qual ancora oggi più
è conservata per tale, e in archivi d'Eu-
ropa inferiscono Babel, come da Latini
fatta chiamata. Hec latine sic sonat:*

Polindic, die nimirum 23 Novem-
bris, profecti mane sole oriente, una
hora & amplius ante meridiam per-
venimus ad rudera Babilonis, prae-
cipue remota sita, et circumdote
praedioribus, & munitioribus ibi de-
noto omnino dispersis. Postea an-
disse eadem circum, in insulam
stercora, intervi, castra persepere, vidi,
sevisi, & tandem quae observari haec
fuit, in medio magna planities, ad di-
midium consistere distans ab aere Eu-
phratis, quae mediam interstitit in hoc
loco firmam ad Occidentem, haecque
extra grande molis fabrica destructa,
tota in unam massam confusa, sive ab
introitu facti, ut nihil videret, sive
lapsu ruderum eam redegerit in spe-
ciem, quorum tamen vis uliam appa-
ret vestigium. Figura est quadrata, in
apicem verpens instar turri sive py-
ramidis, quatuor haecis exacte spe-
ctantibus ad quatuor mundi plagas,
verum nisi fallor, vel nisi lapsus rudo-
rum situm mutaverit, (quod facile fieri
possit,) apparet haecis theopatorlon-
gior à Separatione versus Meridiem,
quam ab Oriente ad Occidentem.

Arbitrio est ferre mille, centum &
vulgata quatuor passuum. Dimensio-
ne, sive & ferri fabrica, quae in ap-
pice vixit speciem pyramidis pre-
bet, convenit cum ei, quam Servus vo-
cat Sepulchrum Sui, & quae ferre esse
dicitur quae in sacris litteris dicitur Turre
Ninivadae, in civitate Babiloniae sive
Babel, quae modo haecque locus iste
vocatur.

Operis praetium est notare, quod à Scythi-
dibus moxè ruderum in stercore, nec
villis quidem apparet vestigium re-
abjecti, quae ostendit in illo loco esse
vixit tam magnam civitatem, & quod
tantum invenimus in quibusdam locis
remota in terra fundamenta muro-
rum dispersa, quinqueque vel sex
vulgata passibus à monte distans. Ca-
terum vixit circumscire planissima
est, & impossibile videtur, ibi fuisse
modicam aliquam magnitudinem, cum
nullis eas supra terram interstitior
coliquit, nisi quod crassa sive molis sit
ingens, cum tamen sciamus quoniam spe-
ctanda fuerit fabrica Babilonica.
Verum corporis dimensionis facit &
destruit magis res. Considerandum
etiam est, quod circum quatuor nullas
annonas, vel praesidio minus effluere
à tempore, quo ista civitas fuit costru-
ta: mirumque rursus videtur, quae ra-
tione adhaec apparet quatuor appa-
rent, aliquid eo magis, quod Diodorus Si-
ciliensis, autor antiquus, jam olim suo tem-
pore dicitur universam mollem veda-
tam fuisse in minutias. Alivado mon-
na, quem diu ruderum, super reman-
hic major, ibi minor est, sed modica
alivado alivado superat quaque
alivado palatio Neapolitano. Figura
est distorta, cupressi fabrica est
corribus adfectis dicitur: hic dicit, ibi
humilis: hic aperta vel gibbosa, ibi
plana, ubi adscendi potest, ibi adve-
conventum aquae pluvia delibantis, &
in interioribus superius hic cava, ibi
convexa: uno verbo dicitur, similia est
mura confusa.

Nullam vestigium apparet scilicet
vel graduum ad ascendendum, nec
porta ad intrandum, unde credibile est
grande caecosum fuisse sicut, & tan-
quam puncta debilitata praesidio fuisse
collapsa, adeo ut nec videri nec vesti-
gium eorum aliquam superire. Inve-
nuntibus ut parte superius occurrunt
quodam caventur, sed adeo dicitur, ut
dicitur.

THE GREAT EASTERN
TRAVEL AND TOURS COMPANY
LIMITED
100, NASSAU ST. N.Y.C.

July 24

Cap XI *di Sultman, creduto siccome un
Santo de' Medoaniani, e per la sua
dura mente, che in una Meditata compagnia
passò il qual tempo il sepolto. La prima
cosa che facemmo, fu che scesi in terra, fu
di andare a dar una (franza era un di ve-
do e sopra il fiume un castello mediano,
dichiarata, e' abbandonata, come si cre-
do, per la guerra degli Arabi) a veder
le mura di una gran fabbrica, ce' ce' un
lago dentro terra, che gli Elaci di oggi
chiamano d'aceno, che fu il tempo, nel quale
Nabuchodonosor faceva abbever la sua
strada d'oro tanto avanzata nelle sacre
strutture, e quanto al lago potrebbe essere,
perche quella strada era il sacro fonte, che
si credeva in un campo, non della città, ma
della provincia di Babilonia, che fu
colà pariva loro sembrarsi, ma narrato è
un parabile strano, che infra laggiuoghi ve-
stiva un picciotto una cosa nera antica,
massimamente un effigie fabbrica di pietra.
Però Medoaniani, di quali, come è più
detto, si può credere, lo chiamano Asidin
Kefin, cioè altro di' Casari, fabbricato fa-
cendo loro in Tefisonte da i Re di Persia
dell'ultima fabbrica, che ess' ancora ad-
mirazione de' nostri Imperatori si conta,
che facevano Casari chiamarsi. E ma dico-
mo esser fabbrica singola, tanto nelle histo-
rie, quanto nelle Geografie Persiane, le
quali un giorno io ancora procurarò di bat-
tere, e d'arrivare. Da che si raccoglie au-
tostatamente, che quivi era la città di Te-
fisonte, nelle guerre de' nostri Imperatori
co' i Persiani, è co' i Partii, stesso monu-
mento. Et io ho aggiunto di più, che per con-
sequenza, in una parte Seleucia, per che
Strabone non chiamava, che Tefisonte
non era altro, che un fin di Seleucia,
fabbricato da i Re Partii, e per di non dare
accennando il quello città con la somma-
sa per Corri, non gli esser Scitace, che
si conducevano appresso, quando venivano a
passarsi il ritorno, per esser quel paese cal-
do, non la state la passavano in Hircania,
è in Bactriana, ma che per questa stessa ra-
sione della corte loro, Tefisonte ancora*

*non si poteva più in se conchi. Il che si ve-
de in
10, e per Seleucia Tefisonte non
si vedeva un non si vedeva lungo, il quale per
cioè molto bene degli Arabi era chiamato Me-
ditata, con le due parti, quasi di averla fa-
ceto una cosa sola, e così il punto anche An-
gathus, parlando di quel gran Costante, che
avanzato di separazione per una razza
vanta che passò, in sé portò il braccio me-
ditato, pare che avrebbe Seleucia, e Tefi-
sonte in una sola cosa confuso. Haec
littere sic verentur:*

Cum his signis inique navigio
vesti, plurquam hori uni ante men-
tem pervenerimus ad locum desina-
tam, qui dicitur Sultman, à Miltam-
medans tholdi credimus sanctus, pro-
perque sanctitatem appellamus man-
ditu, qui in sano quodam eorum cam-
pistris, propi hanc locum sepulchra est
Simal ac verò in termino descendimus,
ante artem recta intram (negligentia
parvum castellum recentioris fabricae
suum ad flumen, ab habitatoribus de-
sertum, ut credo, propter atrociam
stratum) visum radura magna fa-
brica sua ad distantiam unius circui-
ter miliaris à flumine, quod Judaei
hodieum khote dicunt fuisse olim
templum, in quo Nabuchodonosor pos-
sit adeoal statum suum aeream tam
simulam in sacris litteris & quod ad
locum attinet, id verum esse potest,
quia sicut vetus dicit hanc statum
fuisse erectam in campo, non civita-
tem, sed provinciam Babyloniacam, quae
potuit eo usque porrigi: nisi tamen
ritum videtur, usque in hodieum
diem tantum reliquam esse rei tam an-
tiquae, maxime cum non sit fabricata
ex perra. Quamobrem potius credo
Miltammodanis, cum doctioribus, qui
vestigia illud vocant *Amu Kysra*,
id est *Arum Casarum*, diciturque ex-
tractam in loco antiquae *Cosyphoe*-
nis à Regibus Persis postremis pro-
prietari, qui firmis quoque Caesares vo-
cabant ad invicem non nisi arum Im-
perii.

Cap. XI. Deinde Medus. *A*thenis in quadam *Ge-*
ographia Persica, quae inter eos magno
 in pretio est, & aperiante viro con-
 scripta dicitur, ut iacobus, veritas *Ce-*
lyphus, forte quis iam tam cum incre-
 ditum *Cyphobus*, *Solomon* penam em
 nomine omnium memoriam perdidit.
 Et quis ex his duabus civitatibus
 tam vicinis, ut unam corpus constitue-
 rent, *Solomon* an illius *Cyphobus*,
 quomodo etiam in *Spaniae Geographia*
 notatum est, ita eò abstror, cum si-
 tum fuisse ad austram & occidentem
 partem *Tyru*, & *Cyphobus* è regio-
 ne similes ad Orientem, ubi est *Athenis*
Kylos, quae Regibus *Parthorum*, ex illis
 parte venientibus, dubio procul com-
 modior erat. Haec omnia ego ipse suis
 in locis conspexi, & amonui ea quae
 iacobus de ea rescripta esse in bonis li-

bris *Atabarro* dicitur incolantur. hoc. Scit. III
 ditionum alius regiones, quaeque
 in consiliis amonones quassaque
 anthea à me observata, quas semper
 petes me habeo. Ceterum si corre-
 ctum cum omnibus aliis habebis no-
 tibus, spero me alia occasione es cla-
 rita exposuerim, quando ad manus
 habebis libros, quos hic non habeo,
 neque verò memoria librorum jam le-
 ditum hoc multum facit, & propter ea
 mihi nunc sufficere ea duntaxat referre
 que vidi. Pergit postea describendo
 magnam illud templum adhaec *Cy-*
phobus superbit, cui nihil successa
 temporum labefactum; & hodie
 vocatur à *Atabarro* *بورج الكسرى*
domus d' iohes, id est, prima curia
Parthorum, deinde & *Romanorum*.

L' *Athenis Kelys* abaque, come dicitur
 è *Mahorretana*, dicitur *I Athenis Soli-*

min *Pae*, come più alle grasse, per le si-
 curanze di una cosa all' altra, si chiamano

Cap. XI, *alvum de' naves*, è una fabbrica grande fatta tutto di marmo bianco, e brevis colici, con meraviglie profossione, e è rivolta con la facciata all' Oriente, e la sua facciata, che è la volta d' alto è belfo con molte fempereamenti di i medefimi marmo, e lungo da cento e quattordici passi de' suoi. *Exterius* come apparisce tre navi, all' usi delle Chiese naves, delle quali quella di mezzo sola resta in piedi, e è lunga sessante due passi de' suoi, e larga trenta sei, ma nascara alle pagge, in quel modo che si parca, per la disproporzione, e imperio del terreno ingrandito. *Demum* in mezzo non ha porta grande, come si usa, ma tutta in nave di mezzo, quanto è larga e alta, e aperta, di maniera che di fuori si vede tutto dentro fin' in cima, la qual cosa ha dato occasione à i paesani di chiamar questa fabbrica l' Arca, perchè con la sua gran volta, aperta davanti, rappresenta à punto la figura di un grande arca. *In facie* dentro nella parte di destra, in à una piccola porta in mezzo fatto per al arca, e è della banda vicino alla facciata di piedi, in fine due altre porte piccole, che entravano nelle altre due navi minori, le quali sono restate del tutto come anche i restanti parte della volta, e del muro dentro. *Idè* non accorre che in un affetto di descrittore, il mio potere lo disegna con disegno tutto in prospettiva, e nel quadro, che in fine, la tavola V. S. recitate affa del naturale; il est:

10 *Arca Regis* itaque, ut vocant hi-
11 *bernicienses*, vel *Arca Salomonis Piar*, ut
12 *vulgò* mille quidam nostrum appellant,
13 *propter* hanc etiam proportionem,
14 *est* ingens fabrica tota extructa ex la-
15 *teibus* coctis, & bene calcis, cum erul-
16 *lissimis* muris, sionificacio vergente ad
17 *Quarum*, quod à sabbigum usque ad
18 *fundamenta* multiplici ornata dicto-
19 *rum* laterum confpiciam, & certum
20 *ac* quaredecim passus meos longum
21 *est*. *Tres*, ut apparbat, in eo fuerunt
22 *naves*, quo nomine vocantur colli med-
23 *ix*, non sicut ac in templis nostris,
24 *quarum* media tantum superflua est, ac

longitudines duas passus meos longa est, 50/111
& ampla nigrae tues. Manifesta au-
tem forma curia, quantum mihi beuit
per oblectata & globositates rotularum
hanc lineam. In medio patris ante-
dices non est magna porta, qualis esse
soler, sed navis media, quare occupat
latitudinis & altitudinis sit, aperta est,
ita ut ab omnia omnia intrò perficiantur
aut usque ad sabbigum; unde incolæ
accepserunt rationem, ob quam hanc
fabricam vocaverint *Arca*, quia pec-
catorum magnam fornicaem amovet a-
periam, ipsam præbet magis a-
cia. In postica parte interiore est por-
ta parva in medio facta etiam arcua-
ta, & à latibus prope fundamentum
alæ duæ parvæ porte sunt, quæ in-
trahe in alias duas naves minores, quæ
sunt penitus collopsæ, prout etiam col-
lopsa est pars formice & mur postica.
Verum nolui operam impendere in illi
describenda, sed pictor meus cum de-
scripsit scenographice cum omni dili-
gentiâ, & in figura quadrona, quam
videtis hic naturaliter depictam. Per-
git Vallara.

Picco à questa fabbrica mostrano un
lungo piano di ruine, che dicono per gli
Hebrei, che fosse il lago de' i Leoni, è lun-
go da inserir le fiere, dove fu gitato Da-
vidic, e le bramate per ogni poco fondare,
e insomma, per le historie Poetiche sap-
piano certo esser quella la Città di Teli-
borne, che come si assa grande, e magni-
fica, non è maraviglia, che havesse molte
fabriche antiche, che oggi che sono total-
mente distrutte, e molto difficili à poter con-
spicere che cosa si fossero. *Aditano* poi
più in là à veder la Città di Salomon
Piar, che è fabrica di Moesi fatta di marmo
antico, con qualche pario, ma piccola, e
grande un pezzo per quelle campagne, al-
tra molto ruine, che restano sparse in
quà e là, di fabrica simile à quella di
Babel, di marmo erudo e calcareo. *Polemo*
ancora à recare della meraviglia della cit-
tà, che si vede esser stata molto grande, e si

Cap. XII. *conferunt citare a muro veduti come in
monticelli di terra, et mattoni, che con costu-
tione loro circondano un spazio molto
grande di quelle campagne, uno de quelle
bande del fiume, debb' esser tirato, che r-
ta la riva Orientale, quanto dall' altra, tal-
che al fiume resterà il passo, et unza alla
città, ovvero alle due città, facendo in di-
steto di sopra, si par all' hanc una corrente
per altra strada, come dicono alcuni po-
sseri, à i quali per esser ignoranti, si dà
poca fede.*

*È la città, comunque fosse, ch'era ca-
sa è, che si principale, e non ordinaria,
perche così dimostrano le sue rovine, e l' sito.
Sopra l' fiume, in trecenti anche miglia di
buona mattoni cotti, murati con bitume in
tore di calce, come si scrive, che fossero
quella della torre di Semiramide (quod
verum esse Diodori supra adhaesi ver-
ba confirmant) de' quali mattoni per co' l'
bitume attaccato, conforme al suo solito
se prese, e la parte loro dentro una finta-
le mulo ben servati con bombagia, cosa che
poi di quattro volte ha fatto veder diversi
de' questi paesi ignoranti, che non fanno
che cava siano le nostre curiosità. Veduto
che habbiamo fatto questo caso, ritornam-
mo in barca, e tirando i barcattoli contro
acqua con la corda, tornammo indietro ver-
so Bagdad, e quella sera alle quattro
fatto la medesima volta Kierd Haggi Car-
di, dove habbiamo alloggiato la sera pre-
cedente, id est:*

Proximè hanc fabricam monstrant
locum plenum roderum, quem dicunt
Judæi fuisse fossam leonum, vel lo-
cum ad detinendas feras, in quem de-
cedit fons David; ego verò id miramè
utilissime dico; & quia ex historis
Perlicis certò scimus eam fuisse civita-
tem Cispheorum, quæ cum fuerit val-
de magna & magnifica, non mirum
videri debet fuisse ita multa edificia
tragni momenti, quæ quidem sunt o-
mnino destructa, difficillimum est di-
scernere quid fuerint. De inde alteris
progreffi sumus ad videndam sinam

Soliman Pâr, quæ est fabrica Mæonem Siliam

ficta ex antiquis lænibus, cum qua-
dam pulchritudine, licet parva, & per-
ambulantes hos campos, pexter mal-
ta rudera, quæ invenimus passim di-
spersa, quorum fabrica non est diver-
sa à fabrica Babel, ex lænibus crotis
& parvis cænis, vidimus etiam modo
in mentem civitatis, unde animad-
vertere potuimus eam fuisse valde ma-
gnam, & disformiter adhaec moen' red-
acti tanquam in colliculis montibus,
& lateres, qui comitro amlem cir-
cundant septium maximam horum
camporum, tam ex hac parte armis,
ula cramus, quæ erat ripa orientalis,
quàm ex altera, ita ut amnis mediam
civitatem intersectaret, vel posita in-
ter ambo civitates, uti supra dixi, ni-
si forte tam alto nivis fluxerit, ut in-
colæ quidam dicunt, quibus turres ob-
eorundem ignorantium non minime
fidei tribuo.

Et manifestum est civitatem, qua-
libetque fuit olim, præcipuam & non
vulgarem fuisse, quia id demonstrant
ejus rudera & litæ. Jam amnem in-
venit etiam moen' ex bonis lateribus
coctis, cæmentatis bono liturrite lo-
co caleni, quales scribuntur fuisse in
muri Semiramidis (quod verum esse Dio-
dori supra adhaesi verba confirmant.) ex
quibus lateribus eum liturrite tamen
adhaerere, pro more moen', quosdam
accept, colque mecum portavi in ci-
tati optimè munitis gossippo, quapro-
pter sepe plerumq' horum rudera in-
colarum ridicant, ignorantes causam
nostræ curiositatis. Ut hæc omnia vi-
dimus, denovo ascendimus in navigium,
quo à navis ope cordæ adverso amne
prostrata, redierunt Bagdabon, & ex-
dem vespere pernoctabimus in eodem
pago Kierd Haggi Caridi, ubi nocte præ-
cedente sacrasius commorati. Pergit
Paleser civitatem, quam Bêllo vocant,
quæ hæc debet fuit una ex illis urba-
bus, quæ ad Euphratem littora Semer-

Cap. XI. motum edificasse supra obeliscum, non ipsam, sed posse nobiscum fiscalis ex rami veterum urbium extrosionem; ubi & mentionem facit sepulchri Ezechielis Prophetae, & summius Chobar. Sed addituras ejus verba.

Dico autem in Hella rursus 7 giorni si-
gnant per vederla bene, et in poche parole
dirò il V. S. che il fiume Hella sopra l'Eu-
frate, la metà di qua, e la metà di là, da una
parte all' altra, si passa per un punto di bar-
che, come quel di Bagdad, ma le barche,
quando in le lo vedete, non erano più de' ve-
cinti quattro, se bene in tempo di acqua grossa,
veng' bisognate più. Le case, son par ca-
me quelle di Bagdad, fabricate di buoni
mattoni rossi, ma bassissime, che non han-
no se non al primo piano al terreno, e tutte
hanno giardino con quantità d' alberi di va-
rie fructi, e sopra tutte palme in tanto ca-
po, e cui altre, che sopra un'quinto di gran
lunga, e ricoprendo, per due ovi, co' rami
tutte le case, quando si vede la città di
dentro, non pare di veder una città, ma
una filza filza di dattili, che certo in quel-
le passare, e sopra quel fiume, è cosa assai
baga à veder. E città benissimo grande,
del dentro in Casti la parola, ma compres-
samente forte sopra il fiume, casti assai bue-
no, et alcuni di bella fabrica, fatti con
architettura, ma troppo scuri.

Si restò un Sanguero, et il serape-
sto al Basio di Bagdad. Fra i gardeni
veng' sino alcuni galani con agrumi, e si-
mili valentini, come uno, che si ve' vede,
che l' di certe donne, se giunge di un Basio
morto. Fabriche notabili non ve' sono, ne
religiose di notabili, tanto che si può cre-
dere, che anche in tempi antichi tutto quel
paese intorno all' Eufrate, e tutto dentro à
Babilonia, fosse strettamente habitato e
fortemente può essere che Hella delle stes-
se rami di Babilonia in quel luogo nascos-
se. E me si accennò in Hella, mi per la
poca intelligenza, che in là in sui loro del-
la lingua di allora non l' usasi, all' loro be-
ne, e perciò non andò à vederla, e quando
dopo descritti parve, l' ho saputo meglio,

me l' dissonare affa di me essersi andato, e Sill. III.
non l' haver veduto, così, che tutto ad Hella
la veng' guardata, per altro non diversa, da
quello che in fra, si vede infra baggio la so-
spettura di Ezechiel Profeta, dove bene
spesso vengo molti Hebrei per diversione,
e si è posto sopra quel stesso fiume Cha-
bar, è Chobar, come dicono baggio gli
Arabi nominato dalla sacra scrittura nel-
le visioni di lui, il qual fiume nascendo nel-
la Mesopotamia da una grande fontana
fontana chiamata *uad* وادي Raa. Ci-
lin, e cresciuto per un lungo corso, final-
mente verso questo parti viene à metter nel
l' Eufrate. E se in vero questa cosa molto
degnà di vederli, tanto per Ezechiel, che
si si legg' Profeta, quanto perché nel Ma-
tirologia si dice, con l' autorità, come in
crudo di Sano Epifanio che l' ha scritto,
che Ezechiel fu sepolto nel sepolcro di
Sam e de Arphaxad, progenitori di A-
brahamo, che è una grande certezza, ma
in finem la mia dissona, e restaranga
che fossi, mi parò di questo gusto. Piuttosto
del resto che se ben ogni cosa, è venuto quanto
mi parve ne' miei scriverli la mattina di
27 di Novemb. al tardi portati Hella, e
le fero andò à dormire nel medesimo luogo
chiamato Hic-Sochin, dove detrona
pur' alloggato nell' andare. Hic hinc
sic locum.

Totum diem sequentem moraba-
mur in civitate Hella, ut eam probe
perspiceremus, breviterque tibi de-
can, cum sicut esse ad Euphratem,
median interfectionem, & ponte sca-
pharum parvum, in median portus
Bagdadensis, verum scaphon, quo sem-
per eis videbatur, non hinc videri cu-
merum viginti quatuor, aut hinc
alio longe pluribus opus sit. Edm si-
milis sunt Bagdadensibus, extra
ca' bonis lateribus venis, sed barri-
limis, utroque saltem equantibus
plurimum plarum telluris, comelque
admixtos habent homines cum plurimo
arboribus variorum fructuum, & im-
mense palmarum tantè copiam, adeoque

Cap. XI. procedunt, ut altitudine longi spe-
rent, & quodammodo cooperiant cum
vramis omnia veta. Quando civitas
vtpote adficitur, non prebet speci-
em civitatis, sed densissimam palmam,
vquod hinc in his planis campis, & jux-
ta hanc artem jucundissimam pre-
bet spectaculum. Civitas hinc unan-
que magna est, insertis muris parvo
castello, sed satis valido ad artem.
Edes omnino bonæ, & quædam pul-
cræ extruæ, secundum leges archite-
cturæ, sed tamen obscuræ.

Sedem ibi suam habet quidam Sin-
glicorum, atque subdita Basile Bap-
tistæ. Inter hos quidam gaudent
vpernis circa aridissimæ vrtutis ac aliis
vdelictis, quorum etiam vidi specta-
cum ad quamdam feminam, filiam alie-
nus Basile mortuæ. Edificia vltimæ
vmonendi mollis sunt, nec reliquæ an-
tiquitatæ, tamen credibile est, omn-
vmentem hanc regionem circa Bap-
tistam, atque vicinam Babyloniæ, sit-
se populatissimam, & facile fieri po-
tuit, ut Hæli in hoc loco ex ipsa rade-
vribus Babyloniæ ortum suam traxerit.
Ductum quoque vnti fuit in civitate
vHæli, quod ad iter dimidii diei ab
v eadem civitate, sed diversâ viâ ab eâ
vquam fuerant ingressus, hodieque
vproficiunt sepulchrum Bap-
v tistæ; sed quæ tunc notidem satis
vpernis etiam legæ Arabes, utaq; id
v non satis intellexi, & propterea non lei-
v cò ad id videndam, demè verò post-
vquam obieram, melius intellexi re-
vvalde me peritisse, quod non eò in-
v tuit & sepulchrum dictum videram.
vQuæ frequenter vident plurimæ Judæi
v devotionis causâ, sumæque est ad ni-
vpanejusdem Sacerdotis Chæbar, seu Chæ-
vbar, ut vocant Arabes hodie, quod
v nominatur à Sacra Scriptura in vris.
vribus hujus Prophete: qui annis ori-
vatur in Mesopotamia ex grandi & firmo-
vso foveo appellato رأس الدجى Ras-el-
v dji, & postea longo tractu surgit,

tandemque circa hæc loca exstruitur ^{Sec III.}
in Bap-
tistam. Hoc profectò omnino
valli dignum fuerit, tam propter Bap-
tistam, qui fuit verus Propheta, quam
vquia in Martyrologio dicitur, ex auto-
vritate, ut credo, S. Epiphani, qui id
vscriptis, quod Bap-
tistam fuisse sepul-
v in sepulchro Sui & Stephanus, pro-
vgenitarum Arabum: quæ sanè est in-
v digna antiquitas. Verùm vntis, seu
v informationem meam, seu religionem,
v me privavit isto spectu. Postquam
v omnia reliqua videram & non videram,
v que digna vîs fuerant, mane die 23
v Novembri, sed aliquot feris profectò
v fuis sum Hæli & vespere prope ductum
v vi in eandem locum appellatum Bap-
v tistam, ubi etiam diverrimus cum
v illiciteram.

Atque hæc sunt quæ de prisca Ba-
vbylonie fabrica dicenda existimavi, ce-
v tæ sanè inde concludere possim, cur-
v ta & non innumerabili hominum mul-
v tudine fuisse inhabitatam tam terram
v Sennar, tum Mesopotamiam, tum uni-
v versam illam terram ad Sinem usque
v Persiam, ubi Bap-
tistam magna aque-
v rum mole in id sals evolvit, ut vix pas-
v sum progredire, ubi non restant ve-
v nularum temporum, urbanæque ve-
v stigia. Totam itaque Bap-
v tistam, Tigris-
v que hinc, exalium fuit vrbibus,
v oppidis, turribus, vicis, ita ut vel u-
v niversa Babyloniæ regio usque ad Sinem
v Persiam versus Austrum, & versus Bo-
v riam in Mesopotamiam se extendens u-
v nica non immerito civitas dici pote-
v rit. Quod vel ex ore illius Pater i. Pater
v curiosissimi exploratoris omnium me
v audisse memini: sic enim dicit: El bar
v ven, che è fabricata Bagdad, non na-
v tate ille vire vire de la martina boni,
v velle dalle Babilonia velle, e dalle al-
v tre fabricate, che vrene all' hore in questi
v posti, vel quæ, benchè non si vrbes ve-
v stige alcune restate in posti di meraviglia,
v se non quelle poche, che appresso vruca-
v tarè, tuttora fute vrene in quel si vrbes
v lingo

Cap. XL. Inquit, *che si cava, per molte giornate, intorno, si trova per tutto questo l'v. uolo di mazzoni buoni & di meraviglie antiche, donde e nata una fibula, che si trova oggi sola fra Noè che questa paese fosse tanto habitata, che era voluta esser voluta in Bagdad un galle, fu ritrovato in Babilonia. Citta sopra l'uomo nel Seno Persico, lontana di Bagdad à 12 giornate, fu dove dove che si è andato sedendo sempre di sotto et sotto. Questa con tanta quantità di reuerse fatto avere in tutte le parti della provincia di Babilonia, tanto di qua, e di là, quanto in uerage à i due fiumi, come anche in piccola terra o conuale sono del' Eufrate, che appresso à Bagdad viene à unirsi nel Tigre, ad est:*

Verum quidem est, Bagdadum fuisse extructam, ut & alias terras vicinas ex lateribus locis de veribus Babilonia veteris, & ex alia fibula, que tunc erant in illis regionibus, in quibus, ut ut non appareret ulla vestigia romanorum reliqua, nisi pauca illa, de qua

bus postea agam, adaldermas à 120000. An. 12, ubiqueque foram, usque ad montem d'arum tunc era cunctis, ubi ueniret ubique integras copias locum bonorum, & murem antiquorum, unde nata est fibula, que hodie inter manus narrant, quod tempore illa tam frequens fuerit habentibus, ut aliis quando amissas gallus in Bagdad deo te pum l'arum mare Sudo P'ofici, sub à Bagdad ad ea d'arum tunc: eoque dicent eam progressam semper fibula deo de resto in restum. Hec contraria queritas eadem sub terra in omnibus regionibus provincie Babilonia, & ultra, & circa, & in medio d'arum l'arum flavicem, ut & parvus rivulus seu alveus derivatus ex Euphrate, qui prope Bagdad se evolvit in Tigrem. Sed huc jam premissis, jam ordine florum Noè g'ula postsequatur.

CAPUT XII.

Genealogia Noè, Japheth, Cham, Sem, sive unque.

De arm Phaleg, & diversitate linguarum & gentium.

CXLII. *Quorum nonnulla rationes demonstrant quidem divisionem linguarum accidisse multo post nativitatem Phaleg (quod & nos credimus) verum non alio consequente eam tunc post diluvium neocumeliano quidam angelano contigisse, ut putant Hebraei, qui armis, secundam ipsas, sunt postremis vite Phaleg. Nam si verum est, quod asserunt Hebraei in suo Chronico libro, & B. Hieronymus in Osa cap. 2 & 5. Augustinus lib. XVI. de Civitate Dei cap. 17. quos sequuntur omnes penè alii doctores ecclesiastici, numerum Nuborum fuisse illam, quem gentiliem appellavit Babel, eandemque regnal-*

is armis sexaginta quinque post conditam Babiloniam & ei succedisse Noë, in cuius regni anno 43, natus est Abraham. Procul dubio si predictis annis 340 à diluvio, ad linguarum diversitatem elapsis, addiderit armis 67 regni Babel, & 43 Noë, necessarium erit ponere, Abrahamum esse natum anno post diluvium 448, quod manifestè adversatur Scripturae Sacrae, ex qua Genes. cap. XII. vers. 25. usque ad 29, ubi describitur genealogia Sem filii Noë, à diluvio ad ortum Abrahamae iuxta comparari in hac adjecta tabella expressam, colligatur tametsi modo anni 383. Si vero loquamur eam, qui putatur Abrahami natum

CXLII
Quorum
nonnulla
rationes
demonstrant

Abraham
in cuius
regni anno
43 natus
est

C XII. tantum esse anno vixit patris sui 60, & generationem *Canaan* tantum computandam censent, invenit à diluvio ad ortum *Abrahe* longè minoram summam, minimum annos duratur 193. Ab hoc hinc firmitè absurdum ex præter opinionem consequi necesse est. Nam si ponatur divisioem linguarum (quæ procul dubio facta est, quando *Babel* edificabatur) contigisse in ipso anno *Phalg*, qui ut colligitur loco *Genes.* proxime adducto, novus est anno post diluivum (præterea generatione *Canaan*) 108. quod pariter ex superscripturæ ortum est, Scripturæ Sacræ planam adhibet. Quocirca probum nullo modo possimus, id quod magis firmè videtur, ut alioquin in expendenda temporum præterita accuratissimum ratione accuratissimum lib. *in Genes.* XV. vers. 148, afferere non debuit, dicens, nullam afferri posse rationem, quæ necessarè concludat, vel etiam probabiliter demonstret divisionem linguarum non potuisse fieri, quando natus est *Phalg*, qui in re factus, ut sit, memoriæ lapsa, videtur sibi non curare, quandoquidem ipse pluribus in locis & præterim lib. XV. *in Genes.* vers. 61. 67. & 148. & lib. XVI. vers. 126. approbat, recipitque communitatem, quam civitates, horum temporum historiam, afferentem *Ninivæ* tandem esse cum eo, quam gentiles *Babylon* dixerant, & eandem à divisione linguarum regnasse 63 annis in *Babylon*, quæ fuit initium regni sui, ut dicitur *Genes.* cap. X. vers. 10. Et *Abrabam* natum esse anno 43 regni *Nin*, qui immediatè successorem dedit *Ninivæ*. Ex quibus profectò (posità divisione linguarum in anno primo vixit *Phalg*) sequeretur ipsum *Abrabam* natum esse 108 vixit ipse *Phalg*, quod equum falsum sit, dignoscitur potest ex *Genes.* cap. XI. vers. 18. ut quæ ad 130 ubi ab ortu *Phalg* ad ortum *Tiberis* Paris *Abrahe*, videtur col-

ligenter amplius quam eorum viginti. *Señal*.
 u, siquidem ipse *Tiberis* natus est anno vixit *Phalg* 122, ut patet ex *Tabula Chronologica*. Quis igitur non videt, contra afferentis divisionem linguarum incidisse in ortum *Phalg*, postè afferam argumentum valdè firmum, atque certum, quæ hac posita sententia, necesse est probabiliorum ac magis receptam harum temporum chronologiam, à probatissimis auctoribus editam, funditus mutare, & nullatenus posse cum sacro verum conciliari? Itaque relicta hæc dubios opinionibus, dicitur, quòd si vera est, ut credimus, sapientia nobis relicta, & communitati doctorum consenti firmata horum temporum historia de *Ninivæ*, quod fuerit idem cum *Babylon*, quemadmodum nos quoque infra comprobabimus, & quod regnavit annis 63. & de *Abraham*, quod natus sit anno 43 *Nin*, qui immediatè post predictam *Ninivæ* regnasse dicitur, necessarium est fieri, si id, quod ab exordio hujus operis proposuimus: videlicet divisionem linguarum anno post diluivum 173 contigisse, qui annus in nostris tabulis cum anno vixit *Phalg* 144 consistit. Et hac posita opinione, *Tiberis* vestit, multis que ex aliis dubios sequi dicebamus, devitarunt absurda, & horum temporum historia ab eductis, atque item ab ecclesiasticis scriptoribus tradita, ac probata optimè cum sacris annalibus congruere deprehenduntur, in quibuslibet in præteritis præcipue tabula breviter, facilisque potuit experiri.

Sit ergo positum divisionem linguarum & populorum factam sub medietate vixit *Phalg*, id est 144 anno ipsius, diluivum autem 173, multis rationibus, quas passim hinc inde inferas reperies, confirmavimus, quibus positus de re ipsa dicendum est. Cum autem de constructione civitatis & *Tiberis*, quæ proxima causa fuit divisionis linguarum, in primo anno *Tiberis* dicendum

Phalg
 anno de
 Phalg
 144
 173
 144

Anno

TABULA CHRONOGRAPHICA à dilatio usque ad tempora Africae.	Ab anno condito	Year Nat.	A. de luna	Regni Mam. duob; & tu nat.	Regni Zim.	Monar- chia Afr. num.	Regni de- scriptio Capit. Africae.	Regnum num. in Africa.
Nu rimum habens institutus est an. Post annos 28	2586 48	614 28	29 28					
Aphrodogenis Cassa inchi an. Post annos 30	2694 30	628 30	38 30					
Cassa generi Silembi an. Post annos 30	2724 30	658 30	68 30					
Sil. generi Silembi an. Post annos 1	2724 1	658 1	68 1					
Nu dicitur generis Zimbas an. Post annos 34	2758 34	700 34	100 34					
Aster generi Silebi inchi an. Post annos 30	2788 30	730 30	130 30					
Silebi generi Silembi an. Post annos 113	2801 113	743 113	143 113					
Fatis est Inguentis, generis Silebi, an.	2814	871	171					
Regni Numbi, quæ Silebi in Silebi, an. Post annos 24	2838 24	895 24	195 24					
Nu dicitur in Silebi Zimbas in Silebi, an. Post annos 40	2878 40	935 40	235 40					
Aphrodogenis Numbi, quæ Silebi, mortui hinc in fine an.	2906	140	140	66				
Mu regni in Silebi inchi an. Post annos 9	2915 9	241 9	241 9		2			
Nu mortui Silebi inchi, an. Post annos 10	2925 10	251 10	251 10		10			
Nu Mortuus in Silebi Africae, an.	2916		250		10	1		
Mu regni Silebi inchi an.	2926		260		20	11		
Mu regni Numbi Thire post Silebi an. Post annos 12	2938 12		271 12		31	12		
Mu regni Numbi inchi an. Post annos 9	2947 9		280 9		43	26		
Nu Africae Rex mortui Silebi inchi an.	2948		280		22	23		
Seneca regni in Africa, & Seneca inchi in Chaldis inchi an. Post annos 41	2989 41		321 41			24	1	
Seneca Africae Regni Seneca.	2990		326			21	4 ^h	
Regni Seneca in Africa inchi an.	2990		331			26		1
Togari in Seneca inchi an. Post annos 13	3003 13		344 13			27		2
Chaldis inchi inchi Seneca.	3016		357			23		13
Chaldis inchi inchi Seneca. Post annos 3	3019 3		360 3			20		14
						3		3

C. XII. *Quam fuerit, testis ut ex confusione ipsi & hominum dispersioe in universas terras, quae est eisdem confusions effectus, dicemus.*

Joh. Anton. de Sola
de linguarum origine
cap. 1. pag. 104.
 Et primum quoniam justa sunt haec poena archaedis illius inflicta, & quoniam confusions divinae bonitas ac sapientiae. Quae enim à parente poena sine voce expectari possit in liberos minus dicitis suis audientes, quam sine caedibus, sine mutilatione & plagis, sine iracunda dispersione laboriosi operis, atque idcirco sine objurgatione & querela adhibere ad obtemperandum, novaeque colonias deducendas, quae colonias essent, si volentes abissent; aut verum certis ac deprecationibus, si invit. Quod si haec eorum culpa vanitas fuit, non enim sine probabilitate narant, qui hanc substructionem insulam à culpa purpare mechanant, ut videtur est apud *T. Grotium*. Sciebant enim jam peccatum sibi à communi parente. Non divinitus imperatum, ut in destinata sibi provincia proficere vellent. Itaque in mora erant, & in culpa, quae ex divinitus illa civitatis & turris DEO non grata multitudine crescebat. Si ergo haec culpa vanitas fuit, nonne sapienter opus vanitatis & inopis solidae glorie, propter DEI voluntatem susceperam, infirmitate sua, DEO non subsistente conturbatae. Si superbia mentis clarior nonne confusione expanda fuit, ne superbia unquam gloriosi sibi jactare possent opus, quod imperfectum irritum, insensuque reliquissent. *Quoniam dominatio imperante in lingua est*, inquit *Augustinus, de doctrina christi superbia, ut non intelligerent verbum hominum, quae voluit intelligere, ut obediret DEO jubenti*. Si autem DEI haec artem creperat adversus DEUM, nonne *conversandi erant omnino, nonne ex ipso erit regnum, & impera curantur. curantur, postea linguam non diffusi sunt colligenda*? Unde *Claudianus Marcellus* videtur:

Ut quod peccatum convulsis crepare Sest. III. MENIU

Confusa dixerunt velut deserta lingua.

Vide Poysson. Apud de Font. gratiam. 1704.
 Sed age, quae fuit ista linguarum confusio? quomodo facta? quomodo multiplicata? Nam *Philo* in libro de confusione linguarum, dum histosiam suo more in tropologiam constare videtur, regis confusionem illam contigisse linguarum, sed divisionem. Nam *Filios*, quae jam erat, in sua puritate & integritate perstitit, alia quae tum primum natae sunt, confusa non fuerunt, ut: quam essent. An in lingua confusio non fuit, sed in hominibus propter pertinaciam evocentiam linguarum voluntatem, ut *Petrus* placet? An confusio linguarum sine permixtio illomanum fuit, dum in eodem opere diversarum familiarum homines versarentur, & mensuras operum lingua, ut nos sermo vel dialogus efficeretur, in quo *Hebraei, Graeci, Latini, Germanici, Polonesi* vocabula mixta, confusaque reperirentur, quorum nonnulla singulis intelligerent, nemo universi? *Scipio* fuit, ut nemo intelligeret *verba praesentis sui*, id est, aliter alterum intelligere non posset, ut *Lycus* quoque videtur. An non etiam divisio linguarum recte dicitur, quandoquidem pro ratione diversarum linguarum à se invicem divisi sunt homines, qui linguam uterentur?

Quomodo facta sit, explicat *T. Grotius* cap. II. *Genes.* ex quo *Petrus*. Dico bene viderendum primum divinitus in omnibus familiis obnoxiarum novae linguae, id est, *Hebraicae* praecipuum in *Hebr.* & *Phily*, in quibus illa inviolata permansit, tum insertum in familiis quoque novam linguam omnibus familiis, pro ut olim infusa fuerat *Abino*, & consoci ejus, adeo ut illam non minus haberet in promptu, quam si eam cum matris facta dedicisset. *Matris* vero

C. XII porò Angulorum id factum fuisse scribit Orygen, eorum Salacet, qui illorum populorum rectores fuerat erant, ad quos illa DEI dicitur oratio: *Proter adfandemus & confundemus ibi linguam eorum.* Non tamen sic, imò, delectare & confundere, ut profana intelligatur angelis operatio, tanquam præcipuas operans, ut obstruunt Cyrillus. S. quoque *Egyptios* hanc linguarum multiplicationem divinis inspirationibus fieri veritateque attribuit. Nec sine humani industria fieri potuisse, quodlibet integrum idioma, cui sit citius, quæ de aliis lingua supra curio *Abdyss* dicitur, facile intelligi potest. Sed audi Claud. Mariam hanc rem eleganter carmine concinnatam.

Dicit & interea pari, multaque loca-
nt

Atentibus attentis subytille abditis pri-
ma

Intret, & ignote subit imperfilla lin-
gua,

Inscriptis operis, studio cessante, ma-
gistra

Constanti fuerat, sed decem nunc reuertit
Non inchoit, quod si qua tenet, man-
abit, aut repta feruntur formam ca-
bita.

Sic decem præta suscipiam mente labo-
rum

Distant frustrata manu, jam non pro-
mpsum,

Nunc patrem sequitur, quem quisque in-
tellegit, addit

Agglomeratque subit, facinorose adpangi-
re curat.

Dumque perit dirisæ hujus cogitatio gen-
it

Genus hujus facit, sperguntur classibus
equis,

Dudatque perire vixit sub solere ter-
rar:

Ita Marcus Poeta, in casu carmine illud non satis probabile, ignote linguæ imperfectionem labuisse, perfectionem quæpe insillam ab eo, quæ perfectâ

fieri operta, excubitas est, neque enim Sestim eam humana industria partem comparavit. Nec enim itam, quod ait, *Genus hujus facit, & quod eodem redit;* Nunc præcipuas, non patrem sequitur. Commens enim inventa est lingua secundam familiam à Davido fuisse distributas, non ex lingua familiar. Ideo docet Moyses cum agit de filiis *Israhel. Ab his, inquit, dirisæ sunt asule gentes in regnibus suis, utique per secundam linguam suam & familia suam in nationibus suis, quasi dicit, non solum secundam linguas, sed etiam secundam familiam. Ita enim de filiis *Cham ait. Hi sunt filii Cham in regibus suis & linguæ, & gentibus suis, utique & gentibus suis.* Eodem denique modo filios seu secundam cogitationes & linguas, & non tantum secundam linguas distribuit. Quod si nemo patrem loqueretur, quomodo posset ista familia coalescere: quomodo facile est explicare Postum: *Nunc patrem sequitur, quomodo scilicet patrem, sed quæterus e publicam linguæ societate comparatam.* Quod potest dictum est, *Confundemus ibi linguam eorum, ut non audiat unusquisque vocem præter sui: obstruendum esset de singulis interpretari, quasi quisque linguam hujusmodi loqueretur, quam nemo omnium præter ipsam intelligeret. Id enim effect non e præcipuas duas linguas, sed quinqueque nulla linguarum introducere, idque valisset non ad multiplicandos hominum cordes, & civitates, sed ad omnes à se invicem distrahendos. Mira ergo *Magis est, factum esse, ut unusquisque non intelligat omnes, ut ante soleret, sed est alios intelligat, puta qui sunt ejusdem familie; alios non intelligat, qui fuerint diversæ. Per similes ergo distincte sunt linguæ, ut inter eos mutaretur societas esset quæ linguæ communicatio servata esset.***

Sequitur ut aliquid de multis linguarum dicitur. Quæm scilicet re-
quant

C. XII quam prodit, sed cum D. *Augustinus*, & *Epphanus*, alique SS. Patres ex numero familiarum *Noë à Moysi* commemorarum colligunt. Sic autem dicit *Augustinus*: *Ex familia Japheth, quatuordecim. Ex progenie Cham, unus et triginta. Ex stirpe Sem, viginti septem. In summa quatuor, inquit, omnes progenies de tribu filii Noë sunt septuaginta tres, vel parvi, quod postea demonstrabitur, septuaginta duas gentes tunc fuisse colligitur, non homines. Quod se demonstrarum promittit, exquirat cap. xi. sequenti, ubi, una totam fuisse linguam Heberis et Phaleg, hoc ostenditur qui gentium et linguarum principes una fuerunt, propter tempus infans eboris notatione. Quae in verba qui verba dicitur est. Priore autem illo loco subdit. *Propter ergo multorum filii una sunt commemorati, quia gentibus aliis nascendo accesserunt, qui ante gentes facere non poterant. Nam qui ante de causa, cum filii Japheth alio numerantur, ex duobus enim tantum filii non commemorantur? Et cum filii Cham quatuor numerantur, ex tribus tantum qui nati sunt, absumuntur. Et cum filii Sem numerantur sex, duorum tantum posteritas abicitur, utriusque ceteri sunt filii remanuerunt? Absit hoc credere, sed gentes propter quae commemorari debent esse, non utique fuerunt, quae fuerit asseruntur, alii gentibus adhibentur. Ita D. *Augustinus*.**

Eandem numerum agnoscit *Eusebius lib. I. Chronol. Graece*, ubi enumeratis omnibus provinciis florum *Noë, dicit, inquit, ille (Noë) 162 gentibusque suis. Et Epphanus, Ego ibi, inquit, Turrim et Babyloniem edificavit. Sed dicitur in numero de insula illa multorum dissipatione, alioque dissipatione aliorum linguarum, septuaginta duas ex una fuisse, pro hominum numero, qui illa tempore expertus est, unde et *Moseus à bene dicitur conceptus**

Certe potes non fuisse tunc nisi duo et septuaginta viros, sed sex numerosarum familiarum principes, quos pro-

lo ante *Augustinus* & *epiphanius*; *Sess. III* appellat.

Idemque reperit *Joseph. xi*, ubi de genere *Cham* ponit duces 31, de stirpe *Sem* quindecim, de *Japheth* viginti quinque, ubi totus numerus idem est, partiales non idem. Nec item vultimae utrum linguam, materiam de qua situm fuisse, ex qua corrupta septuaginta duae nascerentur. Nam *Hebraeos*, ut diximus, imago manit, aliter nove tunc fuit; sed perinde est, ac si dicunt, pro una nata esse septuaginta duas. Vide etiam *Oron. Alexandron* Graeco-latini, quod cum *Epiphanius* sentit.

Adlam & Proferum Aquinonem, Properum Aquinonem qui etiam eleganter eadem horum confusionis & multiplicationis linguarum dixit. Jam veri, inquit, procurrere de humana propagatione arguente, cum ipsi mortalium commemoratis de suis multiplicationibus superbiat, et stantem electionis suae altitudinem caelo caperet vultum immoventem constructum instrere, quoniam veritatis ad celebrandum hanc insulam fuit datus confire sustineat! quae omnia illorum populorum linguas, nec filii utrumque significatibus consentanea, septuaginta, et duorum linguarum varietate confudit, ut et inter diffusus voces operantem perennis concubio, infans vultum mactibus silenter, et habitando ubi terrarum incelsa male congregatior opportuna fuerit dispersio. Denique in eandem numerum plerique ante scripti constitunt. Vide *Porcium*, qui in hanc sententiam etiam *Eberonem, Arabum, & Sogdorum* esse, quibus *Bele de sex erat, Maribus Setae*, alique alibi posuit, praesentem *Oronem Alexandronem*, qui eas omnes enumerat.

Ceterum contra hanc numerum debet movere *Porcium* partem ex dispari personarum numero, qui in gratia, hincque codicibus reperitur. *Grac* enim *Latus* tribus personis, sive familiaris excedunt, & addendo *Casum*, etiam

significat
et sic de
sua parte
conspicitur

C XII. etiam quatuor. Partim quia non videntur plures Patres scorum a filijs numerandi, quasi diversis ab eis linguis habuerint, quoniam patres non poterunt habere familias, nisi per filios. Quod si patres scorum à filijs numerentur, quasi linguis suis scorum ac familias habuerint, predicto numero addendi erunt *Sen, Oson & Japheth*, imò de ipis *Nos*, & sic numerus linguarum ad sex & septuaginta excreset. Partim denique quia aliquorum filiorum *Sen, Oson & Japheth* nulli filii sine posteris occurrunt. In progenie *Japheth* quinque; in *Oson* duo; in *Sen* quatuor occurrunt, de quibus nihil certi dici possit, utriusque singuli generis, an nullam, ac plures produxerint, & eorum gentibus linguis distinctis. Et sic numerus hic multum semper variabitur, & incertus reddetur.

Nihilominus septuaginta duarum linguarum numerus retinendus videtur, qui non leve habet in *Atys* narratione fundamentum, cum in singulis familiis etiam filiorum *Nos*, semper linguae cum familiis distincte reperiantur, familias autem non male usque, recentioresque Doctores septuaginta duas agnoverint, & haec objectiones facile solvi posse videntur. Dicimus enim diversim quidem reperiri numerum in hebraicis, graecisque libris; sed eorum qui adduntur à *Osone* neque lingua, neque familias fuisse diversis, proptereaque à *Atys* hoc loco praetermissos. Secundae objectioni respondere possit, si dicimus, patres quidem non potuisse habere familias, nisi per filios, potuisse tamen habere per alios ab eis, qui in eam decem cap. consentiunt, & per eos diversis constituisse familias.

Tertiae non improbabilius respondetur, quaree illos quasi segregatos à ceteris, & ceteras, non habuisse singularem linguas, sed praeter communem, quam retinuerint, etiam suam

guis donatos fuisse, quae in familiis à seorsim le oris reperiebantur, ut singulis mota filijs dare possent, & ad quam liberam familiam se transferre. Quod sentit etiam *Torresius*. Ad postremum dicimus eos, quibus filii non attribuantur, singulis duntaxat facillè famulas, quibus singulis dare sua linguae, ideoque postremorum peculiarem distinctionem necessariam non fuisse. Quae mens est *D. Aggabus*, cujus verba paulò ante recitamus.

Hac ergo linguarum confusione & horum perturbacione iudicata!

Non cepit affligant carere, non erant juvenis

Exeruit, partibus aut propaganda bello
Tuta parent, pendens operis interrupta,
namque

Miserram ignotas, equoque molibus
caelo

Nominatim autem *Tarim*, non solum ab *Architectis* relicta, sed divinitus etiam disceptari plerique antiqui prodidere. *Japheth* ex *Sibyllis* ceteris deos *Tarim* procellis iramissa subvertisse, & suam cuiusque linguam dedisse; verùm libro sermo *Sibyllarum* verisimili hanc linguam inter ista:

Flantibus aut venti magnum sublimis fuerunt

Tarim prociat, et hinc conciderunt
hinc ore, utriusque alio Babylona recarunt.

Sed postquam cecidit Turris, linguaeque fuerunt

Pacificae inter se diversae, terra diripit
Tota replebitur diversis regionibus.

Quos scilicet col oris *Nembrodus* auspicet, ut dicitur, in *Saxanibus*, *Egypto*, *Pro-*

teris quoque cetero *Parvo* an, DEUM non solum hominum diversasse linguas, unde & *Aetropi* dicti fuerint, sed *Tarim* etiam ventorum impetu evertisse. *Athanasius*, qui res *Abraham* & *Assis* *Atro-*

scripsit, apud *Isidorem* de praecipitio. *non*
de hoc habet. *Primo homines fuerunt et*
terra motu, rebore et magisteribus confusa,
duo

De nobis
de Tabernaculo
prophetis
numeros.

¶ XII. *dei effusse, qui super eis domus Turris creavit. Et infra apud eandem haec ex Babilonense. Graecis, inquit, Babilon ab eis condita primum fuerat, qui à diabolo creaverunt, ipsi enim gigantes fuisse constat, sparsis per universam terram, postquam Turris quam aedificabant, deorsum accessit de aëre. Et hinc fortè Tertullianus contra Praxean: Filio itaque illi, qui ab aëre iudeatur, Turrim superbißimam creavit, huiusque dispersit.*

Tertullianus.

Verùm hæc parùm firmè sunt, hoc ipso quod à *Mose* non confirmatur; utras aliquis eorum, quæ reali, eam evertere, ut videtur, admodum iustam atque probabilè excogitavit, quem reliqui postea sine secuti. Cùm tamen hæc nisi à *Mose* scire non potuerint. In eorum scriptis oblatæ tantum significatur eos ab opere desistisse, impedimento linguarum infecto. *Cæperunt, inquitbat Dominus, hoc facere, ut desisteret à cogitationibus suis, donec eis operis compleantur; nimirum nisi impediretur, fecit & fecit.*

Quid si quaeris, cur *Nembrod*, qui post dispersas reliquas gentes *Babylon* habitavit, eam populatissimè suis, intermissam opus non redintegravit? Respondet cum *Povus*, aut opus fuisse majus, quàm ut à tantis piucis hominibus perfici posset, aut potius homines præsentis paucissimi magnitudine atque infirmitate decemtos, aut non fuisse opus imperfectum absolvere, ne diuina gravioris aliqua pena maldarentur. V. caussæ autem aedificationem per annos fere centum, videlicet ut

que ad *Sennanidon*, que inchoavit *Cap. III.* civitatem *Babel* incredibili magnitudine ac magnitudine absolvit. *Turris* verò illam nequaquam altius exstitit, sed aliam manifestè ornatum, in templo, quod *Belis* consecravit, inchoavit, ut ex *Hierodoti* (ho paulo ante remissus). Cùm itaque templum *Belis* in ipsa urbe *Babel* à *Sennanide* aedificatum fuerit, ceterè *Turris Babel* verò à *Babylon* remotam, in ea urbe aedificatam fuisse, ex his quæ in præcedentibus dicti, patet esse quàm falsissimam.

Sequitur ut de dispersione mortuam in varias terras agamus, quæ non temerè aditas aut utrapars, sed ex scripturis divina voluntate distributa, ex primo anno *Phale* intelligitur. Hoc autem tempore inchoata confusione linguarum, quò quæque loci & DEUS tollit, eam terram familiarum principum eam sibi occuparunt, ut sit *Phale*: *Phale* *Europam*, & que illi ex *Asia* adjecta sunt; *Cham* *Africam* & *Syriam*, *Sem* reliquam *Asiam*, juxta generalem distributionem, quam eodem loco ex *Phale* remissimus. Quod hoc loco ex dictis ex scriptura intelligitur. Spinosum porro in barbaris vocabulis dispersionem, & magnè ex parte corruptam, unitas, DEO favente, comparabile. Multa enim scripturae loca præsertim apud Prophetas, hæc nomenclaturam accipere possunt, cui ut scribitur, ordinem familiarum à *Mose* positum, ipsemetque principum ab eo constitutum sequitur.

Phale

de Nembrod in Babilonem scripta.

CAPUT XIII.

Quando cæperit regnum Nembrod, & divisio gentium.

¶ XIII. **A** anno divisionum linguarum, ac diffusionum gentium de *Sen* in *Sennar*, anno inquam ab orbis condito 1351, & post divisionem 276 circiter infæquæ, credimus suscipi-

andos esse annos regni *Nembrod* in *Babylon*, & urbes proximas, super gentem linguæ suæ, que sola illi remanserat, ac deinde etiam super alias finitimas à se occupatas, ut in præcedenti-

CXIII demum comparabimus. Poteſt ille *Nineſus*, qui ideam cum *Sol*, ut loco proximè citato docuimus, regnavit in *Babylone* ante ſcandala quoſque, ut tradit *Eſayſus* in *Genio*, & *B. Aggſtus* lib. XVI. de *Civ. Dei* cap. 17. & alii. Quæ autem vir ſacriſtice *Nineſus*, ſive *Sol*, ſatis poſſim in præcedentibus ſuis locis à nobis dictum ſunt.

Per idem quoque tempus, credibile eſt, cæſarum quoſque linguarum principes regnare coepiſſe (non tamen tyrannicè ut *Nineſus*) in gente ſua, & in ſingulis regionibus, ad quas primò incolendas pervenerant. Puto autem eos non admodum à *Babylone* ſuſſe remotos, rationabile namque eſt credere poſſe poſitiones, quàm remotiores à priſtis illis gentibus terras fuſſe cultas. Quæquam non multo poſt, ad declinandam miramoleſtam ipſam *Nineſus* tyrannidem, qui non contentus imperare *Babylone*, aliam quoque ſuam terras perire infeſtare, ac ſi ſua viſceribus ſubjugare audebat, pirimò longè poſſe neceſſe credamus. Quare, quemadmodum poſtea in præſenti Eccleſia, prima illa perſecutio que facta eſt *Nineſus* adverſus *Chriſti* fideles, in evaſit, ut ipſi ad fidem laſſa propagandam diſpergerentur in varias orbis provincias, quibus deinde ſcripſit *B. Petrus* primam ſuam epiſtolam, nimirum, *Deſiderio* ab eis diſperſis *Pæni*, *Galæti*, *Cappadociæ*, *Aſie* & *Babylone*: ita poſtea illis temporibus divina providentia factum eſt, ut tyrannica iuſſu ipſam *Nineſus*, divinis ordinationiſque deſerent, ad populos replenda: etiam alia terrarum regiones, à prioribus illis valde admodum remotas. In quibus deinceps varia regna ſurrexiſſe, dubitandum non eſt, præcipuè videlicet *Ægyptos*, & tunc apud *Syros* in *Græcos*, de quibus aliquid ſum locis ex *Eſayſis* congerimus. Nam de regno *Arabæ*, quod *Ju. Lucius* in

ſuis tabulis, ponit coepiſſe viginti annis ante *Nineſus* primam regem *Babylone*, adeò irrationabile eſt, ut ſignificatio ſerile videatur. De cæſaribus autem præſentium illorum temporum regibus, ſicut nullum aliud tempus præceſſit regnum *Babylone*, ita nullum illorum fuſſe. Nam non multo poſt, nempe temporibus *Nineſus*, quæ ſedem ejus manſiſſe in *Aſſyria*, utque adeò creverit, ut *Monarchus* *Aſſyrius* nomen accepit. Quare non alia qua quidem certiora quorundam *Eliſtiorum* regnum in illis ſuis locis commemorare non negligemus; verum tamen ſuccellam Regem ſentens, nomenclato hujus, & aliarum monarchiarum, quarum Scriptura Sacra meminit, hic adnotabimus.

Ab hoc quoque cetero tempore, uti ſerit *Torvaldo*, & non prius, ſed poſtea aliquanto poſt, operam inchoavit eſſe dynaſtas, ſeu potentius *Ægyptiorum*, certum eſt enim ex ſupradictis, & irrefragabili ipſarum Sacre Scripturæ teſtimonio, ante diſſionem linguarum gentes non eſſe diviſas, ſed poſt, neque illarum orbis regiones, præter *Armeniam* & *Babylone*, & loca ad Orientem illis proxima, ab hominibus poſt diſſionem fuſſe inhabitata, niſi ut diximus, poſt diſſionem linguarum. Quod verò nos in *Geſta Tom* h. cetero memoriam dynaſtiam *Ægyptiorum* amplam facimus, etiam ante diſſionem, id non factum eſt, quod in ſententiam, ſed ſecundum *Ægyptiorum*, *Arabum* & *Monachorum* opinionem, ubi & mentem meam de dynaſtibus ſiſtes apertam recipiat Lectice. Quæ obrem bene *Ju. Lucius* lib. V. de *indeſtione* temporum cap. 1. & in *ſuis tabulis* primam *Ægyptiorum* dynaſtiam inchoat ab initio regni *Nineſus* & *Chaldeorum*. Unde neceſſarium videtur afferre, ſedecim illas priores dynaſtias, quas *Eſayſus* in *Genio* ponit præceſſiſſe ceterum *Arabæ*, nec fuſſe multo

Nineſus
Torvaldo

Page
112
113

par

CXIII. paciores, aut admodum boeres. Eorum hinc ad navigationem *Arabe* computantur tantummodo tres centum septem, ut patet in tabula, tantum sexaginta quinque regni ipsius *Ninivæ*, seu *Bab*, qui fuit primus Rex *Chaldeorum*, & quadraginta duo regni *Nin*, qui immediatè successit *Bab*, natam etiam esse *Abrahamum* ante quadraginta fere tertio regni ipsius *Nin*. Unde sequitur non posse singulis dynastiis septem annos expletisse. Nam ut jam prælo ante ex *Turris* tradidimus, si dynastia *Ægyptiorum* in tempus edificacionis *Turris* incidere, quomodo tanta S. Scripturæ veritas cabitur? Cùm id tempore totum ge-

nus humanum in terra *Sennar*, & vi-S&S III. clis *Ægyptiorum* locis congregatum fuerit? Aut quomodo *Chos*, *Chos* & *Ninivæ*, qui *Turris* fabricæ omnes profectus fuerunt, necdum transmigrationem orbi, *Ægypti* dynastia intrinsecè & administrare poterint, cùm nullus tunc temporis vivens homo extra *Babyloniæ* sive *Ægyptiæ* reperiri poterit, quis est, qui capere possit? Dicere igitur cogimus illos post *Chos* in *Ægyptum*, que cum forte contigebat, advenisse, per filios *Ægypti*, primarum urbium fuisse. Sed de hæc quomodo fuisse actum vide in L. Tom. *Orbis* *Ægyptiæ* M. L. ubi per totam omnem ample profectus sumus.

CAPUT XIV.

De Progenie *Chos*, & arvis fuerit verè colore nigra inbuta.

CXIV. Verùm quis *Chos* primus *Æthiops*, sive niger fuisse creditur, sicut post *Chos* dicitur, cum antea an fuerint *Æthiops* incertum est, libet hoc loci inquirere, tum universa progenies *Chos* nigra fuerit, vel solum omnes, qui postea nigri nati sunt, ab ipso producerent? Ex primis quidem certum est probari non posse, eam potius apparet oppositam, constat enim *Ninivæ* filium *Chos* habuisse cum profugis suis in terra *Sennar*, hoc est, in *Babylonia*, seu *Chaldea*, ubi nunquam legitur incolæ fuisse nigros. Quod si verum est, etiam consequitur, illam cuncti nigredinem non semper necessariò ex propagatione generari, ita ut niger vir non possit non nisi nigros solum gignere, cùm jam dictum sit nigredinem *Chos* non fuisse in omnes ejus posteritas diffusam. An verò omnes nigri ab ipso *Chos* originem ducere non facile est definire, quoriam videtur esse communis opinio, arvis illam cuncti colorem po-

tius ex loci ariditate, & solis adustione, quam ex aliquo *Chos* caris produci; communiter namque videtur in aridissimis, calidissimisque terrarum plagis nigros, aut solum fulviginos homines reperiri; contra verò, in humidioribus frigidioribusque, admodum albos. Sed huic opinioni obicere videntur, que refert *Abrahamus Ortelius*, in tabula quædam sui theatri communiarulo, nempe in calidioribus quibusdam locis, sub eodem parallelo, atque sub eadem cæli constellatione, alibi nati homines albos, ut in *Æthiopia*, alibi cubi fuscissimi coloris, ut in *Æthiopia* regionibus, alibi nigerrimos, ut in regno *Congo*, *Guinea*, contrariisq; contrariis *Æthiopia* regionibus, ut *Abnomaque*, *Sofala*, & qui ad flumen *Congo* habitant. In *Æthiopia* tamen regno non omnes nigri, sed fuscissimi coloris, non obstant medullis *Æthiopia* sub æquatoriali confinito & immensis caloribus arborum, nascentum, Rursum in *India* *Oravelis* *Atalabera*

Ortelius in *Æthiopia* *Ortelius* in *Æthiopia*

CXIV. nigro nigri quoque, uti *Colerati* celeberrimo corporis. Cur verò in *America* nigerrimi coloris non nascantur, etiam calidi & sicci, etiam si equaveri subiectis regionibus, miram causam videri possit. Constat deamem eos qui incolunt *Australi* *Orta*, *Sebia*, *Alipponse* que partes, cardidi esse coloris, cum tamen certum sit eosdem non minus ab æquinoctiali distare, in nostro hoc hemisphærio *Arctico*, quam in *Antarctico* distet ab eodem *Aquatore* extremam illud *Africa* promontorium, quod *Caput Bone* sibi dicitur, cuius habitatores esse nigerrimos testatur *Lafius*, qui in suis ad *Jabu* *Orando* navigationibus frequenter admodum per illas ortus pertransire cogitur, uti paulo ante de incolis *Mozambique* distinxit.

Ex quibus omnibus tria factis probabiliter colligi posse videntur. Primum solis propinquitatem seu adalitudinem, utriusque ariditatem simul concurrentes esse quidem causas valde appropositas ad conservandam, vel etiam augendam cutis nigredinem, perfectionem in facie, atque pariter minimè operis, ut quovis fieri videmus in rusticis, atque, qui æstivo tempore sub rotis solibus commorari diutius solent, verumtamen non sufficere ad producendos homines naturaliter nigros, atque in omnibus calidissimis, siccissimisque regionibus nascuntur homines nigri, quod non ita esse probant superius narrata. Unde certissimum patet, quemadmodum etiam *Tarento* hoc loco licet in corporibus humanis originem nigredinis non proprie à regionem qualitate, sed ex alia causa provenire, tamen peritiam à surpe, seu generatione & lingua præteritam: cui ego iunctam naturalem alijaz loci constitutionem unè cum respectu ad solem.

Secundo probabile admodum esse, quod naturalis humanorum corporum nigredo primò omnium appa-

nit & à naturæ ingenia se in ipso *Sestum* *Obu*, tametsi se in terra *Sensar*, vel potius in *America* natus credatur, que naturam solis utilitatem non possit. Et hoc ex divinis dispositione factum credimus, non quidem in partem pietate impietatis, & avite maledictionis, quandoquidem ex supersubstitis apparet ipsam *Obu* multò antè fuisse gentium, quam pater ejus *Obu* in perniciam suæ impietatis *Noeniam* maledictionem in illo *Cassio* accepisset, sed aliqua alia de causa soli *Duo* ingenera. Quod si propinquiores causas ingrediatur *Obu* indagare velimus, dicere possumus ad contingere potuisse vel ex vehementi quadam & fixa mentis imaginatione cupiditatem rei nigerrime in ipso conceptu non tempore occasionaliter excitata, ad firmitudinem ejus, quod in grecibus *Jacob* accidisse legitur *Genes.* cap. XXX. vers. 27. *Lycabitan* sine in suo de *Prodigiis* libro, formæ cupiditatem mentitè, que utrumque genus dum in pictura trium Regum, quam cubiculo suo affixam invenit, *Gestorum* ex tribus nigerrimam, anxiè quam sepius vehementer imaginationis vi considerans, oculos denique in nigerrimo vultu miraretur, mox deposito utro infantem genuisse *Edoys* simillimum. Sic accidere potuisse dico ex repentino quodam ac vehementissimo appetitu maximo rei nigerrime, quem adimplere non valuit, quando ipsam *Obu* gestabat in utero, ut videmus contingere in mulieribus, que maculam fetu parturit, quodammodo exprimentes in ipsa macula colorem rei concupitæ, quam *Genes* *Abel*, *Præter* *Luce*, *Abel* & *Tepla*, dicunt, de que in *Acto* *negretra*, de magnificentis imaginationis malis habitis facit & curiosè actum videri. Nam si levior causa in aliqua cute partit, & g. nigra aspectu indelicatam efficere potest, quemadmodum ipsi docet experientia, utique videtur hujusmodi

Nigredo
in Obu
naturalis.

CXIV. comodi vthementissima caufi , tanquam meliù magis humores commoverti neque aberare valens , totam prolia crucis , eodem colore quemadmodum nasutur inficere potuiffi . Neque incongruum videri debet , quod procedentibus poftea transportis ex *Chio nigro* , & more ejus alba procreantur fine filii abo nigri , alii albi , quidam verò fubfufci , quandoquidem valdeus filios aliquando magis affimilat patri , aliquando matri , & interdum , veluti ex aquo , tanquæ . Tertio denum creditur effe , quod de filiis *Chio* , qui eorum magis aut fubfufci , poftea plura delogentur fibi ad habiendam regionem valde calidam & ficcam , tanquam ipforum natura magis accommodata , & quandoquæ (ut alio quoque nationibus fupras commiffiè conftitutum effi) de propriis folibus pulli fare , ad alias non valde difformis temperamenti commigrarint . Neque hoc factum effe puto , quod , tamen quædam *Arabico* à *Chio* originem tranffe creditur , non tamen in eadem orbis plaga , fed in diverfis hodie , calidis tantum & ficcis , nigro colore ambui reperiantur . Utunt autem , quod didimus accidiffe ipfi *Chio* , poftea inquam alicui alio contingit , ut falvo ex utroque patre albo niger aliquid fit generis , neque negare , neque affirmare aedimus : nam licet , quod fime accidit , aliis oriam , ut *DEUS* protubear , accidere poffe videatur , veritatem quod id de facto acciderit , incomperum habemus . Si verò id , aliis contingit , certum effi , quod non omnes *Arabico* de poftitate *Chio* defcendit affirman poffit

Sed jam ad filios ipfius *Chio* redeantur , de quibus *Tavros* in fuis *Arabibus* ita rhociratur , quæ nos ut fcriptorem fide dignum fequeretur . *Gabba* primus inter filios *Chio* recensetur , & alter *Saba* , qui Hebraicè poftis *Saba* dicitur filius *Regne* , nomen origi-

nem que docere *Saba* , gentes *Felice* *Sell* III . *Arabes* propter thas , quod inde ubique deferti folit committere admodum notis . Hi inter *Saba* *Perficæ* & *Arabice* , quod *Arab* *Regibus* vocant , hoc effi , *Arabum* incolarum , quamquam *Saba* five *Sabar* , qui ex *Sabab* filio *Regis* defcenderunt , magis ad Orientem & prope *Saba* *Perficæ* : *Saba* vero , qui ex *Sabab* filio *Chio* , magis ad Occidentem , & ad *Arab* *Regibus* five *Arabes* inhabitaffe creditur . De *Saba* *Arabum* divitiis & odoribus vide *Pomponium Mela* lib. III . cap. 3 . & *Strabonem* lib. XVI . quædam id quoque facti conjefti poffit , ex utro , aromatis ac gemis preofiffimis , quas avulle *Regina Saba Sabæ* , ut habetur *Reg. cap. X . verf. 10 . & 2 Paralip. c. IX . v. 9 .*

Firtilis alter filius *Chio* , *Firtilis* promit , quos in confinio *Amalitarum* & *Amalitarum* petis habitaffe colligitur , ex *Gen. cap. XXV . verf. 18 .* Ubi dicitur *Amalitis* petuiffi *Amalitis* ab *Firtilis* , donec venis ad *Ser* . Operatur autem de *Firtilis* poftea plurimè tranffe in *Arabes* , qui erat *Africe* interioris regio , etiam cohærent , fi verum effi , quod apud *Josephum* & *Beatus Hieronymus* , utrum *Firtilis* effi *Arabes* .

De *Sabab* tertio filio *Chio* effi à *Sabab* , jure *Sabab* , quos pater *Arabum* *Firtilis* primam inhabitaffe . Siquidem illius regionis metropoli *Probus* velte *Geograph. lib. VI . cap. 7 . Sabab* dicta effi : deinde tranffe creditur in *Africam* , ac prope *Africam* clariffimam *Nub* inhabitaffe , proptereaque à *Josepho* & *B. Hieronymo* dicit *Africam* .

Regis quoque , quartus filius *Chio* *Regis* *Arabum* genit , qui pariter in *Arabibus* *Saba* habitaffe contentus cum *Sabab* & *Saba* , capis rei fignum effi , quod *Exodus* cap. XXVII . verf. 21 . inter negotiatores *Ty* afferentes aromata , lapides pretiofos & curam , jurguntur *Saba* & *Regis* , id effi , *Saba* & *Regis* .

CXIV Quidam putant *Regem* postea eam regionem incolasse, quæ *Carmen* dicta est. Sarè de *Dados* altero filio *Regem* (nam de primo nomine *Saba* seu *Saba* jam dictum est) agunt descendisse *Dadonem*, quos fuisse sicutum *Abenon*, certifici potest ex *Form. cap. XLIX. vers. 8. & Ezech. cap. XXV. vers. 13.* ubi progredientes contra *Sabæonem*, videntur eandem eladem operationem facere *Dadonem*. Et *Ezech. cap. XXVII. vers. 12.* ubi *Dados* appellatur negotiatorum *Tyri*, & inter alias nationes non longè à *Tyris* distantes, collocari videtur. Quare quidam putarunt eos fuisse primos cultores illius *Horæ* re-

gionis, quam *Prothomas lib. V. fixa Geographæ cap. 13. Palæmas* vocat. *Jesephus de B. Hieron. Dadonem* dicere esse *Arabes* occidentales, quod ut verum sit, oportet ipsos posthæc temporibus de *Asia* transiit *Aræ Raben*, transisse in *Africam*, atque ad occidentalem pervenisse *Arabiam*.

Qui autem fuerint *Sabæobas* et *Sabæon* *Sabæobas* quarto filio *Chor* progeriti, *Sabæon* de ubi habitaverit, incertum est, quoniam ut ait *B. Hieronymus, Regem & Sabæobas*, paulatim antiqua vocabula perdidit, & quæ nunc pro veteribus habeant, ignorantur.

CAPUT XV.

De rege Nembrod & impietate ejus, & cur Belus vocatus sit.

C. XV. Alteram de *Nembrod* sexto filio *Chor* & *Chor* nepote Scripturam Sacra scelerum loquar ut ait *S. August. lib. XVI. de Civ. Dei, cap. 3.* vel quis post proximos filios ac nepotes ipsius *Chor* genus facit ait (quod credibile est) propter ejus emulsiorem supra ceteros. Nam & de ipso dicitur: *Ipsi caput esse parvi in terra: & post pauca: Hæc enim principum reges ejus Babylon & Arach & Achad & Callane, in terra Sennar: Genes. cap. X. vers. 10.* Ex quibus verbis mihi videntur posse colligi ad historiam nostram pertinere. Primum est sensus regni *Nembrod* numerari debere ab ædificatione *Babylon* jam alapsateris expedita, tumam post divisionem linguarum ac dispersionem gentium in varias terre regiones, tunc enim colliverunt ædificare civitatem, inquit *Genes. cap. XI. vers. 8.* Quare oportet ipsam *Nembrod* tunc aut paulo post regnare coepisse in *Babylon*. Alterum est Scripturam Sacram, cum dicit, *Babylon & alia memoratae urbes terre Sennar*

fuisse principium regni ejus, tunc indicare, ipsam postea etiam regnasse super plures alias urbes: ita enim cetera habent. Tertium est, Scripturam Sacram cum de nullis alio regno ante meminisset, quodammodo insinuat ipsam *Nembrod* fuisse primum qui regnum coepit. Nam, ut *Heliodorus* testis habet, *resque res veritas reverentibus: Et fuit istius regni que ante Babel & Arach & Achad, & Chanaan. Cum itaque dico regnum ejus, utique *Nembrod* Regem ejus fuisse quis negarit? Tamen post delatam credibile sit, singulos illos Principes, qui fuerunt veluti capita variarum nationum & linguarum, regnasse in urbibus à se conditis eodem tempore, quo regnabat in terra *Sennar* ipse *Nembrod*. Veritas si loquar de *Rage*, non quasi de naturali Principe, sed ut etiam commatitè accipitur, pro Tyranno, qui per vim occupando alienas urbes, nil aliud curat, nisi per his resilique suam regere imperium, procul dubio dicitur passurus *Nembrod* primum fuisse*

C. XV.
Nembrod
genus Ch-
lor Chor.

Nembrod
genus Ch-
lor Chor.

C. XV. *Ue Regem tyrannum, qui sic regnavit in hoc mundo, saltem post ultimam. Ipse enim cum esset potens, cepit peccantiam suam in subvertendis suis populis, etiam ad se nihil permanentibus exercere. Et primo quidem dominum arripuit super eos, qui secum in terra Sumeri remanserant: nimirum in Babilone, & in aliis tribus civitatibus paulo ante contemnerent, Acha, Arah & Chabane, pro quibus interpretatur B. Hieroglyphis, Edifium, Nisibim & Salsamon vel certe Cosyphoton, de qua supra. Deinde his non contentus, finitimas nationes invasis, & subegit: postremo etiam remotiores populos, puta Persas & forte item Assyros, ita ut non solum super proximam orbem, sed super varias quoque provincias ac linguas, ipse magnus Rex seu tyrannus evaserit.* *Quæstio 5. inquit S. Hieron. lib. VII. Etymologiarum appellatur quæ Nembrod, qui interpretatur tyrannus, quæ pro aversione ipsius in sumum arripuit in populo tyrronidum. Et hoc idem prius etiam asserunt B. Hieron. in tractatibus Hieronimus in Genes. Operitur itaque ipsam Nembrod non solum fuisse robustum viribus, sed etiam ingenio audacem, ac demandi cupidissimum, & contumacem, ut esse solent huiusmodi homines, virum crudelissimum, singularem, impium atque rapacem, ut ex typo corporis ejus hic apponitur patet. Hinc est quod postea ipsius imitatores, qui omnia divitiæ humanæque jura pervertent ac violare non videntur, regardandi generis, ex illius nomine, tyranni, non Reges mercupari ceperunt. Quod itaque Nembrod fuerit idololatriæ & gentis sibi subditæ ad idololatriam, ne i se deficerent, ad gentem, affirmat. *Idem de S. Philon. in suis annotationibus in Genes. ubi ait Nembrod mole corporis & virtutibus superis, dominum cepit exercere per violentiam, & inducere homines ad idololatriam, ut ignem ac Solem, qui igneus**

est, quasi Deos colerent, quem errorem postea Persæ & Chaldei secuti sunt. Itaque DEO & hominibus injuriam fecit DEO, qui ex debentur cultum ademit, hominibus vero, quia cum dominus imperio oppressis, & in errorem decipiendum induxit. *Isidorus item lib. XIV. Etymologiarum scribit eandem Nembrod ab illo in Persiam, itaque Persæ ignem colere docuisse, Nam tantis inquit in illis partibus Babel colitur, qui ignem lingua haec ut id est, DEUS dicitur. Sed & Persæ cum Myriam vocasse, id est Lapidemignitum, sive Solem, in I. Toss. Ordo, cap. de Myriam Persarum dicitur, quæque sacrificia sibi docuisse. Ex quibus omnibus dignosci potest, quàm procul à veritate aberraverint Sumeri & eju affectu, dicentes, Nembrod magis inductisse pacem, religionemque deorum, quàm operentur, adeoque multatam à diis, solum non comparasse. Sed hanc imposturam Arrianum alibi refutatissimum.*

Quæri hoc loco potest, nam iste Nembrod sit ille primus Rex, quem Babel, seu Babel ethnici appellantur, an quem gentilitas vocat Noam vel fuerit diversus ab illis? Certe Noam ille ab Sumeri confectus, tradit Nembrod fuisse illum, quem Sumeri prophani dicunt scriptores, eandemque existit patrem Babel, avunculi Noam, perperam. At Gerardo Mercator in his Chronologia affirmat Nembrod fuisse Noam, et itaque predictam Noam Sumeri sententiam, dicens eam nullo modo posse subsistere; cum ipsi falsissimam amplexus sit: nimirum opinionem omnino singularem, & omnibus fere principibus scriptoribus contrariam. Vide Perizon qui lib. XV. *Constitutiones* suorum in Genes. non 64. ejus argumenta optime dissolvit. Nam ad id, quod ait Mercator, quæ de Nembrod ecclesiastici scribere auctores, & Porphyrus; nimirum quod fuerit vir valde belliposus, ac impius & peritus qui per vim regnavit e corpore,

Inter Nembrodum

Nembrod
Babel ab illo.

Idem de S.
Philon. in suis
annotationibus
in Genes. ubi
ait ut supra.

C. XV. & urbes expugnare, ac sibi subditas facere, & huiusmodi alia, proflis cum his, quæ de Nive habentur in gentium historiis, convenire: respondere potest hæc ratio magis congruere cum his quæ de Bels adem auctoritate prodiderunt. Sempernamque *Straboni* consentanea comprobatur auctoritate *B. Hieron. super cap. II. Osæ, & Esaiæ in Clerico*. Quorum duo possessiones specie afferunt, Belsom fuisse primum Regem *Affrosin* in *Babylone*, & plerumque *Rabbari Nimbod* vocant 772

Nimbod Bel, patrem Niri, qui edificavit Nivre. Hinc idem *Esaiæ lib. IX. de preparatione templi c. 4* non procul ab isto, veluti ex *Alexandro Polyhistor & Eusebio*, primum in *Babylone Belsom* regnasse. Ego idem fuit *Belsom* cum *Nimbod*, quem vel ipsa Scriptura Sacra primo omnino regnasse in *Babylone* testatur. Cum igitur in hac veritate, non sacra, non ecclesiastica, non etiam prophetarum, antiquissimique scriptores convenire videantur, libenter nos quoque eandem sequi, amplectique debemus sententiam, præsertim cum iam in *Osæ* & *Pausanias*, *Straboni* & *Belsom* & *Nimbod*, unum & eundem esse ostenderit. Unde fit consequens, *Nimbod* à *Belo* non fuisse diversum. Cur apertum *Nimbod* à gentilibus dictus sit 773

Bel, non peritus exploratum videtur. Fuit ab impetu animi, quo sine discrimine utitur. Vide *Georgium Fabricium in Dissertione Syro-Chaldaica ad titulum 773*. Nam etiam non sit impossibile, ut quidam putarunt, ipsam fuisse hiocerantem, ac primo quidem quando natus est vocatum fuisse *Nimbod* ob corporis robur, postea verò ex quo factus vir, cepit exerceere tyrannidem, & ob profusam libidinem dici coepisse 774 *Bel*. Hinc mihi proba-

bilus videtur, et primo nomen *Niv-Sacill* *bel* à proprio patre fuisse impostum, qui prophetae dono (quod utrobique etiam malis concessum constat) futura proficere, nominavit filium suum *Nimbod*, eo quod tunc pervidisset, ab eo tyrannidem in mundo esse introducendam, quemadmodum de quibusdam aliis huiusmodi proficorum partium predictantibus non ferreli dicitur est. Nam ut rectè *Basel Flavianus* dicit, *Et fuit Nimbod vocatus Bel, et quod ipse primum instruxit cubum domus que vocatur Babilon vocat*. Quis quid sit: quod verò à sua lingue gentibus *Bel* ei postea inditum fuit, quod apud *Syros, Ethiopes* & reliquos orientales, *Bel*, domum, id est, in omnia danturum fuit. An deo primum ejus nomen, *Nimbod*, quod *Ethiopes* tantum; *Belo* autem vocabulum in universis etiam gentibus deinceps diffusum est? Certe, quemadmodum ipsi nomen à *Bel* impostum fuit, sic apud *Syros Bels* nomen *Phoen* impostum fuit, quod *Amoris* esset domus, ut ex *Georgio Fabricio* l. Tom. *Ordo* expolitum fuit. Quod verò juxta consuetudinem et à *Bel* certatè ab eo cordata nomen *Bel* impostum sit, nequaquam approbare possum, cum urbis *Babel* etiam à consuetudine linguarum inditum fuisse utramque interpretum opinione constet. Sed ne inutilibus ratiocinationibus teramus, sufficiat nobis annos regni ejus ab ædificata *Babylone*, seu à divisione linguarum esse suspicandos; hæc etiam duo eodem circiter tempore accidisse ex sacra *Genesi* satis aperte colligi potest. Videbit à dilavio anno ducentesimo septuagesimo sexto, annos regni *Nimbod* sive *Belo* dimmerare incipimus. De Regno & Imperio *Niv* vide in *Actis Niv* à nobis edita.

Cur Bel
dictus.

CXVI

CAPUT XVI.

De *Coloniis filiorum Sem, Elam & Assur.*

Redeamus nunc ad id, unde digressi sumus, retrotraham ad filios *Sem*, & ad regiones à singulis primò cultas ac denominatas. Primus, qui inter ipsos in sacris libris describitur, fuit *Elam*, à quo postea procedunt ac derivantur fere populi, quos propheta scriptores *Elamitas*, ecclesiastici autem vocant *Elamitas*, quorum etiam sit mentio *Abraham* cap. II. vers. 9. Hos ajunt incolasse eam *Perfidis* partem, quæ magis vergit ad meridiam. Idem, *Abram* temporibus, Regem habebant nomine *Caldeobabylonis* sub quo, atque ad Sodomiticam regionem excurrere nos, eam sibi subditam tuncuram armis duodecim, ut habetur *Genes.* cap. XIV. vers. 4. Ab *Elamitis* postmodum exiit *Perfar*, qui mox erexit monarchiam, universam illam regionem, ex ipsorum nomine, ob eorum, cum in generabatur, præstantiam, *Perfaritas* appellatur; tractu *Josue* l. *deiquat*, cap. 7. & ab aliis nominibus penè barbaricis jam receptam est; & ex *Daniel*, cap. VIII. vers. 2. etiam non obscure colligi potest; ubi legitur *Syris* castnam (quod deinde fuit solus Regum *Perfarorum*, ut patet in exordio *libri Esdræ*) fuisse in regno *Elam*.

Alter filius *Sem* fuit *Assur*, à quo postea *Assyrius* populi propagati sunt, & eorum regio *Assyria*, tunc corrupto vocabulo *Aquonia* dicta est, *Assyria* superior provincia, quæ olim hæc terminis circuebatur; à Septentrione *Armenia* superior parte; ab Occasu *Misopontina* finibus, medio *Tigris* fluvio, circuebat: à Meridie *Syria* habebat; & ab Oriente *Arabiam*, ut docet *Ptolemæus* sine *Geographis* lib. VI. cap. 1. Et desinit, ut *Tavernier* vult, *Assyria* ab *Jersusalem*, versus *Aquilonem*, quinque

gradibus, unde valde diverſi erant à provincia *Syria*, quæ nunc vocatur *Soria* appellatur, & inter alias partiales provincias, etiam *Philistiniam* continebat regionem, sicut *Italo Lombardus*. Unam autem predictam *Assyria* idem fuerit cum illo, de quo dicitur *Genes.* cap. X. vers. 11. De terra illa (id est de *Sennar*, quæ est *Babylon*) egrediens est *Assur*, qui edificavit *Ninivem*; quod multos controversum est, nobis tamen videtur abobscure respondere posse, fuisse verum. Nam certum est gentium consensu *Ninivem* à *Nive* fuisse conditam & denominatam. Sane

Nive, quem loco citato Scriptura *Sennar*, ob causas inferius dicendas vocat *Assur*, fuit filius *Bel*, id est ipsius *Ninivod*, qui regnaverat in terra *Sennar*, & consequenter erat non de stirpe *Sem*, sed de progenie *Cham*, neque habitabat cum posteris *Sem* in *Assyria*, sed cum posteris *Cham* in terra *Sennar*; idcirco figuranter dicit Scriptura, conditam *Nive* exiisse de terra *Sennar*, id est de propria provincia, quæ familia *Ninivod* obtigisset tempore divisionis linguarum, & transiit in *Assyriam*, hæc edificasse *Ninivem* (constat enim *Ninivem* in *Assyria* existisse.) Alioqui rectè videretur dici de *Assur* filio *Sem*, quod esset egrediens de terra *Sennar*. Nam, ut rectè *Tavernier* sentit, siquidem non fuerat patria ejus propria, sed commansis omnibus, & ab ea, non ipse solùm, sed & omnes alii ceterarum urbium conditores exierant, excepta sola familia *Ninivod*, quæ ibidem remanserat, & propterea utique quod singulariter nominis fuit de *Nive*, quod non, ut ceteri de familia sua, remanserat in terra *Sennar*, sed inde exiens edificaverit *Ninivem*, hoc est

Ab Elam
primus filius
Semi, à quo
derivat
Assyria
Perfidis
partem

Ab Elam
primus filius
Semi, à quo
derivat
Assyria
Perfidis
partem

Ab Elam
primus filius
Semi, à quo
derivat
Assyria
Perfidis
partem

Ab Elam
primus filius
Semi, à quo
derivat
Assyria
Perfidis
partem

Nive
quem loco
citato
Scriptura
Sennar
ob causas
inferius
dicendas
vocat
Assur

ATHANASII KIRCHERI à SOCIET. JESU

TURRIS BABEL,

LIBER TERTIUS,

S I V E

PRODROMUS IN ATLANTEM
POLYGLOSSUM,

Q U O .

Per præfationes quasdam , de varietate linguarum & idiomaticum disparatissima genera, quæ unâ cum idololatriâ in orbem terrarum occasione primæva confusionis irrepererant, potissimum agitur.

PRÆFATIUNCULA

Noffe te velim, lector, nos sacre Genesific historice de Turri Babilonica argumentum ab infinitam partem explicandam rerum multitudinem & varietatem in tres tomos digessisse, quorum primus pariter in tres libros distinctus est. Primus & secundus continent solummodo Turris fabricam, aliarumque rerum à posteris Nembroth tam in Babilonia & Assyria, tam in Ægypto gestarum excessum. In libro vero tertio hujus primi tomi, quæ Prodromum in Atlantem Polyglossum inscripsimus, per præfationes quasdam ægyptiæ, sicut de primâ linguarum origine, primævarumque idiomatum fontibus, eorumque ortu, declinationem & interitus totali dicendum censuimus, uti sequitur.

PRÆLUSIO I.

Præ-
lo I.

Constat ex præcedentibus libris, ante Turris extractionem tempus fuisse libi ortus, eandemque sermonem, eandemque linguam omnibus; ex lingua vero hujus unitate, juxta DEI judicio de hujusmodi primævarum hominum superbia DEO se vindicare, confusionem esse statam, juxta licet textus verbi: *Postquam confusimus illi*

linguam eorum. Juxta profectò, & digna tunc impiis eorum hominum superbia, atque ad obediendam contumacia, hæc poena sua, convenientique culpe supplicium; nam ut testè Divus Augustinus: *quæcunctasque linguas* <sup>de Aug-
stino</sup> *confusit in linguam unam, ut non crederetur superbia dominatus est, ut non crederetur superbia dominatus est, ut non crederetur superbia dominatus est, ut non crederetur superbia dominatus est.* Hoc pacto

CXVI. est mortuus pater *Sab* in *Babylon*, ipse
Sabactin *Affer*, transfugerit in eodem
 regni sui, in civitate à se edificata, ac
 denominata *Ninive*. Dicitur autem *Ni-*
nas *Affer*, vel quia, sicut dicitur est
 de patre suo, qui *Ninivem* & *Babel* ap-
 pellabatur, ipse quoque erit *basothi-*
ria, ut videtur scripsisse *B. Hieronymus*,
 & *S. Iosue* super locum *Genes.* citato, vel
 quia post de victor *Affer*, *Affer* nomen
 capere voluit, quemadmodum *Sepus*
Sabactin *Afer*, *Afer* nomen dicitur cepit;
 vel denique, quia constat Scripturam
 Sacram appellacione *Affer*, significa-
 re consuevisse Regem *Afferiorum*, quo-
 carumque alio nomine à vocatur. Ita le-
 gitur in *Psal.* LXXVII. *vers.* 9. *Et*
Assur *venit cum alio*. Et *Ebraei* cap. X
vers. 7. *Pe* *Assur* *venit* *factus* *rex* &
Osir *cap.* V. *vers.* 12. Et *Abi* *Ephraim*
ad *Affer*, hoc est, ut petierat *martham*
 à Rege *Afferiorum*, & *Abi* non *semel*.
 Atque hoc pacto potest intelligi, quod
 dicitur est. De terra illa *egressus* est
Affer, qui edificavit *Ninivem*, id est
 ille Rex *Afferiorum*, qui condidit *Ni-*
nvem, ut qui proprio nomine voca-
 batur *Ninas*. Quamvis etiam non in-
 congruè dici possit, *Affer* filium *Sos*
 ob impiam progeniem *Osiri*, & tyran-
 nidem *Ninivem*, discessisse ex terra
Sennar, ubi tunc omnes filii *Noe* con-
 gregati erant, & in *Misoposonem* vicinam
 regionem ad flumen *Euphratem*, vel ut a-
 liqui volunt verius ad *Tigrum*, cum a-
 moritate, non oberrasse loci invidiam,
 civitatem qualemcumque tandem edi-
 ficasse; quoniam post multos annos *Ninas*
 post mortem patris *Ninivem*, velut ab
Affer filio *Sos*, alio colonis instituen-
 dis non parum, derivatam, subjugati si-
 bi *Affer*, in amplissimam formam &
 magnificentissimam reductam, eodem
 imperii sui constanti, ab eo *Affer*,
 id est *Afferiorum* Rex & imperator nomi-
 natus.

Tertius filius *Sos* fuit *Aphrad*,
 à *Sen* *Arden* post illam rem avitis geni-

Aphrad
Sen *Arden*
Sen *Arden*

tus, à quo *Iosaphas* & *B. Hieronymus*, *Sen*.
 ille et *Abisapharibus*, hoc in *Hebraeo* lu-
 os, afferunt produsse *Chaldæos*. Quod
 si verum est, oportet quam *Chaldæos*
 fuisse distinctam à *Babylon*, quam di-
 ximus obagisse filium *Ninivem*, post-
 nomibus autem temporibus *Babylonem*
 in *Chaldæos* evasisse perhibent. *Tertius*
 & *Proterius* putant de *Aphrad* de-
 scendisse eos, qui postea *Sasi* dicitur
 sari: unde *Sasians* *Proterius* nomen
 accepit, que inter *Chaldæos* & *Pro-*
terios posita dicitur. Quamvis verò de
Caino filio *Aphrad*, & de *Sab* filio
Caino, populi proderent, ignotum
 est. De *Afer* autem filio *Sab* descen-
 disse *Aferiorum* per *Arctum* *Phely*, sicut a-
 perit colligitur ex *Gen.* cap. XI. *vers.* 17.
 usque ad finem capituli. Et infra pro-
 habimus ipsos *Hebræos* ab ipso *Afer*
 fuisse denominatos. Patro *Hebræos*
 usque ad *Aferiorum* tempora habitasse
 in *Chaldæa*, colligi potest ex *Genes.*
 cap. XV. *vers.* 7. & claris habentur *fa-*
ctis cap. V. *vers.* 6. & 7. Et præterea
 certum est, quod *Tiber*, qui fuit quin-
 tus de posteris dicti *Afer*, venit cum
 filio suo *Arctem* & *Leb* filio *Arctis*
 filii sui *Sos* in *Misoposonem* urbem nomi-
 nate *Haran*, sive *Charan*, *Gen.* cap. XII.
vers. 5. Ubi non multo post venientes
Nabhor, sive *Arctem* frater, à quo pos-
 tea denominata est illa urbs *Nabhor*,
 ad quam domo post multos annos *A-*
brabam misit servum suum, ut acci-
 pederet uxorem filio suo *Isaac*, quem-
 admodum patet legitur cap. *Genes.* *Post*
 XXIV. & XXX. *Ibidem* namque ipse
Nabhor genuerat de *Arctem* uxore suo
 octo filios, & de *Isaac* concubina sua
 quatuor, quorum nomina recensentur
Genes. cap. XXII. *vers.* 20. Inter quos
 nominatur *Caual* pater *Syonum*. Un-
 de apparet filios *Nabhor* habitos non
 impluisse non solum patriam *Misopos-*
onem, sed etiam *Syonem* *Arctem* uxorem
 de dicta urbe *Haran*, cum *Leb* nepo-
 te suo, venit habitare usque in terra *Chal-*
 dæa.

at in
 Ptolemaeo
 Babylonia

Post
 Genes. p.
 non post
 Genes.

CXVI) non ipsi, & postea filii eius *Issac*, & nepos *Jacob*, qui licet deinde cum filiis suis profectus sit in *Aegyptum*, inde tamen post multa tempora redierat posterius in terram *Chanaan*, ubi deinceps sub nomine populi *Hebraei* & *Judei*, diu admodum floruerunt, ut videtur est in libro *Josue*, *Judaeorum* & *Regum*. De *Hebr* quoque per tandem linunt *Phoen*, succedentibus temporibus propagati sunt *Polagi Graeci* populi, & alii populi, nempe etiam duobus filijs memorati *Loth*, *Moth* scilicet & *Amon*, *Moab* & *Assauir*. Et de *Hebraei* filio *Abrahae* ex *Agar* ancilla, *Ismahel* & *Agar*. Item de *Moab* patris filio *Moab*, & alio ex *Oron* genitricis *Moab*is, aliisque plures, qui breviter recensentur libro cap. XXV. *Genes.* & 1. *Paralip.* cap. 1. *vers.* 29. usque ad 34. De *Hebr* quoque, qui & *Edom*, fratre dicitur *Jacob* procreare *Idumaei*. Et de *Moab* filio *Eliphar* filii *Esa*, & *Moab*is, & de alijs filijs *Esa*, est populi, ut colligi potest ex *Gen.* cap. XXXVI. *vers.* 17. usque ad finem capituli, quae cuncta summa consuetudine inueniuntur. Nam non multo post, sicuti primae linguae, ita etiam hujusmodi regionum distributiones, confundi coepit: esse consuetum est. Eorum inordinata regnandi ac domandi cupido, quae primò, ut diximus, excellit in *Nomades*, deinde ad posteros suos, nec non & ad alios, per cuncta saecula pervenit, innumeras bellorum causas excitavit, & multos populos de propria sedibus pulsis, ad alios contingere coegit, & colonias transferre docuit, urbes destruire, alias aedificare, regna transferre, linguas mutare, & patrem nostrum introducere confusiones, provinciarum terminos immutare, atque regionibus ipsis, nec non & civitatibus ac locis nova nomina imponere, & ut uno verbo dicam, omnia confundere, ita ut brevi primae illius distributionis sensum, pau-

ca admodum vestigia remanescunt. Et hoc enim certum est terram *Sennar* maxime *Babylonem* fuisse recuperatam, & *Babylonem* Reges regni solent in *Affrica* transiisse, ac deinceps multo tempore appellari voluisse *Affrica*, & terram à *Chanaan*, qui erant de stirpe *Chaan*, ut occupatam ac diu possessam, tandem ad *Hebraeos*, qui de *Sen* de scenderant, rediisse, ac mutato superbinominis aliquando terram *Israel*, *Judaeam*, *Palaestina*, utrum scilicet esse vocatam. Item terram *Chaan* *Aegypti* nomen accepit. Possessionibus vero temporibus universis perit *Aethiopes* *Affricae* regiones, quae prius à filijs *Sen* coluntur, habitantibusque repletae fuerant, ab *Aethiopes* *Aegypti*, *Gracis* qui de *Japhet* procreantur, fuisse occupatas ac possessas, graecumque in eis linguam esse introductam. Et idem fere factum fuisse per totam *Affricam* *Aquilonarem*, praeterquam verò in terra *Aegypti*, quam tamen à filijs *Chaan* primò inhabitatam esse, jam supra ostendimus. Et converso item in *Palaestina*, quae *Graecis* pars est, nunc indicè *Idumae* vulgò nuncupata, ad quam olim primò incolendam dicitur pervenisse filios, seu posteros *Japhet*, constat non fuisse *Loth* *Moab*, qui & *Spania* & *Hispaniam* dicuntur, & à *Lyciis* pariter *Spania*, leges acceperunt, ut videtur est in eisdem *Lyciis* terra quod *Phoenicia*. His enim de *Abrahae* familiae, & consequenter de *Sen* produsse, aperte traditur 1. *Moab* cap. XII. *vers.* 12. & quod *Josue* lib. XII. *Antiquit.* cap. 9. & lib. XIII. cap. 9. appellatur cognomine, seu de cognomine *Judaeorum*. Sed nimis longam esset, innumeras ejusmodi aliarum, nomina, populorum, linguarum, regionum ac provinciarum, urbanumque mutationes prosequi. Contentus paucis lectur veterum librorum, tabularumque geographiarum & posterorum hactenus, cum modum ac modum, & ut videtur non solum nomina urbana &

CXVII in domo saltem sua retinere, sicuti nunc faciunt *Hebræi* ubique terrarum degentes, & alie quoque nationes extra proprias regionis habitantes.

Advertendum tamen est, uti bene notatur supra *Abelphi*, *Augustinus Hebræos* antiquos fuisse multo, quàm nunc sit, perfectiorem atque uberiorem. Nam ex quo *Hebræi* in captivitatem ducti sunt, cæterisque linguas admitti, propriæ quodammodo eorum amiserunt, vel saltem magna ex parte adoleruerunt. Unde post reditum de *Babylonia*, necessarium fuit confirmare, quæ populo verba legis, quæ *Hebræo* sermone puro atque incorrupto tradita fuerat, interpretarentur. Quare non mirum est, si tempore *Saluatoris Hebræos* lingue valde multarent & vocabula *Syriaci* atque *Chaldee* resecta, ut alibi ex ipsorum *Evangelio* patet. Et hodie de partibus & antiquis, penè illa tantum remanserunt, quæ in legis codice servata sunt. Quo fit ut veræ ac legitime *Hebræica* lingua hodie admodum inops, & manca esse videatur, quippe quæ non nisi ex sacris legibus libris additis possit. Cœdimus nem cum *B. Aug. lib. XVIII. de Civ. Dei, cap. 39.* non vocabula solum, sed etiam litteras, & characteres *Hebræos* ante divisionem linguarum, commutatis apud omnes fuisse in usum, & pariter cum idiomate per ipsum *Hebræi* & posteros ejus, successivè ad populum *Spadivum* pervenisse. Quare non est recipiendus

Pet. Judæus, eo quod inventionem *B. S. III. errorum Hebræorum Arabibus* tribuit. Neque item probari debet, quod *Josephus & Arrianus* apud *Epiphanius lib. IX. de preparatione evangelii, cap. 4.* circa modum relictæ scripserunt, nempe *Athanasius* Imperatorem inventionem fuisse, eoque primum *Judeis* tradidisse, à quibus vicinæ *Phœnicæ* acciperent, & à *Phœnicibus Græcis*, sicuti per *Cassianum*, quàm *Augustinus* quoque tandem *Athanasius* litteras dedisse ac propere ab ipsa *Africanis* appellatam, ac pro *DICO* habitam. Hæc enim & si quæ hujusmodi alii *abedunicis* scriptoribus tradita inventionem, omnino rejicienda sunt utquam sitis. Et omnino tenendum est *Hebræos* literas ab ipso penè mundi initio fuisse inventas, non ab alio ut arbitror, quoniam ab ipso *Adamo* omnium sapientissima. Quod autem postea illi litterarum characteres, postea nominibus postea temporibus ab *Hebræis* emendatissimo scribis nonnullis fuerit immutata, ac deinde post multa quoque alia tempora à quibusdam *Rabbinis*, addita eisdem fuerint puncta, & notula illa, quibus hodie vocalium vice utuntur *Judei*, ad majorem legentium facilitatem, de hisce & similibus in *Hebræo* quam uberrime discipulorum. Atque hæc de familiarum transfiguratione sufficiunt. Quibus quidem propositis nihil restat, nisi ut jam magnum illud linguarum idiomatumque argumentum ex sua occasione in ordinem redigamus.

*Profa-
fo I.* Et illa confusio dicitur fieri, cum quisque ab eo, quem non sine iugiter, audiret, nec se, nisi cum quo loqui posset, aggregeret, & per linguas diversigenitas eorum, diversitatem in universam terram faciem efficit, sicuti DEO placuit, qui hoc modo occultis, nobisque incomprehensis operatus est. Quis enim sibi imaginari poterit, ex solo reperbo eam horrentem confusationem, & inextinguibilem evenerit. Haud dubie erant, qui dum firmamem proferri non intelligerent, se illud putantes, non verbum, sed verbum pugnantem responderent; ex raris enim oris, dum pro hierrine lateres, lateres pro cemento, scilas pro lateribus, infringentia feres pro lino, & palis, carnes pro calio, caliam pro fructibus pergerent, in indignationem verbi, qui subitus, qui inestilibus instrumentis egrepi sibi capere permanderent, ut proinde hac prodigiosa oborta confusione, sacrilegos humanam, nefandisque animis, DEUS passim commoveret; ut qui contra DEI voluntatem adulescent illud excurrere conentur, illi confusione lingue, à cepti operis molimine de-filire cogentur.

*Causa
disputata* Causæ verò, de quibus sermo variatur, multæ sunt. Divisionis quidem universalis, ut una lingua toti mortali generi communis per annos MDC.C. & amplius à primordio rerum ad constructionem Babelis scindetur in tot sermones dicitur, & auctor est DEUS, ut hæc iteri producta monstrum, & ratio fieri deprehendit. Nulla enim causæ idonea apparet in functionibus, & in consuetudine hominis, ob quam voluerunt homines passim inauditionem reparari per tres filios Noë, dicitur operi sermonem asseruam, & facili aliquot inter ipsos probatum, totque ministris valem & necessariam nutare, factoque sibi fructu gravissimo seque private vite commercio.

Deinde si maxime voluissent, plerumque ex illis nutare, sermonem tot facili confirmatum, & pariter, atque adeo nutare ipsi maxime confirmatum, non potuissent tamen confirmare, vel in perforata quædam jam thomata, puta, ut *Nimrod & Babeliam* capere ex illa veluti fortitione linguarum, *Chaldeam, seu cum sui prole Saronem* dialectum, *Chanaan Periosam* linguam, inmensæ ubi altam. Nam 72. pariter, hæc omnium gentium, & popularum, filii aut nepotes, aut posteropotes Nø enumerantur. Est enim carere fiduciam, & acrim contentionem in populis insperosa diluendi suam linguam unà eam potratia & legibus, & rursus in alteram linguam in arctum contrahendi, non penitus abolendi, si fieri possit. Angeli autem mali non poterant sua vi eam vicissitudinem rebus humanis adeoque animis invehere, ut tot tamque diffusis vocibus hærentia cohiberent, & membra animos populi, ac civitatis, membra suam exprimerent. Boni quidem angeli nec poterant, nec voluerunt sine jussa, atque imperio DEI, hominibus eadem illam inferre: de cæteris autem membris, cum prædiximus animò, quomodo caperentibus, quod amicit deere, que nullum habent accessum ad mentem hominis, nisi quotiens sermo eorum per sensus accipitur. Continuè quippe, atque venim epistæ, & archæoctus vel nota simplici, vel angelorum operi, ut *Ovogor* visum est, efficit sermons humani varietatem, atque habentia facta loquatur, confusum latam edificantium Babeliam. Oportet autem, magnam fuisse causam, ob quam DEUS superrimissimus, idemque optimus, qui omnia verbo suæ potentie produxit, & formavit, ut effere perfecta, post annos MDCC, aliquid nutare voluerit in opere longè præstantissimo, in hæcmodi condito utamque, & similitudinem Dni potentis omnium

Prelo-
fo I.

omnium. Audiamus igitur, quid in
campo Sennar inter se loquantur ore
uno instruitur cohortantes ad ingenio-
sus aggredendum, & perficiendum
collatis viribus, & omnibus facultati-
bus: Pincit inquirunt, quid, faciente ve-
luti creatore, & Turran, caput cubum
attingat cubum, & cubus rotundus ve-
lrum rotundum, atqueque distulatur in a-
sterosam terram. At quid Dominus
DEUS dicat in terram primordios
que fiat ipsius voluntas? quod consi-
lium? quod imperium? Crescit, ait, &
multiplicamur, & repluit terram, & sub-
iicit eam, & dominamini iustitia memi,
& volubilitas ead, & asterosam omnium-
bus, que innotuit super terram. Et post
dilatam eadem inquit, renovatque
Dominus Gensu IX. Per autem crescit,
& multiplicamur, & ingrediamur super
terram, & repluit eam. At postquam
Chanaan ministris rati ex filis Noe,
summa contumelia parcem affecit-
set, Sors autem & Iapheth dederat il-
lus operuisse, coelesti afflatu excita-
tus Noe, re pariter humani generis sen-
tentiam disiram eade in filios, & per-
fuga mente, sua eis sua precinuit ad
hanc modum. *Abeladitus Charan, ser-
vus servorum erit frater tuus sur. Benedi-
ctus Dominus DEUS Sem' si Charan
servus que. Debet DEUS Iapheth,
& habuit in tabernaculo Sem: si que
Charan servus que.* Hinc facta, & de-
creto Numinis prepotentis reluctan-
ter Babylonicis moeris conditores, sua
rationes, consilia, voluntas, opem, &
omnem operam conjungentes adver-
sus perfidissimum, & supremam ra-
tionem divine voluntatis, ac verbi.
Sed nequiquam repugnant consilio
Domini excruciatam, qui omnia respici-
ent, omnia excudit, omnia pedicat, om-
nia pessillimis modis gubernet. Quod
etiam in historia Beati Moysi legitur?
*Desiderat Dominus, ut innotet creatorem,
& Turran, quem adificavit sibi Adam,
& dicit: Ecce, non est populus, & non*

*est labor omnibus: carperuntque hoc face-
re, nec desistunt à cogitationibus suis, de-
mone carperunt complere. Pincit igitur, de-
scendens, & confusio in linguam
eorum, ut non audiat unusquisque verbum
proximi sui. Atque ita distulit eos Dominus
in ille loca in asterosam terram, & effu-
derunt adificare civitates, & innotet ve-
ritatem est nonam que Babel, que ubi de-
spexit eis Dominus super formam consilia-
rum repugnant; DEUS ergo iustissimus
& aequalissimus iudex omnes universi, ne-
fando sceleris non unum hominem, sed
plurimorum, sed omnium hominum,
pauci exceptis ponam gravem quidam
illam, sed maxime dignam infusa-
it, & immanem praedam pincem, in-
justam, superbam, audacissimam con-
spirationem colomni, modam interius
elementis adhibere in vindicta maxi-
mum sceleris. Non enim salmine deicit
infirmam pincem & impiè mediantem ex-
structionem: non terræ luto absterberit
jubar: non terramoto evertit non ma-
teriam lapidis & bituminis prescripat:
non innotis illius rei naturam, sed tan-
tulum rationi, eoque via amplissima est,
quaque homines ad miranda opera per-
ficant, etiam maria, & aërem super-
cuntes, & in orbis coelestes penetrantes,
vincula, se impedimentis inquit,
ut facultas percipiendi & duplicandi
res cuiusque generis, eoque commu-
nis, & cruce inter omnes populos, di-
verso tamen modo, aliè praestantior,
aliè verbè inbecillior integra remanet-
na, relictos sit etiam firma, quo mem,
& cogitationes, & voluntas exprimitur
vicissim, & percipiuntur. Ceterum
senso factis, & derivatis est in
multiplices formas loquentis, & sin-
gularis dialectos, ut voces eadem var-
nè compositae non idem omnibus si-
gnificent. Ita quidem Babylonicè adifi-
ciores coacti sunt opus innotum
adversarie DEO, sinistroque auspi-
cio, desicere: & sempiterna justie
damnationis nota impressa est horri-
bilis*

Metu-
fo I.
Metu-
fo I.

Metu-
fo I.
Metu-
fo I.

Paulo
fo I. *capitulum*
si dicitur
autem in
quibus
linguam

ribus in ea parte, quod ceteris animantibus longe antecellant, quæ res suas omnes percipiunt, quod ad cognitionem spiritualis nature perveniunt. In quo iudicio insigniter conspicitur divina tam potentia, tam sapientia, tam bonitas & iustitia. Quia utpote facultatem hominibus, coniungenda rationem, consilia, iudicia, & voluntates suas, DEUS firmam rationem adhibuit, ut simul homines multaverit potentiam, quam mereri facerent, & opus manibus suis rectissime formam non destruerit, nec transferrent, sed in mitra portaret hominis, vix Nummis sui insuperabilem declaraverit, & reorandum, atque iniquitatem, & scelerum genus conferret. Quamquam enim si bene positum in lingua commotione, docet experientia: quam nihil sit efficacius ad conciliandos homines contrare, & assabitate. Rursus videmus silentio divini ardentis, quæ suspicatas fore existimabantur, vocem quosque proseribio percipiunt, vocem memorat *Isayda* tacendo perisse. Et alio proverbio dicuntur homines obsequere in aliena lingua.

Oratores etiam divini merum hostilem exaggerant, mirantem hostem, eum quo non sit commercium sermonis, sapienter omnino Apostolus Paulus pronanciavit in Epistola prioris ad Corinthios, Si per linguam non significantes firmam ediderit, quomodo intelligitur, quod dicitur *terre* cum in artem loquatur. *Tunc multa genera vocum sunt in mundo, & nihil horum est nostrum. Itaque si quis loquitur non terre, non in quibus loquitur, & non quæ loquitur, non in quibus loquitur, non in quibus loquitur.* Non praeterendum est silentio etiam Auctori Augustini iudicium, quod profert e. 7. lib. XIX. de civitate Dei, de Sociis vite loquens: *Post ceterum, vel verbum si quis verba terre, in quo verbum agrum ponunt societate humana, incipit a deo, atque inde ad artem, deinde ad artem terre pro-*

*proficere vocantes. In quo primum linguarum diversitas humani dicitur ab homine: non si deum sibi utrumque facti obtinet, neque pro cetero, sed fundat se deique necessitate cogitatur, quomodo autem aliter linguam dicitur, facit se sibi amodo nate cum diversi generis, quomodo deo, cum sit homines ante, faciantur. Quando cum, que sentiant, non si commotione non possunt, propter solum linguarum diversitatem, nihil prodest ad conciliandos homines tanto similitudo nature, ita ut identitatis bene sit cum eum suo, quod cum homine alio. Cui adhibetur Plinius de vocis usu loquens: *Tanta, inquit, loquendi varietas est, ut ceterum alio non sit homine nec.* Ceterum ea parte divinitus iustitiae in est innotuit, ut animus retinere suas facultates, & potentias omnes, intelligendi vim, rationem, memoriam, voluntatem, reliqua in etiam facultas derivandi rationem, & sensus emittendi: relicta sunt organa vocis, & firmatas palmo, larynx & mastib, averta, polatum, guttur, lingua, dentes, labis, & spiritus. In spiritu autem formando, & velut in articulos distinguendo varietas vocum, & discrepantis significationem inflata est. Cui rei Dominus etiam dicitur concessit, ut unus plures dicitur linguas, dicit & magistræ ratione, quam nova libidine grata, inextinguibilem formam bonorum regit, & perfundit, ut medio sermone interprete adhibito raris iungatur, qui Babilonicis illis consilio longissime scripta fiorant; idque commoditatem etiam sit beneficio scripture, non tam invento humano, quam muneris divino. Quæ ratione *Isayda* fore omnia sapientia & scripta prophetarum hebraicorum, non per solos LXX interpretes pervenerunt ad Græcos, sed multo tempore antea per alios interpretes divina scripta pervenerunt tam ad Græcos, tam ad alias nationes etiam barbaras. hodieque libri sacrosancti leguntur in omnium*

alio in
in artem
etiam in
etiam quæ
omnia in
generis.

alio in
prodest
in in et
omnino
de hominibus
in in et
prodest
linguam.

si sup
etiam

*Prolo. Epist. 1. ad Corinthios docet: Ecclesia
sua I.* verò in solenni peccacione confitetur
ad hanc modum orare: *Pro fidei Spi-
ritu, repli maram corda fidelium, et ma-
nitibus spiritus in eis accende. Qui per di-
versitatem linguarum consilium patris in
sanctum sibi congregasti. Quod primò
ac pròcipuè sanctus vocis periculum est
à caelesti parente, à quo proficiscitur,
quosquid iure censetur oratio boni, &
non conatimenda est doctrina, & in-
strumto, sed adjuvandum studium a-
cre, diligensque exercitatio, quæ tria
si consentiant, & consentiant, inge-
nium vel mediocte, & natura non
prouisã distinet, deinde ars, & pra-
ceptio, præterea alia, & exercitatio
perficietur in linguarum cognitione,
quam non modo creduz ante experi-
menta. Quod auersum solèdè refer-
endum est ad suam auctorem, qui do-
navit ingenium, animam, occasio-
nem, vires solennidè laborem, & o-
mnis, ut uno verbo dicam. Unde pa-
re nihil vindicare nobis licet, quam
rectam usam, si studeramus, ut sitas
Morse Virginis, & DEI vivi, in quo
habitat omnis plenitudo sapientie, &
divinitatis corporaliter voce clarissimè
prædicetur ubique gentium, & cogit-
atione apprehendatur sincerè fide, & san-
ctitate, omnibusque officiis Christianæ
charitatis exprimat, ut sapientia &
vera cognitio rerum intellegatur, ut va-
leant bonæ leges, ut reges iustitia, ut
constet inter hæreticos aliter hincque*

paç, & humanitas. Quamvis illa est
deterrima i quo furore i ferro, & in-
mensis prope instrumentis ad pernici-
em generis humani excogitatis, si ve-
rum dicere oportet, à Saturno & malo
genio agitantur hominibus, mutati sè
perdere, idque ob res levicolæ ple-
narumque? Habemus rationem effe-
dicem operum verò humanorum &
coelestium; habemus Remotionem qua
rei, atque rationes moderatè inter nos
pertrahemus, habemus linguam, ce-
lestem excolere, si ad finem suam
aperitur; habemus calamum, stylum,
chartam, quæ lingue & sermone vi-
cem implent. Illis cordis veritas ma-
nuum sapientiam DEI, & accipimus
oblatam eandem: Christum enim sus-
cipere omnibus abendè. Omnia dita-
re, omnes bene, omnes reges, &
pontifices, denique omnes colere-
das, & confortes regni sui æterni, &
filios DEI efficere potest, & utrob-
que accipimus, unice in voce habet. Per-
specta inque omnes confusions casus,
nil videtur, nisi ut jam in hoc libro, de
origine transmigrationis gentium, de
privatu linguarum, & deinde de lin-
guarum, & idiomatum similitudine,
& varietate, atque de characterum,
variorumque alphabetorum origine,
& scripturarum inventionem, ea, quæ pu-
est, *ἀποκατάστασις* agamus. DEUS aditu
sibus nostris, cuius proprium est, lin-
guas infantium facere dicitur.

SECTIO I.

De inclinatione, corruptione, & interitu
linguarum.

CAPUT I.

*De occasibus, & multiplicitate causarum serie, quæ lingue vario-
rum regionum florentes, tandem quinimoda corruptionis,
abstrusisq; dæmonii passæ sunt.*

EA est seriem humanarum incon-
stantiæ fortunæ rota, ut nihil sub-
sisteat stabile, nihil solidum, & firmum
permittat, quin versatilis, cuius in-
stantibus, sphericæ lobricitate, jam ex alto
in litam, modò ex litæ in firmum,
postò post ex deorsum in frustum, &
ex frustro in deorsum, susque deque
verser omnia, ut proinde aptè hinc in-
stabilitati ceterum quadrate videatur il-
lus Poëta:

*Quia sunt hæc omnia ceterum pendente sub,
Et subita cæsi, quæ volvere, rotæ.*

Quod & in linguarum varietate, & in-
teritu, maximè ex ingenti seculorum
vicissitudine conspicitur, ut olim factum
cum admiratione legimus, & præsentis
tempore, adhuc non spectamus: cujus rei
causa demonstrare ag-
gredior, quarum

Primo est, diversarum gentium, po-
pularumque commixtio, unde una
gens ab altera, hæc etiam ab illa, dum
mutos loquendi modos sibi communi-
cant, ex duobus modis quandam
linguam instituit necesse est; hæc vero
cum aliis nationum confinis com-
municis excreta, in alias, & alias cum
tempore linguis deperit.

2. Altera causâ mutationis linguarum
est, imperatorum, monarchiarumque
mutatio, quod factum est, ut quilibet
monarcha desideret suam verticillam
linguam obique vigere ex omnibus in-

usam redactam, ac varietate lingua-
rum quam sibi quolibet natione peculiarem
habeat, sub occultis ideorotanti
machinis in rebelliores morte, ma-
gnum monarchico illius dæmonii, a-
ntiaris vinculo destructo, inferent.

Tertia causâ est, caleritatis publi-
cæ regionum, quibus sæpe bello, pesti-
bus, fame integre nationes ita destrua-
untur, ut non nisi paucæ mortuorum
relicis: superesse conperiantur; ac-
que hæc conjuncte alix confinis na-
tiones, linguis novis reciproci loquen-
di varietate fondent.

Quarta est, varia in differentia re-
gna, colorumque introductio, quo fit,
ut nativæ linguae differentibus populis
communicari, adeò ingentem muta-
tionem acquirat, ut pristinae linguae
dialecsum vix agnoscat: talis est
Sæssonæ lingua, quæ antè cum colonia
ex Sæsson traducta, ex commixtione
linguae Germanicæ, & Polonicæ cum mu-
tationem passa fuit, ut nec Dalmatæ,
nec Poloni cum præteritè intelligerent;
talis est lingua Græca, quæ in universis
Cæsarum oppidis hæcille adhuc in us-
u est, sed ita transformata, ut Græ-
cæ dialecsum non nisi ex paucis ver-
bis intelligat; talis est quorundam in
Arabia & Arabiæ insulis, lingua
Arabica, quarum illa Latine, Arabi-
cæque, hæc Arabice, Arabiçque com-
muni vocabulis, non eorum corruptio-
nem passa est.

Quin-

Quæ
causæ
mutant
linguas

1.

2.

Cap. I. Quinta causâ est, cœli solumque in-
certo nationibus constituto, quæ ex
organorum aberratione, un diversam
linguæ alioque pronunciationem for-
tinetur, ut quæque ex differenti pro-
nunciatione novam linguam condere
videatur; eujusmodi in loquentibus va-
ris exempla producimus. Atque hæc
sunt causæ universales, quibus hæc
que primaræ linguæ, corruptionis
damnum passæ sūt. Sed hæc omnes
causæ deducimus.

Quinplex linguæ genus apud
chronographos legitur, quas & non
inimè autogenas dicere possumus,
& semper post Babilonicam confusio-
nem temporæ hæcque libere manere;
videlicet *Hebræam*, *Grecam*, *Latinam*, *Tur-
cicam*, *Abyssicam*; ex quibus, quæcumque
linguæ in universâ *Europâ*, *Asia* & *A-
fricâ*, exceptis omnino barbaris idio-
matâ, de quibus postea, veluti ex
apud Trojano procedentes, tandem
linguam dulciorisquæ varietate
reperiunt.

Prima itaque linguæ, quæ in domo
Hebræis semper manet, successu tempo-
rum primò in *Chaldeeis* defecit, se-
cundò in *Arabicam*, seu *Arabico* transiit;
tertiò in *Samaritanam*; quartò in *A-
ethiopicam*; quintò in *Syracam*, veluti ex
Grecis & *Hebræis* naturam deduxit;
quartum verò defecit, suo loco di-
cetur.

Secunda sūt *Grecæ*, quam repe-
tes *Polyglotta* à confusione linguarum
hecum in *Grecos* descendit; unde &
passerit *Polyglotta* similis *Polyglotta*, &
linguæ *Polyglotta* nomen suum sortiti sūt, ut
sunt in *Latinâ* descriptione ostendimus, &
in *Africæ* descriptione porro osten-
demus, quæ iterum varias decursum
cularum dialectos, *Aethiopicam*, *Arabiam*,
Arabiam, *Phœnicam*, aliisque diversis
pro constitutione popularum, vel lin-
guarum, quæ gentes, in *Grecia* fuerunt,
reperiuntur.

Porro *Latinæ* *diſſipata*, sive ex pel-

maginibus una, ex radice sua ad per-
fectionem perducta, tandem ex ad-
ventu *Gothorum*, *Manorum*, *Vandilorum*
ingenium corruptionem passâ, quæ-
dam alia peperit, *Gallicam*, *Gothicam*,
Hispanicam, *Latinum*, & ex hisce a-
liis, ex *Indicâ* & *Latine* commin-
tione, *Indicam*, *Sardicam* & *Saculicam*; ut
tam vel unius *Indicæ* linguæ idiom-
ate differentes dialecti tandem em-
erere, quæ provincie in *Indiâ* con-
stituuntur; quod aliter me in *Gallie*
& *Hispanie* provinciis observasse me-
mini.

Turcicæ linguæ, quemadmodum
probabilissimi auctores referunt, à *Tur-
cicis* *Septrionis* filio, *Nor* prosepore no-
men suum obtinuit; quæ ex rostrata
in perfectionem summam, imperato-
rum cœli reducta, tandem variis si-
lis, videlicet *Belgicam*, *Danicam*, *Sue-
vicam*, *Anglicam*, *Soricam* peperit, quæ
dix posterioribus occasione *Saraceni* tra-
te sūt, qui post *Persicam* univer-
se *Indiâ* & *Indigenas* fecerunt, unde
& *Anglo-Saraceni* postea dicti fuerunt.
Qualis verò *Saraceni* linguæ, qualis
modò *Aegypti* sit, in sequentibus ap-
erietur.

Restat *Abyssicæ* linguæ vetustissima,
quæ ramos suos in *Persicam*, *Latinam*,
Indicam, *Turcicam* usque in ultimas
Orientis terminos, innumerabilis lin-
guarum formæ tradidit; ex hac enim
postea *Turcicæ*, *Balgicæ*, *Belgicæ*, *Tur-
cicæ* nata tandem *Turcicæ* lingue
portionem replevit. Ita tamen illæ cor-
ruptæ sūt, ut vix ullam primitivæ ve-
ligiam retineant.

Ad *Indicam* porro linguam quod anti-
quet, prolixas barbaras, & quæ nullam
ad dictas jam linguas affinitatem ha-
bent, illarum pariter ingens multitu-
do & diversitas reperitur, ut sūt, *Ma-
licæ*, *Comorinæ*, *Arabianæ*, *Phœnicæ*,
Turcicæ, *Turcicæ*, *Indicæ*, *Indicæ*, *Phœ-
nicæ*, *Phœnicæ*, *Indicæ*, ex qua scilicet
omnes originem suam traxerunt, un ex

Cap. I
Africa
 Lencis & Grammaticis eorum infeliquibus patet. In *Africa* verò *Indis* occidua regionibus, tametsi diversitas idiomaum, ac nostri patet, ea ad quingenta facile diversissima idiomaum reduci posse tradiderit, inter illas tamen præcipue sunt *Aethiopia*, *Parvæ*, *Basilis*, *Mythiæ*, *Chabisi* & septentrionalis *Africa* popularium varis lingue, de quibus pluribus in sequentibus.

Africa In *Africa* denique, tamen *Abyssina*, & *Arabica* lingue potissimum dominantur, habet tamen & ipsa immensam idiomaum varietatem, quæ nullam ad invicem affinitatem obtinet, uti *Quærens*, *Congari*, *Agalæ*, & eorum popularium, qui meridiana plagam *Africa* possident, uti sunt *Momonæ*, *Cafriæ*, & quæ ad flumen *Guinæ* & litus *Sinæ Persicæ* inhabitant; quæ si ad calculum reducere velimus omnis linguarum neophytarum genera, non

et facti tentus invenire potes patari, ad *Sol.* 1. septuaginta dant, sed vel ad mille septuaginta facile reduci possunt. Quæ omnes, qualescunque tandem fuerint, corruptionem & ultimam ruinam passæ sunt, ob causas passim antè adductas, vel ex nominatione diversarum gentium, vel ex communi popularium universonum suffragio & consensu, dum eadem successu temporis primæ lingue, nominum, verborum, appellationumque vel non amplius recordarentur, accidit, ac obliuiscite memoria vitio, propria nomina singulorum, prout ipsi varis plantarum species distabant, impostant; eodem præsertim modo, quo in hanc usque diem imponuntur nomina novis illis rebus, quæ primò non existerant, & ex novis variorum instrumentorum, vasorum, herbarum, plantarum, florum, mineralium appellationibus introductis patet.

CAPUT II.

De origine & introductione idolatriæ in mundum ratione diversarum linguarum, eorumque qui apud gentes, differentesque nationes vigebant.

Cap. II.
Africa
 Hominem primam *Athanasius* protoplastam, divinis manibus ex limo terra factam, factam, jura factæ *Genese* verba, de fide est; sed eam cum post delictum, veniale sit, innumerabilem hominum multitudinem, qui omnes eam longa vita, & ingenio præstantis unius lingue eloquio creverunt, sub unius quoque religionis cultu, quantum pervertit *Genes* progenies, jam à vera disciplina degenerat illis permittit, vitæ: acumen post linguarum confusorem, quemadmodum linguarum idiomaumque diversitate divisi facte, in quoque primitivæ religionis à *Novo* ante separationem gentium edoctæ immemores, paulatim à vero *Dei* unius cultu, &

religione deflexerunt, dum quisque ex doctibus gentium cum sibi religionem diceret, quæ sibi maxime congrua videretur, innumerisque sibi solam narrationem contentis, de *Deo*, mundo, sideribus, de hominibus gestarum rerum gloria illustribus, contentis, introducto spathæoscos honore colentes, paulatim occultis machinis, sese eorum adhibitis infirmante *Sarati*, infirmant, demeruntque universum mundum idolatriæ abominations repletum. Et tamen hoc quom fulsissimè ac *sanctis* *Tons* *Adelpi* demerentur, veritas, aperta prædam me facturam exillimari, si necesse ex his hoc loco inferentur.

De varietate & multitudine Numinum quæ ex confusione linguarum & diversitate gentium nata sunt.

A NIMIOVE ET TERRÆ (ET QUOD UERE
COGNOSCO COELUM)

*Cum uno altare esset natura volens
in orbis,*

*Quem dæmon dicit: raris indigestaque
vobis*

*Nix quicquam nisi pondus inertis, cingit
staque cadens*

*Non bene iocundam discordia finem
erant,*

*Obstantque alibi dædæ: cum corpora in uno
Frigida pagurorum calido, iumentis fœces,*

*Mulæ cum duro, sine pondere balentis
pondus.*

Cùm, inquam, superamam & immortale Numen in profunda æternitatis abyſſo propriâ ſclicitate contentum, nullâ adhuc rerum mundulum curâ tangere, eorum poſt ſecula tandem ſcix illa illuxit dies, quo, in Platoni verbis uter, in divino Dni immortalis conſilio conſoſum eſt, ut mundus ille indigentibus, atque incompoſitis ab inſortis illa rerum omnium præſentibus conſuſione ſpulerentium nobis, rebobus vindicatis, lucem afpiceret, formis ſplendefceret emigeritis, atque in varias rerum facies ibiens; proprie ſclicitatis grado perfrueret. Concluſum eſt, & in opus deductum. Mandas itaque conditur, atque à rerum commixtorum conſuſione ſoluitur, mox in formam exurge liberatores, virtutum, proprietatum aliarumque qualitates, quæ ſingulari creatis debebantur, diſtributionis officium prævidentiſſimo committitur Prometheo. Prometheus ſeu providentia divina, uti contra debitas ſuis formis inſtruit, in omnia ſuæmiſſimi prævidentiæ parvas explevit.

*Itæ orbis terras, et totum abſtrudit orbem,
Et lapideum ſuſſe ſerret ab ære coelum,*

*Quæ poſtquam cœdet, cœcipit exeret a
terris,*

*Difficili loco concordia poce ligetur.
Igitur cœteri die, et sine pondere celo
Emicat, ſimulique lacum ſibi legit in
ære;*

*Proximus eſt ære illi levitate, lacusque;
Dæſior ter terras, elementaque grandis
traxit,*

*Et preſta eſt gravitate ſui circumſuſam
lacum.*

*Ultimo poſſidet, ſubſequitur cœterum orbem,
Tunc frece deſcendit, rapidiſque tranſfert
vires,*

*Paſſe et ambata circumdare lacum terra,
Fluminaque obliqua cœteris deſcendit ripa,
Paſſe et cœteris campo ſubſideri vobis,
Fronte tui ſilvas, lapideſque ſurgunt montes.*

*Fluxu lacumque diſſerretat omnia cœteris,
Cum que preſta dæi maſſa lacum ſibi iſſe,
Sylvas cœteris toto ſubſideri celo,
Næ regis ſunt ulla ſuis animabibus vobis,
Aſtra tenent cœleſte ſolum, formæque decem.*

*Cœſſerunt animæ habitanda poſſibus an-
de,*

*Terra frece caput, voluere habitabile
ære*

*Cælo itaque terræque formis debitis
jam inbutis, cœterisque omnibus præ-
dentiffimè diſpoſitis*

*Scilicet hæc animæ, mentisque capere
de*

*Devat altare, et quod dæmonem in cœteris
poſſit,*

*Natus homo eſt, ſive bene dicitur ſruere
ſunt*

*Ille opifex rerum, mundi vobis origo,
Sive rerum vobis, ſubſequitur vapor ab
alto*

R 3

Cap III. *Absterge cogitans retambat serena cœcis,
Quam salus lapsa antrovis stridit abbas en-
do*

*Ferunt in officina meditationum caecula deo-
rum.*

*Peruagat cœcis spectant ananias cætero
troram,*

De hœrens sublimis dicit, calumpne tæri

Tugit, et cordes ad solera tollere valens.

Homo itaque solus cœc sublimi, ad
caelumque erecto introitu prodans, di-
uinam animal naturæ iuxta mortalis
& immortalis confinium, cœci sola col-
lectis placens in terris consistens / cuius
radicem conditor huius infernis sedibus
iussit, comam verò atque perpetuo
frondentem verticem supra arui
& solis viam, supra ultimam cœli am-
bitum ad nunquam interituras ambus
relegavit) hic, inquam, homo cœm
lucidissima illa mundi lumina, ad quæ
contemplanda, atque in illi factorem
laudandus creatus erat, curiositate in-
uocetur, pulchritudine eorum pau-
sim illudis, veni & rectè religiose se-
mitis desclitit, eo demerente devertit,
ut ea, quæ sui gratia condita essent,
sui veluti conditores crederet, & fan-
ctè veneraretur. Amis demerentiam
hanc traditorum salubritatem de man-
di origine à predecessoribus facturum
oblitio, quæ invalescente novæ de
DNO, de mundo, de hominum pro-
ductione, aliisque rebus opinionata am-
bitit, cœmque ex lœtis ille ignis præci-
pua humanæ mentis portio ingens, ad
Narnis illicogit cultum cum intelligeret
; mox verò detulit DNO ad fal-
sorum Narnim, utroqueque ex e-
jus familia sibi novæ idololatricæ ratio-
nes committente cultum prolapsus est
; factumque ut corruptibilis firmis-
sima pro DNO incorruptibilis adole-
rit, rebusque extrinsecis contentis, cœm
infernibile Narnim inveni debent, ad
sensibilis, & terrena foris distas. At-
que huiusmodi prævaricationem er-
roremque primam Absterge referunt

repositibus Chani, *Styranis* videlicet, *Sed. I.*
Chasto, Phast & Comano, qui per *Africam*
& *Africam* universalem in novæ coloris ^{apertis}
dubisi, novæ passim decorum coloris ^{sublimis}
inmoderantes, novæ & ridicula dog-
mata mundo pepererunt, casulmodi
sunt, *Atlanon* è *Lana* proclitit. Pro-
phetam insibi ex mulcula & familia
procuratum, atque in hanc mundum
venignam primum cultum *Lana* do-
cuisse. Verùm quoniam hanc opinio-
nem in obvia foelic molis est, vitium
est, cum hic ex *R. Moise* *Agyptio*,
vulgò *Rambam*, desperatum addi-
cent, sic enim dicit in *Mose* *abu-
cham*.

*Isti supradicti reliquæ sunt grati Za-
bucorum (i. Zabai, i. progeni Chanti or-
to, et sibi Chasti, qui secundum Jam
Sapra, ut est, Maris Rabri sicut ad or-
tam, et occasum, atque ad decursum et
aquilonem latere voluit sic dicit) qui isti
pro ratione repleti erant. Fuit autem et
perfidus illius et rancore ista temperata
philosophantia fuit, quod putaret et-
ternam esse cœli spiritum suam, sicut
verò corpus esse ipse DEI substantiam asser-
uit.* Merito huius prave opinio-
nis quoque *Absterge* Arabi in expo-
sitione de trahit. Et ad quæ quæ
toto pro Zabucorum mundi antiquitates
(sive, quod idem est, struitatem) quoniam
cultum est *DEUS* iuxta opinionem eorum.
Et dicit, quod *Adam* primò utaq; et
masculis et feminis sicut ceteri homines,
sicut homines cum malis, et dicitur,
quoniam è *Lana* exgressus, propheta et apo-
stolo *Lana* fuit, et quod prædicaret ge-
ntibus, et servavit *Lana*, et quod com-
posuit libros de cœli terra. Decem t-
nem quod *Seth* contravit opinionem patris
sui et servavit *Lana*, narraturus etiam de
Adam, quod quando exgressus est de *Lana*,
et de clivato tereno *Indie*, ad clivum *Ba-
bylonis* proficillurus, multis mirabilis si-
cum inlata, sicut arborum tæri, que
conscibat cum rano, et solis, et arborum
lapidum, et sibi cœlestem arborum *Serdus*,

Cap III
Absterge.

Propositi
Sibi Tar
Absterge

Absterge
Sibi Tar
Absterge

quæ

Cap. III. *que non comburatur ab igne, & dicunt, quod sub ipsius arboris umbra deus melior dominum comburatur, & alitudo arboris ipsius ad fundamentum statuta barana. Arabis seron etiam duo feli, quorum utroque deus baranus con-jurabit. Arabis vero seron in linguendo de Adam primo, & de hominibus, que accubantur ei, fuer, credulitatem suam de antiquitate mundi fides, & quod nisi potuissent, curis & fides ipse deus.*

Auque hinc est de primordia hominum origines et idololatia Zabaronum digna lunaticis hominibus cogitio, ea qua velut ex equo quodam Trojano omnia antiquorum philosophorum de eternitate mundi, de mandorum pluralitate, de ultorem vita & divinitate, de metempsychosi denique ac animarum revolutione absurda dogmata, ad omnem impicturam fenestram apertam, prodidisse videntur. Hinc Adamum etiamque progenseri, & repositus filiorum Dei nomine velut ultroque amorem, que ipsi deos appellabant, filios indigebant, que omnia confirmat *Oronius Alexandrinus*.

Horum poro commentorum & in-
nitium deliramentorum causam ego
arbitror esse, quod primi illi homines
cum proprio arbitrio relicti nulli om-
ni lege scripta ante Adami tempore te-
nerentur, cuiusque potinde curis que-
dam licentia de DEO, de creatione
mundi, de diluvio, & similibus rebus
ac mutationibus gravioribus, aut pri-
mos tantum humani generis patriar-
chas scirentur, factum est, ut ab-
eis velut à primis hominibus acceptas,
posteri per manus alii alii tradiderint,
quibus posteritatis secula & homines,
un quaque à primis remotiores fiere,
ita subinde alia neque alia queque hanc
absurda affirmarunt, donec nos ipse
roce in fabularum commenta abierit.
Hinc diversitas illa opinionum opin-
nem habebat, inde raturis & rati-
onum confusio prope inextinguibila.

Æthiopes enim, utse *Diodoro*, primos *Siti* I.
hominis in *Æthiopia* velut in medio
terrarum natos affirmant; causam in
vicinitatem *Solis* omnium generalis-
simam parentis conijciunt. *Theodosius*
ex relatione antiquorum primos
hominis in *Arabia* natos affirmat, jux-
ta illud,

Abis Jovem gentium terris habuisse se-
vuntur

Attades, & *Lani*, gent prior illa fuit.
Celso vero & *Meteoris* ex *Aristotele* pri-
mam hominum generationem terram
tunc fuisse solum *Arabiam*. *Arabis*,
quemadmodum videtur est in eorum
Geographis, hanc prerogativam *Ar-
bis* filio solo attribuebant.

Ægypto denique fœmiser erede-
bant, primos homines in *Ægypto* na-
tos; causam hujus assignabant, nam æ-
ris temperiem hominumque indeque
que perdidisse, non *Nili* in *Æthiopia*
multas res manu aliter, & sicut
sponte prodicens, productisque be-
nignissime conservans; auti optatum
eorum monstrum illi fructum
sua agrorum marium in *Thebano*
territorio provenit, quorum aliquid
superiori sui parte marium speciem re-
sidentes, & *Æthiopia* adhuc reperiri-
bantur. *Herodotus* narrat, *Ptolemæus*
cum *Ægyptorum* Regem, cum ingenti
desiderio teneretur ad exploranda
dum, quatenus mundi provincia pri-
mos homines produxisset, illum se-
quenti indolenti ut investigare armentis
se. Duos infantes recentis natos ab om-
ni humanæ vite consuetudine remo-
tos, certo loco inclusos, & à capta a-
tendos postori cuidam commiserunt,
cum eis clausi custodis, ut omnia nos
accedendi aditu intercluso, nec vide-
re, nec humani vocis loquentem que-
quam mortalem audire possent, illi
indolenter perfruenda fuerunt, ut
statum congruam nacti, ejus pro-
vinctis, que primos homines mundo de-
didisset, lingua loquerentur, moque post
certam

In qua
perfructus
omni ter-
renis non
paraverit.

Causa
hujus
fabularum
non com-
mentum

Cap. III. certam armorem revolutionem infusus de creta extracti, mox evaporatis brachiis iterandem in hac verba protrahere, Sic, Sic : quis vocis, utpote peregrinatus, cum nullis adstantium intelligeret, investigatione tandem facti deprehensus est, Sic in Papyrus lingua ubi aliter sonare, quàm patriam, concludit itaque Rex Nysamentus, in Papyrus primos homines fuisse productos.

Tempus me deficeret, si singularem gentium, de huiusmodi prima hominum origine delirabile adducenda forent, quare, quæ plura desideras, consulas Serapim, Parionem, Epiphonem, Hieronymum, Pothobram, et Epiphonem, Pereriam, Pytholam, aliosque : nos hæc cunctis ad ea nos, quæ primam idololatricæ originem concernunt, postliminio cōstitueram.

*Pereriam
Serapimem
Epiphonem
Hieronymum
Pothobram
Pytholam*

Certum itaque & indubitatum est, nullo unquam tempore in hoc mundo existisse popularem adeo barbaram, nationem tam peregrinam, cùm tam rade & impolitam, quæmpiam denique hominum adeo feram, hyvelicam, qui non, vel naturæ lege, seu recte

rationis dictante lumine, utam a. Scilicet, liquid rerum omnium præcipuum ; Nunc enim dico univocam eorum obtemperantiam, certo & peculiariter religionis rite ceremonisque colendam agnoscit. Certum quoque istam debet, nullo unquam tempore, aut sine DEO sacrificium, aut sine sacrificio religionem fuisse, omnibus, cum sacerdotum veluti necnon quodam inseparabili in unum cōstituta, adeo ut hominum religio, religionem sacrificium, sacrificium sacerdotum ἀναρχοποιεῖς cōmitti videantur, quod apparet nem ex innumera præpè religionum latam ab ipso nascens mundi primordio, ad nostram usque tempora deducta manserit, nam ex falsorum simulacrorum cultus, deventis temporibus, diversisque gentibus ac populis nullo non tempore, confecto, cum denique ipsi Ægypto maxime ostendit, quæ præ exteris omnibus ejusmodi falsorum deorum cultus addictiorem fuisse, monstrant infirmit præpè metamorphosum naminum multitudo & varietas ; uti ex sequenti analogia patet.

A N A L O G I A

Rerum à primis mundi patriarchis gestarum, ejusdem Oseidit, Ildit, Typhonis, Hottis parabolæ.

Gogogon		Farras contractæ mortis.		
Alonca.	Eva	Abel.	Cain.	Syph.
Racul.				
Ffrand.				
Nobara.	Tella seu Notha.	Sen.	Olun.	Japheth seu Promethæus.
Cador.	Pyfa.	Sarvna.	Merr.	Sol.
			Pothobram.	
Oseidit.	Ildit.	Oseidit secundus.	Typhon.	Hottis.
Farras de habitis				
Urbanitas condita.	Mores vitiosissimi.	Nilii Theoriam.	Milorum avertentium Idololatriæ avertentium.	E factis gentium Pactis virtutum avertentium.
Agrius cultus.	Moranum propugnationem Deorum avertentium.	Julianum appetentem.	Bellorantem avertentem.	Julianum avertentem.
Arvum avertentem.	Bonorum baptisationem.	Sacrosanctam avertentem.	Castem avertentem.	Divinitatem avertentem.
Legulicorum.		Religionem propugnantem.		

Cap. III. Cùm porrò *Aegypti* haec & familia de-
 primis potentibus perciperent, & vehementer
 velut gesta humanarum aeterna-
 rum mentium longè excedentia suspice-
 rent, ad scilicet huc superfluae gen-
 tilitatis eos sponte quidem exco-
 cōcessare, prorsum eùm ut hoc fa-
 cerent, magnum pondus in aëria ca-
 nam habuerit, egregia illa primorum
 pietum sapientia, & rerum naturalium,
 quæ possident, cognitio, loquaq; vire
 productio, *Tusca* quoque de hoc mun-
 do miraculosa manifestatio, familiarque
 quæ ipsi fabularum condendarum occa-
 siones præbere poterant, quæ omnia
 confusissime incarnationibus sic-
 quentibus, ac magicis misculis, quæ
 utpote *Cham* progenie divinitatem
 per se affectare obique passim edebat,
 quæ ita *Aegyptiorum* animi percellit.
 barant, ut eos velut coelestes deos a-
 dorerent, ac rerum omnium mode-
 ratores sanctè venerarent. Atqui
 hinc prima illa architectura deorum
 fundameta. Hinc origo *Jovis*, *Abr-
 aham*, *Mosè*, *Bacchi*, *Nephele*, *Ju-
 si*, aliorumque deorum, de quibus in
 1. *non Ovidij* sicut discipulum fuit.
 Verùm ne quiquam hanc nominum
 analogiam, seu approximationem à no-
 bis consistam arbitrentur, velles ad-
 ducit *Laetianus Firmianus* & *Euse-
 bios*, qui eandem nobiscum affirmat,
 quæ subscribit *Archidochus* græcus
 chronologus. Verùm inter alios ma-
 xime nobis stipulatur *Xenophon*, quæ-
 situs ille fuerit, *libro de reipubli-*
cis, cujus verba cum consideratione (ut
 quæ nos ex firmis vicis ericere pos-
 sint) dignissima reperissent, ea hic ad
 longum apponere placuit.

Saturi, inquit, dicuntur familiaris
 nobiscum regem, qui nobis condiderunt,
 antiquissimè. Præcipuum enim *Joves* et
Junones; *Hercules* vero apud eos
forestus; pater *Saturorum* Cæli,
 avo *Rhex*, Colosus, *Velta*, quæ
 regi *Saturi*, ut Cæli, *Velta*, *Rhex*,

Junones, *Hercules*; idem quoque, qui a *Soll* 1.
 ipse populo est *Hercules*, alio est *Jupi-
 ter*; non *Nirus*, qui *Chalcidæ* vocant
Hercules, alio est *Jupiter*, et idem quod
Nirus, qui nomen præter *Assyriam* est
 dicitur, alio est *Assyriæ* appellatus fuit. Ex
 quibus patet, *Cælium* dictum esse pa-
 trem *Saturum*, & *Terram* matrem, unde
Aegyptiorum fabula de *Osiris* &
Isis, permixta verisimile est, ut
 bene notat *Abrahamus Falcus*. Nam illi,
 qui vel veritate, ac rerum gestarum
 gloria in hoc mundo exirent, aut
 qui subditi ex ignotis parentibus in sa-
 bulis emergunt, solent à cælo ce-
 cidisse, dicere, quod & probat *La-
 etianus Firmianus* in *tractatu* anti-
 quissimi *Tyris* regis, qui cum diceret, ad-
 modum paucos eruisse, quibus ef-
 fet perfecta doctrina, in his *Cælium*, *Sa-
 turum* & *Mercurium* nominavit. Con-
 firmat eadem *Eusebius* in *Evangelio*, qui
 ait, primum in terris imperium ha-
 buisse *Cælium*, stellarumque nominibus
 cognominati fuerit, idem *Laetianus*
 superacutus ait, ob nominis similitudinem,
 & ad æternam famam consequendam
 id contigisse, nam *Reges* cum essent
 potentissimi, parentum suorum me-
 moriam nomine Cæli, Terræque cele-
 stis hanc, cum hi prius aliis nominibus
 appellarentur. Sic *Besafus*, *Nosus* ob
 præclarè gesta, dictum essent à posse-
 ris *Cælium*, *Jannem*, *Cham*, *Saturum* mundi.
Saturus verò ait, antiquos *Reges* no-
 mina sibi plerumque vendidisse deo-
 rum, rationem assignans *Laetianus*,
 adducto testem *Cicero* in *libro de natu-
 ra Deorum*. Nam cum ante *Cælium* &
Saturum nulli fuerint *Reges* ob ho-
 minum avaritiam, ipsum *Regem*, to-
 tantumque pollicentem ipsi summis lau-
 dibus, ac novis honoribus jactare ce-
 perunt, & deos credere, ob causas si-
 peritis indicatis, & hoc videtur claris-
 simè demonstrare *Xenophon*, cum dicit
Saturum dicitur, qui nobiscum Regem in-
 antiquissimè condiderunt nobis et populo, et

Cap. III. *proinde non enim, sed plures fuisse Sa-*
tanas, quorum patres dicti sunt Celi;
sicut vero Joves, &c. Nomina quæ hæc
facere dignantur & denotant cupidam
apud eos præfere, ob nomina cele-
stium inventa. Deinde notat No-
emptus, quod nomen illi fuit relati-
va, ut genitor & genitus, unde Satur-
nus est is, qui à Celi & Palli fuit Ter-
ra sui genitus, & qui ex Rhebo seu Op-
se sorore limæ & uxore genuit Jove-
rem & Junonem. Joviter vero is est, qui
è Saturno & Opsa genitus genuit Min-
erem. Ergo illa nomina fuit magis a-
nalogi, quàm æquivalens, quia de plu-
ribus posteritibus dicit videtur per
habundantiam ad primam Celem, pos-
teriores Celi, & ad primam Pallam,
posteriores, & sic de cætera. Unde
subjungit Novebratus & Saturnus, cujus
filii Babo est Joviter Babylonicus, (quæ
& Dardanus vocat: melius dicitur, cu-
jus filius Ninar, Joviter Affricus est
nominatus) Erifiliter Casio apud Æ-
gyptios (quem Æthiopi Cæus, Ægyptii
Cæus proprio nomine appellant) est
primus Saturnus, cujus primogenitus
Ophis & Iphi, Ægyptiis nominant Ju-
pter & Jovo (quæ nos supra Æthiopi-
cas esse ostendimus, & uxorem ejus
Rheam, sive Iphi. Item Ophis filius
Labyris vocatur, velis Dardus, Ægy-
ptiis fuit Herculis, qui robore corpo-
ris erat admirabilis, & græca Ophis
genereque proxima. Pater ratione &
juvat Cœlestis fuit primus Saturnus, qui
Celi pater & filius sempiternus dicitur, &
filii ejus Joviter, Junoque primoge-
nita. Atque quoque ex Saturno fuit
Græcus Hercules, & ita de aliis, nam
cùm relativa ejus nomina fuit, ut pos-
sint unâ diversis convenire, idem enim
est pater & filius respectu diversor-
um. Hebræo item esse posuit Celi,
Joviter, Saturnus & Hercules, quo-
rum exemplis posuit Novebratus. Quæ-
admodum ipsæ plures memorantur
Celi, Saturni, Joviter, Hercules, & Iphi, Tel-

lure, Pylæ, Joviter, qui sic dicti sunt, Sol. I.
 ob facinoram, quæ perpetrâre, sim-
 hredinem, sic plures Zevastres, Ophi-
 de plures, plures Iphes, Iphi utrum, ac
 Typhosus fuerunt, juxta quosdam ana-
 logiam, à fabulosa antiquitate con-
 struam. Itemam ficuti ad Partem Ce-
 li, Jovem & Saturnum Spheram, &
 Affricos fuit Novebratus, & Chæonem
 filium sic Dardum Jovem, Saturnumque
 constituit. Zaphi filium Babylonicum, Iphi E-
 phi, Joviterem Iphi Cœlestem. Verùm quan-
 doquidem ea historia nullis apud latio-
 nos, quantum quidem cognoscitur heu-
 it, extat, visum fuit, eam hic inserere,
 ut quæ ratione hic Jovo cum Jovo
 Græco, seu Æthiopiensi conciliari pos-
 sit, facilius clarescat. Verba itaque Jo-
 sephi Cœlestis hæc, ut sequuntur.

In debus, inquit, illis, Typhosus filius
Eliphaz, sive Iphi, fuit de Ægypto,
quæ Joseph, cum esset in Hebræo ad spe-
ndendum patrem suum, cum contraxisset in
eum infirmitatem, utroque nom. und cum scilicet
in Ægyptum dicit: Typhosus vero desum-
ptus Joseph, ex Ægypto Joviter, in Asi-
cam ad Agrippam Regem Carthagen-
sem se contulit, à quo honorifice susceptus,
tandem profecto in civitate sulbis in Italiam
penetravit, ubi dicitur hancuræ promeruit,
Jovem dicitur. Quod Joseph historice fer-
re non continuando sequentibus verbis
ostendit, sic autem dicit.

Contigit quædam ac Sapho disperditam
quendam de vidualibus quædam, videtur in la-
tere nostro hanc videri, ac vidualibus fimo-
lis, expulsumque videri deperditu viduali-
bus, cum infirmitate est, utque dum ad in-
firmitate mentis perventum esset, et cum se-
si in portu nostro esset sperantem quendam
ingenti circumscripta fuit, quod cum esset
amictus, à Sapho testis quendam in con-
tra, infirmitate comparat: testis vero,
et ipse tempore hanc dardanus occupata,
et multa parte superavit hanc dardanus
et infirmitate mentis, hanc dardanus in-
terfuit. Æthiopiis autem Celiem (sive est
Itali)

cap. III.
 de Jove
 de Saturno
 de Iphi

tabula
 de Jove
 de Saturno
 de Iphi

Op. III. hœque cum maxima horum peccandi- que pœtura concordantem, per *Hircos* intra alveum coactam, unde & fabula de aquila (sic enim ob velocitatem vocabatur) per *Proserpina* de- passente; esse autem *Proserpinæ* Rex illius territorii, quod transiret à *Nab* erudante devastabat.

His peractis in *Arabiam* migrans, hinc ad *Indos* usque pervenit, ubi rebus præclarè gestis in ea æstimatione fuit, ut indigenæ divites honores ei passim offerrent. Hinc discedens per extrinsecas *Ægypti* provincias, ad extremam usque *Ægyptus* penetravit, ceteris ea, quæ adveniente, docendo: radem in *Ægyptus* remansit, ob facinorum magnitudinem in decurum eorum adscriptus est; facturaque est, ut succedentibus temporibus, cùm fama ejus crederet, nomen quoque crederet impositio (nam à conditis *arabibus* *Satanus*, à supremo eorum dominio *Satur*, à vini, utriusque inventionis *Bacchus* seu *Dionysius*, *Hircus* à fœmæ fortitudine, ab orbis illustratione *Nephtis*, à rebus inventis *Mercanus*, *Aspid* ex *Mafice* frequentè translatione, & *Jano* denique à politioris vitæ cultu vocatus *metamorphosibus* & *metastichis* occasionem præbuit,) atque hoc ita se habere veram antiquorum testimonia ostendunt, quæ *Ovis* cum omnibus dictis nominibus passim confundant. Ac præter quodam *Satanus* cum *Ovis* *Ovis* in suo hunc confundit, quem cum *Syriacis* fastidio concinuit his verbis.

Ovis qui peris habitas omni que gressu

Asinus qui cœca idem, qui rursus ad

Virgine cum Jove & Saturno cum
cardem facti, cùm hinc veribus hinc
Virgine curam Saturni sub imagine
felici.

Saturusque Jove, Janique deserviri.

Tibullus quoque *Ovis* cum *Baccho* *Sati*, *I*
seu *Dionysio*, eundem esse significat.
nunc manifestum facit.

Te curat etque suam pabulo miratur Ovi-

stium,
Barbara Memphisque plangere doli

betem.
Præter artem vitam felicitate fecit Ovis,

Et transtulit fœmæ sollicitudo humanam.

Præter incepta tenuisti finibus artem,
Pompa non tanto legit ab arboribus.

Hic docuit traxerit pabulo obsequere vitam,
Hic videtur doli condere fœmæ comam.

Ad pœnanda primum natura saporem
Expressa oculis tua doli pollicitur.

Ad liquor docuit vocis exultare cantu,
Miser et ad certamina membra no-

da.
Bacchum, et agricole magno consilia doli

Præter tristitia dissulari doli.

Nam ubi sunt vestis cura, non tibi Ovis,
Sed choros, et cantus, sed hinc aptus a-

mor.
Sed tuis fœmæ, et fœmæ redimitur artem,

Tuque sed ad traxerit hinc pabulo pabulo.

Idem igitur *Dionysius* est & *Ovis*, hinc
erim & *Ovis* ab hedera dicta est,
hoc est *Ovis* planta. *Hircus* par-
tibus & *Bacchum* elegantissimè conficit
in quodam epigrammate *Antipater*,
hoc trillicho.

Ante Thebani, quasi Jovis, ante fra-

tris,
Hic dicitur gressu, Thyrsiger ante a-

mor.
Ante triumphante veris armisque colen-

tyque,
Hic eris curibus, hinc hinc habet.

Utrique ara crepat: Jano græta Nomen

utriusque.
Et terra ad superis igne utrumque tollit.

Mercatorum verò alioque deos unum
constituere *Ovis* super diximus, &
infra dicemus, parit igitur hinc *metam-*
orphosibus in uno *Ovis* representantur,
nihil aliud significare, nisi unum *Solis*
multi-

Cap. III. multiplicem, & varias viam, quam in inferiorum mundum obiret.

Præcipue enim concepta, ut profectis, que sensibus non sunt, ea verò que gratia, iustitia & benefica sunt, omni affectu profectatur humana conditio. Permodestam etiam generalitatem videbatur, intellectu utrammodo per vestigata supremam deorum Numen, non etiam vili uti sperare. Quæ propter, cum Sole & Luna nihil pulchrius, ut effluatque in conspectum se daret, Solem ipsam Deum & Lunam conjugem Deam esse arbitrari sinit. Plerumque utroqueque fibulorum de his personificationem insidens, cum tamen præter Solem Deus sit, ambigere videtur, unde non desunt, qui idem *Isis* fortim ab *Isa et Ischa*, quod Deam significat, derivatum vellent. Certe *Abachar* per cætera plurimum arguunt evincere contenti, deos omnes ad Solem referri, idque etiam esse nomen, quod sub variis nominum appellationibus gentes venerant. Sed ut origo hujus *Isis* peritus intelligatur, de his paulò alius ordiri visum fuit.

Præcipue itaque post divinum seculis, cum superstitiositas & irrationabile Numen archetypum non existeret, celestium verò corporum imperium in omnia viæ commoda, uti paulò ante diximus, delegatum non sine religione suspicentur, neque ab eo, quod DEO proprie convenit, distinguere, divinitatem terreæ & solo sensu mentientes, hanc aliam DEUM præter illam, qui lucis & tenebrarum, motus & silentii, nocturnam diurnamque, nec non arduorum vicissitudines & temporales dispentia agnoscebant. Ea de causa *Chaldei* in primis post divinum temporebus, de vero DEO solum quem *Nos* ipsos docuerat, uti libro L hujus operis dictum fuit, hanc ipsam, *Nimrod* dicitur cum universa *Chaldaea* specie familia, superstitiosam philosophiam amplectebatur; omnium au-

tem, (*Quem* auctore) mutatum *Sol* 1.

Nomen Solem, *Isis* vti *Isis* dicit, *Phoenice* appellabant ab *Aegypti* sic electi, plures, & que sunt cætera sidera, namque epus observantes, uti & *Isis* vocantur *Zodiaci Aegypti dicitur* *Isis*, id est, *deus* vocantur vocabant, plures verò *Isis* dicitur, hoc est *Isis* dicitur, quasi accensus Solis consistorio affidentes censebant. Hanc *Aegyptios* prima in diis continentibus simulacra, quos tamen omnes ad *Isis* & *Isis*, id est ad Solem & Lunam revocabant, qui & virtutes eorum per varias animalium formas hieroglyphico schenare indigebant. Hoc pacto per accipitrem Solem & Lunam viri ignem, sive calido-humidum, per hircum frigidum; humidum per crocodillum notabant: & sic de cæteris, ut lector in hieroglyphicis nostris operibus reperiet. Pari ratione dictis symbolis, apud *Chaldeos* parallelis eorum symbolis Solem & Lunam. Quod etiam apud *Aegyptios* erat *Isis*, apud *Chaldeos* cum *Uranus* sive *Ignis*, apud *Perfar* *Aegyptios*, apud *Babylonicos* *Isis*, *Thamas* apud *Hebræos*, apud *Phoenicos* *Isis*. Cum enim ob celestium corporum inaccessiblem interpediam, sicra ipsi ad votam fieri haud ita commode poterant; symbolis hujusmodi, que videbantur imperiis congrua, in eorum honorem consecrare equum esse judicabant. Neque *Phoenicos* Deorum figuram ex humana & marina simul mista, nisi *Nephtem*, *Arphodivis*, *Osiris* aut *Thamas*, uti hæc omnes, id est mare (commentis enim uniusque DEO uniusque sensus erat) veluti magri in nomine arcibus Numinis symbolum notabant. *Aegyptios*, *Hebræos*, *Chaldeos*, *Babylonicos*, *Phoenicos*, *Græcos* locum, in omnibus complectentium dederunt, dum immensa deorum genealogia recant, in immensam unà superstitiosam, unde se exire nequiescant, lapsi sint: quos tamen omnes

Cap III omnes ab ortu Solis-ut Lania super
deducere, ita quidem or, *Micra* te-
lle, aliisque presidi aut allegari, *Sa-
rurus*, *Jupiter*, *Pluto*, *Apoll*, *Bacchus*,
Micraurus, *Hercules*, *Aesculapius*, *Nep-
tunus*, *Pelaeus*, *Mars*, *Pis*, *Abas* nil
aliud fuerint, quam diversis unum Solis
virtutes & facultates, quemadmodum
in opposita hic figura apparet. In qua
videt Solis orbem in 12 epicyclos, quas
12 decorum referunt nomina, & una
virtutes utriusqueque; quos tamen
Florus hujus Theophrastus conditor,
nequaquam peculiare decora, sed si pra-
mendum & archetypi Numinis ineffabi-
les virtutes, quas primo in mundum
gentilium, & ex hoc in fidem mandan-
dam, id est in Solem, Laniam, Bellas, &
tandem ex hoc in hylam sine elemen-
tarem mundum, per vires utriusque
mundo congruus influxit, significabat.
Sol enim in quantum tempora metaba-
tur, annorumque moderatur erat,
Sarurus dicebatur. Ut ecclestiam cor-
porum & sodas mundi rector, *Jep-
ter*, ut radiis terris illustrat & petra-
rit, *Apoll*; *Micraurus* in quantum vi-
sus utriusque omnium memororum
causa est, *Nepurus* est, ob dominatum in
mare & flumina. *Pluto* ob sobrietatem
economiae administrationem. *Bac-
chus*, quia vini & carnosum liquorum,
sine quibus nil ad mansuetudinem perve-
nire potest, pensata est. In quantum de-
inde crebrobovata vi potest, *Hercules*
appellatur; *Pelaeus* vero ab ignea So-
lis vi & efficacia nomen habet, quoniam
Mars, ob ardorem biliosam, quem
in animabus & hominibus excitat.
Aesculapius ob filiosam, quam in
placida & herbis excitat Solis virtutem.
Pis succedens Solis viam, qua generati-
cia sua facultate in omnibus omnino o-
portet. *Abas* denique in quantum
magna corporum calculacionemque atra-
cti copae venosae & impellente causa-
e, denominatur. Porro quemadmo-
dum Solem unum sublevari, virtute

multiplicem, ac tanquam rerum o-Solij
nummum principium adhibere dicebant,
ita Laniam, eandem quidem re, vi ta-
men opposita variata, tanquam Solis
conjugem, & rerum omnium princi-
pium passivum imitabant, conjugem
inquam Solis, inquam veluti matricem,
omnium generabilium rerum femina
diffundit, ex quo congressu totitas ele-
mentans mundi, infinita prope rerum
varietas, quam sensu carere non possu-
mas, emittitur. Ut probe veteres,
quocumque deorum nomine gaudet, ad
Laniam matrem omnium revocave-
runt. Primo siquidem *Rhus* dicitur, eo
quod Solis influxum ad generationes re-
rum perficiendas, suscipit. *Ceres* di-
citur, in quantum frugibus presedit. *La-
nia* dicitur, eo quod diffusis tenebris
benigno lumine infusorem illustrat. *Pis-
cus*, seu *Aesculapius*, eo quod ex ma-
ris fuit secunditate proprietate omnia
ad generandi appetitum excites. *Jep-
ter* seu *Apoll* ab aera illuminatione, cui
presedit, sed & deo dicitur; a planis
& fluminibus mare, qui profluent fi-
cit, *Posidonus* dicitur. *Florus*, *Bacchus*
ab humectativa vi Lantia, qua in sylvas &
fruticosa loca, & floridos hortos, tri-
ffice inficit. *Micraurus* vero a calore la-
niam meret. *Florus* trifida & sicuti
rara Lania, a censens rerum generi-
bus quae in subterraneis locis producit.
Thetys a mari & fluminibus, nec non ab
humida natura economiae, cui prece-
dit, nomen invenit. *Bellas* a sereno,
quem multiplicata bile in coepectibus
producit; quorum quidem omnium
synopsis, in sequenti figura contem-
platur: atque sed & omnium hujusmodi
decorum decorumque malum nomen,
non nisi ex confusione linguarum na-
tum esse cognoscitur, dum aliter hoc
deus denique *Chaldis*, *Babylon*, *E-
gypti*, aliter *Grecis* & *Latine* appella-
tur. Et *Aesculapius* quidem primi fuerunt
qui ad *Hesperos* & *Hydros* omnem man-

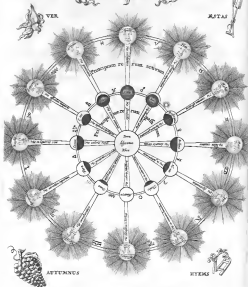
Quod inter Deos Aegyptios est	Aegyptios, Chaldaeos & Syriacos est	Grecos est	Latinos est
Όψις	ἡνὸς ἡνὸς Θηουῶς Bel. Belphegor	Κεῖβίος, Ζεὺς	Saturnus, vel Ju- piter.
Αἰθέρ	ἄρας Οὐραν. Ἰνὸς Μολὸς.	Βαλεῦσιος, δαι- μόνιος	Bacchus παλαι- οτάτος.
Όσος	Σανδὸς Δαδὸς.	Ἡγερῶν	Fluvius παλαι- οτάτος.
Βαβατιόζ	ἡνὸς ἡνὸς Βελφὸζος.	Σάτυρος	Præpex.
Αἰθέρ	ἄρας	Εἰρηῆς	Mercurius.
Ήρως	ἄρας Αἰθέρ.	Οὐρανός	Apoll.
Σεραπ	ἡνὸς Μολὸς.	Ἡφαιστὸς Διὸς	Vulcanus, Pluto.
Κομπερ, Νίλως	ἡνὸς Δαγῶν.	Παρουδῆς	Nyctemus.
Τυβὸς	ἄρας ἡνὸς Μολὸς.	Αἴψος	Mars.
Ήρως ἱεραὶς γεννητοῦ	ἄρας ἡνὸς Οὐρανός.	Αἰὶγυῶν	Ancientis sacra, & familia.

Συναγωγὴ Δεικνύουσα.

Quod verò inter Deos Aegypti- acos est	Id est Syriacos & Chaldaeos	Id est Grecos est	Id est Latinos
Ήν ἱεραία.	ἄρας ἡνὸς Αἰθέρ.	Αἰφροδῆς	Pluto.
Κεβίος.	ἄρας Δαγῶν.	Τίτιος	Tethy.
Ήν ἱεραία.	ἄρας ἡνὸς Δα- γῶν Αἰθέρ.	Φαίος	Proserpina.
Μολὸς.	ἄρας ἡνὸς ἡνὸς Μολὸς, Λαίος.	Ἡσίοσος τοῖσιος φίος	Fluvius ποταμῶν.
Ήν ἱεραία.	ἄρας ἡνὸς ἡνὸς Μολὸς, ἄρας ἡνὸς.	Αἰθέρ	Loas ἱεραία. dana.
Ήν ἱεραία. ἄρας	ἄρας ἡνὸς ἡνὸς Μολὸς, ἄρας ἡνὸς Κεβίος.	Μίσιος ἡνὸς ἡνὸς Μολὸς Δαγῶν	Cybele.

Ἡγορησάντων δὲ τῶν παλαιῶν ὀνομάτων Δεικνύουσα ὅτι οὗτοι οὐκ εἰσὶν ἄλλοι θεοὶ ἀλλὰ τῶν ἑλλήνων, καὶ οὐκ ἴδιαι θεοὶ τῶν Αἰγυπτίων.

Ἡγορησάντων δὲ τῶν παλαιῶν ὀνομάτων Δεικνύουσα ὅτι οὗτοι οὐκ εἰσὶν ἄλλοι θεοὶ ἀλλὰ τῶν ἑλλήνων.

Cap. III. *I*brocorum deulcorum, deulcorumque finitiam urbem revocarant, ut in *Obeliskis Paganis & Gedyo* quam diffusissime demonstravimus, quam consilice lecter, quas *Chaldoi, Syri, Hebraei, Graeci & Latini* locum, quoque ma-

no propriis nominibus, singulis nominibus impositis, universam mundum in intricabilem aspectum & dololatrix confusioem deduxerunt. *Tabula Synonymologica* decem praeficit pag. 145.

CAPUT IV.

De primigenia nominum impositioe.

Cap. IV. *D*Ue de vera, sive recta nominum ratione sententia ab auctoribus, praesertim à *Platone* in *Cratylis* proponatur nobis. Prima est, omnibus hominibus naturae ingenitum esse, istamque nominum rationem, id est, talis vera esse nomina, quod si fuerit ipsarum rerum natura, non verò ex hominum constitutione.

Secunda, ex hominum pactis atque consentiis nomina imponi, nec aliis esse, quam quae fuerint hominum arbitrio atque voluntate constituta. *Primigenia* tamen nomina quaedam existere, quae à praesens illis auctoribus instituta, & potentia quidem maiore humani ceterorum vocabulorum fundamentum sint. Inde tamen vocabulorum tantum perturbationem existisse, ut longè amorem spatio obfuscata, vitae ac ne vox quidem agnosceretur permutant illocum vocabulorum volutata, quae in barbaris quibusdam linguis melius, quam in *Graeco* perspiciantur. Quorum autem illae barbarae linguae sint, suo loco dicetur.

Porro in conciliandis duabus istis sententiis, duo subtiliter utriusque ex *Platonis* doctrina desumpta, certum nimirum esse ac definitum rerum naturam, ita ut verè res subsistere, licet variè commutari videantur, & rationem horum tributam esse intellectus & rationis comitem sive ministrum, ac proinde eorum rerum o-

mnium, quae à sensibus percipiuntur ad intellectum deferuntur, verò esse imagines atque simulachra. Hinc natura & infiniti discrimen perspicere possit, alia siquidem verba naturae decreto, alia hominum instituta atque legibus dicuntur constare, quod tamen à scitatore pendenter intelligi velim, rebus eorum ita ut sint constituta, in hac linguarum perturbatione, scio non rectè dici, verba quòvis imponi, alioquin eadem omnibus hominibus essent verba, idemque ac communis sermo. Dico tamen, primo illo rerum creaturarum initio plane fuisse consentaneum rationi, atque necessarium, ut verba eorum quaedam naturae decreto imponerentur, sicuti enim *res ipsae* rerum extra mentem positaram, sine rerum ipsarum minime fallaces imagines, atque assimilationes, ita quoque & vocer, & scripturae debent esse *res ipsae* illorum in mente nostra haerentium effigies, & simulachra, siquidem rerum ipsarum verè sunt atque naturales apprehensiones, quibus res ipsae ut sunt, cognoscuntur, eadem ratione consentaneum est formas eadem in omnium hominum sensibus imponi atque admirari, ita ut phantasia manifeste rerum illarum sensibilibus imagines, veluti in cera, in limbo impressa relinquuntur, ut pulchre *Plato* in *Timaeo* & *Sophista* deducit. Concepta igitur atque mente vi, atque efficacè rerum cognitio rectè & verè non

*Nominum
impositio
primigenia.*

Cp. IV. non facit & imaginem efformata, in omnibus hominibus omnino eadem est, atque adeo naturalis, quemadmodum est res quae ipsa, quoniam verba sunt simulacra, locis & temporibus speciem suam omnino mutant, cum igitur & apud nos, & apud omnes homines perque urar, ita & de reliquis sensibus constituendam est. Ut ergo illa dicatur esse *φύσις*, quae semper sui sensita, nec ex hominum quolibet opinione alia & alia sunt, sed eandem vim & proprietatem retineat, ita omnino videtur falsi necessarium, ut primitivis quaedam vocabula primitivis verum creaturam sua fuerint instituta, ut rerum ipsarum naturam verè exprimerent, atque repraesentarent. Cum proterea DEUS naturae architectus atque princeps naturam volens esse rerum creaturam firmamentum, ac stabile quoddam seu simplicium principium, non incongrue PARS DEO veram causam assignavit, quippe qui nihil & res condidit, & virtute sua conservat, ita & vocabulorum, quibus Naturam naturam insigneatur, aptè instituendum rationem hominibus subiecit. Cum enim *νοῦς* rerum cognitionem, *Πλάτων* verba, sine *νότος* atque *βαλυσία*, efficitur omnes homines eidem notitiam idem, id est, certa & vera causarum in animo conformatione atque cognitione, non temerari, & incerti indictione fuisse imbutos (ita enim hoc loco idem vocabulum intelligimus) cum natura in omnibus hominibus vim, atque efficaciam motus ad res percipiendas, atque intelligendas, eademque sit *νοῦς* illorum efficitur, rerum autem per intellectum percipiendarum symbola & reserata sunt verba naturae vi constituta, ex quibus omnino postmodum componitur jam verò *νοῦς* primitivamque illam naturam constitutivam, certe

certe ex nullo, nisi ex primo homine. Sed. I. ut originem suam habuisse credimus, quem quidem, certissimum est, habuisse efficacissimum vim sensuum omnium, ipsaque maxime rationis libertivum atque expeditivum usum, id est, verè fuisse philosophum, ut in procedenti sermone ostendimus.

Primum igitur hominem, id est, *Adamum* divini quidam fiscalis, atque virtute ingenii perditum, peccatum fuisse *ἀσπλαγξιστόν*, maxime debuit, atque adeo de fide esse paulo post videtur. Quod cum ignoratur *Πλάτων* (aut certe si quid ex *Μέτρο* *Διόγιο* credibile poterit, nec post sua cognovit, nec suis libere protulit) ex ipso videlicet *Διόγιο* verarum originum sua antiquitatem auctoritate, illud solidè & germanè percipiendum est. Ille enim testatur *Adamum* primum hominem omnibus animalibus vera & propria nomina imposuisse, earumque facultatem à DEO accepisse. Verba ejus cito ex *Genes. cap. II. vers. 19. Et formavit Dominus DEUS ex terra animas animalium, et nomine volavit eis, et volavit eis ad Adam, ut vocaret, quod vocaret eis, et omnes quod vocaret Adam nomine vocavit, ipsum est nomen ejus, appellavitque Adam nomenibus suis omnes animales, et volavit eis, et omnes hystus egi.*

Efficit igitur DEUS, ut omnium animalium naturae quasi perfines ocellis *Adam* observarentur, ut illi essent perspecta & cognita, aut certe invidiosè quidam ratione omnes animales illos oculis revera subiecit, ita ut expectum sensuum ministerio veram naturam perciperent. Et qui solida atque explorata cognitione, opportuna cause in *Adam* *ἐπιπλαγξιστόν* facultas, sic enim intelligo illa verba: *Et postquam nomen dedit eis Adam, eis, nuptam, omnes*

Naturae
animae
non
componitur
jam
verò
noῦς
primitivamque
illam
naturam
constitutivam,
certè

Cap IV. *Deus, fuit unus quo, id est, fuerunt illi veri, & germana nomina, & eorum naturis propriè accommodata, non secundam extrinsecam denominationem, sed essentialem quandem rationem, ut ut proprietates singulorum animarum singulis nominibus pensè responderent, atque adeò ex ipso nominibus sola in intrinsicam casualitatem naturam facile pervenire quæstionem posset, quibus conficitur R. Abrahamus Sabau his verbis, que ex hebræo in latinam linguam hæc translata sic sonant. Est autem differentia magna inter linguam sanctam, & alias linguas, cum cum DEUS in illis sit unum in lingua sancta, in aliis nonnullis imperio debet ipse variare naturam respondere, que secundum naturam naturam contentiones sui appellat. Que confirmatur à R. Abrahamo, Rabbo, Rabbino, Becha, Rabbo, aliisque in Consilio commentationibus, que hoc loco consule.*

Memini quoque hujus impositionis nominum in principio affirmari à Adam imperator, ubi dicitur DEUM dixisse *Adæ* nomina rebus aptè imponenda, his verbis: *Creavitque animantibus nomina, vocare fecit illa DEUS ad Adam benevolentem memorie, & docuit ipsum vocare nomina animalium, & vocavit Adam omnia nomina respondens illis proprietatibus earum.*

Moses Barcephæ Syrus in libro de Paradoxis, dicit Adænam ceteris Paradisi bono insidiam, angustaque autoritate & maxime, ac tali ratione splendore, qualem concepsit ex facie Moysi scriptoris celebris, nec, que sensu excipi possit, promeruit, sequenti annotatione præteritis memini addidisse, utrumquodque nominum appellando, illi veri submissis capitibus prout, nec pro nomine dicitur, que illi respiciendat, utcumque istum adhibere singularem præteritum, & sic ab illo appellatum ex ordine nominibus: v. g. cum narum illi nomen appellaret, nomen nomen nomen suo transibat carum ipsi, et

per submissis, fuerunt nominum ceteris Scilicet I. que, præteritis delectis carum, atque Adænam appellatum significans, utrumque carum congerit. Que non ita intelligenda sunt, ut nomina, que animalibus imponit Adæmus, ex eum primùm à DEO ipsam accepisse poterit, sic enim non Adæmus, sed DEUS ipse imponisse ea nomina diceretur, sed Adæmus accepisse linguam à DEO, quantum ad illi omnia perfectam, præter eam partem, que animalium nomina continet, quam scilicet integram reliquit Datus solentem & significans Adæmus, videlicet, ut ipse per scientiam, quam habebat, animalium, & per naturam plurimarum vocum, quam accepisset, nomina condidit, atque imponeret animalibus, singulorum naturis rite congruentia, nec ex quidem uno modo formata, sed diversis è causis petita, vel ex propria differentia specificis, vel ex natura proprietate, vel ex motu, vel ex figura, vel ex necessitate aliqua operatione, vel ex aliquo singulari ac proprio accidente. Anque hæc prima fuit nominum definitio à DEO nature sustineo instituta, ministerio Adæmi. Licet autem & uni vel plura vocabula imponerentur, & contra, unum vocabulum rebus multis significandis aptaretur, id tamen certum factum est, ut rei nature ratio possidetur.

Anque etiam nomina ex variantibus & variis circumstantiis ita sunt imposita, ut convenientem ipsarum naturarum. Natura enim appellatione non tantum rei substantiam significatur, sed accidentium etiam utroque, que suo quidem modo dicitur utroqueque que, nec videlicet accidentiam utroqueque, id est, notare, atque designare. Prima igitur nomina ab Adæmo rectè fuerunt hunc in modum constituta, & veram rei naturam representarent, et maxime debum esse debent, nomina

R. Abraham Sabau

Adem Prout con-
mone con-
significatio
imponitur

Cap. V. miris sacre scripturæ textus veluti ad Lydian lapidem comprobaretur, omnium aliarum matris, que omnia comprehendunt ab auctoribus probis & sanctis, in quoque scribant SS. PP. Irenæus, Tertullianus, Origenes, Cyrillus, Eusebius, Athanasius, Hieronymus, Augustinus, ceterique horum asspilationem. Ita post Rabbi Judas, omnes Rabbin, Elizer, Rashi, Rabbe, Rabad, Remyan, Abrahama, Ramba, Alaba, innumeris ali, quos libenter hoc loco allegarem, nisi veritatem, vel ipsi sacre hujus lingue syonabes jam innotuisse cognoscere.

Secunda Ratio. Altera ratio ad rei hujus veritatem comprobandum, est ipsa simplicitas lingue, siquidem omnes vocum hujus lingue radices tribuere sicut, quod in nulla alia lingua accidit.

Quomodum igitur composita & mixta posteriora sunt, contrariè philosophorum consensus, ipsa ex quibus sunt, & constare, videlicet simplicibus elementis, na cum ceteræ omnium linguarum voces sint compositæ, solus autem lingue *Hebrææ* voces sint simplicis, ut paulo post videbimus, certum est, primam omnium aliarum linguarum ipsam esse *Hebræam*. Verum ex nullo clarioci signo hæc veritas luculentis quoque patet, quibus vel ex ipsa primaria nominum institutione à proutipallo facta, que non *Grecæ*, *Ægyptiæ*, *Chaldææ*, aut *Syracæ*, sed purè *Hebrææ* esse, non alio, nisi illius lingue peritorum indigenas testimonio. Nam ut rectè *Abramo* in VI. Genes: *Sensur labi unius est, lingua sua, qui est Hebræa, nisi ipsa linguarum omnium prima, ut sensur nomine, Adam, Eva, Kain, Cham, Seth, Phaleg, aliisque quibus in sacre recte lingua.*

Tercia Ratio. Tercia ratio sumitur ab ætate, & plena innumeris mysteribus institutione hujus lingue, in qua quot literæ & apices, tot mysteria, quot syllabæ & vo-

ces, tot sacramenta esse etiam ipsi SS. Scilicet.

PP. testantur, ut non sine causa *Hebrææ* dicunt: *In lege, Hebræo verbosissimo sermone confisus, non esse vel unum hinc, nisi, ex quo una magna mox dependat.*

Que vel ipse *Christophorus* suo veluti calculo approbare videtur his verbis.

*Quomodo enim longi gratior est potum, quod tui manibus ex ipsa arbore decerpseris, immo jucundius, quod ex te deprensiveris dolo, in quo primum conditum fuit, ut dicitur litera vestis, quid habent vitæ frugentis, vestis quod sperat suam et gemmas, si in sermone ligatur, quo scripsit ut, qui parum ex sacre haurit ore, parum ipsam afflatu spiritus nobis tradiderunt. Lingua autem, quibus dicitur ne digne DEUS ante considerandi, ter sunt, Hebræa, Chaldæica, et Græca. Sed præ ceteris contraria sententia favore reperto celeberrimum *Gregorium Armeniæ* Patriarcham Armenicum & Primateum mensis *Liberi* dignissimum, qui sine patrie lingue patrocinio, sine aliquo alio instrumentum im-*

pulsis, nescio, curri in *Grammaticæ* sua *Syracæ* sive *Chaldææ*, nihil inventum relinquit, quo linguarum suam *Syracæ* linguarum omnium principum constabat, cujus tamen omnia argumenta eò collinant, ut ostendat, linguam *Syracæ*, quam ille omnino eam *Chaldææ* confundit, ideo esse primam omnium aliarum, quia à primis hominibus, hoc est, *Chaldæis* processit. Verum ex ejus argumentis sequitur *Chaldæam* linguam ferè fuisse *Hebræam*, quod ita ostendit. Nam, & filii ejus *Sua*, *Cham* & *Japheth* primi post diluvium humani generis ducti fuerunt *Chaldæi*, illam enim regionem incolerunt, que jam *Armeniam*, *Syriam*, *Affricam*, & partem *Arabie* comprehendit, olim sub *Chaldæis* nomine comprehensam, ut patet *Armeniam*, *Arabiam*, *Assyriam*, *Babyloniæ*, plerique alii afferuntur sacrarum literarum commentariis, sed hi recentioribus dicunt non

Chaldæi
in
Armeniam
&
Arabiam
&
Assyriam
per
venerunt.

Cap V. uenturam illi linguâ, nisi illâ, quam à primis mundi patriarchis, *Adam*, *Seth*, *Noë*, *Abrahâ* hauerunt, nulla illa non fuit, quam *Hebræos*, ergo *Chaldee* isti ubi sunt linguâ *Hebræâ*, id est, illâ linguâ, quæ post confusioem cæterarum linguarum singulari DEI providenti sola permansit in domo *Hebræorum*, à quo & nomen inuenit. Sive igitur illâ linguâ pterogenia uocatur *Chaldæa* à natione, sive *Hebræa* à transfere *Abrahâ*, aut ab *Hebræis*, ut dicit, sive à *Syræ* *Syræa*, sive à *Mesopotamia Mesopotamica*, certè una & eadem lingua fuit à principio ante confusioem linguarum, diuersis solummodo nominibus, à diuersis populis, qui eâ uenturam, desumptis differunt.

Atque ita intelligenda sunt uerba textus Ambrici, quæ in sermone suam citat ex Maronitico sacre scripturarum codice de prompta, id est, *Et ab his dicitur fuisse omnes populi super terram post diluuium, et dicitur fuisse lingua, et uocabatur lingua uerum Syriaca*. Præterquam enim quod non erant translati, nisi appropinquo, fides habenda sit, certè ipsa uerba intelligenda esse, ut dicit, sumendo scilicet *Syræ pro Hebræis*, quæ eam *Chaldæi* passim confundunt, licet ut conuenit cum cetero, luculentè patet. Quod uerò *Ephraim* uocet linguam *Syræam* primam linguarum, & uerum idiomatum, hoc idem confensus est fecisse, quod patris ipsi esset, & *Hebræos* maxime uicini, propinquaque. Verum ut hoc dux sententiæ tandem concilietur.

Suppono primò linguam duplicem esse factam literis à principio usurpata. Unam originalem, quam & doctrinalem appellare licet, quod in ea prima uocabulariorum non fuerunt, quam profanarum uisitatione facta sit, atque ueterem fuisse *Hebræam* assero, ut postea pluribus probabitur. Alteram uero uulgarem, sive uisalem, utpote toti illius nationi communem, atque hanc

apud fuisse à principio *Chaldæam*, uel *Sæthi* *Affricanam*, *Hebræam* uiciniam.

Suppono secundo, ut omnes idiomáticas ab originis, seu doctrinali aliqua deformantes, eâ quoque posteros esse, ut patet ex lingua *Chaldæa*, *Syræa*, *Arabica*, *Æthiopica*, quæ cum omnes filie sint *Hebrææ* pterogenæ, tantò maiorem quoque corruptionem atque passam est, quantum ab origine sua plus recesserit, quemadmodum & in filiabus *Latine* linguæ, *Italica*, *Gallica*, *Hispanica*, *Lusitana* uidere est. His igitur suppositis, dico *Hebræam* linguam, quam Doctores sanctam uocant, primam omnium linguarum fuisse, eandemque quam DEUS promissis primam iudicauerit, quæ etiam ab impia stirpe *Cain* aliquam corruptionem passam fuisse, semper tamen eam sanctam & diuinam matris in domo *Adæ*, ueritatè quoque ejus filiorum secundam traditionem successiuam permansit inuictam, ita ut hoc ab *Adam* ad *Sethum*, ab hoc ad *Noë*, ab *Noë* ad *Noë*, & ab hoc per *Abrahâ* ad *Hebræos* (à quo nomen inuenit) & *Abrahâ*, ab his ad 11 patriarchas & *Moysen*, & deinde ad alios Reges *Israel* successiue fuerit propagata. Si igitur *Chaldæam*, sive *Affricanam* linguam aduersari in accipiam, ut eandem uelim esse cum *Hebræa*, eâ quod primi habitatores *Chaldææ* illi, ut dictum est, linguâ non sint ubi, quæ *Hebræâ*, primam illâ & originalem, bene dicunt. Si uerò *Chaldæam* diuersam esse uelim ab *Hebræa*, eandemque cum idiomatis post linguarum confusioem in *Chaldæis* carrentem, dico eandem in acceptam uiciniè primam linguarum dici debere, cum ex corruptione lingue *Hebrææ* promanarit, & ab origine sua iam defecerit, uariisque populorum corruptione ac commiscione tantò semper maiorem corruptionem passam sit, quantum à fonte ueræ uisitationis remotior. Dico

Præterquam
quod non
translati
nisi appropinquo

Chaldæam
ita dicit
Ambricius
de prompta
id est, de
lingua
uiciniâ

Cap. V. tamen, linguam Chaldaicam secundum
 post. *Hebraeos* inter linguas vetustissimas
 locum obtinere. Qui haec permissa in-
 trospecterit, facile famulosam hanc *He-
 braicam* & Chaldaicam linguarum de prima-
 ta coetandentiam inter eorum dis-
 cret. Syriacum tamen nequaquam ean-
 dem eam Chaldaicam esse, sed in literis,
 & phrasu distinctam, posteris tempo-
 ribus ortam, non alii auctoritate opus
 est, quam illa *Ebraei Leviticis* *Aegypti*,
 utriusque magistra peritissima, quam
 in praefatione in *Isaia Nitrogones*
 sive *Leviticis Chaldaicis* haec verbis as-
 seruit.

A. Ebraei
et Tyberii
 Dicit Rabbi Samuel filius Nabhmani:
*Nō sit vobis in oculis tua Chaldaica lin-
 gua, siquidem intercessit in lege, in pro-
 pheta, et in historiis, quod DEUS fecit
 dicitur, cui sit gloria, in lege testimonium
 praebet et in prophetis, sicut desumit fuit et in
 historiis, et locuti sunt Regi lingua
 Chaldaica, et hoc vobis, et quod hoc vici-
 na sit lingua sancta per omnes dies lin-
 gua: atque ita scribit *Ebraei*: *Lin-
 gua Chaldaica ipsa est lingua sancta cor-
 rupta: sicut quaeque est, quod dicitur ante
 quā corruptor, loquuntur in Syria
 vel Chaldaea lingua sancta simpliciter.*
 Ita R. *Ebraei* citato loco. Quando verò
 illa corrupta fuerit, difficile quæstio
 est apud doctores, variè varia allegant
 tempora, ego cum paulo ante citato
 auctore, uti lingua utriusque, ita tem-
 porum & historiarum permissa, sen-
 tio, qui in citato loco ita differit. Quos
 igitur possit, quando lingua *Hebraica*, et
 in temporibus pariter hanc linguam fuerit usi-
 tata, et necesse est dicitur *appellatur he-
 braicam, id est dicitur vobis ante non dicitur,
 quod ablativata sit, postquam expressa est**

Abraham vult, quoniam ab ipso dicitur per. Sect. I.
*ut nosri peris locuti fuerit, perinde ab eodem
 non accipitur ab Adam usque ad Noe
 utitur, et primus ipse fundationem
 fuit Sem filius Noe, cum non esset transflu-
 vit, quoniam dicitur explicatur à Rabbis
 hanc, et cum esset ibi is, et filia eius,
 expressa est Abraham inde, erat enim
 ante idololatram, tunc corrupta est lin-
 gua, et vocata fuit lingua Aramica,
 iuxta nomen Aram, qui fuit filius ab-
 ram Sem, iuxta quod dicitur, filii Sem,
 Elam, et Aram, et Arphaxad, et
 Lud, et Aram, et linguæ in ceteris
 prolongaret dicit vobis hoc, id est vocata
 fuit lingua à nomine suo Aramica. Et
 ingreditur Abraham in terram Can-
 anam, sequitur et, et ante filii eius
 servavit Canaanem, qui fuit lingua
 sancta simpliciter, et tunc cum nosri pa-
 tres migrarent in Aegypto, non relique-
 runt eam, sicut dicitur *Rabbis* nosri.
 Tunc non ante nosri transiit in Aegypto,
 nomen sui, testimonio sui, et linguam
 suam. Praet igitur linguam *Hebraicam*
 omnium linguarum sine controversa
 antiquissimam, imò primam, Syriacam
 autem & Chaldaicam sive *Babylonicam*
 ejusdem filias esse, omnemque inter
 auctores controversiam de primatu
 linguarum notam, solummodo ex ac-
 quocatione quaedam nominum ot-
 tam esse, ut potius facile omnium
 objectiones solvamus sit, qui nullam
 rationem hoc loco allatas probandum
 lezerit.*

Indagatū igitur primā mundi lin-
 guā, nō jam aliud ceteris, nisi ut ejus-
 dem formam characterum, scriben-
 dique rationem pari passu discerim.

De lingue Samaritanæ charactere, utrum verè
Assyrius aut Hebræus sit.

Demonstratio in præcedentibus, & in *Odyssæ* Paphlæis, variisque argumentis habito *Hebrææ* & *Ægyptiæ* lingue primæ, ostensa quæ primævocem scripturam monumentis, nihil potè sapere est, nisi ut, quædam primæve illius lingue vulgare character fieret, demonstraret. Magnam fæces, & ab aliis, quod sciam, excepto *Athens* & multis *Rabbinis*, non tantum aggredior argumentum; atque tamen, divitiis *Nürnberg* subsidio tanta. Etsi non dubitem multos *Ægyptiæ* linguæ, qui hocce iterum liberos serventibus oblecta sint notari; dum illos interrogantes jam multo ante audire videtur, & quomodo in nobis hujusmodi literas antequam fuisse quæ ut reddidit certiorum, ejusmodi literas, quæ producta, non esse maleferantem hominem atque impostorem committam. Atque hujusmodi non pauca proferre audio, quibus, dum omnia in dubium revocant, multasque rationes audire deprecant, omnia improbant, eandemque eorum qui antiquitatis monumenta perscrutantur, studia reprehendunt, despiciunt, acriter, non alia ratione obviandum censeo, (ut jam pridem alius similibus respondebat apud *Philoponus*) quàm si eadem ipsos, quæ me vellicant *Odyssæ*, reprehensione dignos ostendero, quod credunt *Syriæ*, & *Canaanis* utroque existisse, & fidem habere referentibus, quod ipsi non viderant, *Conglutarum*, *Calcarum*, *Japonum*, & reliquas celeberrimas urbes esse, nec minus esse deceptos, si vera esse existimat,

quæ *Hebræorum* grammaticè tractat, tantam literam a sic scribendam, sic autem & sic *Assyriam* Italiam omnino esset, atque ab omni rationis iudicio alienam, hujusmodi rebus fidem non adhibere, quæ ab omnibus sine controversa recepta sint, atque ac communi hominum consensu invaluerunt; sic etiam terreturiam fore, rebus in medium circa præsentem controversiam adducendis, nullis authoritatibus comprobandis, fidem denegare. Rationes itaque ac momenta expendere rei posset antipathicæ, præquam levitatis, aut deceptionis argueret eos, qui attentis omnia utriusque partis argumenta expendere, & omnes quoque invenientes dubitandi rationes, alia firmioribus adhibitis dissolverent. Hæc autem idè dixerim, ut sermo arbitror, demonstratio mathematicè omnium propensioniorum rationes ostendere me posse, sed sitis prudenti, atque in omni disciplina reconciliatorique literaturæ exercitatio viro, me fecisse certissimo, si quæ à probatis scriptoribus confirmata sint, propositam, aut utrum mei conjecturas, veluti quædam allegoriam consuetaria proferam, quibus ductus singulas hujus disputationis partes probeverim. Ut igitur ad propositionem quæstionem propè accedamus, primò ingenem aliam de *charactere Samaritanæ*, & *Assyriæ*, seu *Hebrææ* & *Babylonicæ* agendam controversiam per partes examinabimus, & tandem utriusque discussis generatim, quod nos superius, & quomodo dicta sententia conciliari possint, declarabimus.

Cap. VI.

81

Deiſe ſcilicet circa Affyriacum ſive Hebraicum & Samaritanum characterem.

Rabbinorum ſententia circa characterem Affyriacum & Samaritanum.

Quoniam reperio Rabbinorum circa propoſitam diſſenſentiam. Primum coram eſt, qui dicunt Samaritanum verum illam, & primariam characterem Hebraicum eſſe. Ita ſentire Babyloſi Doctores Zuro & Hobbi, tractum Samaritanum ſect. 2. fol. 22. & 23. Verſus allego.

Imo, inquit, datus eſt lex Iſraeli in ſcriptura Hebraica, & lingua ſancta: reſtituta eſt lex, & datus in debet Ebraica in ſcriptura Affyriaca, & lingua Syriaca ſive Chaldaica, & demum expurgata, eligitur pro Iſraele ſcriptura Affyriacum, & lingua ſancta, & reliquerunt illi in ſcriptura Hebraicum, & linguam Chaldaicam. Quae ſunt verba Iſraeli & Reſponſo ſecundum Chalka, ſcriptura eſt Liborica. Huius ſententiae quoque fautor eſt R. Joſe in Thalmud Hieroſolymitano ſect. 1. tract. Megilla, quae ſunt verba. Rabb. Juda tract. Megilla c. 1. n. 8. autem verba, autem Iudaeorum inter Affyriacum eſt; Samaritanum vero Hebraicum.

Nam eſt inter libros, & Theophilum, & Mezaſoth (ad eſt frontaſta illa, in frontibus ligati ſolita Hebraici, phylacteria dicta in Evangelio) alia diſſentia, uſi quod libri ſcribantur in omni lingua; Theophilum autem & Mezaſoth non ſcribantur uſi in lingua Affyriaca. Rabb. Simon Ben Cornikel dicit quoque in libro suo eſſe permiſſum, ut ſcribantur uſi Graece. Huius ſententiae ſubſcribitur Thalmud tractu explanatorum in Genere, quatenus O. habet quoque Beroſus inſignis commentariorum ſuo veluti calculo approbat, vna dicit.

Scriptura Hebraica, ſcriptura eſt quae tenet in ſua forma, & Character ſive Samaritani ſcribitur in ea in hunc diem, &c. Scri-

ptura vero, quae non ſcribitur libris hodie, ſect. 1.

ſcriptura Affyriaca tenetur. Iſdem prope verba eadem affirmat Rombus. Haec utriusque reſtorem tractatum Abulcaſi, Thalmud Hieroſolymitanum, ſect. 1. fol. 71. col. 2. in. 10. ubi de characteribus, & linguis, quae Ebraice legem ſcripſerunt, inter alia multa haec reſert.

Affyriaca eſt uſi (ſcilicet Ebraica) ſcriptura & non lingua, Hebraica eſt uſi lingua & non ſcriptura. Soligimus ſibi ſcripturam Affyriacum & linguam Hebraicum, & cur tenetur tenetur quae Affyriaca? quae uſi ſcilicet eſt in ſcriptura ſua. Quae omnia clariffime explicat hoc eodem loco ſol. 94. col. 3. R. Samuel Joſepi in verbis.

Puto autem, quod temporibus Daniela ſcriptura mutata ſit ex ſcriptura Hebraica, in qua lex datus ſuit, in ſcriptura Affyriacum, & ſcriptura ſancta Affyriacum in debet Ebraica. Ex quibus omnibus haec illam uſiſſimam ſua comprobatur, plerumque Rabbinos Samaritanum characterem Hebraicum ſancto, exiſtimari: eſt inter ſe cum tanta ambiguitate loquantur, & in negotio ſuo ſequo adeo inconſtantes, ut ſibi ipſis non inconſequerenter contradicant, ac proinde quid parent, vix obtineri poſſit.

Aliena ſententia eſt eorum, qui volunt, Affyriacum characterem accepſiſſe Ebraicum ab angelis, ſuſcepſiſſe ex antiquo Hebraico in Affyriacum mutatum. Cum enim populus Iſraeliticus in Babyloſe 70 annorum captivitatem ſuſtineret, & paulatim non legem, non & characteris obliſſiceretur, contigit, inquit, ut eodem tempore angelus Babilonis in medio corruſi appareret, & ſermonem a DEO latam in patere deſcenderet, characteris mutationem introduceret, & hanc eandem eſſe uoluit, quo jam ſancto ubiſque locorum unamur. Nec deſunt Thalmudicæ, qui uolunt Daniela novum illum characterem docuiſſe ſancto, Ebraicamque reſiſto Characterem characterem Hebraicum, quem ob irreconciliabile odium in Characterem, ueluti pollutam abo-

Cap. VI. que characterum linearum (quemadmodum in aethiæ Anaxonia characteristica passim post ponenda sine declaratione) quoad substantiam non sine diversis: neque eisdem ratione si habent, quemadmodum characteres *Hebraeos* modernis ad characterem *Rabbinicum*, quæm dictionem passim vocant, quorum maxima diversitas est: nam *Sapharides*, sive *Hebraei Hispani* alio characteri scribunt, alio *Abenacum* sive *Germani*, alio *Atreyim* sive *Aligpiti*, *Galæam* sive *Itali* alio; quos tamen (non obstant quod omnes ex uno & eodem characteri *Hebraeo* produxerint) non omnes, quatuordecim periti, nisi magnâ pravitate ac veritate legere possunt; quod etiam in omnibus aliis linguis videmus accidere; ita enim *Gallicam* & *Rabbinicam* character manifestius difficuliter à *Germanis* legunt, & contra, *Itali*, *Gallicam*, *Hispanicam*, *Germanicam*, vel *Belgicam* character imperceptibilis est, eamque utque à *Latino* quoad substantiam nulli ratione differat. Ita, inquam, dico se *Affricam* habuisse ad *Samaritanorum* characterem.

Nam *Hebraeos*, cum scripturam una cum characteri serè oblivioni traditam, bancque à primo suo decore multum successu temporum declinasse videmus, ut studium legis promoveret, antequam ad ei assiduum incumbendum quovis modo incitaret, *Samaritanorum* characterem pueritiam degenerem, pristino suo decori, nitoreque uti cum lege restituisse omnino existimandum est, neque potius debemus, Eisdem vero cunctis distinctam characterem populo tradidisse, sed commodiorem, elegantiorisque, & primogenio tabularum *Mosaicarum* characteri, ut postea videtur, conformiorem; hinc itaque pensilanus consideratis,

Infuso, & dico secundo, characterem *Affricanum* sive *Eliphanthinum* scribendum fuisse adhibitam; in profano verò *Samaritanorum*. Ita *Obadias*

Barthelemi Commentario in Misin fol. 1. post, *Melchior psalmi*, perik. 4. numero 5. his verbis.

*Scriptura Hebraica et est, que tenet et reguntur in Samaria, Samaritanorum autem, qui sunt Samaritani, non scribunt in hunc usque dum Hebraei autem scribunt quod scribunt in eodem profano, et tenentur in Samaria, que sunt hodie reperitur in multis usque, et per hunc est tempore Regum Hebraei, et signavit eodem scripturam. Scribunt autem, qui non scribunt in hunc hunc deuter scriptura Affrica, quod scribunt in tabularum. Pictur autem Affrica, quod scribunt, sit et pictur, pictur illud: Propter beatitudinem meam beatam me dicent filii. Confirmant hanc omnia alia quodam apud R. *Mosim Alafur responsorium* c. 14. R. *Jehuda Mafate* commentator libri *Cocpi* apud *Abenacum*. Pre ceteris autem R. *Agarum* in libro intitulo *Lumen oculorum* c. 18. postquam multam alio utroque disseruit, tandem inquit, considerans in, que dicuntur, et precipitur de *Theophilus* & *Mercatoribus*, que scriptura tenent *Affricana* scribi debent, ut que quoad substantiam explicantur de *Septuaginta* et *apud litterarum, usque*.*

*Hinc in eadem opinione videtur, et affirmamus cum veritate et integritate in hunc usque non alii scripturam deuter fuisse, quod Affrica. Ita Affricam characterem tenent alii Hebraeos antiquam esse, que sit in tabula scripta est, et quod antiquam mutatum fuisse, Hebraeos autem iam perit ab hunc litterarumque memoria oblitam, et potest, restat esse antiquam. Neque defuit acriter sententia fuisse, et melioris notæ Rabbinis R. *Jehudi* in *Orab* suo; utcum negotium ex ipso *Rabbinis* citari demonstrat, his verbis:*

Etiam certum sunt quod scribit, quod scriptura tabularum et legit, que sit in ore, et quod est mutatum, et non scribit Rabinum in com. Misin in tract. Judaim quoniam scriptura, qui non scribunt, usque

Etiam in eadem opinione videtur, et affirmamus cum veritate et integritate in hunc usque non alii scripturam deuter fuisse, quod Affrica. Ita Affricam characterem tenent alii Hebraeos antiquam esse, que sit in tabula scripta est, et quod antiquam mutatum fuisse, Hebraeos autem iam perit ab hunc litterarumque memoria oblitam, et potest, restat esse antiquam. Neque defuit acriter sententia fuisse, et melioris notæ Rabbinis R. Jehudi in Orab suo; utcum negotium ex ipso Rabbinis citari demonstrat, his verbis:

Affrica. Ita Affricam characterem tenent alii Hebraeos antiquam esse, que sit in tabula scripta est, et quod antiquam mutatum fuisse, Hebraeos autem iam perit ab hunc litterarumque memoria oblitam, et potest, restat esse antiquam.

Cap. VI. *quod scripturae Assyriacae, et scripturae Samaritanorum, quae legem DEUS sanctissimus scripsit, et vocatae Assyriacae, et Samaritanorum, seu palaestrinae, iuxta aliud: Quorum beatam me docuit filia, et sic dicitur esse Assyriaca, quod bene sit in suo charactere. Cui veluti calculo suo subscribit R. Samuel Japhet: vult enim hanc scripturam hanc temporis rationem fuisse vulgarem, sed legalem tantum, et physiotheria ea fuisse solita, caetera vero omnia monumenta, capitulosi gratia annales, sive historiae, et publicae monumenta, sacra & nominalia Samaritanorum characteris, qui hunc temporis quasi vulgares erant, conscribentur. Ut vel hinc apparet veram esse quod supra affirmamus de characteris sacro, et profano, hunc (profanum) Samaritanorum solum, (sacrum) Assyriacorum fuisse. Verum verba Auctoris cito, ut citius dicit:*

Nobis quoque propter perfectionem et sanctitatem scripturae illius in illis debet non scribentur cum, etiam in libro, in quo scribitur Rex, aut unusquisque pro se ipse, sed scribentur in scripturae Hebraicae, quae autem abscondita sunt, etiam, ab illis sunt dicarum (id est, illarum, quae in alphabeto ponuntur, et sanctis aliam dictionem habent) cum ingruerent in Assyriam; et mirum filii Assur hanc scripturam, ubi acceperant eam sine, vel quod ante quod non esset, mutaverunt eam alio et libro sacro propter scripturam sanctam, vel quod illorum fuerat, concupiverunt. Filii autem Israel affererunt ea simul cum illis ab illo tempore et deinceps. Et hoc est, propter quod dicitur, afferendisse cum illis de Assur; sed et dicitur Elizeum dicitur esse scribere librum legis, et reliqua hagiographa, characteris videlicet Assyriaco. Quae verba ita clara sunt, ut nostram sententiam deinceps viderentur.

Patet igitur deinde characteres huiusmodi, ratione essentialiter fuisse di-

versos, sed Samaritanorum characterem solum Hebraeam ab Hebraeis in meliorem formam, et elegantiorum, ad illudam legis vocedem populum, vel ipsi characteris palaestrinam, et dicitur est, excusationem, mutarum fuisse. Accedit, quod Assyriaco character, quo tabulae legis scriptae ostendimus, apertius consistit plenis mysterio, et de totis character, quemadmodum in sequentibus videtur, mysticus & symbolicus, quod de Samaritanis dicitur nulli ratione potest, utpote agibus nimium lapsus simpliciter sua deservit praedicta. Adde aliud, si veritas sit, quae refertur Aben Zabar, & R. Japhet in XXIV capite Exod., tabulae legis fuisse, juxta veteram traditionem, personatas, & ex utraque parte legis portae, unde contingeret intermedium partem in finalem, & per miraculo subsisterentur, ne exciderent cadere. Unde unicum argumentum firmius afferendi legem solo Assyriaco, videlicet quadrum illo et eleganti characteris fuisse scriptam, non Samaritanam, cum ejus litterae א & ב ב facile, & sine ulla miraculo in tabulis consistentes, repugnent miraculose scripturae, quae veteres constanti traditione tabulae legis scriptae esse volunt.

Verum nos solliciti Rabbinoorum plerumque fabulosis traditionibus, ut nostrae solidiori fundamento insistant, et solidiori antiquitate inceptam inquisitionis nostrae saltem ostendatur in qua, si characterem Samaritanorum eandem cum Assyriaco de monstraverimus, uti divina gratia ex sequenti tabula nos demonstraturus confidimus; curio sitiosissime quaestioni nullo non tempore agitata finem tandem non impositum merito gloriam poterimus. Tabula sequitur.

Explicatio Tabule prelosum.

Tabula continet 8 columnas, quarum singule diversas litterarum formas continent; prout inscriptiones columnarum notant, quæ quidem formæ ex parentibus linguis, id est, *Hebræis* alphabetico suam formantur originem, quemadmodum in precedentibus uerbis ex Rabbincorum sententia docuerunt. Causa uero tante mutationis in characteribus facta multiplex assignari potest; quarum prima est, varia apud præfatos orientales scribendi ratio; alia ex dextra in laevam constantem scripturæ profectibus; nocturnis contra ex laeva in dextram, quibusdam ut *Syris*, perpendiculariter scripturæ progressum servantibus; quo factum est ut litteræ nunc inversæ, nunc obliquè ductu transformate, paulatim à gemina forma deflexerint. Altera ratio est, varietas popularum & gentium, ad eorum diversis ingenia, usus & consuetudines, diversitas in scribendo quoque nata, insignem litterarum varietatem peperit. Quod adeo vel in hunc usque diem verum comperitur, ut quot rationes, tot diversis existant characterum formæ, sive ex *Latine*, sive *Hebræicæ*, aut *Grecæ*, aliarumque culivis linguis fuerint. Tertiâ causâ fuit, velox & expedita scribendi ratio, ex qua apud Orientales natum est characterum genus, quos carentes vocant, id est, velocitatis, & volantes, ut dici solet, calamo extrahit; & maxime in usu est apud *Syros*, *Arabes*, *Persas*, qui totam scripturam aut historiam alienas concessuram, continuo litterarum nam profectuant. Qui modis scribendis, inter Europæos populos pariter usum invenit. Tameñ cum omnès Europæi populi alphabeto utantur, ex latèris litteris desumpto; *Grecorum* tamen, uti & *Galli*, in scribendo, *Arabes* more, singulas litteras connectere solent; non alia de causâ, nisi ob expeditiorem

commodioremque scribendi rationem. Sect. I. Ut prout ex hisce lauculenter patet, litteræ *Hebrææ* à Samaritanis non nisi accidentaliter differre, ex vario videlicet scribendi usi.

¶ II.

De Sictis Hebræorum, Samaritano characteris assignatio.

Examinata paulo penitus prædicta Rabbincorum in decodenda hæc, de characteribus *Affinis* & *Samaritanis*, inconcussa, aliam causam non reperit, nisi famam antiphatæ, veterumque monumentorum ignorantiam, & in eorum investigandorum studio fixam negligentiam, à quorum tanta notitia notis controversiæ ratio dependere videtur. Unde nos, ut solidius hæc controversiæ incurreremus, nullam non movimus lapidem, quo in antiquam veterum characterum *Hebræorum* notitiam deveniremus, atque ita detectis nocturnis vetustatis vestigiis, viderem veluti solido fundamentum sententiam nostram ratam, certiusque stabilire possimus. Neque æstimate ingratum molirantur fidei divina providentiæ: nam per ideam tempus variæ ex Oriente aliarum inscriptiones, parum factis, partim argenteis impressis nummis, integram mihi præbere in famulissimæ sententiæ hæc decidenda occasionem. Nos de argenteis nummis veterum *Hebræorum*, seu *Sictis* primò, deinde quoque de alio inscriptionum genere tractabimus.

Inveniente hæc Romæ passim in museis, nam Collegi Romani à *Philippo* olim ex *Hydruntis* aliarum, tum clarissimorum virorum *Françis Gualthæ*, & *Françis Argenteis*, & incliti viri *D. Françis Gualthæ*, non doctrinam minus verorūque antiquarum notitiæ, quam nobilitate comprehensæ spectabiles, monete argenteæ vetustis characteribus *Hebræorum* inscriptæ, quæ *Sictis* vocantur.

Monete Hebræorum
argenteæ
non aliam
scripturam
habent
quam
Sicticam
et aliam.

Cap. VI. cur. Hujusmodi monetas in *Francia* quoque viris in locis meo vidisse memini, & passim à *Mexico* in exercitacione in *Peru* & *Castellam* *Samaritanos* casibus deprehendi. Alias quoque fuisse aliter ex *Oriente* à quodam *R. Solomon Agha*, quae comparata cum his, quas ex *Siculo* & *Romanis* musis hinc inde collegimus, insignem praebere fuisse differendi materiam. Harum aliquae inscriptae sunt characteribus *Samaritanis*, aliquae *Aegyptiis*. Quid autem inscriptio facta significet, quid hieroglyphica in medio characterum posita, quando & ubi impressa manifestat, jam tempus est, ut aperiamus.

duo notanda sunt in his numismatibus. Primo character, qui *Samaritanus* est, uti moderni dicunt *Samaritanos*, à quibus vix in ullo discrepat, ut eos exornanti pariter. Secundo hieroglyphica una cum interpretatione characterum quae est prima quidem facies, *Siculus* *Hebraei*, secunda vero facies *Turkica* *Sicula*. Sed ut omnia clarissime, & cum bona methodo declarem, primo de *Siculo*, deinde de significatione hieroglyphicorum dicemus.

Dicunt *Hebraei* *Siculum*, hoc est à ponderando, appendendo, librando, eo quod pecuniam veteris *Hebraei*, *Chaldaei*, & *Syri*, non ut nos numerabant dicebant, sed ex pondere summam valorenae ejus designabant. Vide *XXIII. c. 16. vers. Gen. Et apponit Abraham Ephron quadrupescentis siclos pro hac vinea publica*, vel ut alii legunt, *pro vinea vinea*; vel ut *Thargum* *Obolos* habet, *quod recipiatur pro vinea vinea in vinea pro vinea*. Vide *Rogus* *XL. 39. Esai. VIII. 15. Esai. XLVI. 6.* Et in novo testamento, *Matthai. XXVI. 15.* legitur *facientes 30 argenteos nummos* *Judei* non numerasse, sed appendisse, unde & *Synachus* illud *Zach. XI. 13. Iudaeorum* veritas, *appendunt. Hebraei* igitur *pecuniam in pondere suo*, & *Chaldaei* *pecuniam appendunt*

vocantur, quae consecratio deinde in *Sell. I.* usum quoque *Quasdam* devent, ut docet *Badier lib. de offi.* Est autem duplex *Siculus* *Hebraeus*, facer sive ecclesiasticus, & vulgaris. Sacer proprie dicitur *Siculus* *fundamentis*, ad nos sacras deputatus, videlicet ad tabernaculi, vel templi *Iherosolymam*, & ornatum, ad sacrificii ministerii apparatus, & perfectionem, ad *Numeri* *propitiacionem*, sive quae casualis redemptioem. Prohibentur enim haec *Siculi* *perforare* *DEI* *pecuniam* *se esse*, neque aliam habere *Regem*, vel *Domini* *praeter DEUM*, cui se ipsa totos obstruunt, & ideo etiam *Siculus* *Hebraei* dicebatur, ut est *Jer. LI. v. 5.* vel *pernia* *redemptioem*, vel *pernia* *propitiacionis*, seu *expiationis*, aliisque nominibus appellatus fuit. Vulgaris vero in promiscuum usum deputabatur. Ceterum argenteus *Siculus* *Hebraeorum*, quemadmodum ex voce *Obola*, *Exod. XXX. v. 13. Lev. VII. v. 15.* colligitur, quasi viginti *obolis* constabat. Est autem *obolus* tantum argenti, quantum pondere *scudocina* *grana* *hordei*, sive *simina* *siliquae* *communis*. Unde *viginti* *sicli* *pari* *est*, quae *vicena* *partes* *deinde* *conjectim* *ponderant* *320* *grana* *hordei* *in* *argento*, sive *totidem* *siliquae* *communes*, quae *faciunt* *24* *obolos* *Aethiops*, sive *4* *denarios* *Romanos*, seu *quodam* *drachmas* *Aethiops*, quae ut plurimum voce exprimitur. Vide quae sunt de hisce dictimus in *Supplemento ad Prohemium Caput*. Et confirmat nostra *R. Agha* *libro*, qui dicitur *Catena* *Cabala*, tract. *de moneta*.

Et cognovimus ex *Kabalah*, quod *Siculus* *facer* *pondus* *320* *grana* *hordei* *in* *pure* *argento*. Hunc autem *equivalenter* *Josephus* *his* *verbis* *ostendit*: *Siculus* *autem* *nummus* *Hebraeorum* *pari* *est*, *Aethiops* *capit* *drachmas* *partes*. Atque hic est celeberrimus ille *Siculus* *Hebraeorum*, quem paulo ante tibi proposuimus *Samaritanis* characteribus inscriptum.

Habet

Cap. VI. Habet namque facies prima ursum, seu vitis illius figuram, quæ mensuram gloriæ, five hominæ manû capere omnino tabernaculo vel templo ad secularum monumentum, Dei iusta, & Mysis procuratore, ante illius consecrationem, in arca servanda erat preposita, ita habebatur Esodi XVII. 33. in verbis. *Et dixit Dominus ad Aharon, accipe hoc aurum & vitæ de Man, quantum gesserit capere possit, & repone eorum Dominus ad servandum in generationibus vestras in Crata pro vase habetur aurum, in Chelbes tabernaculis, hoc est legemita. Litra F, aurum imposita, idem est quod in Hebræorum, & significat primum, ac integram Sictum. Ab altera parte virgata illam mirificam immari licet, quam inter plurimas virgas Aharon nomine in tabernaculo conventis illatum, ac sacerdotali illis vocano, hoc usquegen publico indico confirmatur, commendaturque, postero de populo omnis gemem producerem, Aharon emiserem explicaturque videt: in Num. XVII. v. 8.*

Et sequenti de virgissis est Moyses ad interdicendum testimonium, & ecce fuerunt virgæ Aharon domus Levi, & virgambus geminis creperant flores, qui subito delatæ in amplexu deformate sunt. Atque hoc ita esse, & hæcæ duas figuras hieroglyphicam nihil aliud significare, quam vas Manæ arce impositam, & virgam Aharonis mirificam, ipsimet Judæi confirmare. Insuper omnium sit Romæ, qui in Persibus Mysis hæc inter alia referunt.

Item in Arco, id est, Prolemaide, in muribus Hierosolymæ terre montium apponitur figuram sculptura sigillæ. Et non leve erat delatæ figura virgæ congelatæ, & ex altero vitæ virgæ. In stripe extem litteræ ad miræram scripturæ erant insculptæ admodum manifestæ. Et ostendebat scripturam Catharis insulam, & legentem eam sciam, quoniam ipsi est scriptura Hebræa, que sequenti fuit Citharia, ficut insula.

novato in Sanhedrin, & dependet ex uno Seli. I. lare, [Siclus Siclorum] & ex altero [Jendilim fundis] dicitur quædam figuram esse virgæ Aharonis, figuram veri servandam esse arce, ac per tota Manæ. Et singmentum Sannone historie Vasiane, ita inter alia habet.

Sunt etiam nobis aliter relique summa, sicuti scriptæ characteribus Sicron, & ex uno latere quasi figura virgæ congelatæ Aharon, & ex altero dei Manæ, & ad alterum est Regis Israel.

Dico igitur, hæcæ naturam seu naturam argenteam, cuius esse à Regibus Israel, quo tempore character Sannonicus vulgaris erat. Cuius naturam esse, non excusant, ita certam esse, ut qui illud negare conatur, certo certius probatur, & à manifestam cognitionem ita esse alienam, ac per tota manifestam à falsis, ac illi ratione formatis distinguere, ac discernere nesciverit. Vis autem Manæ, & virgam Aharon, ita cum hæc sententia, videri imposita quodam, Siclus Israel & Jerusalem Siclus, per tota intentione à Regibus Israel esse imposita, ut Siclus hoc usquegen mirificam inscriptione immundi DEI OPT. MAX. beneficia, cum in de sermo quadraginta annis pace caelesti pascere, & hoc tantique miracula confirmarentur, per via Manæ, & per virgam Aharon indicata moderare, sique ipsi inscriptionibus populam electam DEI, à DEO semper singularibus miracula desiderium esse cognoscere, circūque Hierosolymis sanctis illius urbes, que loci eminentia, cæli, solisque felicitate, civitates mundi urbes superas, speculati à DEO privilegio ornata esset, ut in ea templum & domus: jus esse, cuiusque divinus per & sincerè excusant, ac proinde infirmitates hoc bene ficturam à DEO electo populo nullo non tempore profuturam videri esse nobis, non quoddam, ac in fervore charitatis, sedique constantia erga tantam beneficentiam per tota confirmarentur.

Verum

Cap. VI. Verum ut ea omnia in figura illis con-
tingerent ita quoque eos nostram super-
circule esse musis, nostrum SACERDOTEUM
JESUM Christum Dominum, panem
vitam, qui de caelo descendit, sacra-
mentum eternum, qui semel quoque
sacrosanctum pretio redemptus in templo,
Redemptor noster, ac nostrae salutis
periculum effectus est, significasse credi-
derim, neque aliam ob causam sin-
ctissimam sicut omnem altissimam, sic-

ri precepisse Dominum arbitror, & c. I.
quam quod haec, quae divinus, & c.
modi Sicut insignibus referretur. Ve-
nim ut lector formam sacrosancti peri-
culi cognoscat Synopsin in precedenti
Schemate, magis utatorum, oculis
erudit lecturis exponendam certis,
in quorum singulis Sacramentis inscri-
ptio, una cum mystericum signifi-
catione, *Adriani-Sanctorum* lectione
expirant.

C VII

CAPUT VII

De origine literarum, & scriptiois.

Omnium doctorum suffragis
Dormire in pari hominibus *A-*
dmo majori I. DEO Opt. Max.
perfectione majore animi corporisque
donibus imbutum fuisse, constat. Nec
rationes ad id ostendendum desunt,
cum enim DEUS omnia animalia
transit, quoque in hoc genere creatis
perfectis, secundum corporis magni-
tudinem, robur, membrorum propor-
tionem, atque symmetriam, denique
secundum potentias quoque exorien-
di & perficiendi omnes actiones suas
naturales, certe inconspicuam videba-
tur solum hominem, qui tantam perfe-
ctione conditorem animalium rector,
principique futurus erat, in imperfe-
ctione relictum fuisse. Quomodo
dum igitur DEUS *Adriani* pra omni-
bus alia pari hominibus, qui unquam
futuri erant, excellentibus corporis do-
nibus, utpote immediatè suam optationem
exornavit, ita certe non desuit divina
providentia in exornando eum raris
quibusdam, & mirificis animae dotis,
nitens & perfectionibus; sunt enim
immediatè DEI opera perfectissima.
Cum autem haec perfectiones ani-
mae naturales nihil aliud sint, quam
scientia, Philosopho rite, consequens
est, eum omnium mortalium sic nulli-
um fuisse.

Cum etiam *Adriani* totius humani
generis Doctor esset futurus, certe
congruum erat, ut in ipso productione
sua exordio, praeter insulas scientia-
rum habitus, etiam miracula quaedam
docendi alios homines facultate im-
bueretur.

Cum iterum haec instructio fieri
non posset sine lingua, certum est cum
lingua quaedam divinitus eidem infusa
usum esse. Cum autem praeterea o-
mnia idemata ex vocibus, verbis, no-
minibus & haec ex syllabis constent,
certum quoque est, ut paulò post vide-
bitur, *Adriani* primo suo exordio gram-
maticam egisse, & Latine anima-
lum condidisse, & auctorem omnium li-
terarum extitisse. Quam verò haec
lingua primæ fuerit, quae voces, quae
characteres, qui Hæri in conscripti,
tunc ut sequentes disquireremus, ubi
prius scientiam *Adriani* quid fuisse ex-
cussiderimus.

Adriani igitur supernaturalibus ha-
bitibus illustratus, petens DEUM &
esse, & virtute sua omnia condidisse,
universitatem quoque bonorum es-
se, atque ulla controversa creditur,
eandemque fidem liberis suis tradidit.
Sacrosanctæ Trinitatis mysterium, &
veritatis Verbo humani generis Messia
& Redemptoris futuri incarnationem
divinit

Adriani
primo de-
no. *Adriani*
omni pro-
prietate de-
monstrat
propheta
fuisse.

C VII dicitur revelatione accipisse, plerique SS. Patres erudierunt. Unde prima illa Theologia primordia dicitur, & per Cabalarem ad posterum translata, ut in *Cabala Hebraeorum* docuitur, magnum nullo non tempore incrementum suscepit.

Secundò *Altemam* errorum rerum materialium scintillam caluisse, ipsi sacra Scriptura docent, ubi animalibus nonnulla naturis cupisque apta impositisse memorantur, quod eadem sine absoluta totius naturæ scientiâ fieri non possit, præter abditas enim arithmeticas, plantarum, lapidum, metallorum, mineraliumque virtutes, sapienterumque corporum in istis perfectè notæ, unde & confirmata Philosophi, Medici, Astronomi fuisse perhibent. Atque hoc ita esse post SS. PP. plerique profari cœterarum nationum auctores instantur. *Sed* præ aliis graphicè *Altemæ* excellentiam describitur his verbis:

Adamas præter bene, DEI manu effectus, et ad conqueum et fundebatorem Opificis, et Combitorum formatas, jure primæ sapientie appellari potest, ut primò conditorum fundebatorem, et unguis divinitus pille exillens, amens prætorum plenas, et amens unguis corporis que scilicet parit, et inconvictis circumferat. Quis enim quidam, et ita loquitur, ex illis autem effectus, et divinitus cogitationem aditoremque plerumque, per omnia naturam penetrant, curantur, sequitur et sine erroris proprium, et capillat naturæ præcipuum commodes autem virtutes, et quilibet in unquamque rerum naturæ præstantissimum erit, antequam: non enim hominum, qui naturæ sapientie cum lapsu, et cum erroris interque fuerint, sed à DEO auctore fuisse auctore, qui de rebus omnibus rectè cognoscit, et judicat, vel præcipuum naturæ mandator ab omni quælibet parte venit, et præcipuum talis cogitationem. Quibus fuisse verbis nihil melius ad æstimationem nostram dici potest. Hæc adhibentur ple-

rique Rabbinores. Loco errorum sit *Soll. R. Altemæ*, qui de *Altemæ* in hæc verba erumpit. Omnia *Hebraeorum* institutione, Latine ponit.

Quædam autem DEUS habuit in per-
fectissimè natura, et tempore Adami corpus
reflexit mundi cupisibus parit, in quo omnia
magis mundi nature miracula expressit:
omnis tunc erat tempore spiritibus di-
tinctura, plenas sapientie et scientie, ita
in sapientia que non numerus, per fuit effectus.
Et R. *Cyris* in hæc locum vocat *Altemæ*.
Adam superantissimæ et præcipue
philosophorum, amantissimæ DEI discipula,
quæ in totum animalium, herbarum,
hyemumque. Medici quoque sunt, et
philosophi, et ab ipso unguis arte et scientie
profecerunt. Quæ eadem assensu
Paraphrasticè in *Putmanracham* Sower-
ritanum his verbis:

Et philosophus DEUS Adamas, per
plenasque ipsum spiritibus sapientie et scientie
ut inde ad plenas unguis arte et scientie
fuerit, et tempore et primo fuit pronuntia-
ret. Quibus adhibentur *Sed* ait.

Fuit tunc illi, qui utrumque singulis et a-
mibus unguis et regibus, fuisse præ-
scribens, aliter qui non transierit, adaptati.
Hæc sunt arte et literæ, hæc
scientie rationales, et non rationales, hæc
prophæta et oracula, hæc leges scripte et
non scripte, hæc omnes observationes,
et quæcumque ad vitam necessariæ sunt.
Quædam autem a natura est. Mathema-
tica quoque scientiæ calcule, et
potestque suos tunc decussis, pulchre de-
monstrat *Geometricas* in *Chronicis*, unde
& illud *Hechschiger* de ipso dicitur vi-
dentur.

Ipsi enim DEUS dedit mihi hæc, que
sunt, scientiam terram, ut fuit dispositio-
nem orbis terrarum, et virtutem virtutum,
virtutem, et consuetudinem, et in-
dicem temporum, virtutemque perma-
nentem, et consuetudinem temporum, hu-
manarum institutionum, et divinitus impo-
sitam, omni curis, et stellarum dispositio-
nem, amantissimam naturam, et unguis naturam.

Cap. VII. *De virtutibus, & operationibus humanis, differentiis linguarum, virtutibus radicibus, & quomodo sunt disposita, & imperiosa dicit, utrum cum acribus deus uti possint.*

Præterea cum nihil adeo humano generi necessarium sit, ac elementarium, mentaliterque usui, nemini dubium esse debet, *Adamum*, qui cunctis quam humanam generi de omnibus & singulis naturæ secretis instruere debebat, aboblivissimam omnium horum habuisse scientiam divinitus infusam, ita ut vim & naturam uniuscujusque elementis, omninoque eorumdem inter se combinationem, aliarumque ex his orientium mixturam completionem, *regere & Avangariis* perfectè nosset. Metallorum quoque corporum naturas, & vires, eorumdemque generationes, congelationesque in terra visceribus peractas, quemadmodum & eorumdem depurationes, fusiones, fractiones, calcinationes, amalgamationes, filtrationes, aliisque chemicarum actionum usus humano generi penitus cessatos intrinse percipere, cum sine his humana vis consistere non posset. Sed de his alibi scripsit.

*Angeli
ad illi
Angeli.*

Præterea *Adamus* particularis angeli assidens instructum, multa circa particulares rerum essentias & pro-

prietates compertisse, quæ ad humani generis conservationem propagandam, nempe corruptis in illa forma, plerique *Kabbinorum* volunt, in R. *Abraham* in *Jefera*.

Discipulis *Rabbi* *nostris*, *scripsisse* *numeris*, *quod* *patribus* *nostris* *factum* *preceptum* *est* *angelis*. *Præcepit* *Adami* *sibi* *Raziel*, *Semi* *sive* *Noe* *Jophiel*, *Abrahami* *Zachiel*, *Isaci* *Phiel*, *Mosis* *denique* *Miratron*. Quodquid sit, *Adamus* hæc angelorum assidens, sive immediate concursu divino, eorum immortalium sapientissimam, scientissimamque fuisse, quilibet, qui admittit illud, immediateque *DEI* equidum secretis contemplatus fuerit, facile assentietur. Cum igitur talis, ac tantus fuerit *Adam*, confirmataque fictionis veluti quidam natura Secretarius, divini ingenii sui defecationisque iudicii radio cuncta penetrans, omnem tantæ ingenii domum tantum ab auctore naturæ in seipsum propriam usum concessis credemas, sed & ut participatis illi, & cetera ex fonte quodam longè uberrimo in alios derivatis, totum illi fecundaretur genus humanum. Quæ ratione igitur huiusmodi divinitus *Adamo* data scientia ad posterum fuerint propagata, tempus est, ut speciemus.

CAPUT VIII

De lingua Hebrææ mira vi in rerum significationibus eloquentis, quam infusam habuit Adamus.

C. VIII. **M**iram finè id in lingua *Hebræa* videri debet, quod nominibus rebus perfectè consentium, eandemque quomodocumque manifestam, semper sensum efficiant. Quod cum nulli in alia lingua locum habere conperiturum, merito ei inter ceteras linguas principatum debetur. Verùm ne quæquam sine ratione afferatè videatur, hæc rei largissima specimi-

na dabitur, ut lector immensus divini sapientis hujus primam institutionis obiectis sub illa latentes aspiciat, & miretur. Antequam tamen ab aliis progrediar, hæc quidem præsupponenda sunt, veluti regulæ & canonæ, quibus scilicet, & directis hæc in similitudinis inductione uti possimus.

Suppono igitur primò, non unice tantum vocis constructionem in *Hebræo* *lingua*

CXIII. *passionem eius, et sic Adam cognovit.*

*Quæ hæc
in Adam
sua natura
habuit.*

*Et Aquilam in sapientia sua, quod i-
psa esset regina omnium avium, volatilisque
eius fuerit amicus abis volucibus, sicut
ex operationibus que patet, cum illi fuerit
eius dextra amicum, volatu sese extulisse
supra ad ipsum spectantem, et pro mul-
titudine cetera, si volu de montem pro-
cepisset in mare, ubi deciditibus plenas in rivibus,
acquirere ceteris in primam potentissimum suffi-
citur, et sic singulis dextra avium consistit
facere, ut que ad consensum omnium, que
more sui spectantem regere, unde tan-
dem suspensam deponit in mare, ubi fuerit
vota sua possit. Ita scribit R. Sandin
Gom. Et hoc ratione Adam cognoscendo
naturam Aquilæ, ipsi omnes congruam
intendi, invocandam *וַיִּבְרָא*, quantum prima
dicitur 2. *וַיִּבְרָא*, id est calum significat, si-
cundum *וַיִּבְרָא*, id est spiritum, sic *וַיִּבְרָא*, id
est spiritum, ut significat, *וַיִּבְרָא* et *וַיִּבְרָא*
וַיִּבְרָא, id est, calum, ignis, spiritus, et sic
omnes eius debent moveri, et naturam que
Pergit ulterius:*

*Quæ hæc
in Adam
sua natura
habuit.*

*Et sic in nomine *וַיִּבְרָא*, Chama, id est
Asinus, cognovit per sapientiam suam,
quod a esset factus, et baptis pro omni-
bus ceteris animalibus, et quod aprus es-
set ad portanda onera potentissimum, patet
proprietatem nominis Chama, et ubi in-
terpretatione que Chama. Non aliter cog-
novit in sapientia sua naturam Equi, quod
a animalis esset bestia, et mobilis et bel-
liger, prout patet ad bellum, dicitur que non*

*nomen dicit, dicitur *וַיִּבְרָא*, id est *וַיִּבְרָא*, id est
dicit, quod si sua dicitur ex bellis, sicut
patet quodque est, quod a longi officio bel-
lium. Et sic utrumque non dicitur in
omni continentur natura sua. Et per illa
inopulenterque omnium, dicitur et sicut: et
ipsa, que nomen appellatur dicitur et DEUS,
Ipsi Adam, id quod dicitur omnium tra-
naturam sit, sicut quod scriptum est, Ego
Dominus, hoc nomen meum, et be-
natus est hoc nomen esse in hoc dicit.*

*Atque alia in commentariis suis refe-
runt, non excepto Talmud, quoniam
que in Rabbinorum commentariis cir-
ca hoc negotium reperire potuimus,
hic collecta proponimus, ut ex illa
proposito suo magis apta lectur excipi-
pere possit; insenset enim tales que
admirandam Hebræorum lingue propie-
tatem commendare possunt.*

*Nomen Leonis in lingua sancta est
וַיִּבְרָא *וַיִּבְרָא*, quod resertatur catholici
methodo, quam Theorem vocant,
semper aliquid Leonis congruum pro-
fert, continentur enim in hac proposito
voce sequentia *וַיִּבְרָא* *וַיִּבְרָא*, id est,
id est, *וַיִּבְרָא*, sicut innotuit appella suo
formidatam innotuit: *וַיִּבְרָא*, id est,
id est, illorum appella suo, que igitur suo
vultu quasi lacum pavilior: *וַיִּבְרָא*,
id est *וַיִּבְרָא* que sicut speculum: *וַיִּבְרָא*,
id est *וַיִּבְרָא* *וַיִּבְרָא*, id est *וַיִּבְרָא* ex oculis
suis fulgorem tenent. Quæ omnia hac
paraphrasi continentur, ut sequitur:*

וַיִּבְרָא
וַיִּבְרָא
וַיִּבְרָא
וַיִּבְרָא

id est,

Leo.
Invocatus ipse suo formidatam.
Leoni oculorum suorum illustrat videtur
se si.
Proprietatem que sicut speculum.
Proprietatem ex eo appellationem horum.

וַיִּבְרָא
וַיִּבְרָא
וַיִּבְרָא

id est,

Canis.
*Pro omnibus animalibus et ubi, vel-
lem, ubi omnia.*
*Canis alius et cur et ad omnia, id est, nature
alio est, esse redigunt, generosum, mi-
hilum, vitium, et carnalium.*

Legi-

C. VIII. ram gentium, quia per id valet, effertur multorum hominum confensus, & ecclesie decretis, unde per quasi per, id est factis multumodo catholicis sub uno complexu apprehensa, quis fuit *Abraham* pater omnium. Et dignum est observari, quod patriarcha *Abraham* figuram fuit non solum Christi, verum etiam Petri apostolorum principia: sicut etiam *Abraham* iustus est à D & O patriam & congregationem reliquit, sic imperavit Christus Petro, ut ecclesia omnibus sequeretur se, & quemadmodum die sterilitatis fuerat *Sara* mater *Abrahami*, sic etiam ecclesia gentium, quae Petri in conjugium destinabatur, nondum filios pepererat, & velut mater *Abraham* mutatum est in *Abraham*, id est, centrum multitudinis catholicae gentium, sic *Sara* in iudicem est appellata *Cephas*; id est, *verbo expostionis*, hoc centrum universae diffusionis. Significat quoque *Abraham* ut *Uter* sicut *Petrus Romanus*: factum enim ei promissum, quod in semine eius benedicerentur omnes nationes terrae; ita in Petro, quod super illum, & sedem suam adhaerens dormit omnium, qui benedictionem in Christo consequerentur. Exquemadmodum *Sara* ablatam est opprobrium sterilitatis, per nominis mutationem, & insepulchro-

rum litterarum; ita Ecclesia semper est sicut *L* unumquodque agnomina per crucis insepulchre contactum, quando omnes nationes sub unius litterae velamine ad Petrum demisse sunt, & à DEO sanctificata, & pro ecclesia gentium appellata est ecclesia catholica. Qui Catholicam aruficium propositum penitus nitatus fuerit, percipiet quoque in nominibus, per *Sara*, *Sara* & *Sara*, nationem uniusque instantem, veteris & novi; sub nominibus autem doctrinam suam *Sara* & *Sara* clarè representationem videbit suam ecclesiam catholicam in hoc mundo, & triumphum triumphans. Nam quemadmodum synagoga se habuit ad eodem, ut *L Sara* vel *Sara*, ita ecclesia praesens ad suam in confirmatione huius mundi se habet, ut *Sara* *Sara*: ita *Abraham* Inque synagoga dicitur habuisse orbem terrarum suarum, non ipsam imaginem: ecclesia habet imaginem, non autem ipsam speciem veritatis, sed sub Christianae religionis circumstantiis, & vocis catholicae doctrinae velamine, adhuc recedat, donec veniat *Sara*, qui appellatur *Uter*, *Sara* & *Sara*, qui dicitur a patre *Sara* sua huius seculi, & vitam sequendis immortalitatis, ut sequitur.

Lex nota.

per per per Qui non videt DEUM.
per per per Nisi per unum de similitudine.

Lex nota.

per per per per per DEUS, id est, lege gratie beatificavit.
per per per per per, id est, convertitur DEUS incarnatus.
per per per per per hoc est.

Pari ratione dependentes in ipsi nominibus duodecim filiorum *Jacob*, *Catholici* resolutis artificis, ra-

tionem ipsas, ob quas nomina ipsa imposita, ut sequitur.

*De literis Coptitarum mysticis, quarum lingua est una ex
linguis primigeniis.*

Habent Coptite in universam li-
teras XXXII. quarum figuras,
ramina, perorbites, in fronte hu-
jus opeis præfixas contemplant, neque
hæcæ alphabetum suum conficiant, quod
quidem cum veterum *Ægyptiorum* al-
phabeto idem, si præcæ literæ dem-
pseris, esse in *Prothom* ostensum est.
Quomodo autem verò præcæ *Hæbreæ*
alphabetum suum disponere solebant,
ut ipse literæ, sua mysticè conluerent
significatione, & elementa literarum,
rerum omnium ostenderent elementa,
ut in *Philæorum Cabala* fusi explanavit
Orisipus, ita *Ægyptii* veteres degeneres
caeteroquin à vera *Hæbreorum* propa-
gine, protervum tamen, unde defec-
derant, veluti similes, eo suas literas or-
dine disposituræ, ut literarum, chara-
cterumque figuræ diversè quidem ef-
ficerent, significatio autem cum *Hæbreis*
in omnibus esset arcaneorum præcæ a-
naloga. Hæcæ veteres myltagogus se-
cundum sunt posteriores *Coptici*, qui veteri
alphabeto veterum paralleli quædam
ratione multa hæc, que sacrosanctæ fi-
dei nostre mysteria concernant, sub
hujusmodi literarum figuris, numeris,
& mysticis significationibus in ab-
diderunt, ut hoc ipso præcæ illam hæ-
rophanicam significationem in omnibus se
affecisse insensim, quod & magnus
ille *Dionysius Areopagita*, in *mysteriis* seu
libro de *Divinis nominibus*, cap. 9. hæc & simi-
libus verbis passim indicat: Mysterium
sacriæ respondere capiti, operationem
cervi, peccati arrium, captivitatem
veræ, eræca verò & pedes naturam de-
notare. Quæ omnia ex more *Ægyptio-
rum* hærophanicæ dicitur in *Orisip-
pe T. celli de hermetico* partem hanc
in corpore symbolis suis ostendimus.

Quid aliud baculus ille *Tauticus* 5.
Atens *Ægypti* manebat in sinistro-
dineam T literæ efformatus denotare,
nisi arcanam illam *Serapis* crucem, si-
lens normam, rectitudinis symbolum,
& futuræ veluti vitæ mysticam tesse-
ram, de quibus *Prothom* fusi tra-
ctationem contulit.

Siquidem characteres mysticos ve-
terum, cum primi illi *Ægypti*. Pater
insignis eorum de vicinarum gentium instru-
ctis considerantes magnum cum nobilitate
fidei mysteriis assiduatam habere de-
prehenderent, eos in usum quoque sac-
ris suis studiis, quibus usic accubebant,
manulasse. Epithole quædam
S. *Pachomii* & *Theodosii* ejus discipuli,
quorum meminit *Constantinus Mastiliensis*
scriptor perrevaltus, ad diversæ *Ægypti*
monasteria exarant, que aemula
pridem decessit, pro suo erga *Republi-*
cæ litterarum affectu, necum
communicatis insignis ille *Lucas Philo-*
sophus philologus clarissimus in quibus
veterum scribendi rationem præcis
observare videtur, dum nunc literas
arcana divinitatis, nunc oculum ar-
canum cum DEO nemam, nunc vitæ
sacriæ, hæcque utilitanda rationem
abstrusissimæ hæc metaphora, quæda-
mque intricatissimæ, nunc ex forma, &
figura literarum, jam ex numeris sub-
co lucubras, subinde ex ipis literarum si-
gnificatione desumptis, ita appesit de-
scribit, ut *Ægyptiorum* hærophanicam
sua *Pythagoræ* quædam *Sarrum*, sua
erectamque symbola se legere dicitur.
Mentit hæc arcana scribendi ratio-
nem S. *Cyrillus* in *quædam* *epist.* ad S. *Leo-*
nem Papam, & *Lequæ* libro 3. *diff.*
Eccl. c. 13. ubi ut in tabula *Pachomii*,
quam ab angelo accepisse ferat, scri-
ptum

*Manus
scripta
in
bibliotheca
Vaticana
sub
numero
10000*

Cap. IX. *perum fuisse: Totam correctionem in 24. classis iusto angeli distinctum esse, & singulas classes singulis literis græcis vocatas, nullis quoque, ut v. g. simpliciter vocarentur a vel i, valiantem seu versipellis ζ vel ξ, et aliamquam literarum notis appellarentur, prout forma literæ rationem vitæ classis capitis apud videtur exprimens. In vita S. Pachomii ita legitur. *Præscriptum quæque erat, ut perum numerum classis, cum, & græcarum literarum, viginti quatuor numerorum litteras constituerentur, ita ut singula litteræ representarent singulorum numerum litterarum, id est ab a, & demum usque ad z, ut cum interrogaret quis Archimandritam de aliquo, in multitudine litterarum facile responsum expresseret v. g. condidisti quibus esset a, vel ζ, & rursus b, vel σ, proprio quodam signo unius litteræ, simpliciterque turms inter exprimeret, simpliciterque, & innumerabilibus a, i, numerum quatuor, distinctis litteris autem ζ compenditè accommodat, ita ut pro modo condididisti, & propepe, singulis litteris, litterarum elementa connumerat, sicut spiritibus hinc usque per significationem scire volentibus. Veritas ut loquitur aliquid saltem hujus recondite scripturæ, etique solutionis specimen videat, vitam hinc hic unicum unum paradigma proponere: quod ex prima S. Pachomii epistola decerpserim, sic enim in quadam epistola ad Coenobium Archimandritam monasterii Abocharæ scribit Pachomius. *For a per Jansle. Post Delas ante oculis tuis, ut bene sit amata tua. Coenobio, in forte servabam tibi curat tu. Ne abstergeas Kalendarem etc. Namquid Kalendarem sunt Pascha? & sic de aliis, quæ non falsis lingue Copte ita interpretantur.***

Epistola ad Coenobium Abocharæ de significatione litterarum.

Ally 4 For Coenobium.

Epistola ad Coenobium.

Demergitur in epistola fas dicit Abbas Pachomius Opus sit Jansle, virtutibus nihil aliud intelligit, nisi quod ea quæ ad amantem vitæ religiose illa-

tam vocatus est, omnia in simplicitate, *Soll. I.* & sinceritate, cum intentione recta sine ullo ad propriam commodum, utilitatemque respectu peragenda sint. Quod cum *galea* inter manus, id Jost inter litteras *Agyptiacas*, è qua, *Jansle* veluti omnium cinnama, ceteræ omnes litteræ componuntur, ita sincera & recta intentio hauritque coram Deo conversatio, ceterarum actionum, operationumque altissimam in spirituali edificio adhibendam primam veluti fundamentum est, cetera omnia componunt. Unde non immerito patris id sanctus vitæ applicabit, qui cum impelleret ab hoc loco, nihil aliud ex se nisi mandatarum rerum illecebras gustaverint, puro natura infidus, sine ullo dolo, fisco, ac purpore in intentionis veritate peragenda solent, cum per litteras Jost lingue *Agyptiacas*, nihil aliud, quam parvulam demoret, an non appropinquet ad illud confestim fragitæ, epiphonætra, nisi effugiamus ad portum, non errabatur in regnum celorum, alludit? Atque hoc primam est, quod tenet filius alibi emendandum colligens.

Cum porro in eadem epistola dicitur *perum a* ante oculis tuis, ut bene sit amata tua, nihil aliud denotare videtur, nisi perfectam divinam virtutum imitationem, juxta illud: *Epistola perfecta, sicut perum referat tibi illa perfecta est*, quod sit per unionem illam, consensuetudinemque intellectus, voluntatisque nostræ cum divina. Cùm enim Platone teste *a* figuram omnium prima sit, quod reliquæ omnes figure, id est, omnium omnium perfectiones, quæ sunt veluti numeri quidam, & figure, componunt, & in quam omnes resolvantur, cerè summa ratione à præsitis partibus id pro divina essentia simbolo, divinarumque perfectionum constitutionumque archetypo affurgens sit, ut falsis in nostra *Coenobia* heroglyphica ostendimus.

Ally 4 For Coenobium.

Cap. IX. *tas* enim, cu sibi lingua propria consilio abdere visum sit. Quod & Syon Maronita in hunc diem caractere suo *Kasios* sacre notae est, quam dei debent. Pono autem haec tam diu visum adhuc pedes, veteri hac lingua de profana literatura tractantes superest, merito quisquam dubitare possit, curam nulla res me tam dubiam propleramque tenet, quam hoc ipsum, ut nihil magis quaeque curi, & diligentia inquisivisse me memini, quo alicuius ingenui fluctuatione id tandem consensum videat, ut carolo lecto aliquid jam certi me adferri posse credidit. Nam huiusmodi veterum vetere lingua conscriptorum codicum excerpta in Aegypto adhuc superesse, postquam quod frequenter cum Aegyptio commercio mihi innotuerit, vel ipsi Scala magna sit superque testatur, in quo omnium rerum ad Theologiam, Medicinam, Physicam, Metaphysicam, aliarumque artium, ac scientiarum professionem

spoliante nome velatura scitissime en-Sell. I. proponantur, ita eos non ab Egypto cognoscere, sed ex ipsa veterum auctoritatem anthographis excerpta certius est, quam dici debet. Quae & catalogus pene eorum quorundam, una cum catalogo peritiorum, è celebrioribus Aegypti postissimum ex *Abdoli Cyri* Bibliothecis, extractus, & *Roussin* à *Prévost* ante 9 decem annos illustratus sufficienter declarat. Verum ut curiosis antiquissimum liberos aliquam ad inaccessos huiusmodi librorum diffusos inquirendos occasionem preberem, eorum unior à me è Capto traditos in *Prodromo Capto* consideret. Auctorum ut plurimum in Orientalium monumentis fieri consuevit (ceterum propriam *Coptorum* prophetarum auctorem narrata sicut) nomina non inveni a disjuncta, sed librorum titulos tantum, ut de quibus singulis tractant, lecto non innotesceret, excerptos, quos citato loco vide. Jam *Coptorum* alphabetum, commune & mysticum describamur.

Primum literarum Aegyptiarum fabrica, & insinuatio facta à Tauto sive Mercurio Trismegisto.

Character Zoographus.	Figura literarum vulgaris.	Generum ad eas officina.
I. 	Ⲁ Ⲁⲓⲁⲛⲟⲥ Ⲁⲓⲁⲛⲟⲛ <i>dictor, id est,</i> Bona Demon.	A
II. 	Ⲗ ⲖⲀⲔⲟⲩⲧ <i>dictor, id est,</i> Noema.	Γ
III. 	Ⲁ ⲀⲀⲓⲛⲟⲩ <i>dictor, id est,</i> Bona aget.	Δ

IV.		Υ Processus inferiorum ad superiores symbolum est.	Υ
V.		Ο ὄψις dicitur, et est Mundi Domus.	Ο
VI.		Α ἀνάστα dicitur. Processus superiorum ad inferiora.	Α
VII.		Χ Processus anime mundi ad se ipsam.	Χ
VIII. IX.		С Luna symbolum. α υ Omnia sunt.	Σ Ω
X.		Ϝ ὄψις dicitur, et est Visio.	Ϝ Σ
XI.		Β ἀσθεν dicitur, et est, Fecunditas.	Β βαί
XII.		Ζ ζύψα dicitur, et est, Vis.	Ζ
XIII.		Θ ναυή dicitur, et est, Litra Thea.	Θ = Thm.

Cap. IX.

Sect. I.

XIV.		Φ Φηλο dicitur, id est, Apoce.	Φ φ
XV.		Ψ Ψηλα Aqua, licet est Κεραυνοειδὲς ἢ ἕρπυλλος.	Ψ ψ
XVI.		Χ Χηλον dicitur, id est, Cisterna.	Χ χ
XVII.	N	Ν Littera idem est, ac pro- cessus terram elemen- tariam, ἢ ὡς καὶ τῶν, sive vegetabilium processus.	Ν ν
XVIII.	P	Ρ κεραυνοειδὲς ἄρπυγος Figura deflexura ex hor- rore, quae ὄψιν αὐτοῦ coram ex unguis extrahunt.	Ρ ρ
XIX.		Ο Sol.	Ο ο
XX.		Ε Luna Signa κεραυνοειδὲς.	Ε ε
XXI.	T † †	Τ Littera Τηος sive Του DEI, id est Mercurii. Τηος Hebraeorum.	Τ τ

Prima inque character suo li-
na, ex divaricatione pedum *διδυ*, &
nostro ejusdem transcursum inserto, in-
vertis, Ἀγαθὸς Δαίμων dicebantur, id
est, *δου* *δου*, invidiosa hinc sub
una comprehensa: hic enim prae-
dictorum vocati spiritales, ut *διδυ*, li-
terra quae quatuor portiones figurat,
quae Δ *πάλιν* sive *δαδων* Co-
ραϊο, hoc est, *δου* quae vocati,
spiritus, atque supra generis littera-

rum, ut plurimum ex tribus, vel per-
fecit, vel parvi rursusculis sive *διδυ*,
in figuram primae litterae alphabeti-
cae, quam sic exhibebant, utraque
compositam in solennitatis Con-
suetudine *δου* *δου*, ac postquam
δου *δου* *δου*, ex corpore alicuius fi-
gurae invertebat, praeferebant, quae
& *δου* *δου* vocabantur, sed jam sin-
gulis alphabeti hieroglyphici litterae
subjunguntur.

A

I.

Hic character ideam significat, quod Α γαμβι Δαδ. Soli I. ααα, id est, *hanc gener*, & componitur ex initialibus litteris Α & Δ. Si enim producatur Δ littera, fiet Α, quod in se monogrammaticè continet Α & Δ, invenitur autem haec littera hieroglyphica in ossibus ferè Αgyptiacis inscripcionibus, postquam in Olympha Barberus, Latransyl, Plesens, Molinos, Atalico, ut infra sui locis dicitur, quam & Hieratpham imperatorum vocabimus.

II.

Hic character Aegyptiacè νααααα, id est *Norus*, dicitur, & proprie genus Graecorum horum exprimit, quo quidem hieroglyphicè nihil aliud indicatur, quam symmetria rerum huius universi; unde mundi sensibilibus moderatioris Haec mensuris passim inscripsuntur: quomodemam enim auri, siccagummi, omnia iusta mensuris & proportione disponuntur in Architectonicis operationibus, ut universi generis in mundi sensibilibus fabrica, omnibus iustam dat proportionem, mensuram, pondus.

III.

Character hic εααααα dicitur, id est, *hanc quo*, & cum Aegypcio partem, quam Δεββα vocant; indicat; quo ea regio praesentibus Aegypcio provincitis, tam maxime salubris, tam rerum omnium humanis generi necessarium firmis est, ex Sado ibidem passim inhabitantis accessu ardens: quia verò honorum omnium uberitas à siccitate potentis infertur in haec infertio, a pte eam per pyramidalem, elementum ex diversificatione Sado positam invenitur, experiebant.

IV.

Haec apertus rostri, quam instrumentum cecini dicitur, occasionem ipsa praebet invenendi litteram Y, quo caractere processum inferiorum ad superiores rebus indicabatur, à centro circum ad circumferentiam; Haec enim dum unum costis parte in aera infusa, alacris circumductione nescio quid circulare in aera relinqueret, ut in animalium observandis actionibus sibi observari, ita & cecini instrumentum, & cerni ad circumferentiam motus occasionem inde ipsi reperisse, mirum non est.

V.

Character hic ωααα dicitur, quod Aegyptiacè idem est, ac *Dominus Orbis*, aequivalens Graecorum Omicron: ex Sado pariter emanavit. Haec siquidem sibi de collium ita torquet, ut circumam inuicem videatur; quod cum notarent Aegyptii, à Novecia in Sado manifestato, de insigni quoptam mysterio se moveri, superstitionis persuadent, ac proinde ipsi ωααα nomen imposuerunt, quod idem est, ac *Mons Dominus*: aliunde ad hoc Phierchus lib. de Oryzib & Sili, dum nomen Oryzib (varius dicit Orybis) explicat.

VI. Haec

Cap. IX.

XVI.

Hæc littera idem est ac verum elementarium procelus $\alpha\mu$ & $\alpha\mu\tau\omega$, quam figuram, cum solo 38-Obed Pomp. apertè expresserimus, supervacuam esse rursus, ut hic dicitur immeram.

XVII.

$\kappa\alpha\mu\alpha\lambda\alpha\gamma\alpha\iota\delta\epsilon$ τῆ ἀγραϋϋ σήματιον εἶναι, idem & hieroglyphi figura descripta fuit, quo *Olydis* corpus & *Tyræus* in hæc Nili coniectum, ab *Hi* extrahunt fuit, frequenterque est inter hieroglyphica, & *p* Caponem, *Coccyum*que exprimit. Quæ hæc de eo præca sufficiant.

XVIII.

Hæc duæ litteræ ϕ & χ idem est, & ϕ $\sigma\phi\alpha\iota\epsilon$ σήματιον, quid respiciunt, ex ipsorum figuris cognoscitur, nimirum *Solus* & *Luna*, & eadem fuit, ac α & γ *Cognita* litteræ. Videtur hæc litteræ in perverballo fragmento ab immortalis memoriæ viro *Nicolo Perovio* transmissio, quod hic apponam, ubi vides quatuor stellas serpenti in circulum contento inclusas, cum characteribus ϕ , & figura in medio $\rho\sigma$ quæ tametsi in *Supplemento Prodomi*, & *Olydis* *Pompili* expresserimus, ea tamen hoc loco veluti proprio verbis exponenda ducimus.

XIX.

Littera $\tau\alpha\delta\text{-}\tau\alpha$ idem est, *Tau* seu *Stercora* dicitur, & *T* *Hebræorum*, *Coccyum*que *T* exactè respiciet, de quo integro tractatu vide *Olydis* *Pompili*us, ut prævide sperandum sit de eodem futuris hæc agere.

Atque hæc sunt 11 litteræ, quarum in conscribendis, consignantibusque rebus ad committendum hominum commercium pertinentibus vis erat, quæ & sigillatim hieroglyphicis inscriptionibus serviebant. Ex quibus manifestè patet, litteras hæc, apertè quæ mysteriosè quædam structurâ constabant, hieroglyphicis

comum quoque usum habuisse, æque illidem nomina integra concinnata hieroglyphicis inscriptionibus inseruisse, quæ uti in *Olydis* *Pompili*us fol. 247 uberimè probata sunt, & in sequentibus interpretamentis suo loco, & tempore demonstrandi sumus, sic eadem hoc loco iteratè supervacuam ducimus.

CAPUT X.

De lingua Phœnicia, aut ex lingua primitivâ.

Phœnicia regio fuit, & nunc est, que mox in *Libano* occidentem plagam, *Tripolim*, *Sidonem*, *Tyrum*, *Berbecum*, comprehendit. Dicitur fuisse Phœnicia à Phœnice, fratre *Cadmi*, qui colentis novis quæsituri, in hunc maris mediam ex *Ægypto*, (erat enim ratione *Ægypti*, ut in præcedentibus docuimus) appellerent: & Phœnix quidem, operam magnitudinis claris, & ingenii perfectissimis sagacitate, uti omnium *Arcturion*, *Chamaecornus*, que oculis in admirationem trahat, ita quoque rerum potius doctrinâ, principem se totius nationis existimâ, à cujus nomine regio postea Phœnicia appellatorum apud posteros sortita fuit. *Cadmus* vero frater ejus, relicto domicilio fratri suo *Phœnice*, novam in *Ioniam*, sive *Græciam*, colentiam molitus, ita characteris, literarumque, quas sicut ex *Ægypto* amulerat, præterea communicavit, que deinde *Cæciliæ* nominatae sunt, vel ut *Græci* dicunt, *καθημερινὰ γράμματα*. Sed hæc ut in aliis operibus meis, *Supplementum Prætorum*, *Odipus*, & *Ulysseus Paphlagon*, uti & in hoc præfati opere uberiori exprimitur, ita et diffusius de fuisse supervacaneam censui. Restat itaque solum hoc loco demonstranda differentia inter Phœniciam, *Cæciliæ*, *Græcæ*, & *Samaritanæ* litteras: quæ enim paucos me legisse meminerim, qui de hujusmodi abstracto literarum negotio notum difficultatis attingerent, atque adeo consili in tanto antiquarum labyrintho, veritati non congrua proculerant meorum partium esse certam, difficultatem dissolvere, & quod fieri possit, rem dilucidare. Difficilis itaque in hoc consistit, quod nonnulli Phœniciam, & Samaritanam

litteras, eadem profecto esse sibi persuadent, atque uti eandem cum *Chamaecornæ* linguæ & litteræ confundant; atque adeo ex multiplici æstimatione veterum id comprobare se posse putant, in quibus error punctum difficultatis tangunt, non videbitur, ubi prout dicitur veterum scriptorum auctoritates, ad veritatem confirmandam ab his adlectas, ad incudem redimerimus.

Josephus, inquit, & *S. Hieronymus* sententiæ maxime sive *Græcorum* celeberrima illa traditio, *Cadmus* à Phœnicia litteras primam in *Græciam* attulisse, literarumque *Græcæ* majusculas, quibus solum olim utebantur tam *Græci*, quam *Latini*, esse Phœnicias, quibus postmodum *Græci* quædam adhibuerunt, ut linguæ suæ novam pronuntiationem ut exprimerent, atque excolerent. Id lib. 1. scribitur *Herodotus* græcorum historicorum antiquissimus, dum Phœnicem, inquit, qui cum *Cadmo* adventavit, &c. non alios mox deditur in *Græciam* introducere, tam verò *Græcos*, que apud *Græcos*, ut mihi videtur, *αὐτοὶ* non fuerunt: *πρῶτοι* quibus ille cataverit, quibus omnes Phœnicæ nuntiar: *προγεῖται* verò temporis aut cum sine mutatione modicum pristinum. Hæc autem potissimum probat ex antiquis inscriptionibus superscriptibus. Quævisi vult apud *Thebas* *Beotiarum* in *Isis* *Apollinis* templo litteræ *Cæciliæ* in repositibus quibusdam visis, magis ex parte confusis sunt. Rati sunt *Floridius* eodem loco tres ejusmodi inscriptiones. Eandem Phœniciam lib. 7. cap. 21. *Isis* *gen* Phœniciam *εὐχεται* magis *Græcorum* ut

Cap. X. *veritas, et fidem, acobangar, et bellicarum artem. Tacitus Annal. lib. II. Fama est, Cadmam esse Phoenicium inditum, nullius alius Graecorum populi artem quae (Hierarum) artem fuisse.*

Tosyphus in libro I. contra Apollonem testatur, Graecorum historicos, qui sibi in scriptis litterarum usum qualem vendicatum volent, eum à Phoenicibus & Cadmo reperire. Hoc refert Eusebius, & proinde lib. X. cap. 7. de preparat. Evangelica. Idem quoque testatur Apollon Grammaticus, veteris Judaeorum hostis: Qui litterarum, inquit, formam, et rationem tradidit Cadmo, non nisi antea post aeternis peritus à Bezonam, ut ex eo refert idem Eusebius, ejusdem libri cap. 11. et 12. Aliud citat ex eodem Apollon refutatio in 5. libro lib. I. cap. 12. Graeci se à Cadmo primam scire et decem litteras accepisse confitentur, ac postea imperii progressu eas abstraxerunt, nec dupliciter invenisse. Postquam vero in usum Palmyradem lingua abstraxerunt tradidit. Clemens Alexand. Stromat. lib. I. paulo ante modum: Cadmas litterarum quod Graecis antea, Phoenicibus erat. Hic à Phoenicibus videtur esse Phoenicibus. Hoc Eusebius testimonio confirmat Diodorus Siculus, in libro 3. dum ex quodam antiquo historico refert, Cadmam primam litteras in Graecum à Phoenicibus demissis, & hinc vulgo dictas esse Phoenicibus, atque etiam Phoenicibus, id quod primi Phoenicibus se sine usu. Hinc Tamas antiquus Poeta Phoenicibus videtur esse Phoenicibus. Idem Eusebius in voce Phoenicibus, & Suidae in eadem dictione, & in Cadmo Quibus Graecis lib. 4. de Tyrus: Hoc quoque de veteris prima, aut dicit. Hic aliquid Motus in opuscula Hebraeo-Samaritano. Si sicut, inquit, hystoria, idem videtur abstraxerunt non ex ipsa litterarum semina-

bus, quae Syriaca sunt, quibus ex ipsa Sedit. Litterarum videtur, qui est utique ante et ab ea. Hoc autem de litteris antiquioribus intelligendum est, quae antiquiorum rationem asserpabantur, non autem de numeribus, quae ab eis scripturae causa postmodum inventae sunt. Quod si, de ista intentione tempore, experientia rationem est, ante numerum inscriptionem litterarum significata esse asserpatur: postea videtur ante ante multo ante asserpatur quippe characteribus esse descriptas, utantur quoque numeribus hoc tempore postmodum. Hoc postea refertur antiquiorum de dicit, Muret. in Epist. 40. Seneca, Lipsius cap. de pronunciatione: Linguae Latinae; Leo Allianus, animadvertit in Antiquis. Eusebius. Videtur quibus de numeribus Roma in dictione Variarum, Partis in Regia, abstraxerunt.

Verum Tosyphus Scylax Animadvertentibus in Chronico Eusebio post notam M DC XVII. ulterius progreditur. Scribentem alphabetum Samaritanum idem esse quod Phoenicium, idque affirmat antiquus homo litteris, Samaritanus fuisse, idque demonstrat ex duabus antiquis columnis in Via Appia effossis, indeque in hortos Parmesianos deportatis, in quibus litterae Graecae veteres sunt invise, anno Urbis conditae 442. Ex illa inscriptione alphabetum constructum, quod columnarum oppositum alphabeto Samaritanum, Graecis hodiernis, & Latinis, ut loco citato quibus conspicere potest. Ex litterarum istarum oculati comparatione colligit, Graecis ex Samaritanis ortas, & à Graecis Latinas. Latinas litteras à Graecis esse, plene certum est. Hoc affirmat Tacitus Annal. II. Formae litterarum hinc quae veterem Graecorum, sive Etruscis sive Demarum Corinthiam dicitur, sive Evander Aborigines, antea cum Graecis erant. Plinius in dictione demonstrat lib. VII. cap. 58. Plinius litteras Graecas fuisse easdem post, quae non sunt

Cap. X. *sunt Latina, videlicet aut Delphica colu-
la antiqua erit, quae est habita in palatio,
duo principum Minervae domus. Ideo
paulo ante dicitur: Graecum conspiciens
tactus primum amicum confiteratur, ut
Romam litteris acceratur. Nec quis hoc
difficili potest, etiam oculis sint huius
rei testes. Magnificus enim Latine-
rum litterae Graecis magnificentia sunt li-
teratura. Hinc respondet Moxus,
plurimum datus, & acceptus, Scyl-
gvi tamen plucio perperam adhere-
re videtur, sic enim dicit. At non
ita certum est, characteres Samosita-
rum esse Phoenicias, neque tanta est
similitudo Graecorum cum Samosita-
rum, ut ex ea sola colligi possit, ut
vult Scylgvi, characterem Samosita-
rum, & Phoenicias esse eundem, et
tamen est, quae meo iudicio rem proba-
biliter reddat, & multo probabi-
liorem, si consideremus id, quod o-
mnino confirmatur, ante primam tem-
pli excidium, *Israhelitarum* omnium,
hoc est, *Judeorum*, & *Samosita-
rum* eandem fuisse characterem, eam-
que fuisse, qui nunc dicitur *Samo-
sitans*. Nam cum quilibet *Tyro* & *Si-
donis* ab *Israhelitis* circumdarentur, an-
gustiorumque admodum esset eorum ter-
ritorium, nec ex eo, nisi per *Israheli-
taram* regionem excedere possent,
nec illud ingredi, probabile est, o-
mnino eorum characterem usum, si-
ve ab *Israhelitis Phoenicis*, & *Chana-
neis*, illam accepissent doctrinam eos
Abrahama, sive *Israhelitis* à *Chana-
neis*, quod multo probabiliter existimo.
Hoc etiam sander potest *Cheroli* an-
tiquissimi Poetae testimonio, quod
relinquit *Josephus* lib. I. *contra Apionem*,
& *Josephus* lib. IX. *de prepara-
tione Evangelii* qui de *Judeis* verba fa-
ciens, ait, eos linguam loqui *Pho-
enicam*.*

Γραμματις ἢ φωνητικὴ Χερουμαντικὴ
ἀφ' ἑσθῆς.

Hoc admodum probabiliter confirmat. Sed I.
ri potest ex eo, quod scribit S. Augu-
stinus in expositione inchoans Epistolam ad
Romam, ante modum: Interrogat rudi-
cia *magister*, quid sit, *Phoenicè* respondens
Chanaan, *corruptè* *Phoenicè*, sicut in *reli-
quis* *sicut*, aut *hebraei*, quod aliud respondens,
quam *Chanaan* *Phoenicè* se *Chanaanem*
indignabatur, hocque erat ipsa tam
contactum, ut *Phoenicè* rudiem se *Pho-
nicem* non aliter vocarent, quam *Chanaanem*.
Qui igitur erant *Graeci* & *Latini* *Pho-
nicem*, illi erant *Chanaanem*. Unde *Israhel*
S. *Augustinus* *Chanaanem* *omnem*, hoc est, *Pho-
nicem* *maior* de *sinibus* *Tyro* & *Si-
donis* *epistola* &c.

Testimonio S. *Augustini* plane con-
forme est, quod refert *Procopius* lib. II.
de *Bella* *Palaeologia*, data suo tempore
superfuisse colonias in urbe *Taugiana*,
quibus inscriptum erat lingua,
& character *Phoenicis*. *Nunc* *linguam* *israheli-
ticam* *Jesus* *prophetus* *filii* *Nazareth*. *Phoenicem*
igitur erant, & regione, & lingua &
nomine *Chanaanem*: quis dederat
& characterem? Videtur *Moxus* in ca-
dem sententia esse cum *Scylgvo*, sed
fallitur.

Sed dimissa hac questione *Phoenicem*
characteres fuisse *Samositam*, quam
precedentis testimonio certè confir-
mare videntur, assumamus quòd tam
efficacibus & antiquis argumentis de-
monstratum est, quòdque communis
fama ab ultra antiquitate in hunc us-
que diem invariata nobis tradidit: *Gra-
ecum* scilicet à *Phoenicibus* litteras suas ac-
cepisse, ex eo necessario consequitur
alphabetum *Hebraicum*, seu *Phoenicem*
non sicut ac *Graecum* ex litteris, consi-
nantibus, & vocalibus esse compo-
situm. Quomodo enim *Latini*,
Rutheni, *Delphici*, *Servi*, alique populi
litteras suas à *Graecis* contraxerint, *Gra-
ecum* scribenda rationem servati sunt
quomodo enim *Hebraei*, *Galli*,
Hispani, *Germani*, ceteraque *Europaei*
litteras suas à *Latino* mutuati, *Latino*
scri-

De epist.
lib. II.
lib. II.
lib. II.

Cap. X. scribendi rationem amplexantur; in *Græco* literis acceptis à *Pœneis*, *Calve* & *Pœnicis* *Ægyptiis* acceptis, quam nos *Cypriæ* dicimus, non à *Samaritanis*, sive *Hebræis* literis, sive litterarum formam spectes, sive scribendi contrariam rationem, eorum procul dubio scribendi rationem à *Pœneis* acceptam imitari sint. Itaque à possessori licet argumentari, *Cabana*, qui literas *Pœneas* in *Cæcis* dente, vocales literas *Græcæ* dedit, crant ergo *Pœneis* vocales literæ, quibus junctis cum consonantibus syllabæ, & dictiones componebantur. Insuper eisdem argumento iuribus colligit *Pœnicæ* præter vicinorum morem vocales literas ubique consonantibus adjunxisse, non solum ut *Hebræi*, cum dictiones inciperent, aut finiebant, vel cum radicales erant, aut nominum formam, vel pronominum vicem scriberent. Unde enim in completo scribere dicitur *Græci*, nisi à *Pœneis*, à quibus & literas, & vocales, & eorum nomina acceperant?

Consimili exemplo, contrariâ tamen ratione id illustrabo: *Turci*, *Perse*, *Tartari*, ab *Arabibus* literas cum simplicitate acceperunt: ideo eodem modo, quo *Arabes* scribunt. Tres tantum vocales præter literas agnoscunt; figuris habent 28, quas inter nullam agnoscunt vocalem, licet in nonnullis quàm *Hebræi* non sint destituti. Vocales illas literas in modis dictionibus non collocant. Unde hoc: quia ab *Arabibus* ita sunt edocti, à quibus literas acceperunt. Valida est igitur coniectura, cum è *Græcis* scribendi modo *Pœneis* colligunt. His accedit vocalium eadem utrobique fides, & eadem figuræ duarum præsertim, de quibus ambigi posset: E, ut H quippe loco posita est, ut siquæ illud est E *Samaritanorum*, quàm E *Græcorum* seu nostrorum, à dextera in sinistra scriptam. Si pariter inversam respiciamus nihil poterit

ab E *Græco* & *Latino*, quod hic videt, *Sesl*. I. differre. Eadem ratio quartæ vocalis *Æ* illius figuræ *Samaritanæ* ad vocalem o proximi accedit, locum illius in alphabeto *Hebræo*, *Samaritanæ*, & *Ægyptiæ* est 16, in *Græco* 17. Sed si post *Epсилu* inferas, quod vocat *Scaliger* *Ægyptus* *Sesl*, voloque esse antiquam *Æ* literam digamma, seu *Ϝ*, erit eadem propriè fides in alphabeto *Græco*, que in *Hebræo*, & *Samaritano*. De tribus ceteris nihil necesse est dicere.

Hinc *Pœneis* scribendi morem confirmare videtur *Polybius* hinc lib. 3. cum enim quam copias *Flaccus* in *Ægypto* reliquisset in *Italiæ* profecturus, moxque alia minorè admodum deserpsisset, sibi objicit: *Nominum ita syllabarum ista describere potuisse, nisi aut ipsi ea fecisset, aut finisset.* Respondet si ea collegisset ex *Ægypti* sibilis ab *Hebræis* eo tempore descripta, quando erat in *Italiæ*. Hinc apparet *Polybium* linguam *Pœneam* sive *Pœnicam* non ignorasse; *Pœneis* enim coloris crant *Carthagenisæ*. Nesciam autem *Polybium* maxime illius à *Latino*, & *Græco* in scribendo variatis, nec hoc loco, qui hinc commemorandus erat idemque, nec alibi, mentionem facit. Unde sine colligere est, nullam inter *Græcos*, *Latinosque*, & *Carthagenisæ*, seu *Pœneis* in scribendi ratione discrimen fuisse. Si enim hujusmodi aliquid fuisset, fierio non cum nobilibus duobus hinc occasione non involuisset *Polybium*, cum *Historiæ* suæ magna pars in eorum à *Romano* cum *Carthagenisibus* gestarum narratione consistit. Sane *Pictor* postea correctus hinc occasione aliquam illudendi *Pœnicæ* fide, aut aliquid formæ in eam speculandi ad scribendam eorum commovendum cupisset.

Denique id colligi potest ex *S. Augustino*, *Pœnicæ* sibilis modocriter intelligebat, ut ex multis scripturam eorum locis probatur, sed præsertim ex *Sensu*.

Cap. X. Item. 14. de verbis Apostoli, ubi re-
latum proculum *Pactus* profatur.
se *latini* relatum, id quod, inquit, nos
esse *pacti* nesci, deinde dicit, pro-
clum esse apud eos antiquum. Quod
loquendi forma manifestè arguit, cum
pacti intellesse; *Pactus* enim lingua
est *veracula* pagis & oppidis regio-
nis, in qua natus & educatus fuit, &
cujus tandem episcopus renunciatus
est. At nullibi & *Apollonia* men-
tionem facit scriptoribus *Pactus* à *deura*
ad finitiam, & propter vocatum ab-
sentiam tam incipit.

Eccè ledor, his fenerationes, quibus
paucè antè citati auctores putari se
demonstrare posse, characterem *Sa-
maritanos* & *hebraeos*, sive *Græcos* eun-
dem esse; quam sententiam nulla ra-
tione subsistere posse, sic ostendo.

Dico enim primò, certum esse &
indubitatum, linguam *Samaritanos*
eandem esse cum *Hebraeo* & *Affris*
lingua, solummodo dialecto differen-
tem; characterem verò *Samaritanos*,
& *Affris* non specie quidem à lingua
Hebraeo, sed tantum characteribus ex
differens modo scribendo & dictis li-
teras formando, satis differre. Quod
omnis cum in precedentibus uberrimè
ex universis Rabbidorum monu-
mentis demonstraverimus, is hic im-
morari nolimus.

Dico secundò. Si lingua *Græca* ab
Hebraeo, & *Samaritanos* originem suam
invenit, id ostendi debet; utrum
cum in universis linguis *Græce* am-
bit, ne quidem unicum *Samaritanos* lin-
guæ vestigium reperiantur, clauè patet,
linguam *Græcam* ad linguam *Samarita-
nos* affinitatem non habere.

Dico terciò. Neque characteres *Sa-
maritanos* ullum ad linguæ *Græce* cha-
racteres indicium præbere, quod in o-
stendo si characteres *Græci* à *Samarita-
nos* descenderent, deberent utique eun-
dem scribendi modum tenere *Græci*,
sed nunc totum contrarium nos docet

experientia; nam *Hebraeo*, ejusque filii *Sæd. 1.*
Samaritanos, *Chaldaeos*, *Syrios*, sive *Ara-
mos* à *deura* ad *levam* scribant, *Græci*
verò contrario modo, ex *leva* ad *de-
uram* scripturæ solent & inde sic pa-
tet, *Samaritanos* characterem cum
sive Græco eandem esse non posse.
Quod verò arguit, *Pactus Samarita-
nos*, sive *Chaldaeos* linguam calluisse,
quæque postea in *Carthaginiæ Affricæ*
sub nomine *Pactus* linguis propaga-
rit, id quoque *Hebraeo*, uti postea
demonstrabitur, ipsi concedimus; sed
& characteres *Samaritanos*, cum *Græ-
cis*, & *Carthaginiæ* usitatis, eosdem esse,
doleo me in hoc ipsis subscribere non
posse. Verumtamen ut veritas quæ
luculentissimè patet, quinam sint cha-
racteres illi *Chalæi*, quibus *Græci* *Je-
sus* ex *Pactus* adductis primò uti sunt,
rebat demonstrandum.

Omnes auctoritates paulò antè ex
veterum monumentis adductæ aper-
tissime monstrant, literas à *Chalæo Pæ-
nicio* fuisse in *Græcos* primò allatas
fuisse, quod nos absque ulla docui-
mus, & adversariis in hoc confitemur,
sed *Chalæos* hodie caracte-
res, quos toties antiquitatis consensu
eandem *sed pænia yegypalia dicitur*, eos-
dem cum *Samaritanos* esse ob causis
jeus predictas, constantè nego, & hoc
pæcio ostendo.

In precedentibus docuimus, *Chal-
æos* & *Pænicos* fratres fuisse *Agyptos*
omnes, qui nova colonias funda-
turi, in *Pænicis*, quæ tunc tempo-
ris terra *Araus*, sive *Araus*, pars ter-
re *Græce* dicebantur, à *Pænicis*, postea
ab *Araus* in Regem affumpso,
Pænicis nomen obtinuit; *Chalæi* ita-
que regno suam relicto una cum liberis
& characteribus *Agyptiacis*, qui ad-
diderunt, in *Jeus* *Græcis* profectus,
dictas literas primò indigentis com-
municavit; characteres itaque *Græci*
docuit, non *Samaritanos*, non *Pænicos*,
sed *Agyptios*, quos *dos* *Copri* vo-
cantur,

Cap. X. *Civitas, à Cyrene urbe prima, à qua Ægyptus nomen meruit, uti in Prodrumo ostenditur. Qualesdam hi characteres fuerint, si quaeres, dico, Ægyptios profectos, ut ex Æ, & sua natura ad abstractionem prout erant, ita quæque ea quæ scribebant, per symbolicas litteras denotasse; unde duplex alphabetum in usum habebant; unum mysticum ex animalium ipsius sacrorum moribus, membrisque agnoscent, signati insularum compositum, quod & hieroglyphicum appellabant; alterum vulgare, quo in rebus publicis utebantur, cujus tamen litteræ ab Hieroglyphicis, seu mystici Alphabeti litteris non discrepabant, prout lector ex utroque alphabeto in precedentiibus posse videre poterit. Atque hæc insula litteræ fuerant illæ, quæ veteres *ἱερογλυφικὰ γράμματα* dicebant; quæ ubi mysteriis confecta exornabantur, ita quoque *Cadmea* ea, veluti litterarum novam, & insulam formam, dignam iudicabat, quæ *Græcis* characteribus communicaretur. Neque quisquam sibi persuadeat, uti nonnulli, qui prius litterarum hæc periti, ex similitudine litterarum, non *Græcis* ab Ægypto, sed Ægypto à Græcis litteras peritiim accepisse sentiant; quod uti omnium Veterum consensu contradicitur, ita quoque explodendi sunt. Sed hæc propositis, utrum alphabetum *Samaritanum* *hebreæ* alphabeto responderet, videamus.*

Philosophus Scalger utramque in suis *animadversionibus in Ezechielum* ponit, utque operose nimis ostendere conatur, litteras *Samaritanas* *hebreæ* omnino respondere, quod ut probet, dici vix potest, quæm coactè, quæm arctè omnia ex antiquis inscriptionibus, præsertim ex inscriptione in *Via Appia* repertâ, comprobare nitatur; sed non aliud, nisi serenas verberat: primo enim, uti comparatæ litteræ cum litteris patet, nihil quod exactè similitudinem ali-

quam habent, sed quædam autoritati- & c. l. bus omnia si probare possit parat. Falsè omnia; cum ex prædictis clare patet, *Samaritanos* characteres, præterquam quod à dextra ad levam formantur, à contraria parte *Græcis*, ut *Hebræorum* alphabetum, non nisi ex litteris constare, solum consonantibus, sine vocalibus; *Græcis* verò à characteribus, quibus *hebreæ* alphabetum constat, oritur, uti cum consonantibus, vocalibus ei inferis; accedit, quod ordo litterarum *Samaritanarum*, ab ordine litterarum *hebræarum*, plurimum differat: debet autem concedi posse, si *hebreæ* litteræ à *Samaritanis*, sive *Phœnicis* desumptæ fuissent, paræ enim *Phœnicæ* litteræ easdem fuisse cum *Samaritanis*, quod tamen concedi posse, non eisdem tamen difficultatem patitur placitum *Scalgeri*; cum enim *Phœnicæ* non *Aræmas*, *Chanaanis*, aut *Samaritanæ* fuerint, sed *Ægyptio* natione; multo vero similis est, cum nec *Aræmas*, aut *Samaritanæ* linguam, multo minus characteres novisset; unde non tam à *Phœnicis*, cui dominabatur, *Phœnicæ*, quam à *Cadme Cadmei*, cum utroque *Ægyptio* fuerint, dicti fuerunt. Verùm, ut quæcumque hæcque dicta sint, luculentis cognoscantur, hæc alphabetum utramque; *Samaritanæ* & *Græcæ* *hebrææ*, prout *Scalger* in suis animadversionibus describit, respondendam censui, quæ & alphabetum *Cadmeum*, id est, *Ægyptio-Cypriæ* unâ exhibemus, ut ex comparatione litterarum utrius Alphabeti, cum altera facta, quæram ad Alphabeti *hebrææ* litteras maxime concordent, sequit lector cognoscat, & inveniat, non *Samaritanæ*, sed *Cadmeæ*, sive *Ægyptio*, & ordine, & numero, litterarumque similitudine, *hebreæ* exactè respondere, exceptis paucis, quæ posteris temporibus alphabeto *Cypio* acciderunt.

Quæ characterum Samaritanorum cum Ionicis & Copticis
sive Ægyptiis comparatio instituitur.

Character Samaritanus	Character Ionicus	Character Copticus	Character Ionicus	Character Copticus
Α	Α Α Α α	Α	Α	Α
Β	Β Β Β β	Β Β	Β	Β
Γ	Γ Γ Γ γ	Γ Γ	Γ	Γ
Δ	Δ Δ Δ δ	Δ Δ	Δ	Δ
Ε	Ε Ε Ε ε	Ε Ε	Ε	Ε
Ζ	Ζ Ζ Ζ ζ	Ζ Ζ	Ζ	Ζ
Η	Η Η Η η	Η Η	Η	Η
Θ	Θ Θ Θ θ	Θ Θ	Θ	Θ
Ι	Ι Ι Ι ι	Ι Ι	Ι	Ι
Κ	Κ Κ Κ κ	Κ Κ	Κ	Κ
Λ	Λ Λ Λ λ	Λ Λ	Λ	Λ
Μ	Μ Μ Μ μ	Μ Μ	Μ	Μ
Ν	Ν Ν Ν ν	Ν Ν	Ν	Ν
Ξ	Ξ Ξ Ξ ξ	Ξ Ξ	Ξ	Ξ
Ο	Ο Ο Ο ο	Ο Ο	Ο	Ο
Π	Π Π Π π	Π Π	Π	Π
Ρ	Ρ Ρ Ρ ρ	Ρ Ρ	Ρ	Ρ
Σ	Σ Σ Σ σ	Σ Σ	Σ	Σ
Τ	Τ Τ Τ τ	Τ Τ	Τ	Τ
Υ	Υ Υ Υ υ	Υ Υ	Υ	Υ
Φ	Φ Φ Φ φ	Φ Φ	Φ	Φ
Ψ	Ψ Ψ Ψ ψ	Ψ Ψ	Ψ	Ψ

Atque hæc est comparatio charac-
terum Samaritanorum, quos Scalger
Pheeræ vocat, cum Ionicis veterum
Græcorum literis, ex quibus colligit, &
demonstrat constare, Ionicis caracte-

res eodem esse cum Pheeræ sive Sa-
maritanis; in quo vidè hallucinam.
Quis enim diligenti adhibitis compa-
ratione, vel minimum vestigium repe-
rit characterum Samaritanorum cum
Ioni-

Cap. X. *Idem* ! Si quis singularum litterarum ab eo in litterarum expositionem potius examinauerit, si aperte & locute iterum, nihil ad eas propositum demonstrandum subsistere. neque quoad significacionem, neque quoad similitudinem litterarum, neque demum quoad modum scribendi *Samaritanorum* propriam, ut paulo antedictum fuit. Verum ut haec ad veritatis lincame-

ducantur, apponam hoc loco infer-Sal. I. ptoicam, quo mirifice ornatus *Schepfer*, quoque demonstrat se potius, *Ionice* characteres, eosdem cum *Samaritanorum* seu *Phoenicis* esse. Inscriptio *Ionice* litterarum, quo *Herodotus* similes esse dicit *Phoenice*, lapide incisa, ex via Appia in hortos *Farnesianos* translata fuit, ubi orientem spectat, atque haec est:

Exemplum inscriptionis Ionicarum litterarum a praefato Graecis lapide incise.

ODENI *EMITON. METAKINESAI EK. TO. TRIOPIO. HO. ESTIN. ENH TO. TRITO. EN TEL. HODOL TEL. ANHAI. EN. TOI. HEPHODO. A'POI. O'AB. ACION. TOI. KINESANTL. MARTVS. ΔΔIMON. ENHODIA. KAI. HOI. KIONES. ΔEMETROC. KAI. KOPEC. ANA *EMA. KAI. X *ONION. *EON. KAI.

Id est, *Nos in hac regione (transire) ex herodote, quod est facta veritas, scilicet: lapidem, in Via Appia, in agro Herod; melius tamen erit, melius est si qui morderi, est enim sub protectione domus Pharon. Et tunc Graeci, et paulo antedictum, et dicitur in scriptura.*

Jam vicarius, in hinc litteris praefatam *Ionice*, littera *Samaritanorum*, sive *Phoenicis* respondeant:

ⲓⲃⲗⲛⲓ ⲛⲉⲙⲓⲧⲟⲛ ⲛⲉⲧⲁⲕⲓⲛⲉⲥⲁⲓ ⲉⲕ ⲧⲟ ⲧⲣⲓⲟⲓⲟ
ⲛⲟ ⲉⲥⲧⲓⲛ ⲉⲛⲛ ⲧⲟ ⲧⲣⲓⲧⲟ ⲉⲛ ⲧⲉⲗ ⲛⲟⲃⲟⲗ
ⲧⲉⲗ ⲁⲛⲛⲁⲓ ⲉⲛ ⲧⲟⲓ ⲛⲉⲫⲟⲃⲟ ⲁⲛⲟⲓ ⲟⲁⲃ ⲁⲕⲓⲟⲛ
ⲧⲟⲓ ⲕⲓⲛⲉⲥⲁⲛⲧⲗ ⲙⲁⲣⲧⲩⲥ ⲁⲁⲓⲙⲟⲛ ⲉⲛⲛⲟⲃⲓⲁ
ⲕⲁⲓ ⲛⲟⲓ ⲕⲓⲛⲉⲥ ⲁⲉⲙⲉⲧⲣⲟⲕ ⲕⲁⲓ ⲕⲟⲫⲉⲕ
ⲁⲛⲁ ⲉⲙⲁ ⲕⲁⲓ ⲕⲟⲛⲓⲟⲛ ⲉⲟⲛ ⲕⲁⲓ

Ecce hanc inscriptionem *Phoenicis*, seu *Samaritanorum* characteribus expressam, inscriptioni *Ionice* litteris descriptam supponimus, ut lector ex comparatione unius cum altero, colligat, quomodo falsum sit, quod *Schepfer* tam audacter de identitate *Ionice* litterarum cum *Phoenicis* affirmat. Cui enim sufficiens animus, ad legendam ea, que toto, ut ajunt, oculo desonant?

Primum enim scribendi modus *Samaritanorum* ultratus est à dextra ad sinistram, *Hebraeorum* more, contra characteres *Ionice*, à laeva ad dextram.

Secundò, *Ionice* alphabetum vocalibus consistit & consonantibus, *Samaritanorum* solis, sine vocalibus, conso-

nantibus, ut *Hebraeorum*, *Syracorumque* alphabetum monstrat, componitur.

Tertio, ut dicta alphabetica in omnibus essentialibus discrepare, in nulla quoque litterarum utriusque ad invicem collatarum similitudo assignari potest; quod tamen, ut probaret *Schepfer*, alphabetum *Samaritanorum*, sive *Phoenicis* *Ionice* juxta, ut similitudinem characterum evolveret, quare in sequentibus ex variis veterum inscriptionibus, vix labor, & oppidè coactè similitudine demonstrat. Quid itaque nos de hac controversia sentiamus, prout in praecedentibus diximus, & hoc etiam loco paulò fusius dilucidatè exponamur sumus.

Nota

Cap. X. Non itaque lectior, quando characteres seu littere *hebraeae*, κατὰ τὴν γρηγοριανὴν vocantur, ab auctoribus, illa *Pheonica*, seu *Sepharvica* dici minime possit, ut ex paulo ante dictis luculentè patet, sed *Cadmeae* littere propriè vocantur ea, quas *Aegyptios*, sive *Coptos* vocamus, quae *Cadmeae* & *Pheonicae* litterae, *Aegyptii*, novae colonias fundantem, secum ex *Aegypto* in *Pheoniam* attulerant, ubi & *Pheonia* relicta colonia apud *Syros*, seu *Armenos* fundanda regionem primum nomen dedit *Pheoniae*; *Cadmeae* veritas *hebraeae* progressus, tandem pristinam mysticam *Aegyptiorum* alphabetam, quod antè cum scribendi modo à *ioventibus* in *Aegypto* didicerat, traxerit. Atque haec sunt propriè κατὰ τὴν γρηγοριανὴν, quae per abasum, à fratre *Cadmo*, *Pheoniae*, posteri *Pheonicae* dixerunt. Sed haec melius intelligi non poterunt, quàm comparando singulas litteras *hebraeae* cum *Coptis*, sive *Cadmeis* procedenti tabula positis, & invenies, eorum ovo non tam esse simile, quàm *hebraeae* *Coptis*, singularem inter se collata. Si verò quis dixerit, *Aegyptios* à *Grecis*, non *Grecos* ab *Aegyptiis* accepisse litteras, si sibi consequenter coarctaverit, cum jam in praecedentibus ex omni antiquitate ostenderit, *Cadmeam Aegyptiorum Aegyptiis* litteras *hebraeis* primum multis ante *hebraeis* annis amulisse, & mysticam *Aegyptiorum* alphabetam hic superque demonstrat, quod non nisi ex sacrorum animalium motibus & gestibus de sumptum, atque vel ante ipsam *Moysem* in usum fuisse, variis in *Oraculo* locis exposuimus. Restat altera difficultas hoc loco emendanda, quae est de *Pheoniarum* colonia in *Africam*, & *Carthaginiem* translata, ubi *Pheoniae* linguæ locutus fuisse, ex *Plinio*, *Plinio*, *Diono Augustino*, si prae citatis constet, nec non ex inscriptionibus ad *Cadmeam* litteras repertis.

Dico itaque, coloniam *Pheoniam* in *Africam*, & *Carthaginiem* translata non

negare non posse, quavis de *hebraeae*, à *Sect. I* *Pheonicae* accepit, nulla profecto apud veteres fiat mentio. Id itaque intelligendum existimem de lingua *Pheonica*, non de *hebraeae*; eam enim linguam communis tempore *Pheoniae Armenis*, linguæ *hebraeae* dialectum fuisse, uti *Syriacae*, *Canaanis*, & *Samaritanis*, uti passim terrae *Canaan*, seu *Palestinae* usibus certè colonia *Pheoniarum* in *Africam* translata, alia linguam usi non poterant, quàm eam, quam ab incunite patritiae *arabum* didicerant. Quomodo enim inique *Cadmeae hebraeae* characteres tantum modo, non veram linguam, quam *Palestinae* gentes *Phaegy* in *Greciam* perferre antè post *dilectum*, introduxerant, ita *Pheoniarum Afris* non litteras, sed linguam solummodo commiserant; unde & à *Pheoniaribus* *Pheoniae*, & *Pheoniae*, sicuti & linguæ *Pheoniae* & *Pheoniae* corruptis vocibus postea appellari sunt coarctati apud *Pheoniarum* monacha huius linguæ reliquia, quae ad sententiae meae confirmationem hic adducta, exponenda censui. Sic autem loquitur *Plinius*. Introdedit *Pheoniarum* loquentem.

*Ne Thebanum velis ut si conatibus
- capis*

*Cum fecit charitè nomen chalybeibabe
- ris insidit*

*Lipho carthyriti hynichy ad usum Syonae
Bynareit Sylla hamaclia ubi agyltalo
Bythia methy nocterby mitchaeti da
- masion*

*Effabile hemythel pab chilo chon, non, liph
Orlypion hlybar thann cadmea Agra
- dactis*

*Ubi manet thy chyrz hench sith usfo
Bari id chel fahel gabiles isfist chon
Bodolis herant nui nui nui manent lu
- fon*

Ex cadme voluim.

Quorum interpretationem aliarumque inscriptionum curiosus lector quam amplissimè descriptam reperiet in *tabulae polygraphicae*, fragmenta de *Linguae Pheoniarum* seu *Pheoniae*.

SECTIO II.

De linguis primigeniis, quas matres vocant, quæque post
confusionem Babylonicam etiamnum superstites
in usû sunt.

P R Æ F A T I O.

Constitutum est nobis in hoc tertio libro tractandum de primi-
geniis linguis quas doctrinales vocant, agere, & de earum vide-
licet origine, antiquitate, propagatione, & corruptione, per quasdam
sæcû necessarias annotationes veluti prodromos quodam rerum in Aduer-
te sacrorum exponendarum præcludere: Itaque lectorem hic primo nota-
re velim, tria præcipuum linguarum genera à tanta linguarum confu-
sione, & corruptione, utique dicitur quodam modo, immunita restitisse,
quæ & ea de causa quoque in sacrosanctis & crucis trophæo dividi-
tæ Christus mundi dominus & redemptor, titulo unoposito consecra-
ta fidelibus commendavit, hæc namque Hebræa, seu veteracula Christi
Syriaca, Græca, Latina, unâ cum coramdem sibi, ut videlicet
per hæc magnatus Dei, & sacrosancti evangelii veritas, universis
mundi pateficeret, & sacrosanctis missis sacrificiis ubique in rebus
privilegiis singulari honorati legeretur. Vocantur præterea doctrinales
ob elevatam difficultatem, eò quod tam in sacris, & profanis conscri-
bendis, à doctioribus tantum ubique locorum usurpentur. Quævis verò
lingue Hebrææ in catholica ecclesia nullus in sacris sit usus; in sibi
tamen, Chaldaica, Syriaca, Æthiopica, & Arabica propria,
& consuetudine dicitur gentium, earum usus in sacris permittitur, uti
Romæ, ubi Maronitæ Syriaca, & Arabica, Chaldæi sua, A-
byssini Æthiopica, solemnioribus festis, juxta ritum suum, in hunc
usque diem peragunt. Sed jam ad particularia dicitur linguarum ex-
ponenda, colorem convertamur.

CAPUT I.

De linguis Hebræa linguarum omnium prima.

Hebraicam linguam primigeniam,
& à DEO Opt. Max. promoplu-
lis institutam, ac proinde mundo
consecratam, nec non divinis eloquiis ex-
ornatam, jure uti dicitur primigeniam esse,
omnium S. S. interpretum docto-
rumque consensus sententia est; & vel

et ipsa primævis nominibus, à DEO in
sacris suis Græcis expofiti, quæm locu-
lentissimè patet; ut proinde similitudinem
adhibet, ne dicam temerarius ceteri de-
beat, qui contrarium sentiat. Verum
cum hæc in præcedenti capite de primi-
geniis linguarum finis tradidimus; eò

Cap. I

Germanice
Belgicae
linguae
primae
partis
est.

lectorem elegamus. Quod verò Germanice *Belgicae* linguam primam omnium linguarum dicitur fuisse, nullud non tam verè sensisse, quam lepido quodam ingenio latè asseruisse, existimandum est; cum utrum & majori parte de Germano idiomate, cujus *Belgica* lingua quaedam est, dici possit, cum vix illa monosyllaba vox appellativa in Germanico occurrat, quae non ad aliquam monosyllaba *Hebraea* reduci possit, quod & in ista lingua experientia non docet. Prima igitur omnium lingua est *Hebraea*; quae lingua sancta dicitur, quia hinc DEUS mundi opifex primus omnium *Abraham* & *Evae* appropriatis nominibus allocutus est, cui eisdem *Protoplastis* & *Eva*, DEO interroganti de lapsu respondere.

Haec est prima lingua, quae prima peritiorum ab *Adamo* ad *Noë* usque, continua successione usi sunt, ut ex nominibus, *Adam*, *Eva*, *Cain*, *Seth*, *Enoch*, *Cainan*, *Methuselah*, *Jared*, *Enoch*, *Methuselah*, *Lamech*, *Noë*, quae omnia purè *Hebraice* nomina sunt, patet. Hinc post diluvianum *Noë*, & tres filii, *Shem*, *Cham*, *Japheth*, in ea ante & post diluvianum tunc

causè usque ad divisionem linguarum *Sect. II.*
176 annis unà cum universà generis humani congregata multitudine usi sunt; juxta sacra *Genes. cap. I. Est enim tunc una lingua una, secundumque fratres &c.* Duravit itaque lingua sancta ab orbis origine, usque ad divisionem linguarum, annis 1931. Postea vero et illa à DEO jussu de caelis immixta confusione, illa pariter in varia, & differentia idiomata distracta, maximam confusionem passa fuit, ut supra nomen in domo *Hebrae* usque ad *Abraham*, *Moyse*, *Judices* &c. in *Synagoga* magna *Rabbinorum* usque ad *Christum*, & ultra adhuc existente, ad nos tandem pervenit mysteris confusissima, de quibus vide, si placet, *Hebraeorum Cabalam*, quam in *II Tomo Orbi & Typis* quam fuisse me descripsi de quo, uti supra dixi, nulli dubium esse debet, nisi ei fuerint, qui ex Utopia quaedam linguam delatum, tunc temporis vigile, sibi impudentibus, ne dicitur *Itolichis* periculis. Sed jam qua ratione, quibus occasione illa in ista idiomata declinavit, videamus.

CAPUT II.

De lingua Chaldaica, una ex primogeniis linguis.

Cap. II.

Babylonia portio *Affricae*, ad *Tigris* & *Euphratem* confluentem, uti superioribus libris dictum fuit, naturaliter in terra sitam habet, primorum post diluvianum hominum, atque adeo totius humani generis colonia fuit, eisdem unà congregata, labi arinae, quaedamque linguæ, videlicet ex omnibus linguis primogenita; quae tamen post confusionem ex simplici *Hebraea*, successu temporis in quatuordecim *Chaldaicam*, *Chaldaicam*, *Syracam*, *Somoticam*, *Arabiam*, *Arabiam* degeneravit. Et *Ninive* quidem *Chaldaea* in *Babylonia*, & *Affricam* distula, pri-

Digna
Chaldaica
in q. p. p.
quodlibet
est de
vix.

mam sibi *Hebrae* linguæ corruptionem, uti supra de *Noë* & *Affricam* ostendimus, & nomen *Regum* tam *Affricam*, quorum sedes in *Ninive*, tum *Regum Chaldaeorum*, quorum sedes in *Babylonia*, sic demonstrant. Certum itaque est, *Chaldaicam* sive *Babylonicam* linguam unà cum *Affricam* monarchia semper, & assidue artium, scientiarumque cultum, legumque ac iurum, sine quibus nullam imperium consistere potest, promulgatione exaltatum longè longèque sua potentia promissis; sic enim naturali comparatum est, ut *is*, uti & supra docet.

Cap. II. docuitur, penes quem est summa imperii orbis terrarum administratio, cum legibus quoque & edictis suam linguam populo subditis tribuat, ut saltem, si nos continè in omnibus provinciis, quibus princeps imperat, ipsius idioma octo vernaculum omnium ore verbum jubeat, & linguam tamen còstruat, ut radicem suam quàm hauriant discerant, uti ex *Alexandro Alexandino* adhuc, *Romanorumque* Celsissimi historia luculenter patet. Tamen verò hodie turca liberorum copiam in Chaldaismo non erant, quantum in bellentimo, latinosque firmos, credibile tamen est, parva monarchia tam laetè parentis idioma, non minori, quàm alia duo, splendore, elegantiam, nostrum verborumque opulentiam instructum fuisse; sed quod summo opere deplorandum est, injuriam temporum, maximam veterum monumentorum partem antiquissimam linguam, Chaldaicam chaldaicos, summo Republicæ literarum damno perisse. Quae enim debuerat, quàm *Arah*, & *Perse*, qui clorem imperii, quàm ab *Affris*, ut in per octiduo libro dictum fuit, vi & armis occuparent, alienis tenerent, eorum quoque libros ex archivis publici expulserunt? certe *Alexandrum Affricum*, *Arabum* *Perfarumque* literarum monumenta, ad bibliothecam Alexandrinam postea incendio delictam, augendam servasse, *Franciscus Pons* *Alexandinus* quam distinctissimè in suo de doctrinae veritate libro refert. Adde *Alyxandrum Alexandrum* magistrum in comperta bibliotheca, suppositis auctorum nominibus, quasi novam interpolatam in proprias idem convertisse, quàm vel

ipse *Chalcidius Aristocleus* discipulus Sall. II. hanc ignobilis ablatam, in libro de *sonno* ad claris verbis ostendit; cum enim Aristoteles disceptaret cum *Hyperechide* *Judo*, qui ab *Alexandro* *Alix* bene ad *maronem* *strucos* *discipulum*, *philosophum* *maior* ad Aristocleum venit, *affricum* *factum* *non* *se* *vermabatur*, *plures* *si* *ab* *eo* *occupati*, *quàm* *si* *se* *occupent*: ita *Chalcidius*. Quam vel ipse *Platon* magis fecit *Chaldaeum* monumenta in suo *Athotico*, ac maxime opere commendat *magnum* *Zoroastri*, quàm nil aliud esse tradit, nisi divini cultus scientiam, quàm & *Perfarum* *Reges* *cradichemum* *et* *ad* *Republicæ* *mandatum* *extremum*, suam ipsi Republicam suo administrare discerent; succentoreque ultralogue fuit: verum cum haec tum sapientia, tum in il. *Tomo* *Orphe* *festis* *de* *compositis*, cò lectorem ablegamus, ubi & de *Saccharianis*, & *Berylo*, *pricis* *Chaldaeum* *sacerdotibus*, *aliquae* *plura* *ex* *Josépho*, *Agallio*, *Pratino*, *Lactantio*, *Joséto*, *Amone* *traduntur*. Quisquid igitur hodie ex lingua Chaldaica restat, ad totum partem ex propheta *David* *extraham* *fuit*, partim ex *Therapione* *Babylonico* & *Philostrato*, quorum auctoritas fuerunt *R. Orpho*, & *Joséto* *Deo* *Uxor*, qui paraphrastica expositione Biblia in linguam Chaldaicam translata sunt.

Chaldaicam inque linguam, secundam post *Hebraicam* *flammis*, immediate post confessionem ex *Hebraeo* *corruptam*, ut jam lapsa *in* *calumniam*. Tertiam ex *Hebraica* *filium* *confutimus* *Chanaanem*, *sive* *Samaritanam*, quàm alii *Phoenicam* *dicunt*.

De lingua Samaritana seu Phoenicia.

Explicat
per
quod
dicitur
de
Sama-
ritanis

Samaritanos, tractus Judae, & in eo epistolam normam urbs, civibus cum in his valde, ab Hebraeo & vestigia, tandem Sebaste dicta fuit. De Samaritanorum studio, moribus, ingenio, S. Epiphanius in Panora sic scribit: Samaritanice sive Samaritanæ à Judæis erant separati, non transiam, non sacrificia nec circumcisi cum illis habebant communem; quæque tantum libris Moysis legunt; prophetas, ac vetera sacra scripturae Veteris respiciunt, mortuorum resurrexerunt aut cum Spiritu sancto negabant.

Nulla
Sama-
ritanorum
reliqua.

Erant autem Judæorum pars in tres sectas divisa; prima secta afflicta Eliezer dicebatur, & secunda Sebastei qui cum Eliezer in omnibus concordabant, præterquam quod tempora sabbatum festivitatem observant, tertio secta Gorbæi, postquam appellatur à Sebaste in temporum dignitate discrepant; ex quibus postea orta est quarta secta, que sanctos Desibthei dicebantur à reliquis sectis præse differenter: nam resurrexerunt mortuorum profitebantur; ab omni abstracti. Sabbathum adeo superstitione servabant, ut quos in loco & thoro reperiebant, immobiles permanerent, donec dei majestatem transisset; ut dicit Origenes l. 4. c. 28. De quibus Samaritanæ vero cum Judæis odio incredibilem didicisse, præter cum locum à S. Joanne in Evangelio de muliere Samaritana cum Christo colloquente, allegam, omnes Samaritanos, Rabbinorumque libri testantur. Diffidium originem inde habuit, quod scriptum, à Samaritanis in monte Garizim in despectum templi Hierosolymitani aedificatum, Judæi ab Alexandro Magno Mardochæi, obnoxia facultate destruxerunt, vel ex eo capite, quod sacra profanis miscerent, una gentiliam matrem, Phœnicem sub colu-

ba forma adorarent. Vide, quæ de hisce pluribus in I Tomo Galpæ, de Deo Samaritanorum tractegimus.

Quibus autem literis scriberent, aut linguam profecerent, Divus Hieronymus in professione ad libros Regum parca definit; regni etiam duo literas, ait, esse apud Hebræos, Syroem quoque linguam testatur, quæ Hebræis lingue magna ex parte confinis est; nam & ipsi viginti duo elementa habent, eodem serè sono, sed diversis characteribus, Samaritanæ vero perennochum Magister totidem literas scripserunt, figurantiam & apicibus dilectantiam, certumque est Hebræis post captam Hierosolymam & institutionem sub Zorobabel, alias literas reperisse, quibus & nunc utitur, cum ad illud atque tempus idem Samaritanorum Hebræorumque characteres remanerent. Verum de hisce vide susus tractatum in II Tomo Atlanti polygraphi, & in precedentibus, ubi de lingua Samaritanæ amplius agitur.

Dixi super, linguam Samaritanam esse eandem cum Chæneæ, propagatam à Canan, unde regio Canan nomen habet, in undecim filios divisam, inter quos & Samaritanos nominatur, Samaritanos fundatos; cessat enim Chænos Chænos filium, statim post confusionem eam partem occupasse cum undecim filiis, quæ à nomine suo immensis fuit locis sacre scripturæ, terra Canan, & à posteris Palestinos, sive terra sancta dicta fuit; successitque post divisionem primæ hujus partis orbis incolæ, siquidem & inde patet, quod Arabes post divisionem genuerunt arabes, ex Chænos in terram Canan profectos dicitur. Quomodoque hujusmodi undecim filia Canan, quibusque suis locum ad habi-

Explicat
de
Sama-
ritanis

Explicat
de
Sama-
ritanis

Explicat
de
Sama-
ritanis

Explicat
de
Sama-
ritanis

Cap. III. habitandam elegit, in quoque urbibus extractis, quosque nomina ipsi impofuit: Sicut urbi à *Sabao*, primo genitro *Chanaan* extracta nomen dedit populi *Sabaei*; *Editha* urbem *Edithae*; *Jehafar*, *Jehar*, quae postea *Jerusalem* dicta fuit; *Amor* urbem *Cadabara* ad *Labanon*, & plures alias in terra *Chanaan*; *Sidon* metropolim *Phoeniciae* in *Aegyptu*; *Ara* urbem *Arae*, postea *Tripolim* dictam ad radices montis *Li-*

ban, & sic de caeteris; *Samaritan* verò *Siff. II.* nomen dedit *Samaritan* in tribu *Beniamin*, à quibus lingua, quae *Samaritan* dicitur, nomen assumpsit; quamvis verò una & eadem lingua fuerit *Chanaan* & *Chaldaica*, hae tamen tanquam in medio terra *Canaan* sita, peculiariter postea temporibus dedit nomen linguae *Samaritan*; occasione disticti orti inter *Judeos*, & *Samaritanos*, de quo paulò ante.

C A P U T I V.

De lingua Syriaca.

Tanta est *Geographorum de Syria*, quaeque lingua concernatio, ut cui subiectas vix comperdas. Sunt qui universam *Syriam* cum *Affrica*, *Babylonia*, & universa terra *Chanaan* confandunt. Sunt qui cum *Phoenicia* ipsam eandem esse putant. Non desunt qui *Syriam* in *Affricam* mitterem extendant, quarum quidem sententiam referre supervacanea esse ratus sum, cum illud nihil aliud esset, quam in gentis inscribilibus omnium orbis offendere; selectis itaque aliorum sententiis, nos sicuti *Syriam* hoc pacto cum *Syriacae* lingua proprie dicta, describimus.

Syria proprie dicta, quae & in sacris literis *Armenia*, ab *Armen* filio *Sem*, primo ejus possessore, à quo & lingua *Armenica* dicta fuit, & quamvis ista à *Chaldaica*, *Chanaan* & *Samaritan*, nisi characteribus, vix in alio distinet; ex invasione tamen regni *Graecorum*, sub *Alexandro Macedone*, nonnullam corruptionem passus fuit, uti ex nominibus *Graecis*, quae in linguam *Syriacam* interpretantur, sit si-

perque patet: eandem eandem profecto esse cum *Armenis*, *Chaldaeis*, *Chanaan*, *Phoeniciis*, ut suo loco dicemus. Characteribus distinet ab *Hebraeo*, uti inferius patebit, ex quorum tamen forma facile colliguntur, *Syriacae* ex *Hebraeo* characteribus ortipsem simpliciter. *Armen* dicitur, eo quod in sacris literis *Syria* passim *Armen* dicitur, ab *Armen* filio *Sem*, uti dicitur, qui primus ejus possessor fuit, sic dicta. Distinet igitur lingua *Syriaca* à *Chaldaica*, *Samaritan*, sive *Chanaan*, non dialecto, tum literis, haud secus ac lingua *Tyria* in *Italia*, à *Romanis*, *Nepolis*, *Neapolitanis*, *Neapolitanis*, *Siculis*; quae tamen quoad dialectum distinet, sed tamen omnes à se intelligunt, & exercent commercia, & sibi ipsi in una negotia communicant, quamvis una sit patria inter illos, qui curae utantur, licet *Hebraeo* inter primarios mortales. Fuit autem lingua *Syriaca* vernacula *Christi Salvatoris* nobis, uti ex variis *S. Evangelii* locutionibus patet.

Syriacae characteribus ortipsem simpliciter.

Cap. V. que sacre hystorie nos docent, in mran cellas. *Arabes* itaque lingua in posteritatem secula floruit, ut semper *Arabes* habuerint scripturas emanantibus, sicut in omni parte scientiarum genere; quorum monumenta si hoc loco recensere vellem, ad esset, libram libeo pungere.

Qua etiam nescit celeberrimos scriptores, *Aben Sina* medicorum principem, *Abenari*, vulgò *Avicenna* Aristotelianam operum subtilissimam inspectorem, *Abenagel*, *Aben Meger*, *A-*

pharabian, *Gebrus* chemicorum coryphæi. Sed illi plurimum, & innumeros alios, quos alibi citavimus; & quævis lingua *Arabes* sit *Hebrae* quoad inflexiones nominum, & conjugationes verborum, nominis itaque ætymologiam, vocum, habet tamen sua quadruplicata notata, que *Chaldaicam* & *Syroem* supersunt; ad hocque verborum nominumque opulentia locutur est, ut lingua *Græca* non cedat, sive elegantiam, sive copiam spectata. Quæ autem fuerit *Pœnicis* lingua, jam supra exposuimus.

CAPUT VI

De Lingua Æthiopica.

Cap. VI. **Æ**thiopia proprie illa regio *Africæ* est interna, totius *Africæ* medietatem, quam & *Abyssiniam* vocant geographi, sub dominio Magni Nigridis, hoc Imperatoris *Abyssinorum*; terminaturque *Montibus Læna* à Meridie; à Septentrione *usque ad Atram*; ab Oriente *Montes Erythros*; ab Occidente *Golfo de Angala*; *Nils*, cuius fons in monte *Belus* videtur, qui & ex radice ejus ingentem aquarum molem, per flumen sic acceptam in *Bellocum*, quem aliqui perperam *Zare* dicunt, exoritur, & hinc in varias partes dividitur, tria maxima flumina generat, quorum prior est *Nils*, qui ingentibus terrarum ambagibus, tandem ingenti altorum fluminum segmento ditatus, per *Catada* in *Ægyptum* precipitatur: alter est *Niger*, qui maxima Occidentalis *Æthiopiæ* partem irrigans, tandem in subterraneos recessus devolutus, deinde post triduanum itineris spatium eluctatus, & præstus libertatis restitutus, in Oceanum occidentalem devolvitur. Tertius fluvius est *Zare*, qui meridiana *Africæ* occidentem regionem, per vallam solitudinem in *Angala*, oceanum illabimur. De quo vide chartam hic appositam. In

hæc medietate mora est, *Atrax* nunc, in quo Imperator cum sola sua commoratur, viginti septem regnorum dominus; qui tamen religione semper Christianus existit, à pessifera tamen *Dioscori* doctrinâ occupatus, in sua pertinacitate persistit, & pro Imperatorum ingenio, jam Ecclesiæ Catholicæ Romanæ curas, modò ad votandum reversis, sedem a rebus salutaribus suscipit. Sed hinc pauca de *Æthiopiæ* situ sufficiant, qui plura nosse cupit, de hæc consulat *Ysmaam I Ody* nostrum *Ægyptum*, ubi de origine *Nils* finit egerunt, & quomodo in ipsiusdem peritiam *Zobobry* præsentia anno 1667, unè cum nostris Patribus, facta *Nils* verus, & hucusque incognitus, detectus fuit.

Ad antiquitatem *Æthiopiæ*, & primos ejus colonos quod attinet, *Chosro* hunc *Chosro* primam hujus regionis possessorem fuisse, idque vel ex ipsius factis literis patet, ubi terra *Chosro* partem *Æthiopiæ* dicitur, & terra *Chosro* terra *Æthiopiæ* dicitur, nam quod in terra *Nos* fuisse ostendimus, id in hoc præsentem volumine degenerem *Chosro* progeniem post diversitatem gentium universam *Africam*, suo imperio sibi sub.

Cap. VI
Ceterum
per
hoc
probat

subesse clare sed pauca demonstra-
bimus, ut et *Aethiopia, Aegyptus, Chus*
Aethiopia mediterranea, *Pae* ve-
rò totum illam *Africa* tractum, ab *A-*
Lyis ad *Gedras* fines, *ma* *indica-*
rum adjacentem occuparent, & con-
firmant ex *habeant Aethiopia* *Aethi-*
opum, que refert, *lex Regis* post *Chus*,
regni locorum, *Aethiopia* *presul-*
le, & septimum *federo* *suam* *in* *divi-*
te *Cannu* *confirma* *lle*, qui *refert*
de *chronologic* *incertitudin*, &
confusam *habeant* *relatam* *postis*
silentio *supplementum* *certis*, *quon-*
iam *tempus* *in* *monialibus* *nominibus* *te-*
ret. *Contra* *indiam*, *quam* *habere* *pos-*
sumus *ex* *archivo* *Aethiopia*, *hac*
est: *quod* *Aethiopia*, *vel* *ut* *ali* *volent*,
Nam *Regna* *Aethiopia*, *quam* *de-*
le *IV* *Regum* *Saba* *voce*, *ad* *imper-*
ium *in* *Saba* *tenendam* *magno* *cum*
comatu *pervenit* *Kiro* *mon*, *at-*
que *ex* *diuturna* *cum* *Rege* *confuta-*
dine *subcepit* *illam*, *quam* *Aethiopia*
appellat, *ali* *Dios* *nominatum* *vo-*
lant: *hic* *primo* *monachorum* *politici*
illius *formam* *19* *annorum*, *quibus*
vixit, *spatio*, *sedam*: *post* *hanc* *locu-*
ti *sunt* *alii* *10* *Reges*, *usque* *ad* *Chus-*
itan. *Referunt* *prae* *terito* *regno* *A-*
ethiopia *tunc* *temporis* *Regnum* *sub-*
ditum *notant*, *eandemque* *esse*, *que*
per *extrachin* *Cauda* *Regna* *A-*
ethiopia *in* *Aethiopia* *reducunt*, *de*
à *sancto* *Phylipo* *discipulo* *Christi* *in*
viz, *ut* *est* *Athanas* *VII* *haptiman*,
postea *conversa*, *ne* *non* *indivisi-*
mo *solo* *gloria* *Christi* *accessit* *primò* *le-*
gem *Christi* *Salvatoris*, *magis* *con-*
firmis *ecclesiis* *in* *epus* *honoris* *S. Ma-*
rie *in* *Sas* *extrudis*, *progregerit*;
ex *postea* *S. Athanas* *apostoli* *loc-*
cedis *universum* *regnum* *evangelica*
predicatione, *de* *linguis* *effudit*
Christi *subjugavit*, *qua* *con* *evan-*
gelium *ita* *Aethiopia* *lingua* *conscript-*
it, *Aethiopia* *ad* *postea* *magno* *sempit*
in *honore*, *de* *veritate* *conservavit*,

Regis
Saba
notandum
est

Indica
Saba
notandum
est

usque ad *factus* *notam* *non*, *quorum* *S. I. I.*
notam, & *armis* *regarunt* *qua* *volent*,
confutit *Athanas* *Reverent* *in* *desira-*
re *Aethiopia*. *Contra* *pro* *omni-*
bus, *qui* *Aethiopia* *sive* *Aethiopia*
habeant *descripserunt*, *notandos*,
memò *ho* *paltram* *praesert* *superu-*
litas *Patris* *Aethiopia* *de* *habeant*
notis, *Aethiopia* *Nam*, *qui* *opert*
suu *degratit*, & *recondit* *erudi-*
mentis *confutit*, *invenit* *Aethi-*
opie *habeant* *lingua* *Lysianus* *con-*
plexus, *que* *cunq* *de* *diversis* *in* *Aethi-*
opie *vixit*, & *in* *versatissim* *archiv-*
orum *monumentis* *legit*, *suu* *suu* *con-*
scriptit.

Hic itaque permisso, jam ad rati-
onem linguae *Aethiopia* exponen-
dam progrediamur: de qua quod quod-
max in eorundem codicum *Aethiopia*
evolutione observari, candidè le-
ctor proponam. Dico itaque *Aethi-*
opie *lingua*, *notam* *ex* *Galilaea*, *ut*
Aethiopia *lingua* *per* *Sas*, *ne* *non* *Aethi-*
opie *ad* *Aethiopia* *lingua* *notam* *recolam*
confutit, *compositam* *esse*: *ita*
et, *qui* *habe* *lingua* *pro* *de* *ca* *ca*
notam *magno* *labore* *Aethiopia* *ling-*
ua *notam* *acquirere* *possi*: *alpha-*
beticam *tantum* *toto*, *ut* *quon-*
iam, *à* *characteribus* *Aethiopia*, *Gal-*
ilaea, *Sas* & *Aethiopia* *differit*: *ex-*
terian *inflexio* *notam* *scribam*
que *conjugationes* *eandem* *suu* *è* *suu*, *ut*
in *Aethiopia* *Polyglot* *suu* *loco* *dicunt*
Quomodo *vero* *Aethiopia*, *Galilaea*, *ut*
Sas *lingua* *in* *Aethiopia* *in* *princi-*
pio *divisionis* *notam* *pervenit*, *en-*
odiam *re* *suu*. *Certum* *est* *magis*,
Chus *progrem*, *aliam* *post* *confu-*
sentem *lingua*, *plurimam* *ab* *A-*
ethiopia & *Galilaea* *differentiam*, *in* *A-*
ethiopia, & *reliquam* *Aethiopia* *confu-*
lit, *quam* *Aethiopia* *sola* *in* *dic* *Aethi-*
opie *pertransit*. *Qui* *notam* *ut* *Aethiopia*,
notandum *est*, *plurimos* *ex* *progrem*
Sas & *Galilaea* *postis* *temporibus*
Chama *progrem* *convenit* *habe*,
pro-

Notam
Aethiopia
notam
est

Notam
Aethiopia
notam
est

Cap. VI. proci ingeniorum fertilitudo, & affectiones mortalium secum ferre solent, quæ *Arabia*, & *Chaldaea* linguâ instructa, postea potius raram in *Arabia* linguam suam eisdem coloribus instituit propagavit; nam uti in *Chaldea* stenderunt, habebant *Chama* populi, id est, *Aegypti* linguam *Aegyptiacam*, quam & *Phoenicem* dicebant, ab omnibus ceteris linguis operâ differrentem, cum enim *Josephus Chaldaicâ* linguâ instructus in *Aegyptum*, à scribis suis venditum doceretur, dicta facta scriptura, linguas, quæ non intel-

lectæ essent, quamvis postea successu temporum aliis & aliis *Arabibus* & *Chaldaeis* linguæ postea itac concesserint, linguasque propagavit. De linguâ vero etiam *Arabica*, *Assyria*, *barbara* & peregrina postea loqueremur. Atque hæc sint quæ de *Arabia* facta & linguâ hæc decerni poterunt. Quæ instructa *Arabica* etiam nomines suis desiderant, is adeat sapientiam venerabilem Patriarcham *Abrahamæ* Nævæ, *P. Avicæ*, *P. Galienæ*, *Marcionæ*, *Romanæ*, *Tarabonæ*, & innumeris aliorum, qui de *Arabia* rebus scripturunt.

CAPUT VII.

De lingua Persica, seu Aljamiaca

C. VII. **P**ersia à voce *𐎱𐎠𐎼𐎿*, id est, *apra*, à bonitate equorum, quæ producitur, sic dicta olim *Alas*, à primo eorum possessore *Alas* filio *Son*, & nepote *Næ*, nomen obtinuit; unde & *Persæ* nam à sacris, nam profanis scripturis *Alas* nomine clarescunt. *Persia* itaque quondam, sub primævis post divisionem gentium coloris, qui totam post *Asiam* dispersis regionem juribus occupavit, ut in præcedentibus docuimus, subdivisa fuit. Hodierno verò tempore plura in se regna continet, magno *Sapè* imperator *Persarum* subiecta; quorum prior est ipsa *Persia*, & pertingit à *Mæ* Caspi ad *Persiam* usque *Saxam*, cetera *Mesopotamiam* est *Saxa*, olim *Parsipolis*, vel *Mediam* vocant, *Cyropolis*, à sede *Cyri* Regis, *Affronem* dominantem sic vocitant, & magnifice redentem reliquæ id fides testantur, uti & *Isauriam* per *Persiam* transfusa referunt, sequitur hæc *Tauris*, quæ olim *Ebani* dicebatur, regni *Mæ* caput, veteram monarchiam celebrant; omnia *Persia* urbs caput Regni *Parsæ* est *Espahanem*, id est modo Regis *Persarum*, itaque ex tendit ad regni *Mæ* usque extre-

mitatem, continuatque regnum *Chaldaeorum*, *Arabum* confine ex parte orientali, ex Occidente *Armeniam* majorem, præterea *Bertram*, olim *Chaldaeos*, quam hodie *Græcos* vocant, regionem tenet. Sequitur hæc regnum *Gobis* *Mæ* Caspi adiacens, serico confertissimam, postea *Armeniam*, in hinc regna, *Mæ* *Armeniam*, & *Armeniam* divisa. Sunt præterea alia regna hæc magno *Sapè* subiecta, uti *Larissas*, *Tarabissas*, insula *Ormus*, nobilissimo emporio, nec non præclarum mercium uberose conferta; postea à *Cyris*, *Dero*, & *Alexandro* *Mæ* temporibus, postea ingentes vicissitudines perpessa, vicinorum dominatorum potestate, & viribus devicta, præsertim *Turcorum* violentâ monarchiam suam perdidit, usque ad *Ismaelem* *Sapè* filium *Xapè* *Mæ*, qui vir strenuus, & magnanimus, omnes ex *Arabibus* civitate regni *Gobis*, videlicet totam provinciam *Turcorum* tyrannide oppressam, nullam non lapidem movit, ut eam in pristinam libertatem, abjectis *Turcorum* iugo, restitueret, qui cum viginti milibus parris, & vulpino callides alba, ut quod fieri posse cogitarent, occidit; abditos plures regni dom-

Persia
Arabica

Quæst
Sapè an
Armeniam
Armeniam
Persia.

C VII nos; atque adeo primam familiam Regum Persie, qui *Sapta* dicuntur. Hæc sua credens successorem habuit filium suum *Chosroes*, qui intra breve tempus ad supremam Persici imperii columnam ascendit, occupatis omnibus in regnis, quæ Regi Parthorum prius à circumvicinis Regibus violenta invasione factam abiecit, sedemque suam incredibili urbes humanarumque incrementis *Esfahan* fecit; & eadem felicitate, vivente adhuc patre in possessionem redactâ *Sisac* metropoli Persie, nec non regno *Larissæ*, viciniam armorum tropicorum à *Mos Caspio* ad usque *Saxam Persicam* extendit; nec hæc contentus in *Mediam* regnum vastissimum movens exercitum, *Tarsis*, olim *Ecbatana*, sui juris fecit; deinde movens in septentrionale regnum *Calchædam* seu *Phoenicem Armenicam* majorem partem, *Babyloniæ*, *Antiochiæ*, atque intermedia regna suo subdidit imperio; regnum quoque *Candahar*, quod magni *Mogorum* monarchæ imperio subdeditur, occupavit; tandem in obsequio *Bassoræ Arabum* felicis urbis ad *Euphratem* suam Persiam sive, & ipse montis oblatione cinctus, viam cessit, relicto imperii successore uno ex nepotibus suis; corpus ejus *Ardesibon* commane omnium Regum Persie *Saptesimo* sepulcrum, manserunt fuit; urbs est, in qua obierunt *Sisac* *Saptesimo*, primus, et decus imperii Persici fundatoris, Regum *Saporum* cadavera in hunc usque diem, magnâ solennitate deponuntur. Hæc itaque prolata, quæ par est, prolatis, jam ad linguam Persicam conditionem exponendam progrediamur.

Duplex hoc loco status Persie considerari potest, vel à primævis post divisionem gentium temporibus, usque

ad *Alexandrum Macedonem*; & sub hisce *Sæc. II.* Regibus *Affricorum* & *Chalcedonem*, *Chalcedonem* linguam, sive quod idem est, *Affricorum* viguisse, vel ipsi sacra scriptura in *Danielis* prophetia testatur, ubi ferè nihil, nisi de *Chalcedonem* lingua profertur. Nulliusque dubium esse debet, de *Chalcedonem* lingua usi, qui tunc temporis vigebat per omnia regna *Chalcedonem* Regibus, uti *Nabuchodonosor*, *Balthasar* ejus filio, & postea *Darius Affricus*, exterisque subiectis accidit tamen, ut *Alexander Macedo* vastâ *Græcorum* multitudine, *Dario* interfecto, omnia imperio ejus subiecta, in suam possessionem redigeret, quo facto, *Græci* commixti *Chalcedonem*, atqueque diversarum gentium nationibus, *Chalcedonem* corrupta à suo genuino statu paulatim in varias differentiam populorum linguas divisi decessit: facti post *Alexandri* obitum *Romani*, & post hæc *Turci*, lingua in tot genera traxerunt, quæ regna, nationes & provincias *Persiarum* tenebat imperium; & hædertus monarchicus *Persiarum* status hæc interdocet, siquidem primævis *Chalcedonem* lingua linguæ *Græcæ*, *Latine*, *Arabice*, *Turcicæ* & *Tartaricæ* variè corrupta subhædertur enim *Persiarum* lingua à *Tartaris* regnum Persie invadentibus, *Tartarice* est, commixtis nominibus *Arabice*, ob *Alexandrum*, qui uti patet *Ardesibon* linguæ à *Mediam* conscriptus est, ita quoque nemo pro viro literato & docto habetur in regno Perside, qui cum non calleret, ut postea ex ejus inscriptionibus patet; in reliquis vni regnis, *Tartarice*, *Candahar*, *Larissæ*, *Georgiæ*, *Armenie*, *Caspie*, *Carmanie*, *Semercandæ*, omnes ita differentes sunt, ut una gens alteram intelligere non possit. Atque hæc de lingua Persica sufficiant.

Chosroes
Saptesimo
Sisac
Saptesimo
Saptesimo
Saptesimo

Græcorum
lingua
Parsica
Chalcedonem
Chalcedonem
Chalcedonem
Chalcedonem

Græcorum
lingua
Parsica
Chalcedonem
Chalcedonem

CAPUT VIII.

De lingua Ægyptiaca, seu Copta, quam & veterem Pharaonicam appellamus.

Agyptus regio Africa orientem antiquissima est, & in sacris literis non solum, sed & apud profanos scriptores nullo non tempore, celebratissima fuit, cujus finis, & confinitio uni omnibus nota est, ut quoque uberiorem ejus descriptionem hic commendamus censui, præsertim cum eam in Gælo quàm ubertimè descripsimus. Hæc in Ægypto dominatur lingua pura Arabica, excepti Copti, qui monachi, quos Coptos vocant, in sacris utuntur, & ab hac, utpote orientem, ut dicitur regionem antiquissima, & à filis Chæ, Chæ, & Mæ, à quo Ægyptus nomen accepit primùm culta fuit. Nam sacra litera quando nominis Ægypti faciunt mentionem, illam semper nomine præteritis terram Mæsis nominant, quam Arabes, Chaldæi, Syri sequuntur, post divisionem gentium primùm introducant nomen; Pharaonicam appellamus, eo quod primi Reges Ægypti, Pharaones primæ dignitatis nomine appellati voluerint, cum antem Pharaon idem quod moderator rerum, uti hoc tempore omnes Imperatores Romanorum Cæsares, à primo ejus impetu Romani fundatore Jule Cæsar denominante Cæsares, & Reges Persarum ab Istanis, primo institutori, Septe. Errantem in Probus Copto, & in Tamo integro, quod Coptoglossus Copto - Arabico - Latino, sive Ægyptiaca, seu Pharaonica lingua refertur inscriptissimas, de hujus linguae origine, antiquitate, & corruptione quæ subtilitè explorata, remissa tamen illud omnia hic apponenda censuimus.

Certum est, ex nominibus Ægypti hanc linguam fuisse unam ex pa-

mogenis lingua, à filis Chæ, Chæ, et ab alijs gentibus. et ab alijs gentibus.
 & Mæsis post divisionem gentium in Ægyptum translata, & propagata; & quævis illa nullam præter similitudinem ad Hebræam, Chaldæicam, Syriacam, Arabicam, & Ethiopicam, linguam Hebrææ filias habeat, manifestum tamen videtur denominationem litterarum alphabeti sui à lingua Hebrææ, atqueque linguarum confinitum alphabeto in sui loco ponendo patet, literis ab illis, & characteribus toto cælo differere; cum verò dictum alphabetum Coptorum 32 litteras habeat, omnes reliquæ, præter 22 Hebrææ proprias, successiva temporis adjunctione videntur, vel vocalium loco, vel Ægyptice pronuntiationis ritè formande causâ. Duravit autem lingua Pharaonica, seu Ægyptica, vel Copta, usque ad Cælystus tempora, qui Ægypto subjugati, devoti, sacerdotibus, & hieronymus occisit, nec non obeliscis, cum alijsque sacris hieroglyphicorum monumentis profanis & dissatis, totam Ægypticam religionem in nihilum quasi redierit, usque ad tempora Augusti Mæthæ, qui regno potius Ægypticam, expulsa Persarum imperantibus, totam sive sicut possessam, libertate perempta est, siquæ adhuc reperirentur, hieronymus sacerdotibus, veteris religionis sive instituta extirpandi, velis. Hoc pacto, velum post mæstem collectæ pascuis trices species, lingua Copto usitata quidem fuit, ut tamen, ut perpetuo Græcorum commercio, magna ex parte corrupta, loco Ægypticæ, quæcum inopè laborabat nominum, ex Græcis suppleverint, ita tamen Ægypticæ Grammaticæ

adapta-

Mittheilung
 über die
 Sprache
 der
 Ägypter
 im
 Alterthum
 v. d. H.

Erklärung
 der
 Ägyptischen
 Sprache
 v. d. H.

Die
 Ägyptische
 Sprache
 v. d. H.

CVIII adaptatâ, ut ne ullam quidem *Græcorum* declinationis normam, aut verborum comparationis vestigium retineant; quemadmodum infra ex in-
 SOLLII. finitionibus ejus in *Altois polyglot.* patet.

CAPUT IX.

De *lingua Armenica.*

Cap. IX. **Q**uemadmodum ab *Alic* lingua primitivâ initium duximus *Polyglotis* nostræ, ita hinc reliqua in Oriente linguæ ordine profecturar, quæ tamen toto, ut ajunt, ordo, ab *Hebraicâ* linguæ hæcâque declinatio loquuti, & characteribus distinctæ, uti sunt *Armenica, Georgica, Tartarica, Turcica*, quæ tamen & hæc magna profectus et corruptione unius cum altera secunde sunt, illa ordine describemus.

Armenica
Hebraica

Armenica, magna *Alic* majoris portio, dividitur in *Magorum*, & *Armenorum*, quæ prima tunc sub unius regni *Perſiarum* imperio subdebatur, postea tamen separatibus à Rege *Perſiarum* dempta, *Medæ* regni, & *Tarſi* juris facta sunt, contingit hæc *Alic* minoris, quam *Armeniam* vocant, terminos ab Occasu, ab Ortu *Armeniam* majorem; à Septentrione *Armeniam*, hæc *Georgiam, Iberiam*, olim *Colchidam*; à Meridie *Armeniam* parvam, Major ab Occasu *Armeniam* majorem; ab Ortu *Perſiam*; à Septentrione *Mare Caspium*, & montem *Ararat*, quem in *Arca Noë* uberrimè descripsimus; à Meridie regiones, & desertâ aliq. ad *Sinarum* *Perſiarum* continentem. *Armenia* egypton suam obtinuit ab *Arac* filio *Sem*, primo ejus possessore, quasi diceret, *Armeniam*; quicquid alii dicant tam historici, tam geographi de etymo hujus nominis, infans hinc innot. se dissidentem, quæ consistit. Hæc hodie magno *Perſiarum* Regi parit, regnam quasi totam Christianam religionem coluit, per Partitiam propugnans, quæ in *Nisibis* urbe, ad radices montis *Ararat*, residet,

Partitiam
Armeniam

quæ quævis plures ecclesiæ Romanæ fuerit unitas, semper tamen ad Ethio-
 piam reversa, sui juris & arbitri in ecclesiâ *Armeniorum* gubernanda esse maluit, quæ Romanæ ecclesiæ catholice, & orthodoxæ legibus hæcâ mentis obnoxia se subjecerit. Linguam habent proxiâ & loquuti & characteribus à cæteris Orientalibus diversam, & quamvis non exiguum huic operam olim impenderit, ne ullam tamen ejus vestigium in *Hebraicâ, Chaldaicâ, Syriacâque* fundatam, ne reperire possit se fecerit, ut in inscriptionibus ejus se-
 centis patet.

Lingua *Georgica* propriè utatur *Georgiæ* Christianæ legi cultores ii, qui *Armeniam* seu *Iberiam*, quam *Georgiam*, olim *Colchidam* vocant, atque regio inter mare *Euxinum*, & *Caspium* interjuncta, nec non *Caucasis* montibus subiecta; *Georgiam* nominali appellatam fuisse nominant à *S. Georgio*, glorioso Christi martyre, illius regionis apostolo; linguam habent ex *Turcica*, & *Armenica* compositam, characteribus tamen ab *Armenicâ* oppidè differentem, de qua facilius in sequentibus, ubi institutiones ejus prodicemus.

Georgiæ
lingua

Turcica lingua, universam *Tar-*
taniam occupat, quævis innumeris islamicis diversâ, pro varia videlicet vicinarum Regum in eorum corruptione, eisdemque subjugatione facta, quæ linguæ quoque primitivæ et corruptæ in diversissimo linguæ, in *Indis* aliq. propagatae sunt. Regem eam *Indicum*, seu *Mogor*, ex *Tartaria* transgressores semper eam unâ cœ
 mili-

Tartaria

Cap. IX. nativam tenere; quarvis ea post legem *Mohameti* in illud imperium introductam ex *Arabis* multum linguae non exigam corruptionem passa, à sinceritate sua delegerit. Verùm de hisce consule *Historiam Arabum* à *libro de Tartaria* regionibus, *Marcum Paulum* *Plurium*, & nostram *Chiam Illustratam*, in quibus suè de hisce egimus. Hodie *Tartari* utuntur adhuc veteris linguae, sed characteres, quos olim obtulerunt à sacerdotibus *Chaldeis*, qui primi in *Tartaria* usque sub magno *Cham* Imperatore, fidem Christianam introduxerant, in hanc usque diem, quomododum in *Chiam* nostra *Illustrata* docuimus, conservant.

Est in nostro museo ingens tabula, ex *Chia* ad me transmissa, quæ Rex, seu Imperator *Tartariae*, cum arvensum *Saraceni* regnum in quindecim regna divisum suo subiecerit dominio & jurisdictioni, sub duplici lingua *Tartariae*, & *Chiesi*, promulgationem legis Christianae, templorum, seu ecclesiarum sive Christiano extruendarum, libertinam vel suo imperio, quo vastas orbis terrarum hosti non condonæ, permissionem quàm clementissimè concedit. Et *Tartaria* quidem tabula, non alia, quàm *Chaldeis* characteribus, altera *Sinis*, eo sine inscripta sit, ut in utroque imperio, & *Tartariae*, & *Sinis*, mentem Imperatoris quisque sui linguae intelligere possit. Characteres quidem *Chaldeis* sine ulla difficultate legi, sin-

tem tamen *Tartariam* sub ipsa latere. Sed. II. item, ex linguae imperitiam penetrare non licet, hæc scias, ac si quis characteribus latinis scriberet conjunctiones aliter linguae ignota idioma. Innotuit hoc loco apponere possem ad hanc materiam pertinentem; verùm quæ et difficultatis nosse cupit, in *Chiam* nostram *Illustratam*, paulò antè citatam consulet.

Tartariae lingua, tamenti multis variisque gentium confusionibus corrupta, tota tamen ex *Tartariae* lingua originem invenit. Curam enim est, & curam geographorum historicorumque testimonio comprobatur, *Tartariae* primos omnium ex *Tartariae* regione, quam *Tavillas* ex septentrionalis plage regione, à quo & nomen obtulit, profectos, per *Mare Flavianum*, portas *Caspiae* penetrantes in ceteros *Aravos*, & *Asiam* inter regiones innumerabili hominum multitudine irruptos, illud sui fecisse juris; & tandem quoque imperium *Mohameti* legem amplexos fuisse cum magno *Christiane* Republicæ detrimeto; *Tartarique* à Regione *Tartariae*, unde eroperant, impositum nomen in hanc usque diem reliquisse. Vide de hisce *Leontium*, *Strabonem*, *degestum* *Cassium*, *Leontium*, *liber de regibus Tartarum*. Porro linguam *Tartariam*, ex *Tartariae*, *Sinis*, nec non *Arabis* commixtam, in ejus institutionibus securis ostendimus.

Hic non
omnem
H. Frater
Veneris

in illis
dico in
omnem
Tartariae
omnem
Aravos
omnem
omnem

SECTIO III.

De linguis *Europæ* primigeniis, earumque proprietatibus.

CAPUT I.

De lingue Græcæ origine.

Tempus haud dubiè perdam, si de argumento tam vasto, tam celebri, & antiquo novam quidpiam, in quo à magni ingenii viris jam à his ferè mille annis, assiduum delatatum fuit, addere me posse *Caro* sperare mihi persuasero. Tria itaque compres consideranda occurrunt, primum est, lingue Græcæ origo, & antiquitas; secundam, lingua lingue excellentia & dignitas; tertium est propagatio, cultus, & usque jam summa vicinariorum per viros doctos facta, illustratio.

Ad primum quod attinet, nulli dubium esse debet, quin hæc una ex primogenitis linguis, post *Hebræam* filialisque ejus, merito secundam inter omnes linguas locum possideat; verisimile enim est, post divisionem linguarum, à filiis *Japheth*, qui *Terra* rursus peribentes adhaeruit in divisione gentium, hæc lingua utique divino manu beatis cum in primam obviam regionem, quæ postea *Grecia* dicta fuit, translata fuisse, quæ quidem successu temporis tantum progressum fecit, quos factis in hæc usque diem mirari non possumus.

Ex primam quidem hujus lingue propagatorem fuisse *Noë*, quem & a *li* *Noë* vocant, filium *Japheth*, à cuius nomine *Noë* postea *Grecia*, *Græce* communi *Græcia*, *Hebræorum*, *Chaldeorumque* scripturam testamento dicta fuit, cui *Hebræis* *Babylonis* in libro de linguarum proprietatibus, centum, *æque*, *historia* *Særa* *Causis* factis filios

Japheth, *Mogog*, *Mudis*, *Jabon*, *Mafach*, *Tibyas*, nepotes vero fuisse ex *Gomer*, *Afræce*, *Rapha* & *Tubergas*; ex *Jabon* autem *Elisa*, *Tibulle*, *Creban* & *Dodanus*; ab hisce divisa sunt infolæ gentium in regionibus suis, unquamque secundam linguam suam, & familiam in nationibus suis. Ab *Isaac* itaque filio *Japheth* *Grecos* originem suam obtinuisse, *Platonem* apud *Strabonem* asserit, confirmat hæc *Plutarchus* in *Tibulle*; de hoc igitur nemo dubitet. Secutus fuit *Noë* successu temporis quidam nomine *Pelagius*, qui occupata *Peloponneso* nomine ei *indico* à suo nomine *Pelagius* appellavit. Quis verò hic *Pelagius* fuerit, præcis nondum dant. Dico itaque hæc unam fuisse ex domo *Hebræ*, qui dum felices in regnis occupandis secreta cogitatorum *Jabon*, nepotumque successus audiret, & ipsè heremico stans agitantis, nomine *Phaleg* filii *Hebræ*, cui divisionis linguarum nomen impostum fuit, indignus, sive frater *Phaleg*, sive nepos fuerit, perinde est, in *Peloponnesum* abiit, à suo nomine *Pelagius* vocavit, quasi dixerit *tribus* id est, *gentem* *Phaleg*; quæ postea corrupta, *Pelagius* dicta fuit, & populi *Pelagæ*, id est, *populus* *Phaleg*, & *Panfanus*, *lib. 2. de* *Strabone* id haud obscure innuit: ubi dicit, venisse in *Strabonem* hominem quendam *Pelagæ* dictum, quem postea *Grecos* filium *Jabon*, & *Niabe*, qui idem juxta æquivoce *Thompsonis* sunt, ac *Noë*, & unum *Rhes* progressum; vicem excellen-

Lingua Græca ab Isaac postea filio suo Japheth à suo nomine Pelagius appellavit.

Cap. I. rem nobili formâ penditum, ingenio & virtus pollentem, quem *Arctus* ex splendide corporis, arantique talentis impulsit in *Ducem* Regemque finem assumpserunt, qui & eos, cum rudioris essent, nec ingenio, nec industriâ, ad humanam vitam commodè transigendam polletere, ad politioris vite cultum induerit; unde memores be-

neficiorum à nomine ejus *Pelagij* per-^{seu. Scl. III.} lacum unversam *Græcos* *Pelagum*, & incolas *Pelagum* nominarent. Atque hi primi fuerunt, qui colentem in *Isulis*, ubi *Athogenes* & *Sarcas* dormitabant, traduxerunt. Quæ omnia in *Latio* nosse de *Latio* ægei antiquitatis hæcquam amplissime proficui sumus, ad quas lectorem remittimus.

CAPUT II.

De lingue Græcæ dignitate & excellentia.

Cap. II. Sed jam de origine lingue Græcæ sicut prolocuti, pergamus ad secundum penditum lingue Græcæ, quod est hujus lingue dignitas, & excellentia, quæ rivos suos in terram celsitudinem, amplitudinemque extendit, ut quæque in orbe terrarum lingue viguerunt unquam, sine elegantiam, sine dicendi splendorem, sine denique verborum, nominumque ubertatem spectes, hæc unica merito palmam pepererit. Quamvis autem primam *Græci* corruptos jam ex aliis linguis barbaris idemque nisi fuerint, varia tamen, & ingeniosè excogitata carmina, varia nominibus in unam coagmentatis pinguant, quibus motus hominum miris sensibus cavillabant; cujusmodi est loquens:

Οφρῆα ἰα ἀπὸς) ἰνυγ καὶ ἀπὸς) ἴφουα
 Σακκοῖ) ἀπὸς) ἴφουα ἰσπαδά) ἀπὸς) ἴφουα
 ἰμᾶ) ἀπὸς) ἴφουα ἰσπυα) ἀπὸς) ἴφουα
 Νικῆ) ἀπὸς) ἴφουα, ἰσπυα) ἀπὸς) ἴφουα
 Μαρτυα) ἀπὸς) ἴφουα & ἰσπυα) ἀπὸς) ἴφουα
 Δι) ἀπὸς) ἴφουα ἴφουα ἴφουα).

Quos aliqui moderatè sic vertunt, sed perperam:

Sibus *Capitaneis*, *delictis* *aspe* *arctis*
Mentis *barbaricæ* *ex* *rebre* *patris*
Plausus *que* *lacrimis* *suffragantibus*
Noculis *ventris*, *multitudinis*
Pulchritudinis, *facile* *capitaneis*
Rum *græcorum*, *argenteis*
 Hæc sicutus *Aristophanes* ex *Caecilia* *lino* *Plato*, *græcis* *luis* *potimibus* *inferit* *sequenti*:
Nagyphopades, *argens* *extremis*
Tributis, *numerosum* *expansis*
 Ubi vides vel etiam nomen ex tribus aliis compositum; ut *Nagyphopades*, homines in magis multum loquaces; argentum ex teneris sedentibus; dolente loquaces, & numerosa mira arte exurgentes. Utrem autem talis fuerit in principio, non audeo dicere, cum scripserit ante bellum *Trojanum* caritatis: quamvis plura existimet, *Linos*, *Orpheus* & *Misæus* post *Mysen*, multo ante *his* *excidium* *tempore* *exciderunt*, hymnos suos de *Diis*, lingua *Græca* *quam* *elegantissime* *scripsit*, quos etiam cum admiratione legitus, quos secuti sunt postea temporibus sequentibus *Dionysius*, *Pindarus*, *Epaminondas* *Creteus*, *Aryllus* *Proconnesus*, *Arctus*, *Canarus*, *Isatis*, *Dionysius*, *Orus* *Sarcasus*, *Proconnesus* *Athacius*, *Philomachus*, *Thamus*, *Argem*, *Orithacius* *Thracianus*, *Hygicus*, *Darus* *Phegus*, quos omnes *Græcos* *scriptores* *ante* *Ilionem* *horuissè*, *Sibus*, *Trojanus*, & *Sibus*.

Cap. II. de *Saxo* testatur; imò *Historiam* poe-
tam *Ab* historiam ex quodam *Harth*
& *Cotone*, quorum hic poeta hebraeus,
discipulus *Polaxendi*, durante adhuc
Trojanæ obsidione, historiam ejus con-
scripsit, quam multam *Homerus* pos-
sedit, *Saxo* affirmat. Post hæc itaque
surrexit *Homerus*, centum scilicet annis
post captam *Iliam*, diviti ingenia ve-
nam tantò aliis caritè poeti laudè ad-
miranda, quamvis rarus altius extul-
lit inter vrbium cypræsis, de quo pha-
ra vide manifestè in nostro *Latinis*. Secun-
dus hinc *Alphodas*, aliusque, qui *Græcum*
linguam ingeniosis operibus egregie
promoverunt. Post hos locutus est *Al-
rodas*, primus hylæoticorum patris,
quo nullus alioquin historiarum vete-
rum & inæcellas *Aegyptiorum*, *Babyl-
oniorum*, *Mædonum* & *Persiarum* antiqui-
tates scintillè descripsit, si ei quidem fi-
des habendi sit quam in eandem *Ma-
saram Joses* hylæ possidendi reliquit
historiæ; ejus exemplum scitu in
Atheniensium polyptidis archelica
successorum in omni scientiarum ge-
nere: *Coryphæus*, *Socrates*, *Plato*, *Aristo-
tèlès*, universè philosophiæ caput; in ma-
thematicam celus, *Euclides*, *Archimedes*,
Apollonius Pergæus, ex medicorum athe-
nensium, *Hippocrates*, *Thrasibulus*, *Galenus*
ex jurisconsultis, *Lycurgus*, *Solon*, *Cri-
stus*; ex historicis *Thucydides*, *Plutarchus*,
Diodorus Siculus; ex rhetoribus, *Dem-
osthenes*, *Isocrates*, *Lucianus*, *Platodorus*,
aliosque, ut & ex poetis, quorum mul-
tissimo vix sub numerum cadit; qui om-
nes hylæ Græco elegantissimo, & u-
berissimo commemoratas scientias, bo-
næque artium studia promovit.

Sileo hic sanctiorum Patrum, *Justinus*,
Athenagoras, *Cyrillus*, *Basilius*, *Crisostomus*, *E-
piphanius*, & *Gregorius* in prosecuen-

da hylæ græco sine perolegari *Chel-Soll* in,
suntque fides dogmatum sequentem; in
interpretandis sacrorum literarum sen-
sibus perspicaciam; in hæreticis extir-
pandis velam, & constantiam, quo-
rum quidem sacra, pique laboribus
actum est, ut per universam *Europam*
Græcæ linguæ studium; ut in omnibus
ardentissimum affectum excitavit, ut
longe lateque diffusam innumeris
mor inveniret hujus linguæ calicem.

Cum enim id *Taraxarum Mabeandem*, ^{patrem}
vique incederit, quæ *Græcum* de- ^{prope}
struatis & non plus, & *gyronalia*, *Irèbia*,
theocisque exulis, imò alerunt, illud mir-
rorum in modum debilitasset; non de-
fecerunt tamen civitè vici, qui Repu-
blice literarum bono impulsu, illud in
sibus primò, deinde in cæteris *Europæ*
partes usque plantavit, cujuscumodi in-
ter alios principales fuerunt *Beffarius*
Card. *Emmetus* *Crisostomus*, *Lafarius* *By-
zantinus*, *Gregorius* *Trapezuntis*, *Jo-
annes* *Aegyptiæ*, *Chalcidensis*, qui be-
neficio principum, potissimum magnorum
ducum *Leontis*, (de quorum ge-
stis vide nostrum *Historiam*) advocati
magisque stipendiis adjuvi, non solum
scriptis suis *Italiam* illustrarunt: sed ex
Græcæ literis manuscripta magno nu-
mero asportatis, animos literarum
vehementi desiderio eas in *Latissimam*
linguam transferendi, accenderunt,
quorum quidem studio accidit, ut con-
siderato emolumento per totam *Europam*
in omnibus passim scholis linguæ
Græcæ studium publicè præfessione, in-
numeros in hanc usque diem excitave-
rint linguæ *Græcæ* affectus, & propaga-
tores, ita ut ut doctorem numero vira-
rum hodie in hanc usque diem excitave-
rint linguam ignorat. Sed hæc de *Græcæ*
linguæ origine sufficiant.

Methodus
g. Hæreticis
de.

Methodus
de.

Methodus
de.

CAPUT II.

De lingua Latinae origine, antiquitate, corruptione, & reformatione.

Latina lingua à Latino sic dicta, indigena verò Latii, sive Aboriginis, de cujus fin. & habitantibus eam integro Torro, quod LATIUM, sive de Latia agr. antiquitatibus inscriptum, jam quàm amplissimè altum sit, supervacuam esse rursus sum, ea hoc loco riterat. Quae ad linguae Latinae originem & antiquitatem describendam, tanquam argumento nobis proprio propriam, calidam convectant. Et primum quidem ad linguam, & characteres quod attinet, non deservit Plineus, & Solonotibus, qui Nicotianus, sive Comenotus Eusebio marcem, characteres & Latinae linguam ex Aegypti in Italia primò tradidisse, putarint. Alii ex Phoenicibus regione ab Hebraeis in Latium aliam transtulerunt. Duxisse Helicoragum, Eusebium aut ex Aegypti profugum huiusmodi opinionem fuisse in Italia. Alii aliter rem narant Quaequid sit, non possit abhorum opinionibus, quid nobis videatur, & quomodo huiusmodi opinionum congeries concilianda sit, paulò infra capovimus.

Cadmus, & Phoenicem ortu Aegyptio fuisse, S. Hieronymus testatur: Tempore, inquit, Iosue, Cadmus autem cum fratre suo Phoenice Thebis Aegyptiorum, unde oriundi erant, in Syriam profectus esse, & tempore Othonicla Iudaei fratris i Phoenicis in Graeciam venisse, atque ibi in venenon Thebanum Aegyptiorum Thebes Boreas condidisse, cuius frater Phoenice Syriam, quo dicitur ab qua venisse Phoenicis nomen obtinuit. Aegyptus itaque litterae, quas in Aegyptio à juven-

tate didicerat, Graeco communicavit; nam ut in lingua Graeco Orientali docuitur, erat ingenium Aegyptiorum à natura ad omnia sua mysteriosum formis & significacionibus obumbranda proclive, quemadmodum ex eorum mystico alphabeto patet; unde verisimile est Aegyptios Graecis primum Aegypti Regem aut Triphagum Graecis ecclesiasticis, notis ipsis litteris, & characteres linguae Aegyptiae, in alias mores ipsi solito, figuris ingeniosè transmutasse, uti in Diodoro fuisse exposuimus, hos postea à Cadmo, tanquam singulare quoddam, in Graeciam allatis, juris communitatis fecisse, fuit enim pieraque litterae aegyptiae finales, ut si octo exceptis, posteris temporibus et propriè adjunctas, exactè similitudine in omnibus, Graeco correspondere. Verum ad hoc demonstrandum, nihil requiri videtur, nisi ut verisimilem alphabetum, quod in praecedentibus exhibuimus, corroboret.

Aque haec est differentia alphabetorum Graecorum, sive Aegyptiorum, & Graecorum, ex quo apparet, ab Aegyptiis, vel per Cadmum, vel etiam per Iudaeos, qui & Phoenicem dicitur, aut Graecis à regno Graeciae, cujus primus Rex fuit, utrumque Aegyptiorum, ad Graecos translatos fuisse characteres; vixit autem Iudaeus post diluvianum anno 2100. Cadmus verò post diluvianum 1400 anno. Verum de hisce in praecedentibus nobiscum.

Cum itaque Graeco litteris ab Aegyptiis acceptis, & Latino à Graecis, certè huiusmodi litteris inde originem fuisse quam clarissimè suo loco patet.

De variis qualitatibus, vicissitudine, & augmento linguae
Latinae.

Primum
status lin-
guae vocan-
tur in
quam La-
tinae.

CERTUM est, linguam Latinam ab initio non statim ad ultimam suam perfectionem pergitse; quare hoc loco triplicem linguam statim consideramus: pristinam, Romanam, & posteram mixtam. Pristinam linguam vocamus, quae tempore *Pythagorae, Socratis, Tullii, Abergianae* in *Latia Romana* verò linguam vocamus, quae paulò post consilium *Romae* in unum usque ad declarationem imperii *Romani*, ejusque monarchiae ex Occidente in Orientem translatione, usque ad *Octavianum* adventum duravit; posteram, quae à barbaris corrupta in varias dialectos, *Italicam, Gallicam, Hispanicam*, quae sunt Latinae linguae filiae, abit; *Latinae* solimanò inter doctos remanen-

te usque ad haec tempora. Si itaque pristinam consideremus, illa utique tempore *Pythagorae, Socratis, Tullii, Senecae* à *Romano* lingua multum distat, cujus argumento sunt verba & carmina sacerdotum *Sabini* nominum; hoc enim teste *Dionysio Halicarnassense*, vix, ac ut vix quidem suo tempore à quoquam intelligebantur, utpote quae cum *Graeco & Latinae Abergianae* contrixta, legentibus inenarrabilem difficultatem adferebat; idem de versibus decorum, & legibus regni à *Nona Populo* compositis, & promulgatis, quae vix à posteris *Romano* intelligebantur, & *Tabulae Rostratae*, tempore *Consulium* in *Capitolo Romano* enarrandis superflua, inscriptio sit testatur.

TABULAE ROSTRATAE

Inscriptio prisca linguae Latinae peritissimae.

SED hanc nostram interpretationem germinam esse, duo magnae considerationis antiquitatum monumenta quàm luculentè demonstrant: quorum primum est *Tabulae Columnae Rostratae* fragmentum, in *Capitolo* in hanc usque diem superflua,

ex quo vera horum numerorum ratio petenda est; quam ad majorem veritatis acclamationem hic apponendam dedi, cujus defectum *Petrus Gaccinus* supplevit in proprio de hujus columnae interpretatione edito libello.

Ca. III.
Pars
linguae
Latinae
occupat

bore veluti exorta *Latina* lingua ad perfectionis apicem pertigit. Verum uti vicissim temporum incerta est, & instabilis, uti quoque tum ex monarchia, & *Constantino* in Orientem *Byzantiam* translata: ingenti mutatione, tum ex invasione barbarorum, *Germanorum, Hibernorum, Pandalorum, Hunnorum, Longobardorum* in totam quasi *Europam* diffusis, dum *Galli, Hispani* violenter irrumpunt, ex lingua iam haebitaram cum *Latina*, quae principalem locum in *Italia, Gallia, Hispania*

prima tenet, committunt, à sua pri- & IIII ma puritate delictiores, *Italo-Gallicam, & Hispaniam* peperit, *Latina* lingua solummodo inter viros doctos remanent. Quomodo verò haec linguae inter se differant, in sequentibus patebit. Verum cum multum doctorem, qui de lingua *Latina* scripserunt, ut sub numerum cadas, ad eos lectorem remittamus; nostrum erat, originem ejus, propagationem & corruptionem hinc pro nobis proposito argumento pauca demonstrare.

CAPUT IV.

De linguae Germanicae origine, propagatione, & corruptione.

Nulli dubium esse debet, *Germanicam* ab *Astorum* filio *Septhar*, qui in divisione gentium in septentrionales partes se receperat, denominatos fuisse, & unam *Astorum* opinionem stabilire, qui in haec usque diem, *Germanos* vocat, & indigenam *Quironem Astorum*, vocant, cui pluribus testatur in sua *Thyde* & *Thet. Ethar*, ubi se *Astorum* vocat, id est, ortu *Germanorum*; quoniam verò *Turcos* propriept. Nos uti cum *Astorum*, divinis dominionem justas haecce terrarum portionem vastissimam primò inhabitabant, hinc ab ejus nomine *Germania, Turciana*, seu *Turciana*, & *Germani Turci*, in haec usque diem appellati fuerunt, à robore verò & Martis spiritu, quo rigebant, *Germani*, id est, *Germani*, quasi dicuntur, totos viros, vel *Astorum*, id est, omnes viri, etymon vocis sortiti sunt, de quibus vide *Babulianum, Ptolemaeum, Strabonem, Germanos* scriptores.

Linguae Germanicae Imperium.

Hodie ad tantam perfectionem Imperatorum cultu exaltata fuit, ut sine uberitate, & copia, sine elegantiam,

& in rebus gemis exprimentis aptitudinem species nulli aheni linguae cedere videatur, utque innumeri auctores, Theologi, Historici, Physici, Chymici, Medici, Mathematici, Poetae, Oratores qui omnis generis artes, & scientias, lingua Germanicae calculus publicae laei dederunt, appropinque testantur. Ad dialectos ejus, quod antea, ille in *Germania* adeo differentes sunt, tempore inventurum, quae differentes provinciae, & regna in ea inveniantur, quod & *Italia, Gallia, & Hispania* usque venit.

Filiae autem, quas peperit, sunt *Belgica, Anglica, Saxonica, Danica, Svecica*, *Belgica & Hollandica* communiter cum provincis *Coburgibus, & Westphaliae*. *Anglica* originem suam simpliciter à *Jacobis*, qui expulso *Wallo* insulam occupavit, *Saxonica* in *Wittem* veterem subtrahit; unde & in haec diem *Anglo-Saxonica* dicuntur; vide de hisce *Strabo*. Totum denique Septentrionem lingua Germanicae usum recipit, qui tamen successu temporis ita deflexit, ut vix nomen, nisi frequenter usque & contextu, se mutuo intelligat. Sed de hisce suo loco.

Lingua *Hollandica* filia *Germanicae*

ad hoc hodie dilata fuit, ut vel in ubi

astorum
divina
sua, filio
septembris
march

Germani
Turci

Germani
linguae
cultus

Anglica
Saxonica
Danica
Svecica

Cap. IV.
Linguae
Barbarae

nis finibus tunc, quoniam & in aedificatio-
ho *Isidorus*, *Babylus* nova, quam Geo-
graphi *Jaba* vocant, non usitas nisi
linguâ *Germano-Bacstral* loquentes,
quae procul dubio successu temporum,
barbararum hujusmodi regionum ling-
uae commixta, novas semper & novas
spurias paritior. Constat linguâ *Germano*
sacrae ut ac totius monosyllabas, ut non-
nullas integras periodos non nisi mo-
nosyllabis vocabulis compositis proficere
soleret, e. g. *Ich mi ni dir ni ch hant*
geh me ich mi dir teten mi-reil ich
weh feis ich hab : & similia. Constat
& polysyllabas vocibus verborum no-
minumque, quoniam elegantissimè con-
structis, quae quidem nulla nisi dictae lin-
guae pertineant. Verùm de elemen-
tis, articulis nominum, pronominebus
que suo loco amplius.

Ceterùm caeterae linguae ex *Germano*
sive, tamè majorum corruptionem
passae sint, quantum magis ad *Septen-*
trionem accesserunt, *Anglica*, & *Soni-*
ca, uti & *Byssica* ex vicina *Gallia*, pluri-
ma verba *Galliae* suae inheruerunt, a-
deoque ex *Galliae*, & *Germaniae* com-
positae videntur, radicali tamen *Germano*
sive semper retenta. *Danica*, *Norve-*
gica, *Suecica* adeò defleserunt, à ma-
teriale, ut vix intelligantur, nisi
suo loco ostendantur. Est & in *Se-*
ptentrione lingua, quam *Ruthena* vo-
cant, & verbis, & characteribus
differsens; de qua pauca in sequen-
tibus.

Linguae *Assyriacae* in medio
Germano usitatum, *Sclavonicae* linguae
suae esse, uti & *Polonicae* & *Magicae*
nom, non est quod memorem, utpote
ex *Babylonia* illac introductam: cum o-
mnibus hujusmodi regiones notae sint,
eorumque idiomata, instituta, & mores
passim exhibentur à Geographis: una
sunt consideratione digna occurrunt
Magicae, quae tamen inter dictas re-
giones mediam ferè locum, summa-
que obducunt, linguâ tamen ab omni-

bus diversissima videtur. Quod ut expli-
cetur; dico *Magicae* linguam potes-
sus esse *Germano*, seu *Septentrionem*, quod
innuere videtur *Matthaeus Strobilus* in suis
de regionibus *Septentrionalibus* com-
mentariis: *Jabari*, seu *Jabari*, de *Jabari*
terra *Scythiae* *Septentrionalissimae* ju-
cta ac frigidissima, utpote ad *Arcticum*
sua, pro nullis *Germanicorum*
à *Assyria* *Assyriae* metropoli diffusi,
descenderunt, & invenerunt terram
planam ad Meridiem in regionem *Ge-*
laronem in *Scythia*, ubi modò *Tartari*
Zetalyes degunt, qui postea dum *Ar-*
ctis *Harorum*, & *Pannoniae* Rex ingre-
ssos exercitus ad internam expeditio-
nem cogeret, & hi è sede sua moven-
tes, ad ripam *Danubii* confederant, &
cum tota *Pannoniae* *Sclavonae* provin-
ciae subisset, *Jabari* bello mox post
abieci *Arctis* *Sclavos* omnes ferè tra-
cidarunt, terramque in haec usque
diem possederunt, reliquae *Sclavos* in si-
nibus *Pannoniae* regiones inhabitantibus.
Itaque *Jabari* à regione *Scythiae* sic
dicti, de qui ceteri emigrant, nomi-
nati sunt, quos postea *Sclavi* *Magicae*,
& vicinarum nationes *Magicae* vocarunt;
unde postmodò diversitas linguae *Magicae*
localiter potest, quam *Magicae*
Scythiae sicutum, tanquam vernaculam,
& nulli alieni permixtum ex *Tartaris*
in *Magicae* transultrare, in haec
usque diem duraverunt. Si quis verò
suo *Magicae* originem ostende-
re, huc non difficulter subscribamus.
Tenuis verò *Magicae* nec non lin-
guarum diversitas à *Georgia* *Proteris* lib.
& *Apri* *magicalibus* *Magicae* sic de-
scribantur. *Pannoniae* appellatione non
cum tantum comprehendit *Danubii*
ripam, cum qua est, quae dicta est
secunda *Pannonia*, ab *Assyria* *Assyria*,
qui *Proteris* est *Narabo*, nunc vulgò
Rabae, ad *Sarum* excurrit; sed quicquid
praeter *Magicae* in altera *Danubii* ripa
locum, quod quidem latissime patet.
Tenerent eam *Magicae* *Assyriae*

Cap. IV. *nes* regionem, quam *Provincia* summi-
 nis, *Danubio*, *Tungis*, ac montibus *Sar-*
 maticis

si ad *Parsifum* artem, quem ego de *Sed* in
 tracta penam syllaba *Tungis*, vel, ut
 nunc vulgò vocant, *Tungis* accipio. Is
 verò *Tungis* est *Provincia*, hanc veteris
Daciae, cujus castissima pars est
Tungisiana, provincia multa habitabi-
 lissimis frequentata. Nam eam & *Germani*,
 quae appellant *Saxones*, & *Hungari*,
 & *Hungarorum* antiquissimi dicti *Sy-*
mbi, qui linguae suae sunt *Zobbi*, & ad
 haec infestationem à quibusdam vo-
 cantur *Gothi*, incolunt, ut omnium
 peregrinatus *Romanorum* reliquias *Pal-*
atib, qui frequentes ibidem vicis, &
 pagos habent: podestros tamen verum
Hungari, & penes eos imperium est:
 eoque fit, ut *Tungisibus* quoque *Hun-*
garorum nomine censentur. Vestim
 de elementis hujus linguae in II *Tomo*
Atlantis Polyglot.

CAPUT V.

De intimis Septentrionalium regionum linguis.

Cap. V. **S**eptentrionalis mundi pars, quam
 Geographi *Scandinavia*, live *Scandi-*
 naviam vocant, in varias regiones
 dividitur, ut sunt *Finnlandia*, *Suecia*, *Lap-*
pon, *Svevia*, *Finnmarkia*, *Norvegia*,
Groenlandia. *Finnlandia* ex Oriente confinis
 est *Asiativae*; ex Occidente *Sueciae*; ex
 Septentrione *Sveviae*, & *Laponiae*;
 ex Meridie *Lithoniae* respicit, & à *Sue-*
cia distinguitur *Sua* *Bodani*; à *Finn-*
landia, cujus metropolis *Piteavon* est,
 & ex parte Orientali habet emporium
Mythovica jurisdictionis *Michaël* *arch-*
angeli dictum toto Septentrione cele-
 berimum; & Germanicè *Hantland* di-
 citur, id est polchra regio; & hac regio
 linguam ex *Sueciae* & *Asiativae* com-
 positam tenet. *Svevia* inter *Laponiam*
 & *Finnmarkiam* media est, incolae *Sve-*
fici dicuntur, à calcæis lignis, cha-
 lybeant luminis fossilis, quibus celer-
 rimo motu per glaciales, & nive indur-
 atos campos, flumina, lacusque con-

gelatos ex uno loco in alterum promo-
 ventur, & apud *Boranos*, *Bojae*que pas-
 sum *Schickshar* vocantur; linguè u-
 nuntur *Germanica*, corruptissima tamen.
Finnmarkia, quasi dicitur, *Hantland* ex
 Oriente respicit *Laponiam*; ex Occiden-
 te *Germaniam Septentrionalium*, cujus me-
 tropolis est *Narvay*, estque ultimus
 terminus habitati Septentrionis; *Nor-*
vegia respicit ex Meridie; à Septen-
 trione *Frygæ* *frenati*, & *Norvici* *Zem-*
blan. *Norvegia*, quasi dicitur, *Nort-*
regid est. *Fin* *Septentrionalium*, *Danne* *Ra-*
gia jurisdictioni subest, estque me-
 tropolis olim *Norvici*, *Troms* vulgò,
 sedes & metropolis, totius Septentrionis
 domicilium erat, uti ipsiusmodi eccle-
 siae adhuc ibidem superstitibus vestigia
 sui ostendunt: hodie *Brogas* totius Se-
 ptenrionis nobis firmum emporium in
Norvegia, celeberrimum est; & respicit
 ex Septentrione *Finnmarkiam*; ex Ori-
 ente *Sueciam*; ex Occasu *Germaniam*, ex
 Meri-

Scandinavia
 Scandinavia
 Scandinavia
 Scandinavia

Finnlandia

Norvegia

Cap. V. Meritè, interitus maris *Danavi*, & *Go-*
tharum. Sævis nobilitissimum regnum, &
 rerum gestarum gloriâ celeberrimum,
 à Septentrione *Lappiam* ex *Orea Sæva*
Bodacum; ex Meridie *Atar Babbinum*
 ex Occasu *Gottham*. Atque omnes hæc
 vallisimæ regiones idemque utitur
 ex *Dania*, *Suecia*, *Anglo* admodò corrupto,
 ut vix à *Germano* intelligi possint.

Ceterùm ex aliquibus huius regio-
 ribus plerumque perpetuo demorata ge-
 lus, nec frumentum, neque fructus fer-
 rent, neque pecoribus aliendis aptæ, so-
 lo aquæ potu, & pitibus sole colerant,
 vivunt, exceptis in partibus, in quibus
 aliunde panis, vitæ, cæcævisæ, & can-
 nos infirmæ abvehant. Pecaniam
 non habent, sed sola commutatione
 peliam, pisciumque, mercimoniis suis
 exercent.

Hærent in *Lappia* certum cervorum
 genus, quos *Rangifer* vocant, quibus
 loco caprarum, alinorum, bovineque

utuntur, & uti velocissimo cursu possunt.
 ita quoque trahes aligati longissi-
 ma itinera brevissimo tempore confici-
 unt. In nonnullis quoque locis non
 desunt urti prægrandes, & albo pilo
 præditi; item vulpes, & lynces; cæ-
 tera animalia domestica ob frigoris
 atrocitatem, ibidem subsistere non
 possunt; de quibus lege *Frænerus* va-
 riorum, *Olaus Magnus*, in multis ta-
 men suspecte fidei. Scripsit de hæc,
 dum hæc scribo, librum de Septen-
 trionalium partium natura & proprie-
 tate, *Franciscus Norus Italus*, Raritan-
 nus, Sacerdos religione & zelo amma-
 rum conficitus, amicos inter paucos
 singularis, qui *Sueciam*, *Daniam*, *Nor-
 wegiam*, *Lappiam*, *Finnarchiam* usque ad
 altimum habitari Septentrioni terri-
 rum, *Nordop* dictam, ipsemet quidem
 curiosissimè læserunt, & quæ observa-
 vit, publicæ luci tradidit. Verùm de
 hæc fuisit in sequentibus.

CAPUT VI.

De lingua Illyrica, Dalmatica, Slavonica, cysique
 filibus.

Cap. VI. *Thyr*, hodiè *Bithonia*, vel *Dabania*,
 antiquitus *Thracia*, à *Thyre* nepote
Japhetis dicta, qui primus hujus re-
 gionis possessor fuit; quævis nonnulli
Elyse suam ipsam primam hujus re-
 gionis coloniam, ex vicina *Grecia* hoc
 motum fuisse existimant. Nos ex *Rab-*
binorum sententiâ, *Thraciam*, à *Thyre*,
 quasi dicitur *Thyræum*, eryman suam
 simplisse, verisimiliter credamus. Qua-
 liamvis lingua illa à *Thyre* in *Thraciam*
 tradita fuit, difficile est conjicere.
 Hoc constat, hæc posteris temporibus
 post *Christum* ex *Grecis*, *Latinis*, *Ita-*
lico, imò & *Germano* idiomate, tan-
 dem in propriam, & nationalem lin-
 guam, ab omnibus differentem depe-
 nisse. Habet tamen complures dia-
 lectos, diversis nominibus propriis;

& quarvis hodiè, quæ olim *Thracia*,
 vel *Zetia* dicebatur, in innumeras re-
 giones divisa sit, unâ tamen hæc lingua
 utitur omnes regiones sub *Thracia*,
 sive *Thyre* comprehendit; cupiendi
 sunt *Zetia*, *Dabania*, *Bosnia*, *Grecia*, *Ra-*
cia, *Polonia*, *Wallachia*, *Polonia*, *Dacia*, & co-
 lonie *Bithoniam*, *Montaniam*, *Polonia-*
rum, & *Mysiam*; de quibus *Bibla-*
ndus. Vale de hæc quæm copiosissi-
 mè tractantes, *Cesariæ*, *Stephanus*
ab Herbeystem, *Atarichus Atarichus* *Polonia-*
rum, & *Boemum* scriptorem *Sigismundus*
Gellium.

Ex hæc patet, linguam *Illyricam*,
 sive *Sclavoniam*, *Daniam*, *Poloniam*,
Latvianam, *Mysiam*, & quæ in
 aula Constantinopolitana maximè in
 usû est, unam & eandem esse linguam,
 solam-

Cap. VI. solennitate diversis, pro condicione
diversarum regionum; distincta con-
scriptam, utque quæ omnibus ceteris
linguis communem consuetudinem for-
tem, cum tempore subit. Sed relicta
hæc, ad litteras & characteres expli-
candos progrediamur.

Duplex *Alyria* habent alphabetum lita-
rarum, in propriarum, quæ in libro
describendis utantur. Præ, exceptis
alphabetis, *Græcorum* alphabeto ita simi-
le, ut vix sit illud, quæ non Græcorum
quod scribit, & hoc dicitur à *Cyrulo* qui

scilicet *Polygraphi* composuit; alio. *Solennitate*
cum Deo *Alyriæ* attribuitur; de
quo *Baldassar*: veritas de hisce vide
amplissime actum in sequenti libro, &
procurat *linguæ Alyricæ*, alphabetique
varietatibus utantur *Dalmanæ*. Nilil
poterit restat, nisi ut ad meliorem lectio-
nem instructionem, apponamus chro-
nologiam annorum post diluvium, ut
quo tempore quisque ex citatis hinc
que antea dicitur *Alyria*, *Græci*, *Latini*,
vixerit, manifestet.

TABULA CHRONOLOGICA

*Annorum post diluvium, quæ linguarum ætas, & inven-
tione exponitur.*

1646.	Diluvium.
1984.	Divisio linguarum. <i>Arabum</i> , <i>Græci</i> , <i>Reges Græci</i> . Incendium Sodomiti- cum. Regnum Sycorum in <i>Græcia</i> . Regnum <i>Alyriarum</i> . Regnum <i>Alyriarum</i> . Regnum <i>Alyriarum</i> . <i>Tribus</i> .
2006.	Næ moritur, sub quo jam orbis inhabitabatur, urbes condabantur. <i>Sacher</i> , <i>Phœnicæ</i> <i>Alyriarum</i> Reges.
2158.	Sex moritur. Tribus <i>Græci</i> dominantur. Decem regnum Sabelo- rum.
2373.	<i>Mosis</i> nascitur. <i>Amophis</i> Rex <i>Alyriarum</i> . <i>Crophi</i> Rex <i>Alyriarum</i> . Lingua <i>Græca</i> invenitur.
2493.	<i>Mosis</i> moritur. <i>Israhel</i> , & <i>Judæi</i> . <i>Cadmus</i> , <i>Phœnicæ</i> , <i>Alyriarum</i> .
2600.	<i>Deborâ</i> prophetissa <i>Judææ</i> . <i>Petrus</i> <i>Saturus</i> filius. <i>Israhel</i> conditur. <i>Israhel</i> , <i>Latini</i> , <i>Alyriarum</i> .
2700.	<i>Græci</i> , & ceteri <i>Judæi</i> . <i>Fenno</i> Rex. <i>Tyris</i> conditur. <i>Polygraphus</i> in <i>Israhel</i> excolitur, & lingua <i>Græca</i> committitur <i>Latini</i> . <i>Israhel</i> , & <i>Alyriarum</i> expelluntur ex <i>Israhel</i> .
2800.	<i>Judæi</i> . <i>Israhel</i> filius moritur. <i>Israhel</i> nascitur. Incendium <i>Tyris</i> arum. <i>Israhel</i> . <i>Tarvis</i> . <i>Lacemon</i> in <i>Israhel</i> . <i>Sonylus</i> apud <i>Phylisæ</i> .
2900.	Reges <i>Israhel</i> . <i>Saul</i> , <i>David</i> , & ceteri. <i>Sonnes</i> obit. <i>Israhel</i> nascitur, anno mundi 2960 & non longe post <i>Israhel</i> . Templum <i>Sa- bæorum</i> aedificatum. <i>Israhel</i> lingua <i>Græca</i> .
3000.	Reges <i>Judææ</i> . <i>Israhel</i> . Regis <i>Alyriarum</i> frater sub <i>Sardanis</i> . <i>Fenno</i> procedit <i>Naxos</i> . Reges <i>Alba</i> . <i>Elis</i> 3070. <i>Hilfæus</i> . <i>Carthago</i> conditur 3078. Lingua <i>Phœnicæ</i> in <i>Alyriarum</i> .
3100.	Reges <i>Judææ</i> & <i>Israhel</i> . <i>Perferus</i> regnum sub <i>Cyris</i> , & <i>Babylon</i> sub <i>Chal- dar</i> Regibus.
3200.	Reges <i>Judææ</i> , & <i>Israhel</i> . <i>Captivitas</i> <i>Israhel</i> in <i>Babylon</i> . <i>Olympiadem</i> invenitur anno 3208. <i>Israhel</i> nascitur 3214. <i>Roma</i> conditur 3250.

- CVII. 1100. Transingvano Babylonica. Nabuchodonosor. *Dansf. Abbe* excidium. *Sect. III.*
Thabz Milesius. *Sylphibaru*. Graece lingua studium promouetur.
1200. Salubel. *Zorobabel*. Finis seruitutis Babylonicae, 70 annorum, 3448.
Darius Cyrus. *Tarpanus* *Saprobis*. *Consules* *Romani* 3473. *Ptole-*
mydes *Phylagora* praetor. *Poetae* *uocati*. *Aphidius* *Psidaru*. *Am-*
uzgwa. Linguae Latinae rudina.
1300. *Xirax*. *Ferno* *Camilla*. *Piptam* obfidio. *Roma* capta à *Gali*. *Hero-*
doto nascitur 3501. *Thacphala*. *Socrus* nascitur 3525. *Plato* *At-*
lyfus. *Sipander*. *Empedocle*. *Dagrus* *Cyrcus*. *Arystarch* nascitur
 3565. *Alexander Magnus* nascitur 3599. *Darius*. *Demosthenes*. *Colo-*
pia. *Dionetrius* *Phalorus*.
1600. *Alexander Magnus* moritur 324. *Regnum* *Aegyptium* *Ptolomaeorum*.
Scyae *Africanae*. Incipit cultura linguae Latinae.
1700. *Ennius* poeta nascitur 3712. *Tertius*. *Archander*. *Hannibal*. *Cam-*
isa pugna 3707.
1800. *Manabes* pro fide trucidari. *Iudo*. *Manabes* bella gerit. *Pacu-*
rius. *Plinius* *Gallus*, primus legit *Rhetoricum* in lingua Latina.
Archie poeta. *Lactantius*. *Morus* & *Sylla*. *Bella* *civilia*. *Cicero*, & *C.*
Pompejus nascitur.
1900. *Josaph*, *Jacobus*, *Anna*, beatissima *Deipara* nascitur. *JESUS* *Christus* fi-
 lius *DEI* anno 3984. *Bellum* *Triuruiorum*. *M. Tullius* *Cicero*. *Ju-*
lius *Cesar*, & *Morarchis* *Romanorum* *Caesares*. *Quintus*. *Hicru-*
tas. *Virgilius* *Soroc*. *Cultus* *latinae* *linguae* *magno* *incremento* *pro-*
pagatur.

Anno Christi Ab anno primo usque
 ad 100. *Horatius* *Tibullus*, *Cervilius*,
Propertius, *Dionysius* *Halicarnassensis*.
Philo, *Oraxius*, *Lucanus*, *Cornelius* *Ta-*
citus, *Publius* *Floccus*, *Juuenalis*, *Mar-*
tialis, *Plinius*, *Petronius*, poetae, sub
Augusto usque ad *Trajanum*

Ab Anno Christi 100 usque ad 200.
 sub *Traiano*, *Adriano*, *Antonino*, *Sec-*
 usque ad *Severum* *fortuerum*, *Pinto-*
chus, *Passianus*, *Fabianus*, *Pro-*
metius, *Gellius*, *Justinus* *Martyr*, *Ar-*
chimus, *Max*. *Tyrus*, *Lactantius*, *A-*
thenicus, *Apulejus*, *Gellius*

Ab anno 200 usque ad 300. sub *Impe-*
ratore *Cornelio* usque ad *Diocletia-*
num *haec* *Philostratus*, *Appianus*,
Cassiodorus, *Plotinus*, *Caesarius*, *Per-*
phyretus, *Lampadius*, *Tertullianus*.

Ab anno Christi 300 usque 400. *Con-*
stantinus Magnus, & *Christianae* *re-*
ligionis *propagator*, *horolus* *Ju-*
venas *Presbyter*, *Lebanus*, *Thoma-*
stus, *Claudius*, *Arsenius*, *Syrcianus*,

S.S. Patre & *Episcopus* *Cesarientis*, *A-*
thanasius, *Gregorius* *Nazianzenus*,
Epiphanius, *Ambrysius*, *Chrysolomus*,
Flavianus, *Augustinus*.

Ab anno 400 usque ad 500. *imperium*
Romanum ex *Occidente* in *Orien-*
tem *translatum*, *Barbarorum* *inva-*
sio, atque hoc usque *Latina* *lingua*
pura in *Italia* *viguit*, sed à *Gothis*, *A-*
lans, *Frankis*, *Hunnis*, *Lanphardis*
corrupta in *varia* *idiomata* *Italicam*,
Galicam, *Hispanicam*, aliisque *de-*
generavit, *Latina* *lingua* *solummodo*
inter *literatos* *permanit*. Sed
 haece *sat* & in *genere* *quidem* *ex-*
positis, *jam* *ad* *IV.* *Librum*, *pre-*
cipuum *hujus* *operis* *argumentum*
progreddimur, in quo *linguae* & *i-*
diomata *ex* *primiva* *illa* *reum*
confessione *in* *ordinem* *realigne* *no-*
bis *propositum* *est*. *DEUS* *O. M.*
Spiritus *sacris* *uassidius* *gatis*
uilibus *nostris* *adit*.

Cap. VI. Verum antequam opus *Atlanis polygraphicae* ordinetur, hoc loco celeberrimam illam de universali lingua qua-

sitionem examinabimus; & deinde nostram de universali lingua innotentem in cunctis lectoris gratiam apponemus.

CAPUT VII.

Quomodo radices linguarum reperiri queant ad universalem quandam linguam constituendam.

C. VII. **C**onspicimus varia quaedam persasione delusi persueverum linguarum radices constinui & assignari posse, ex quibus universalis lingua confici possit, etiam numeratim. Cum itaque à multis eque de re consiliis fuerim, potissimum à Ferdinando III Imperatore Neocomitate manifestissimo, qui tunc in astituta & de hoc officio sui iudicium morte solito experti non fuit desoligans: (nam quid de hoc proposito universalis linguae argumento sentirem, sibi exposui precepit) utique Caesareo peractis imperio, ut laudabili Caesaris curiosissimi quovis modo sitis facerem, à primis principibus propositum mihi doctum, singulari studio & diligentia adhibita, excolendam curavi. Sed vix dum coepit, cum ecce, ut verum fatear, idem mihi accidisse videtur, quod typothetae, qui plura librorum folia, compositione peracta, iam typis praesto destinata in praeceps habet. Verum scilicet quo casu dissolutis ligaminibus typi sparsim per terram dissipati, nullum praefatae vici sensus vel vagum relinquant, neque ad praesentem formam prototypi iam perditum reduci queunt. Prae praefata modo accidit in infinita illa prope linguarum & idiomatum multitudinem & varietate, quae ab origine mundi hucusque ab inaccessibili antiquitatis vetustate, ab tot imperiorum mutatione, tot populorum diversorum commotione, inter tot denique rerum humanarum vicissitudines & conturbatae expositione fuerunt, ut potius mirum fieri posse existem,

aut fundamentum omnibus linguis commune reperiri posse, eandem Quae erit in lingua *Chaldaea, Syriaca, Arabica & Aethiopica* verba occurrunt, quae nullam praesens ad praesentem linguam quam nos *Hebraeam* esse demonstravimus, (exceptis in quae ab ea deperantur) similitudinem obtinent: ut rogo vel unicum verbum in lingua *Hebraea* cunctisque reperiet: quod ad linguam *Graecam*, ut dicam *Latinae* aliquam affinitatem habeat: si verò nonnullae voces occurrerint, quae tamen quaedam sonum quandam similitudinem pollicentur, illae significatione tamen praesens contrariam exhibebunt. Haec itaque diligentia praemissa, & combinatione artis amoli applicata, dico tentaverim, ne dicam huiusmodi eorum esse tentamen, qui in hoc negotio adeo arduo & virtus humanis superari aliquid se praestare posse praesumptuosius credunt. Desinant itaque huiusmodi imperii rerum indagatores piscari in aere raris, quae sine illis volare eorum. *Septem* seram voluere, atque insati labore revolunt, contentaque humanam in hisce exploranda industriae vanam ieritque si comperturos certo sibi persuadent. Floram numero pangi possunt ovesae ipsi linguam *Graecam*, ut quarevis illam ex *Hebraeo* verba vocabulorum constitutione demonstrare si posse existimant. Quos inter merito primam locum obtinet *Carpus Bezae*, qui *Hebraeam* linguam libeo integro primariam illam veritatemque *Hebraeam* linguam

C.VII. guttae aut filiter mediâ ab ea derivatum conatur demonstrare; mirum sibi equidem vitam caeteroquis eruditissimum, in re adeò levis, nec bonos dies hoc sepe consumpsisse. Quis enim nescit, in omnibus pere linguis nonnullas voces *Hebræas* quoad sonum similes reperiri, quarum tamen genuinam significationem ut exprimat dici vix potest, quam violenter quam coactè, ut quoad sensum *Hebrææ* respondeat, deoquere conatur. Et certe nihil per suades vitam politico-pollentem difficultates occurrentes non potuisse non providisse. Ut proinde ne ejus existimationi nonnullo prejudicio esse videat, eum non tam veritate convictum, sed sensisse, quam ingenti inhumanitate abreptam ad legacitatem sublevarique ingenti officiantem sententia effusisse arbitretur.

Sed *Hebrææ* jam factis expositione, restat ut hoc modo aliam universalem linguæ modam describam, qui ad *Cæsaris* publicationem noviter detectus fuit: & dicitur *Polygraphus universalis*, qua quicquid tenenti non nisi vernacula lingua

instructus, cum omnibus tamen populis & nationibus, per litteras reciproco commercio, mentem suam aperire posse demonstratur, quod & jam dudum ad multorum sollicitationem non nisi paucis tantam exemplaribus impressis publicè jure fecimus. Est verè universalis in methodis quo quis sinit alteri mentionem quacumque lingua communicare possit; sineò sine illud ab omnibus antequam in locum ederet velut incredibile & quasi *absurdum* habitum fuisse. Sed edho jam opere, postquam in præsens id redeperunt multi ex magnatibus, tum enim vero illud non dicam *absurdum*, sed vel maxime facile compererent. Quo cum primis relaxandi animi causa *Protonotarius* III. *Cæsar* & *Leopoldus Guabellus* Archidux ubi fuerunt, uti in fronte *Polygraphice*, ex littera ad lectorem datâ consultata rei veritas demonstratur. Quam & *Alexander VII.* gloriæ mem. summus Pontifex comperit veritate adeo ipsi amiserit artificium, ut inventori annuæ pensionis ministerial assignare non sit dedignatus.

CONCLUSIO.

Horrendos tandem cataclysmi fluctus clodati insulam suspendamque mundi catastrophe, ob enormia filiorum hominum vindice DEO illam cum tremore conspeximus, qua finis ex monte *Acor* in submontanos campos, vitens directo, tandem in terram *Sannar* appulimus. *Turris*, e-
jusque portentosam fabricam dimensi uninoecurrente linguarum confusione imperiectam incompletamque reliquimus; ita quoque ex consilio semotim commercio, novorum semper novorumque idiomatum argumentum exortum; mirè ad id prosequendam, arimum meum sollicitavi. Verum cum id primi hujus nostri limites longè excedere videretur, opere pretium me futurum existitavi, si in auxiliarem administrationem, *Atlanis* adesset, ut in *Geocœno* universi orbis terrarum linguâ conspicuo hameris suppositis vicium meorum inbecillitatem, ea qua fieri posset industria sublevarer. Quod tandem aspirante divini Numinis gratia accidit, eo modo, quo lector in secatibus, suo tempore, duobus Tomis in 71 linguarum, juxta 71 tribus etiam filiorum *Nai* dispersa nullius generis divisa peractum videbit. Vale lector & si in hujus quædam administratione dignum occurrerit, id unquè D.O.M. qui solus insannum linguas facit esse dixeris, ascribas vestim.

LEVI DEO *Polygraphice* MATRI.

INDEX R E R U M.

alata, et sic Dulcatis, see Polioras
 eam proferat castigat. 120 b. *Alia* Scla-
 vonica. 123 a.
 Bolocra lingua est Illyrica. 123 b.
 Bulbulus vocatur. 72 a.
 Bulgarica lingua est Illyrica. 123 b.
 Buranum (Terra Libani) pyramides Mem-
 phiticam dilacerat. 71 b.
 Buchanatica lingua. 123 b.
 Brachy lingua. 123 a.
 Braxi Maphisum Aramæica Cæcia lingua
 à terra dicitur. 123 a.

C.

CAdmus lingua proinde ad Græcos ad
 Ægyptos, ipsi Ægyptos vocant, uti-
 tur. 124 b. 127 a. 124 a. b. 127 a.
 127 a. 127
Calmas lingua que tempore Græcos tractat
 127 a. *dicitur* enim Phœnicem, etiam Phœ-
 nicem. 127 a. *diversa* fuerunt à Sum-
 miticis. 128 b.
 Calmanica lingua. 123 a.
 Calman generatio secundum quosdam maxime
 crepundia. 127 a. *genera* Sæla. 128
 Calmanici, invidiosè magisteribus prædicat.
 127 a.
Calis preparanda utrum sint dicitur. 128
 127 a.
Calula preparanda generis dicitur ad Tur-
 cos fabricari. 9. 27 a.
 Callipus. 127.
 Cambysia regis Ægyptiorum vocatur. 123 b.
 Canachus lingua. 127.
 Canopicum vocatur. 72 a.
 Capivina Hebræorum in Babylone. 127.
 127.
 Capri arboribus Colossi Rhodii sine
 127 b.
 Carthaginensis Phœnicem oritur. 127 b.
 Carthago veli non debet magnitudinem præ-
 dicat. 127 a. *conditæ*. 127.
 Cathodonic lingua. 127.
 Catalogus Regum Assyriorum à Nitro usque
 ad ultimum Sardanapalium. 127.
 Catullus flos. 127.
 Causantia flos galice corruptior lingua
 127. *diversitas* gentium populorumque
 commutatio. 2. Imperatorum mutatioque
 que mutatio. 120 a. 3. *admiratio* publica
 regumque. 2. *veritas* in differentia regum co-
 luntiam interdicit. 120 b. 7. *vel* flos
 publicæ civitatis maxime constituitur. 121 a.
 Cærops rex Atheniensis. 127. *conditio*
 127 a.
 Cæstrion flos. 127.
 Cæ Abbas Sapiens dicitur Rex Persarum impri-
 vum ampliat. 127 a.
 Chæbros Rex Ægypti utrum fœderem pro-
 mitteret. 6. 2.

Chæbros seu Chæbis flos. 127 a.
 Chælonis Hieronymo Solocia. 127 a.
 Chælon est terra Scythiarum. 127 b.
 Chælonis lingua. 127 a.
 Chælonis lingua est Hebræa. *est* per dicitur
 127 a. *per* lingua *est* commutatio
 propter traditam. 127 b. *fructus* in
 propter linguam dicitur dicitur. 127 a.
 127 b.
 Chæmon flos dicitur grande monumentum
 per se dicitur, uti dicitur flos dicitur
 127 b.
 Chæmon Noli flos Zoroastres dicitur. 127 a.
 127 b.
 Chæmonia lingua. *vide* Samaritanæ.
 Chæmonia lingua Samaritanæ, utrum vocat
 Assyria aut Hebræa. 127 a. & 127 b.
 Assyria seu Hebræa. 127 a. & 127 b.
 Babylonicæ. 124 a. Samaritanæ aut
 dicitur rariis ad Assyriam dicitur.
 127 b. Assyriacæ seu Eldanæ in dicitur
 flos dicitur seu dicitur in dicitur non
 Samaritanæ. 127 a. Assyriacæ He-
 bræis vocat est, que dicitur lingua flos
 fuerunt ibid. Samaritanæ in dicitur He-
 bræorum. 127 b.
 Chæmonis Diodoro, at Herodoto dicitur
 Chæmon dicitur Rex Ægypti ad dicitur
 utrum propter dicitur maxime, utrum propter
 propter dicitur dicitur. 127 a. b.
 Chæmonia lingua. 127 a.
 Chæmonia lingua. 127 b.
 Chæmon seu Chæmon flos. 127 a.
 Chæmonia lingua flos dicitur. 127 a.
 Chæmon per titulum dicitur, dicitur per va-
 riam lingua, populi in dicitur, dicitur Phœ-
 nicem veli dicitur flos super dicitur
 127 a.
 Chæmonia flos. 127. *est* flos flos flos
 veli dicitur Terris. 127 a. b. 127 a.
 Chæmon propter, *est* utrum flos veli dicitur
 dicitur dicitur, vel flos, ut dicitur, per
 flos dicitur non flos, ad dicitur dicitur,
 127. & 127. *est* dicitur dicitur 127 a. & dicitur
 127 a. b. *est* dicitur 127 a. *est* dicitur
 127 a. b.
 Cicero. 127.
 Cicero utrum per circumdicitur Samaritanæ
 monumentum. 127 a.
 Cibus quomodo flos, quomodo flos flos
 Non hinc dicitur dicitur. 127 b.
 Claudius Marcus Vultus de confusio lin-
 guarum. 127 b. 127 a.
 Claudianus flos. 127.
 Claudius dicitur dicitur ad dicitur dicitur
 127 a.
 Cui Pompeius ad dicitur. 127.
 Cuius lingua dicitur Sani, Eliam & Aisar, 127.
 & 127.
 Cuius

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

PHYSICS DEPARTMENT

PHYSICS 311

LECTURE 1

LECTURE 2

LECTURE 3

LECTURE 4

LECTURE 5

LECTURE 6